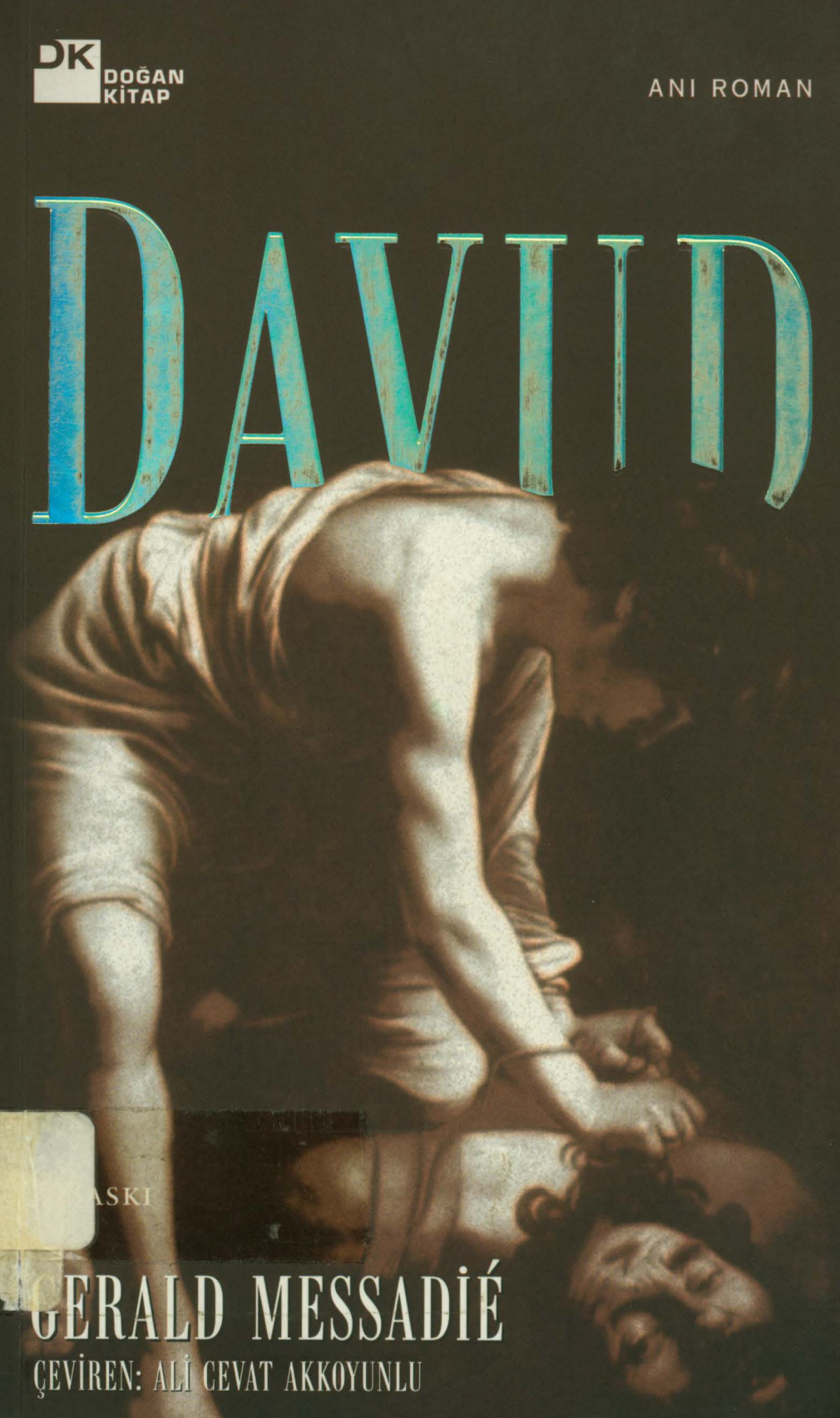
DK DOĞAN KİTAP

ANI ROMAN

DAVID

ASKI

GERALD MESSADIÉ

ÇEVİREN: ALİ CEVAT AKKOYUNLU

Davud

DAVUD

Orijinal adı: *David, Roi*
© Editions Jean-Claude Lattès, 1999
Yazan: Gerald MESSADİÉ
Fransızca aslından çeviren: Ali Cevat AKKOYUNLU

Türkçe yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Onk Ajans aracılığıyla satın alınmıştır.
1. baskı / şubat 2001
3. baskı / mayıs 2004 / ISBN 975-6719-86-9

Kapak tasarımı: DPN Design
Baskı: Altan Matbaacılık / Yüzyıl Mahallesi
Matbaacılar Sitesi 222/A Bağcılar - İSTANBUL

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers, 34544 Güneşli-İSTANBUL
Tel. (212) 677 06 20 - 677 07 39 Faks (212) 677 07 49
www.dogankitap.com.tr

Davud

Gerald Messadié

Çeviren: Ali Cevat Akkoyunlu

İnsanı kahraman yapan nedir? Hem en büyük acısıyla hem de en büyük umuduyla yüzleşmesi.

Friedrich Nietzsche
Die Fröhliche Wissenschaft

Yazarın notu

Okur kitabı okurken zamanı belirlemek için sık sık "büyük kum saati" ya da "küçük kum saati"ne başvurulduğunu görecektir. Bu öykünün geçtiği MÖ XI. ve X. yüzyıllarda, zamanı belirlemek için üç değişik yöntem kullanılıyordu: Mısırlılar tarafından MÖ 3500'lü yıllarda bulunmuş güneş saati ya da gnomon, yine Mısırlılarca MÖ XIV. yüzyılda kullanılmaya başlanmış su saati ya da klepsidra,[1] bir de camla aynı dönemde, diğer bir deyişle MÖ 3000'de kullanılmaya başlandığı sanılan kum saati. Güneş saati sadece güneşli ülkelerde, özellikle de yaz aylarında kullanılıyordu. Su saatiyse sabit bir konum gerektiriyor, bu nedenle de yer değiştirmesi güç oluyordu. Her zaman, gündüz olduğu kadar gece de kullanılabilenin, bu nedenle de yaygın ve pratik olanının kum saati olduğu açıktır. İnsanlar kum saatini yanlarında taşıyabiliyordu. İbranîlerin arasında en yaygın kullanılanın da kum saati olması gerekir. Saat güneşin doğuşu ile batışı arasındaki sürenin on beşe bölünmesinden meydana gelir. Ancak, yaz ve kış günlerinin uzunlukları arasındaki fark göz önüne alındığında, bir saatin süresinin 40 ile 80 dakika arasında değişeceği anlaşılır. Saatler arasındaki farkın kullanıcının gözüne çarpmamış olması im-

1 Eski Mısır'da kullanılan, dereceli bir kap içerisine su akıtılarak zamanın ölçüldüğü saat. (ç.n.)

kânsızdır; bizce hem küçük hem de büyük kum saatlerinin kullanılmasının nedeni de bu olmalıdır.

O dönemde para kavramının bulunmadığının da altı çizilmelidir. Öykünün geçtiği çağlardaki tek alışveriş yöntemi değiş tokuş ya da trampadır. Samuel'in ikinci kitabının okuyucuları, ticarî alışverişlerde, örneğin kitapta iki yerde Davud'un tapınak inşası için Arauna'dan toprak alırken belirli tutarda para ödediğini sanmakla çağın gerçeklerini görmezden gelirler. Kitaptaki "gümüş külçe" kavramı madenî paraları değil, (daha sonra kilo ve gramda da görüleceği gibi) bir ağırlığı çağrıştırmaktadır; bu ağırlık da altı gram karşılığıdır. Bir başka deyişle, Davud'un tapınak inşası için elli gümüş külçe vererek ödediği değer, o dönem için oldukça önemli sayılabilecek olan üç yüz gramdır.

I- Müstakbel kral

Çoban

Yahudiye üzerindeki simsiyah ve öfkeli gök, ilkbahar yağmurunun şiddetiyle yırtıldı. Göğün ortasında bir delik, tek bir delik parlayıp söndü. Delikten süzülen bir ışık demeti çayırın bir noktasını aydınlattı. O noktanın üzerinde, Beytüllahim'in son evlerinin az uzağında, koyunlarını otlatan bir çoban vardı. Çimenler, durup dinlenmek bilmeksizin parıldayan su damlacıklarından ışığa kesti. Taşlı halının üzerinde, çobanın koyu kepeneği ile koyunların altın postu parıldadı.

Çoban göğe baktı, gözleri kamaştı. Kendi güzelliğini parıldatan ışığın garipliğine bakıp güldü. Güzelliği Beytüllahim'de dillere destandı; o Davud'du, Boaz ve Moavlı Rut'un torunu, Yesse'nin sekizinci ve en küçük oğlu ya da "herkesin sevgilisi" Davud. On yedi yaşındaydı. İnce uzun, tunç ve abanoza benzer bir vücut, bal rengi gözler, alaycı ve cesur. Bir de hayalci. Kızlar onu beğenir, erkeklerse ona erişmeye çalışırdı; becerikliydi Davud. Sapanıyla bir taş atar, yüz adımdan tilkiyi vururdu. İnsanlar onda bir acayiplik olduğunu düşünürlerdi; vücudunda tek bir yara izi bile yoktu. Çünkü düşmanı da yoktu; bütün düşmanlıkları bir tebessümle geçiştirirdi.

Başını oynatınca, kukuletası düştü, güneş bakır renkli yelesinde ışıldadı. Torbasından, bir kadının kalçası örnek alınarak yapılmışa benzeyen bir lir çıkardı. Kentin en yete-

nekli ustası, Kudüs'te görüp beğendiği bir örneğine bakarak, porsukağacından yapmıştı liri. Alet, kullanılmaktan parıldıyordu. Davud tellere dokundu, serin havayı neşeli nağmeler sardı. Gençliğin heyecanıyla ısınmış sesi yükseldi. Sevgiliyi hayran bırakacağını söyleyen bir aşk şarkısı... Sözleri de, bestesi de kendisine aitti.

Oradan elli mil uzakta akan kan, ilahların susuzluğunu gideriyordu. İsrail'in ilk kralı Saul, Filistî topraklarının tümünü ele geçirmek üzereydi. Saul da güzeldi, ama Kâhin Samuel'in lanetine uğramıştı. Kısacası güzelliği hiç işine yaramıyordu.

Davud olanların farkında bile değildi. Tutkuların ürkütücülüğünün ve şiddetinin de farkında değildi. Uzaklaşan gök gürültüsünün peşinden şarkı söylüyor, Kudüs'e doğru meyledip giden yağmur bulutunu izliyordu. Gençti genç olmasına, yine de yağmurların ötesini görebiliyordu.

Şimdilik iki yüz adım ötede, yüksek otların arasında sürünerek ilerleyen, kuzulara yaklaşmaya çalışan çakalı görüyordu. Hayvanın otların üzerinde dalgalanarak ilerleyen sırtını, yerinden kıpırdamıyormuş gibi görünen kafasını seçiyordu. Eğildi, iyice keskin iki üç taş seçti, torbasından sapanını çıkardı, doğruldu. Sapan Davud'un başı üzerinde vınlayarak döndü, açıldı. Davud'un iyi nişan aldığının habercisi, çakaldan gelen acı ses oldu. Kuzular çıldırdı. Çakal kaçtı. Bir gökkuşağı Kudüs Dağı'yla doğudaki Terebent Vadisi'ni birleştirmişti.

Ağaç

"Melez kan" diye mırıldandı Samuel uyanırken. Gözleri hâlâ kapalıydı. Kelimeler ağzından neredeyse istemeden dökülmüştü, birden dikildi; kelimelerin ağzından böylesine çıkması için bir ilham gelmiş olmalıydı. Oysa vahiy geldiğinde olduğu gibi, yaradanın ışığını görmemişti. Doğru, düş görmüştü, ama ışığı değil. Yani, doğrudan değil, en azından. Düşünde pürüzsüz bir göğe uzanan bir ağaç görmüştü. Öğlen göğüne uzanan yeşil, genç bir ağaç. Yaradanın gökkubbesi altında, uzun ve zafer dolu bir hayat işareti. Ama genç ağacın yanında, aynı toprak üzerinde kök salmaya uğraşan bir başka ağaç vardı, yamru yumru, kapkara bir ağaç. Samuel gözlerini açtı, inlememek için kendini zorladı. İşte melezliğin belirtisi, şu ikinci ağaç. Samuel acılarından kurtulmak için soluğunu uzun uzun boşalttı. Gördüğü düşü, uyanırken dudaklarından dökülen ilk kelimeleri anlayabiliyordu. Onu bekleyen zorlu bir sınav vardı. Yaşlı ağacı köklerinden sökmek gerek. Oysa ağacın tohumlarını atan kendisiydi. Bu ağaç, Bünyaminci Kiş'in oğlu, Samuel'in yardımıyla kral olmuş Saul'un hanedanıydı.

Üstelik, zamansız bir düş. O düş görürken, aynı anda Saul Amaleklilerle savaşıyordu. Bir önceki gece, güneyde yapılan savaştan Beytel kentine henüz haber ulaşmamıştı.

Kasılmaları önlemek için keçi kılı battaniyesinin altında dikkatle gerindi. Çadırın tepesindeki soluk aydınlıktan gü-

neşin doğduğunu, çadırdaki havadan da dışarısının serin olduğunu anladı. Ataların eski toprağı Beytel'in Pesah ayında soğuk olacağı anlaşılıyordu. Karısına, Miryam'a döndü, ıslak toprak rengi örtünün altından çıkan bir tutam kır saç dışında bir şey göremedi. Yanında Samuel olmadan yaşayamıyordu, o nedenle yıllık gezisinde ona eşlik etmek istemiş, Rama'daki evlerini bırakarak kocasının peşinden yollara düşmüştü. Miryam'ın ayakucunda, örtülere sarınmış köle uyuyordu. Dışarıdan, çadırın çift kat kumaşından boğuk sesler geliyordu. Oturdu, yanına bırakılmış sopaya dayanarak zorlukla kalktı, sandaletlerini ayaklarına geçirdi.

Saman hışırtılarıyla soğuk hava akımı Miryam'ı uyandırdı.

– Daha şafak yeni söktü. Sen hiç dinlenmez misin? diye söylendi.

Cevap vermedi. Çadır kapısının iplerini çözüp çıktı. Ayaklarının altında, Yahudiye'nin tepeleri, ovaları, kentin yakınlarında da sebze meyve bahçeleri gri göğün altında yemyeşil uzanıyordu. Yakındaki badem ağacı ürperdi, sanki bir kar fırtınası çıkmıştı, beyaz yapraklarla birlikte çevreyi acı ve genç bir koku sardı.

– Harmanin! diye bağırdı Miryam çadırdan beline kadar çıkarak. Harmanisini aldı, arkasına bakmadan omuzlarına sardı. Süt ısıtacağım, diye ekledi kadın. Samuel yine dönmedi, ama Miryam kocasının duyduğunu biliyordu. Eskiden, karısı genç ve güzelken de yaptığı gibi, onunla göz göze gelmemeye çalışıyordu. Miryam bundan gücenmemeyi öğrenmişti. Bir gün kocasına bunu hatırlattığında, "Her zaman genç ve güzel kalacaksın" demişti Samuel. Buna rağmen kendisinin Büyük Kâhin Samuel olduğunu, Yaradan'dan başkasına bakmasının yanlış olacağını anlatmıştı. Kâhinlerin bakışları Yaradan'dan başkasına yönelmemeli.

Beytel Bilgeleri'nin görevlendirdiği iki muhafız, ellerini öpmek için atıldı. İkisinin de büyük bir heyecan içinde oldukları belliydi. Bakışlarıyla, nedenini araştırdı.

Kolları açık, yüzleri sevinçli, gözleri ıslak "Kâhin! Saul kazandı!" diye bağırdılar. "Saul ve oğlu Yonatan! Amaleklileri yendiler! Amalek Kralı Hegag Saul'un elinde tutsak!"

Ellerini adamların omuzlarına koydu. "Yaradan bizimle" dedi sadece. Samuel'in gözlerinin içine baktılar, bakışlarını

kaçırmadılar, ihtiyarın da gözlerinin yaşlı olduğunu görüp yeniden ellerine sarıldılar.

– Demek Hegag ölmedi? diye sordu Samuel.

– Bilmiyoruz.

– Bunu söyleyen ulaklar nerede?

– Haberi yaymaya gittiler. Önce Eriha'ya.

Bitmez gibi gözüken düşüncelere daldı. Adamların sevinci, sessiz duran ihtiyarın haliyle çelişiyordu.

– Kâhin! diye bağırdılar omuzlarına bir ağırlık gibi çöken sessizliği kırmak için. Sen Tanrı'nın adamısın! Bize bugün tek bir karar alınacağı söylendi: savaşta ölenlerin dulları ile kızları hakkındaki karar. Sonraki kutlamaları yönetecek misin?

Başını salladı, yabancı gözlerin onu göremeyeceği bir yere gitti, harmanisinden küçük küreğini çıkarıp bir çukur kazdı, üzerine çömeldi. Bağırsakları rahatlayınca, toprağa verdiklerinin üzerine birkaç kürek toprak daha attı, sonra tepenin üzerine, İbrahim'in sunağına kadar tırmandı. Taş o denli aşınmıştı ki, sunak neredeyse yuvarlaklığını kaybetmişti, ama zihinlerde kusursuz bir daire olarak görülüyordu. Atalardan ilkinin çadırını kurduğu, ilk gerçeğin Yakub'a göründüğü yer burasıydı. Ahit Sandığı da burada bulunmuştu. Yaradan başka yerlerden çok bu tepenin üzerinde dolaşırdı. Havada sürekli bir kanat sesi duyulurdu burada. Samuel'in ayakları pembe çiğdemleri ezdi.

Sunağın başında toparlanmaya çalıştıysa da çevrede bir insan ya da bir kurban izine rastlamadığı için canı sıkıldı. Zihni yeniden Saul'un zaferine gitti. Tamam, zaferdi zafer olmasına da, Saul verdiği emirlere uymuş muydu? Başka türlüsünü düşünmek bile Samuel'i öfkelendirdi. Saul'a her şeyi yakıp yıkmasını, Yehova'nın arzusu uyarınca kraldan yeni doğmuş bebelere kadar kimseyi hayatta bırakmamasını istemişti. Tanrısal isteklerin tek tercümanı o, Samuel değil miydi yoksa? Amaleklileri tek kişi kalana kadar kırıp öldürmek şarttı. Oysa Saul daha birkaç hafta önce, Filistlere karşı kazandığı zaferde de Samuel'in sözünden çıkmıştı: Eriha'da, Gilgal'e kurban verme töreninde Samuel'in gelmesini bile beklememişti. Asinin biriydi bu Saul, Tanrı'nın bir adamı değil. Yehova'nın sözüne, Samuel'in aktardığı sözüne karşı gelmişti. "Melez kan" diye tekrarladı Samuel, ama bu kez nefretle.

Sonra bakışlarını kaldırdı, düşündeki ağacı aradı. "Yaşlılık acı" diye düşündü. Kendi ağacı acı meyvelerden başka şey vermemişti. Oysa oğulları Yael ve Abiyah babaları gibi dürüst olsaydı, şimdi bunlardan yakınmayacaktı. Keder yüzünün kırışıklarını derinleştirdi. Yüzü sonunda çenesinde beyaz bir sakal, tepesinde de rüzgârın altında çılgın bir bağımsızlık yaşayan bir tutam saçla süslü, buruşuk deriden bir maskeye benzedi yine.

Ne var ki keder büyük kâhinin, İsrail yargıçlarının sonuncusunun, tanrıların, var olan tek tanrının yeryüzündeki sözcüsünün sesini daha fazla kısmamalıydı. Doğruldu, buyurgan gözlerini ayaklarının altındaki manzaraya çevirdi, Filistin kentlerinin bulunduğu güney yönüne bakmamaya çalıştı. Burası, korumakla görevlendirildiği topraklardı. Bir günlük bir yağmur, genç buğday başaklarının başını dikleştirmeye yetecekti. Herhalde zamanın sonuna dek bu değişmeyecekti, gençliği sulayan yaşlı gözyaşları.

Tepeden indiğinde, göğü kaplayan bulutlar yırtıldı, yaşlı adamın mavi harmanisi aydınlandı. Samuel'in yüreği tarif edilemez bir heyecanla doldu. Ağaç! Ağaç! Ama yürek ferahlığını bir türlü yakalayamıyordu.

Erihalı büyücü kadının sözleri

Kadın, büyük yassı taşlarla kaplı ocağa meşe dalları atmak için eğildi. Odunlar hâlâ yaş olmanın yanı sıra, bir de son yağmurların altında kalmış ve iyice ıslanmıştı. Ocaktan çıkan yoğun ve mavimsi duman kulübenin tepesindeki delikten çıkıyor, çıkamayan duman da zaman zaman kadının konuğunu görmesini engelleyecek kadar yoğun bir sis perdesi oluşturuyordu. Oysa ziyaretçi yere, kilimin üzerine çökmüş, sabırsızlıkla kadının yerleşmesini ve ondan istediğini yerine getirmesini bekliyordu. Çünkü Beytüllahimli büyücüye, Kaldeli Milka'ya gelip efendisi kralın geleceğini okumasını isteyen kendisiydi, Saul'un en yakın sırdaşlarından Abiel.

Büyücü sonunda alçak bir iskemleye çöktü, içinde ara sıra kıvılcımların çaktığı, bir kadın cehenneminin derinliklerini andıran mor halkalarla çevrelenmiş gözlerini, yıpranmış yüzünü Abiel'e çevirdi.

– Buraya geldin, çünkü korkuyorsun, dedi alçak ve çatallı bir sesle. Korkun sorunun cevabıdır. Ayağa kalk, tavuklarını al ve git. Ne de olsa, efendinin efendisi mesleğimi yapmamı yasakladı. Bana herhangi bir şey ödemen bile zindana atılmama neden olur.

Adam başını korkuyla salladı.

– Öyle bir şey olmasını istemiyorum, dedi.

– Öyleyse git buradan. Öğrenmeyi istediğin her şeyi biliyorsun zaten, tek arzun bunu sana benim itiraf etmem.

– Hiçbir şey bilmiyorum, diye kekeledi adam.

– Görmek için gözlerin, duymak için kulakların var, yine de bilmiyorum diyorsun, öyle mi? dedi kadın alayla. Efendinin efendisinin ondan kurtulmaya karar verdiğini görmüyor musun?

– Saul'un Yehova'dan başka efendisi yok... demeye koyuldu Abiel, kuru gırtlağıyla. Suyun var mı?

Kadın ayağa kalktı, pencerenin yanındaki kulpsuz testiyi alıp uzattı.

– İç, dedi aynı ses tonuyla. İç. Su. Çünkü yakında kan içeceksin!

Adam boğulmak üzereyken testiyi indirdi.

– Samuel! diye bağırdı yaşlı kadın konuğunun üzerine eğilerek. Samuel hepinize kan içirecek, bunu göremiyor musun? Samuel! Efendinin gerçek efendisi! Saul'u istemeye istemeye Yahudi kralı seçtirdi. O kral falan istemiyordu, bunu hep tekrarladı! Ona göre Yahudilerin tek bir kralı vardı, o da Yehova. Ama söylemediği, kendini Tanrı'nın yeryüzündeki elçisi olarak gördüğüydü! Saul onun elinden tacını aldı! Samuel işte bunu bağışlayamıyor!

– Kadın, küfür ediyorsun! diye bağırdı Abiel.

Yaşlı kadın bir süre konuğuna baktı. Gözlerindekinin acıma mı, küçümseme mi olduğu anlaşılmıyordu.

– Öyleyse git. Kölelerle dolu sarayına dön! Efendin de aslında bir köle, Samuel'den ödü kopuyor. O Samuel'in kölesi, Samuel'in köpeği! Samuel'in karşısında tir tir titriyor, her seferinde Samuel ondan intikamların en korkuncunu alacağını, Yehova'nın gözünden düşmesini sağlayacağını söyleyerek korkutuyor! Yani halkının gözünden düşüreceğini!

Abiel inledi, elleriyle gözlerini kapadı.

– Bütün bunları biliyorsun, adam! Kralının bir aslan gibi dövüştüğünü biliyorsun. Kralının oğlu ve askerleriyle birlikte silahsız olarak Filistîleri bozguna uğrattığını da biliyorsun. Biliyorsun, çünkü sen de oradaydın! Peki Samuel'in başarılarını alkışladığını mı sanıyorsun? Ne kadar safsın! Hayır, bu zaferlerin Yehova'nın isteklerinden başka bir şey olmadığını söyledi! Siz hayatlarınızı tehlikeye atarken o sözümona adalet dağıtmak için dolaşıyordu. Öyle ya, yargıç olduğunu söylüyor, Tanrınız tarafından görevlendirilmiş yargıç. Saul çev-

resinden firar edenlerin sayısının her geçen gün arttığını görüp kurban töreninin gününü öne alınca, senin yargıç kralın Tanrı'nın buyruğuna karşı geldiğini iddia etti! Tanrınızın kör olduğuna mı inanıyorsun yoksa? Saul'un günahlarını en az yüz kere bağışladığına da mı inanmıyorsun? Ama Samuel'in düşmanlığı yok mu... İşte sana sınırsız bir kin.

– Kadın, küfür ediyorsun! Samuel büyük bir kâhin, diye itiraz etti adam. O kutsal bir adam, üstelik Saul'u seçen de o.

– Doğru, Saul'u seçti, diye güldü Milka. Ama neden, biliyor musun? Çünkü Saul güzel. Oysa Yael ve Abiyah sadece çirkin değil, aynı zamanda rüşvetçi de. Yoksa Büyük Kâhin'in oğullarının namussuz olduklarını bilmiyor muydun? Onlar da yargıç olmak istiyor, ama onları satın alabilirsin! İsrail Bilgeleri'nin Samuel'in oğullarının kokuşmuşluğunu görünce ondan bir kral istediklerini de mi bilmiyorsun? Namussuzluğa son verecek bir kral istediler. Oysa Samuel'in istediği, ona oğullarından daha bağlı, sözünden çıkmayacak bir kraldı.

Abiel nefes nefeseydi.

– Peki, sen kimi görmeye geldin Asker? Bir büyücüyü değilse, kimi? Kime akıl danışacaksın? Sana zevklerden söz edecek bir çiçeğe mi?

– Geleceği görmeye geldim, dedi asker. Bedeli neyse öderim.

– Gelecek geçmiştedir, Asker. Kralın güçsüz olduğu için kaybedecek. İsrail'in gerçek kralı, Samuel adlı kindar ve kendini beğenmiş, düşleri yıkılmış o ihtiyar. Bir şey ödemen gerekmiyor, her şey sayıldı, her şey tartıldı, her şey yazıldı. Saul bir kez daha Samuel'den azat olmaya çalışacak, o da Saul'u lanetleyecek.

– Sen geleceği anlat. Senden tek istediğim bu, diye yineledi Abiel güçsüz bir sesle.

Abiel gözlerini kapayınca, kadın bir süre konuğuna baktı. Sonra kalktı, raflardan birine sıralanmış kaplardan birini alıp kucağına yerleştirdi, bir avuç tozu ateşe saçtı.

– Bak! dedi.

Abiel gözlerini açtı. Alevler daha önce görmediği bir biçimde dans ediyordu. Maviye boyandı, sonra yeniden kızarıp ıslıklandı. Kaçmaya hazırlanıyormuş gibi bacaklarını altına topladı.

– Bak! Bu, kan!

– Ne zaman?

– Zamanı ölçmeyi kim bilir ki?

Askerin ağzından, korkmuş bir çocuğun çığlığı çıktı.

– Ya sonra? diye sordu yakınırcasına.

– Başka bir kral olacak.

– Kim?

– Eğer onu da Samuel seçecekse, o da çok güzel biri olacak.

Asker duvarın dibine yığıldı.

– Sonra da kralını dinsizlikle suçlayacaklar, dedi kadın üzüntüyle.

– Ne yapmalı? diye içini çekti. Sesinden sorusuna cevap beklemediği belliydi.

– İnsanları değiştirmek mi istiyorsun?

Adam güçlükle ayağa kalktı, tavukları kadına uzattı.

– Al şunları, taşıyacak gücüm kalmadı.

Kadın omuzlarını kaldırdı. "Bir erkek" dedi, "gençlikten olgunluğa bir günde geçer." Ayağa kalktı. Sürgüyü çekip kapıyı açtı. Kapıdan içeri dolan gece, sis perdesini itti. Asker ağır adımlarla çıktı.

– Yarın tavukları yemeğe gelebilirsin, dedi kadın sırıtarak.

Adam kadını duymadı ya da duymak istemedi. Onu yiyen geceydi.

Cinayet

Söylenti, Eriha'nın hâlâ son sağanakların ıslaklığıyla parlayan yollarına öğleye doğru yayıldı. Saul, Karınel Dağı'nda kendi adına bir anıt diktikten sonra, Amaleklilere karşı kazandığı zafer sonrası kurbanlarını buradaki Gilgal Sunağı'na getirmişti. Bir haftadan beri tutsağı olan Hegag'ı da burada tutuyordu. Söylentilerin asıl konusu, Yahudilerin büyük kâhini Samuel'in Eriha'ya gelişiydi.

Eriha'da, Büyük Kâhin'in kim olduğunu bilenlerin sayısı çok azdı. Saul'un adamları ve birkaç Yahudi tüccar dışında, Eriha halkının büyük çoğunluğu acımasız ya da ahlaksız ilahlara tapanlar, Araba çöllerinden gelenler, Nabatyalılar, İdümeliler, Suriyeliler, buraya yüzyıllar önce gelip yerleşmiş başka kabilelerden oluşuyordu. Bilgisizlik söylentileri besliyor, büyütüyordu. Büyük Kâhin dedikleri, bir büyücü mü? Bir müneccim olduğunu söylüyordu bazıları, bazıları da peygamber. Bir kral olduğu kesin; kesin de hangi ülkenin kralı? Hayır, bir tanrı. Bazıları onu büyük bir hizmetkâr ordusunun arasında geçerken görmüş, gördüklerini bire bin katarak anlatıyordu. "Büyük Kâhin" diyorlardı, "Yahudilerin kralını ziyarete gidiyor". Gerçeğe en yakın tahmin de buydu. İşi gücü olmayanlar, aylaklar, Saul'un ve cılız ordusunun çadırlarının çevresinde toplandı, Büyük Kâhin'i daha yakından görmeye çalıştı. Nöbetçiler fazla yaklaşmalarına izin vermedi. Kralın yakınlarından Akiş gibilerinin yüzlerindeki ka-

ranlığı görmüşlerdi, kendilerini daha da kötüsüne alıştırmaya çalışırken, Büyük Kâhin hakkında fazla sevinemediler.

Oysa Samuel tek başına, katır sırtında gelmişti. Kuru toprak rengindeki katırın sırtında, yaş toprak renginde bir harmaniye bürünmüş kavruk ihtiyar, kimsenin dikkatini çekmemişti.

Askerler, Yahudilerin çadırlarının arasından geçerken, kendilerine aldırmaksızın ilerleyen çatık kaşlı ihtiyarın yolundan saygıyla çekildi. Sadece Saul'un çadırını sormak için, o da bir an durdu, sorarken "kral" dememeye özen gösterdi. Çadırı gösterdiler. Katırdan indi, bir asker dizginini tuttu. Harmanisinin kukuletasını bile indirmeden, çadırın kapısını aralayıp, içeri girdi.

Saul bir mindere oturmuş, birkaç subayıyla birlikte dört oğlunu, Yonatan, İşyo, Avinadab ve Malkişua'yı çevresine toplamıştı. Kızarmış güvercin ve yeşil soğanlı mercimekten oluşan oldukça gösterişsiz bir yemeği paylaşıyorlardı. Samuel buz gibi, ama alaysız gözlerle karşısındakilere baktı. Alay bir yakınlık, bir tanışlık göstergesi olabilirdi. Oysa Samuel yakınlık göstermek niyetinde değildi. Saul hemen kalktı, usulca sakalını ve parmaklarını sildi. Bakışlarıyla birbirlerini tarttılar. Yılların belini büktüğü, kaşlarının, bıyığının ve sakalının ağarmış kılları ardına saklanmış bir ihtiyar ile gücünün doruğunda, göğsü dik, yüzünde zamanın henüz güzellikten başka bir iz bırakamadığı bir genç. Kemerli burnu ona bir azamet kazandırıyor, dudaklarının kenarındaki çukurlar da çıkacak kelimeleri önlüyordu. Alnı yürekliliğini, çenesi de cesaretini dışa vuruyordu. Gözlerde parıldayan canlılıktı, heyecandı. İşte taş ve sopayla -Yahudilerin elinde sapan ve sivri uçlu sopalar dışında silah yoktu- kendini beğenmiş komşularına, Moavlılara, Amonlulara, Edomlulara, Zuvahitlere, Filistîlere karşı zaferler kazanan savaşçı buydu.

Kral dört adımda ziyaretçisinin yanına vardı, boynuna sarıldı. Sarılış buz gibi soğuk oldu. Saul bir adım çekilip Samuel'e baktı, yaşlı adamın yüzündeki karanlığı gördü. Samuel'in başka türlü görünmediği doğruydu doğru olmasına ama, bir zaferden sonra hiç olmazsa biraz sıcaklık da bekliyordu insan. Genç prensler ve öteki komutanlar ayağa kalk-

mış, kuşkulu gözlerle çevrelerine bakıyorlardı.

– Aç olmalısın, dedi Saul biraz önce yanından ayrıldığı tepsiyi göstererek. Yemeğimizi paylaşmayı kabul eder misin?

Samuel duymamış gibiydi; Saul'a esrarlı, sevecenlikten uzak gözlerle bakmaya devam etti. Gözlerinin çevresi o kadar kıllıydı ki, bakışlarının neredeyse hayvanca olduğu söylenebilirdi. Saul'un davranışında kurnazca bir değişiklik oldu.

– Kazandık, Kâhin, dedi sonunda.

– Yaradan sizin için kazandı, diye cevapladı öteki. İyi de, duyduğum şu koyun melemeleri neyin nesi? Buraya gelirken gördüğüm sürüler de ne oluyor?

– Efendimize kurban etmek için Amaleklilerden aldığımız hayvanlar, dedi Saul kaşlarını belli belirsiz çatarak.

Samuel kapkara bakışlarını ona dikti. Söze başlamadan önce, çenesi bir süre titredi.

– Hegag'ın hayatını bağışladığın doğru mu?

– O benim tutsağım, diye cevap verdi Saul.

Samuel öfkeyle bağırdı:

– Bana itaatsizlik ettin! Yaradan'a itaatsizlik ettin! Seni kral yapmam için beni efendimiz gönderdi! Sana onun buyruğunu iletmedim mi? O buyruğu duymadın mı? Sağır mısın? Orduların tanrısı benim ağzımdan sana İsrail'e yaptıklarından dolayı bütün Amaleklileri cezalandırmanı emretmedi mi? Mısır'a giden Yahudilere saldıran Amaleklileri cezasız bırakmamanı?

Saul, oğulları ve komutanları böylesi bir öfke, bu denli bir nefret karşısında şaşırmış, kâhini izliyorlardı.

– Soylarını tükettim, diye sakince cevap verdi Saul ihtiyara bakarak. Savunmasız yaşlıları, kadınları, memedeki çocukları öldürttüm. Havila'dan Şur'a kadar hepsini kılıçtan geçirttim. Daha ne istiyorsun?

– Ben mi? diye bağırdı Samuel. Öfkeden sesi çatallaştı. Ben mi ne istiyorum? Ama isteyen ben Samuel değil, efendimiz, senin efendin! Buradaki hayvanları neden bağışladın?

– Söyledim, efendimize kurban etmek için.

– Efendimizin senin kurbanlarına ihtiyacı olduğunu mu sanıyorsun? diye homurdandı Samuel. Hayır, Saul, hayır! Onun senin eksiksiz itaatine ihtiyacı var.

Sert ve boğum boğum parmağını Saul'a uzattı.

– Eksiksiz! Yaradan sana Amaleklilerin bütün hayvanlarını öldürme emri vermedi mi? Oysa sen, bazılarını bağışladın! Efendine, İsrail'in tek tanrısına itaatsizlik ettin.

– İtaatsizlik etmedim, Kâhin, diye cevap verdi Saul giderek sertleşen sesiyle. Amaleklilerin soyunu kuruttum, hayvanları da elçiliğini yaptığını iddia ettiğin efendiye kurban edeceğim. Efendisi olmayan hayvanları, sütleri kimseyi beslemeyecek inekleri, etleri kimseyi doyurmayacak kuzuları, kimseyi taşımayacak develeri öldürmek neye yarar?

– Efendimizle tartışmaya cüret mi ediyorsun? diye haykırdı Samuel, giderek daha da öfkeli bir sesle. Küfürde bulunuyorsun! Seni kral yaptım, sense küfürde bulunuyorsun!

Saul'un üzerine atıldı, elini göğsüne dayayıp kuvvetle itti.

– Orduların efendisi senin kurbanlarını ne yapsın? Hegag'ı neden bağışladın?

– Orduların efendisi aynı zamanda da bağışlayıcı değil mi? diye cevapladı Saul kızgın bir sesle.

– Küfür! Küfür! diye haykırdı Samuel. Efendimiz sana İsrail Krallığı'nı verdi, oysa sen onun emirlerine karşı geliyorsun. Bugün krallığı senden alıp, başkasına verecek.

Üç prens ile komutanlar şaşkınlıktan bağırdı. Saul'un benzi attı. Öfkeye kapılmış bu ihtiyar, çevreye Tanrı'nın Saul'dan el çektiği söylentisini yaymaya başlasa, ona inananların sayısı fazla olurdu. Daha şimdiden ordudan kaçanların sayısında korkutucu bir artış varken... Samuel çadırdan çıkmak için döndü; Saul onu o denli kuvvetle tutmaya çalıştı ki, ihtiyarın harmanisi yırtıldı.

– Kâhin! dedi Saul kızgınlıktan güç çıkan sesiyle. Eğer söylediklerini geri almazsan, bu çadırdan canlı çıkamazsın!

– Kâfir! diye bağırdı Samuel.

– Dışarıda bu sözü tekrar edecek olursan, herkese oğullarının yaptıklarının sana hiç de yakışmadığını söylerim. Anladın mı Kâhin?

Samuel'in yüzü öfkeden kıpkırmızıydı.

– Burada söylediklerinden birini dışarıda tekrar et, ben de bana rüşvet teklif ettiğini anlatırım. Bana inanırlar, çünkü oğullarının namussuz olduklarını biliyorlar! Yırtık harmaniyi kavrayan yumruğunu sıktı. Sana bir daha kimse

inanmayacaktır Kâhin; ne Beytel'de ne Eriha'da ne de başka bir yerde yargıçlık yapabileceksin, insanlar seninle alay edecek! Kutsadığın kraldan çıkar sağlamaya çalıştığın anlatılacak!

Öfke ve üzüntüden titreyen, kıpırdamadan duran ihtiyarı bıraktı.

– Efendimize itaatsizlik ettin, dedi boğuk bir sesle Samuel, kanlı gözlerini Saul'a dikmişti.

– Ne yapmayı düşünüyorsun Kâhin?

– Yeni bir kral seçeceğim!

– Aklından bile geçirme, yoksa biliyorsun işin bitik demektir. Gecenin karanlığında bir taşla hem seni hem de yeni kralını öldürecek biri çıkacaktır. Yine soruyorum; ne yapmayı düşünüyorsun?

– Hegag'ı getirt.

– Neden?

– Hegag'ı getirt; ölüm beni korkutmuyor. Tutsağı getir, yoksa senin de işin bitik demektir Saul. Hem de hemen, şimdi. Yaradan'ın emri yerine getirilmeli.

Uzunca bir süre meydan okurcasına bakıştılar. Sonra Saul kıpırdamadan olayları izleyen adamlarına döndü.

– Hegag'ı getirin.

İşyo ve bir komutan fırladı.

– Efendimiz insandan kurban istiyor mu? diye sordu Yonatan.

– Kâfir oğlu kâfir! diye homurdandı Samuel.

Akşam olmuştu. Malkişua lamba getirmeye gitti. İşyo ve komutan, yanlarında Hegag'la döndüler. Bir alef kadar dik bir adamdı, ama topallıyordu. Zayıf ve kurnaz yüzünü çadırdakilerin üzerinde tek tek dolaştırdı, daha önce hiç görmediği Samuel'in üzerinde fazlaca durdu.

– Herhalde ölümün üzüntüsü geçti, dedi.

– Kılıcın kadınlarımızı kısır bıraktı, dedi Samuel. Ananın da adını sürdürecek kimse kalmayacak!

Saul'un kemerindeki kısa kılıcı koparırcasına aldı, tutsağın üzerine atıldı, kendi yaşında bir insandan beklenmeyecek bir şiddetle kılıcı adamın vücuduna sapladı. Hegag tek kelime söyleyemeden yığıldı; sonunda sadece bir hırıltı duyuldu. Kılıcın açtığı yaradan akan kan yerde, üzerine yemek

tepsisinin konduğu kilimde bir gölcük oluşturdu. Saul, oğulları ve komutanları dehşet dolu gözlerle yerdeki cesede bakıyordu.

– Savunmasız bir tutsağı öldürmek cinayettir, dedi Saul. Seni bir daha görmek istemiyorum Samuel. Dediğimi duydun mu Kâhin?

Samuel söyleneni duymamışçasına kılıcı cesedin yanına attı. Vahşi bir sesle "Yaradan'ın emri yerine getirildi" dedi. Parçalanmış harmanisini toplayarak, gecenin karanlığına çıktı.

Prensler ve komutanlar uzunca bir süre Hegag'ın cesedine bakarak, tek bir kelime bile etmeksizin düşünceye daldılar. Saul, Samuel'in katılmadığı bir savaşta tutsak düşen birini katletmek için kılıca sarılmasını hakkın kötüye kullanılması olduğunu düşünüyordu. Sonra cesedin üzerine bir örtü attılar, Hegag'ı örtüye sarıp gömmek üzere çadırdan çıkardılar. Saul yerden kılıcını aldı, bir bez parçası buldu, bezi zeytinyağına bulayıp ağır ağır kılıcı temizledi; arada bir kılıcı lambaların ışığına tutup parıldatıyordu. Kılıcın temizliğini bitirdiğinde paçavrayı çadırın dışındaki, çevresine askerlerinin toplandığı ateşe attı.

Askerler sorgulayıcı bakışlarını Saul'a çevirdi. Çadırın kumaşı kalındı, o nedenle Samuel'in bağırışlarını duymamışlardı, ama kâhinin ani gidişinden rahatsız oldukları kesindi. Gecenin içinde yankılanan bir kaval sesi duyuldu.

– Sonunda Yaradan'ın istekleri yerine getirildi, dedi Saul askerlere.

Askerler bir süre cevap vermediler, ateşin yansıdığı gözleriyle Saul'a baktılar.

Sonunda "Muzaffer kralın sözleri ağırlığınca altın eder" dedi içlerinden biri.

Saul başını salladı.

– Kalan şarabı aranızda paylaşın.

Az sonra kamp neşeli bir hareketlilikle canlandı.

Saul çadıra döndüğünde, Yonatan'ı kana bulanmış yere dışardan getirdiği toprağı dökerken buldu. Yonatan babasına baktı, gözleri yaş doluydu. Saul elini oğlunun omzuna koydu, gözyaşlarını tutmaya çalışarak sarıldı.

– Babanın uğradığı hakaret, oğula da yapılmış sayılır.

Yoksa hiçbir oğul, oğulluğu hak edemezdi.

Diğer üç oğulla komutanlar Hegag'ı gömüp çadıra döndüklerinde, baba oğulu alın alına durur buldular, yanlarına varıp hep birlikte sessiz bir çember oluşturdular.

Sonunda Saul, "Kâhinleri konuşturanın kim olduğunu kim bilebilir?" dedi çemberden ayrılarak. "Bu belki Yaradan'ın sesi, belki de kötü bir ruhun. Zaferi biz kazandık; kazandığımız zaferi kudurmuş bir kâhinin sözleriyle elimizden bırakacak değiliz."

Ötekiler tek bir kelime söylemedi. Saul'u Samuel'in gücünü sorgularken ilk kez görüyorlardı.

Yarım kalmış yemeğin tepsisini göstererek, "Daha içilecek şarap var" dedi. "Yarın Gibea'ya döneceğiz. Kelimeler uçup gidecek, zafer kalıcı olacaktır."

Kral çadırının az ötesinde oturan Abiel, Samuel'le yaşanan tartışmayı duymuş, ihtiyarın sandaletlerindeki kumları silkeleyip katırına bindiğini görmüştü. Donmuş kalmıştı, tıpkı Lutlu bir kadın gibi. Büyücünün sözleri hâlâ kulaklarında yankılanıyordu.

Avimelek'in anlatısı

Saul ve oğullarının Gibea'ya dönüşlerinden birkaç saat sonra, ateşin üzerine konmamış tek bir kap, alevlerin üzerinde döndürülmeyen tek bir şiş kalmamıştı. Kümes ve av hayvanlarının tüylerinden sokaklarda ve aralıklarda kar yağıyordu sanki: kaz, hindi, ördek, tavuk, bıldırcın, çalıhorozu. Gibealılar ilk askerleri uzaktan görüp de, yüzlerinden tepelerinde daha büyük ama yenmeyecek bir kuşun, zafer kartalının döndüğünü anlar anlamaz koyun ve kuzuları boğazlamış, çalınan düdükler evlerdeki kocakarılar ile genç kızları sokağa çıkartmıştı.

Atının sırtında Saul, peşinde de katırlarına binmiş oğulları, Gibea'nın kurulduğu tepeye çıkan yola vardıklarında, çocuk ve köle haykırışlarıyla, köpek havlamalarıyla daha da artan gürültü yükseldi, tepenin yamacındaki badem, şeftali ve kayısı ağaçlarına, bağlara yayıldı, kırlangıçlarla tavşanları korkutup kaçırdı. Yorgun ve terli, ama gururlu üç bin adam zafer yolunu tırmandı.

Kalabalık ilk kral ile oğullarının üzerine atıldı, öpmek için ellerine, kollarına, dizlerine sarıldı; Saul güçlükle evine varabildi. Evi artık bir saraydı, onu orada iki kadını, yaşlı ve heyecandan yüzü çarpılmış Ahinoam ile iki küçük oğlunun anası, genç cariye Rispa bekliyordu. Erkeklerin yıkanması, uyuşmuş eklemlerinin açılması, yaralarının sarılması, saçlarının kokulandırılması için sular ısıtıldı, yakılan ateşlere

bütün kütükler atıldı. Sonra da son damlasına kadar şarap çekildi.

Akşam olunca bütün kent bayram yaptı. Şarkıcılar güneşin batışından beri ötüşüyordu. Sonra sokaklardan geçip gelen dansçı kızlar, peşlerinde onları taklit eden küçük oğlanlarla birlikte sarayın bahçesine geldiler, kentin ileri gelenleri önünde raks ettiler. Flütler çıldırır, darbukalar ölü deriye yeniden hayat verirken, kızlar sistronlarını tıngırdattı, üçgenlerine vurdular.

Sonunda şölen zamanı geldi çattı. Hava Yahudiye'nin tüm zevklerini gözler önüne seriyor gibiydi: gök pırıl pırıl, hava mis kokulu, toprak yumuşacık. Filistîlerin eski yönetim binası olan sarayın bahçeleri ve muzaffer savaşçılara yakışacak tek tavanı, yıldızlı göğü sunuyordu konuklarına. Evlerin ve kral bahçelerinin arasından bir kadın kervanı geçiyor, isteyenlere çörek, kimyon ve kişnişle kızarmış tavuk eti, şişe geçirilmiş kuzu dağıtıyordu. Eti sıcak tutmak için Saul'un izniyle ateşler yakıldı, şişleri taşımak için toprağa ucu çatal kazıklar dikildi. Köleler şarap tepsilerini dolaştırıyordu.

Saul geldi. Sıcak banyo ve kölelerin masajıyla yumuşamış vücudu, yağlanmış ve kokular sürülmüş saçları, altın kabaralı bir kemerle sıkılmış yeni deri eteğiyle çevresindeki zafer çığlıklarına dokunur gibiydi. Kısa sakalını yaran tebessümü, karanlık bakışlarını da yumuşatıyordu sanki. İnsanlar Saul'a sarılıp ellerini öpmek, bir lokma, bir yudum sunmak, tattırmak için ayağa kalktı. Çocuklar çıplak kollarına, altın bileziklerine asıldı, onu güldürdü; bazen kollarını kaldırıp çeviriyor, kolunun ucundaki kız ya da oğlan çocuğunu kahkahalarla güldürüyordu. Ama asıl askerleri için gelmişti; sıraların arasından geçerken rütbelerine bakmaksızın eğiliyor, ağır yaralı biriyle konuşmak için aralarına çömeliyor, bir elini askerin omzuna koyuyor, bakışları kâh delici, kâh düşünceli oluyordu.

Bazıları ona heyecanla sarılıyordu. Koluna, eline, zırhının ucuna yapışıyor, abartılı hareketler ve yüksek sesle savaşta başlarından geçenleri anlatıyordu. Yüzlerini yaklaştırıp, sarmısak kokan nefesleri ve sıçrayan tükürükleriyle gereğinden fazla samimi davrananlar da vardı. Uzaktan bakan biri, çavuşların acemi bir askeri azarladıklarını sanırdı; Saul'a yö-

nelttikleri hayır duaları da görünüşü değiştirmiyordu. Bazen düş gördükleri de oluyordu, bir okla üç kişiyi vurduklarını, mızrakla bir atı binicisiyle beraber yere çivilediklerini söylüyorlardı. Saul'un yüzündeki tebessüm hep aynıydı, başını sallıyor, sakinleştirici kelimeyi buluyordu. Adamlarının gözlerinde "sedefotu yaprakları ile banotu"[1] şarabının verdiği parlaklığı, kıpırdamadan kalan sabit bakışı, hardal çekirdeği kadar ufalan gözbebeklerini görüyordu. Evet, vuruşma sırasında hissettikleri amansız yorgunluğa, susuzluk ve açlığa karşı koymak için, sedefotu ve banotuna başvurmak zorundaydılar. Onları duyarsız kılmak için birkaç sedefotu yaprağı yeterliydi. Kasları sürekli gergin, bakışları delici ama çılgın, kan kokusundan bazen deliye dönmüş, kederlerini boğmak için büyücülerin hazırladığı banotu şarabından bir yudum alıyorlardı. Vücutları ikiye bölmek, mızrağı gövdeye saplamak, eller kollar kesmek, can çekişen yaralıların işini bitirmek, kendi yaralarına, kırık kemiklerinin acısına dayanabilmek için ilaca ihtiyaçları vardı. Tabiî sonra yeniden insanlaşmak, Tanrı'nın ve kadınların gözlerine bakabilmek için, erkeklerin gözlerine de.

Filistîler savaştan önce bu ilaçları alıyorlardı, onlara bir ayrıcalık tanınmayacaktı herhalde. Saul da, kanlı günlerin gecelerine, uykusuz gecelerin günlerine dayanabilmek için bunlardan yutmuş, çiğnemişti. Şimdiyse biliyordu, savaş sırasında artan gerginlik ve alınan ilaçların etkisi azalıyor, şarabın da yardımıyla yerini duygusallığa, gözyaşlarına bırakıyordu. Sonra, organları dimdik, yere serileceklerdi. Dokuz ay sonra da çocuk taşıyabilecek her kadın doğuracaktı. Yeni doğanlara sedefotu ya da banotu çocukları denilecekti.

Başta Yonatan, oğulları peşinden geliyordu. Yonatan, hık demiş babasının burnundan düşmüştü, aynı beygir gururu, aynı dünyaya meydan okuma... Bunların yanında da, sevimlilik: tıpkı güneşin altında çatlamış bir nar gibi, yüzünü bir baştan diğerine yaran bir gülüş. O akşam, Saul'un gülen

1 Sedefotu ya da *Ruta graveolens,* eski çağlarda çok kullanılan, dokuz yüzden fazla çeşidi olduğu bilinen bir ağaç cinsidir. Yaprakları çiğnendiğinde, çıkardıkları acı tada rağmen kızgın güneşe daha fazla dayanma gücü veriyordu. Yapraklarının suyu aslında halüsinasyon yaratan bir sinir ve kas güçlendiricisi (tonik) olarak bilinir. Banotu ya da *Hyoscyamus niger, hyosciamine* ve *scopolamine* adlı sinir uyarıcıları içerir.

gözleri önünde cesaret ve zaferin altınlarıyla taçlanmış gençliği paylaşılamadı. Kadınlar ile kızlar onu gözleriyle yiyip bitirdi. Çılgınca iltifatlar ile alaylı laf atmaları aynı zevkle dinliyor, gözleri parlak, dili sivri iltifatçıyı eliyle dostça itiyor, hem çekiciliğinin hem de sınırlarının farkında görünüyordu. Sonunda kral ve prensler kalabalıktan ayrılıp evlerine döndüler. Silah arkadaşlarına yeterince zaman ayırmışlardı, şimdi karıları ve cariyeleri, çocukları ve yakınlarıyla ilgilenmeleri gerekiyordu. Askerler gerçekten dinlenilmesi gereken son öyküyü anlatmak zorunda kalmışlardı. O gece, Saul ve Yonatan'ın Filistîlerden aldıkları, bir zamanların lanetli ve uğursuz kentinin sokaklarında iki bine yakın öykü anlatıldı.[2]

Amaleklilere karşı kazanılan zafer öyküleri bitirildiğinde, şarap ve biradan olduğu kadar anlatılanlardan da sarhoş dinleyiciler, Filistîlere karşı kazanılmış zaferle ilgili hikâyelerin yeniden anlatılmasını istediler. İki savaşa katılmış, başındaki sargıyı bir taç gibi taşıyan on dokuz yaşındaki Avimelek, Yonatan'ın bu cesur komutanı, anlatmaya başladı. Şurada burada yakılan ateşlerin çevresinde, öyküye susamış insanlar toplanmıştı: yaşlı kocakarılar, bakireler, ihtiyar erkekler, memedeki çocuklar, cariyeler. Bir de köleler; artık muzaffer Yahudilerin de köleleri vardı. Avimelek'e ballı bir çörek verdiler, kupasına şarap doldurdular.

– Dost ya da düşman olarak tanıdığım bütün savaşçıların içinde, diye başladı söze Avimelek, en büyüğü Yonatan. Kırk mehtap önce buraya, Gibea'ya geldiğimizde, bölge Filistîlerin elindeydi. Kısa sıra önce kralımız olarak seçilen Saul, üç bin asker toplamıştı. Bunlardan binini Yonatan'a verdi. Sadece Saul ve Yonatan'da kılıç ve mızrak vardı. Bizlerin elindeyse

2 Saul'un İsrail kralı olmasından yaklaşık iki yüzyıl önce, Bünyamin kabilesinin başkenti Gibea, öteki kavimlerin cezalandırmasıyla karşı karşıya kalmıştır. Efraimci bir Levi rahibi gece yaklaşırken, yanında cariyesiyle kente gelmiş, halkın büyük bir bölümü onu konuk etmeyi reddettiğinden sonunda geceyi kendisi gibi Efraimci bir ihtiyarın evinde geçirmek zorunda kalmıştır. Gecenin karanlığında, Gibea'nın erkekleri ihtiyarın kapısını çalar, konuğunu teslim etmesini isterler, adamın ırzına geçeceklerdir. Kavgayı önlemek için Levi rahibi cariyesini adamlara teslim eder; Gibea erkekleri tüm gece boyunca cariyeye tecavüz eder, sabah olunca da genç kadının cesedini evin eşiğine atıp giderler (Hâkimler Kitabı VIII, 19-IX, 20). Dört yüz bin kişilik (herhalde on kat daha azı) bir ordu Bünyaminleri cezalandırmak için harekete geçer. Bünyaminler, katliamdan kurtulan birkaç kişi sayesinde kabilelerinin yok olmasını önlemeyi başarır. Filistîlerin kaymakamlık düzeyine indirdiği Gibea, sonunda Yonatan'ın cesareti ve gözü pekliğiyle fethedilir.

sapanlarımız, uçları ateşte sertleştirilmiş sopalarımız bulunuyordu. Oysa Filistîler, sayılamayacak kadar kalabalıktı. Savaş arabaları, atları, demirden yapılma silahları, kılıçları, mızrakları vardı. Filistîlerin karşısında bizler, bir çakal karşısında kalmış bebeden daha silahlı değildik. Saul ordugâhını Mikmaş'a kurmuştu. Akşam olunca, bizi her biri bin askerlik üç birliğe böldü, birliklerden birini Yonatan'ın emrine verdi, Gibea'yı kuşattık. Şafak söktüğünde Filistîler durumu anladı, kaymakamlarının komutasında bir piyade birliğiyle saldırıya geçti. Saldırı bizim askerler arasında en kalabalık birliğe, Yonatan'ın askerlerine yöneldi. Yonatan bir aslan tepkisi gösterdi; saldıran birliğin önderine doğru koştu, adam daha şaşkınlıktan kurtulamamışken mızrağıyla öldürdü. Aynen böyle, tak! Bir vuruşta! Çelik kolunun bir uzanışıyla! Kaymakamlarıydı. Sonra silahını kurtardı, en yakındaki adamı öldürdü. Sonra da onun yanındakini. Onu korumak için ileri atıldık, Filistîler ona yakın adam kaybettiler, bizden ne böyle bir gözü peklik ne de bu kadar asker bekliyorlardı. Geri döndüler, kente kaçıp, karşı saldırıya hazırlandılar. Üç saat kadar sonra korkunç bir gümbürtü duyduk, bir cehennem gürültüsüyle üzerimize gelen savaş arabalarını, şeytanca sesler çıkararak arabalara eşlik eden süvarileri gördük. Onların peşinden de koşar adım piyade geliyor, ellerindeki silahları havada sallıyordu. Böylesi bir manzarayı korkmadan izleyebilmek için şeytan olmak şarttı. Bizden biri korkudan donmuştu, onları görünce bacaklarına komuta edemedi, kaçıp kurtulamadı, sonunda bir arabanın tekerlekleri altında kaldı, vücudu ikiye bölündü. Orada kalıp korkunun geçmesini bekleseydik, şimdi burada olanları anlatacak kimse olmayacaktı. Durumumuzu korumak için kaçtık. Gerçekten de Filistîler bizim gibi üçe bölünmüş, her biri bizim birliklerden birinin peşine düşmüştü. İçimizden bazıları gereğinden fazla uzaklara kaçtı. Utançtan ölmüş olmalılar. Bazılarının Şeria Irmağı'nı bile geçtiklerini duyduk! Saul'un onları yutacak kadar derin bir çukuru yok!

Hepsi de ağızları bir karış açık dinliyordu. Yahudiler bu korkunç durumdan nasıl kurtulacak?

– Yonatan'ın dehası ve cesaretini şimdi söyleyeceklerimden anlayabilirsiniz, diye sürdürdü Avimelek sözlerini. Hepi-

miz saklandık, kimimiz bir mağarada, kimimiz bir çalılığın ardında, kimimiz bir tepeciğin öbür yanında. Hepimiz de Filistî saldırısının zayıflamasını bekliyorduk. Gerçekten de zayıfladı. Vadilerden geçerken nereye saklandığımızı merak ediyorlardı. Doğruyu söylemek gerekirse pek kalabalık da değildik. Üç bin adamdan, ölümler ve ödleklerden sonra elimizde altı yüz kişi kalmıştı. Filistîlerin bağrışlarını, bizlerle alay eden sözlerini duyuyorduk. Bir mağarada, Yonatan'la birlikte Filistîleri izliyorduk. Yanında komutanlarıyla birlikte başka bir mağaraya saklanmış Saul da saldırı kararını almaya çalışıyordu.

Avimelek anlattıklarının etkisini görebilmek için bir süre sustu, sessizliğin yayılmasına fırsat tanıdı.

– Güneşin batmasından az önce, bizi gerçekten arayan iki üç yüz kadar Filistî piyadesi gördük. Bizim havaya uçmuş olamayacağımızı düşünüyorlardı. İşte o an Yonatan bize "Hadi gidelim" dedi, "talih şimdi yüzümüze güldü!" Yonatan askerleri ölürken geride kalıp bekleyecek adamlardan değildir. Mağaradan ilk o fırladı, bir kaplan gibi Filistîlerin üzerine atıldı. Biri daha! Bir başkası! Bir üçüncüsü! Dördüncüsü! Bizleri ararken birbirlerinden fazlaca uzaklaşmışlardı, bu kez şaşıran bizdik. Düşmanları mızrağıyla deliyor, kılıcıyla bölüyordu. Görülecek bir şeydi! Bu çöreği yemem için gereken zamandan daha az bir sürede yirmi düşman askeri öldürmüştük bile. Diğerleri ya kaçtı ya da uzaktan katliamı izledi. Nereden çıktığımızı, kaç kişi olduğumuzu merak ediyorlardı, bizi saymaları imkânsızdı. Tepelerin arasından, topraktan fışkıran hayaletler gibi çıkıyorduk, bu kez ne arabaları ne atları ne de demirden yapılmış silahları işe yaradı. Bir çukura saklanmış iki ya da üç adam ustaca atılmış bir taşla bir düşmanı yıkabiliyordu, Filistîlerden hiçbirisi taşın nereden geldiğini göremiyordu. Paniğe kapılıp düzensiz bir şekilde her yöne dağıldılar, ne başlarında bir önder vardı ne de nereye gideceklerini biliyorlardı.

Yanındaki kılıca dokundu.

– Ellerindeki silahları aldık, o günden beri daha güçlüyüz. Filistîleri Gibea'dan sürdük, Mikmaş ve Ayalon'dan kovduk.

Uzunca süren bir sessizlikten sonra eski bir asker, "Yaradan da bizimleydi" dedi.

– Krala ve Yonatan'a ilham verdi, dedi bir ikincisi.

– Üç bin kişiydiniz, şimdi ise iki bin, dedi eski asker. Aradaki bin kişiye ne oldu?

– Ölülerimiz var.

– Bin ölü mü? Eski asker şaşkındı.

– Alçaklar da vardı, daha önce anlattım, dedi Avimelek.

– Bin alçak ha?

– Alçakların kaç kişi olduğu önemli değil. Onlar bu onura layık değildir, dedi Avimelek can sıkıntısıyla. Sayılarını bilmiyorum.

– Ya Kâhin Samuel? dedi bir kadın, askerlerden birinin karısı. O neden bizimle değil? Neden zaferimizi kutlamıyor?

– Bilmiyorum, dedi Avimelek sorudan kaçmak istercesine.

– Hegag'ı öldürenin o olduğu doğru mu? diye sordu eski asker.

– Onu savaş meydanında öldürmedi, diye cevap verdi Avimelek kuru bir sesle. Çünkü kral onu tutsak etmişti. Hegag'ı tutsakken öldürdü.

Eski asker gözlerini kıstı.

– Bir tutsağı mı öldürdü?

– Amaleklilerin sonuncusuydu.

Eski asker sorusunu yineledi. "Bir tutsağı mı öldürdü?"

– Hegag'ı, kralın tutsağıyken öldürdü, evet. Onu kralın çadırında, kralın oğullarının, komutanlarının gözleri önünde öldürdü. Yaradan'ın tüm Amaleklilerin soyunun kurutulmasını istediğini iddia etti.

Avimelek, eski askere sorularını kesmesinin zamanı geldiğini belli edercesine baktı. Ama karşısındaki aldığı cevaplardan tatmin olmamıştı.

– Samuel ile Saul'un tartıştıkları doğru mu? diye sordu yeniden.

– Bilmiyorum, dedi Avimelek.

Eski asker ısrar etti. "Abiel bize tartıştıklarını söyledi."

– Tartışmadan falan haberim yok. Krala sorsana.

Çevredekiler iki insan arasındaki söz düellosunu endişeyle izliyordu.

Olgun bir kadın, "Şu soruları artık bıraksan" dedi eski askere. "Samuel'in ne düşündüğüne neden bu kadar önem veriyorsun?"

– Samuel bir Tanrı adamı, dedi eski asker.

Bir başkası, "O da Saul'un ülkemizden kovduğu büyücü kadınlar gibi birisi" dedi.

Eski asker söylediklerinde ısrar etti. "Bizim Tanrımız, büyücülerin ağzından konuşmaz."

– Sen nereden biliyorsun? diye araya girdi kadın. Savaşı biz kazandık. Eğer Tanrı Saul'a güvenmeseydi bu savaşı kazanamazdık, öyle değil mi?

Eski asker bunak inadıyla başını salladı, düşündüklerinin kadının söylediklerinden pek de farklı olmadığını belirtti. Konuşma tavsadı, insanlar gözlerini ateşe çevirdi. Önemli olan Saul'un kazanmış olmasıydı. İnsan zaferin çevresinde toplanmayıp ne yapar?

– Samuel ve oğulları bizlerle birlikte dövüşselerdi, daha iyi olurdu, dedi o ana kadar konuşmamış bir asker. Yargıçların savaşmaktan muaf olduklarını söyleyen bir kural yok.

Kimse bu düşünceye itiraz etmedi. Yoksa tartışma çok uzayacaktı. Gece de ilerlemişti.

Yıldızlar dönmüştü. Sesler daha alçak çıkıyordu. Erkekler yorgundu. Çocuklar annelerinin ya da sütannelerinin kucağında uyuyordu. Kalktılar, serin döşeklerine, sıcak örtülerine yöneldiler. Bazı gözler de saraya döndü; saray karanlıktı. Saul yine örnek olmuştu. Surların tepesindeki nöbetçiler biraz sonra baykuşların ötüşünden, Yahudiye tilkilerinin ulumalarından başka bir şey duymaz oldular. Bazen de bir kız haykırışı. Silahların zaferi, kadınların mücevherlerini alma hakkı kazandırır.

Gat canavarı

– Yedi ayak boyunda, kafası da bizim çocuklardan biri kadar! dedi gözleri yuvalarından fırlamış bir asker.

Hepsi Beytüllahim'in pazaryerinde toplanmış, sebzelerin, kümes hayvanlarının, kavunlar ile soğan demetlerinin üzerinden, kralın zaferleriyle yeniden başlayan savaşları konuşuyordu. Her zamanki gibi çok asker vardı ortalıkta. Subaylar çadırlarını Elah Vadisi'nde kurmuş kraliyet ordusuna gönderilecek erzakın eksik olup olmadığını denetliyorlardı.

– Şu Filistîlerin işini hiç bitiremeyeceğiz, dedi yaşlı bir kadın acı acı başını sallayarak. Çekirge sürüsü gibiler! Kimse cevap vermeye yeltenmedi. Kadın oğullarından beşini savaşta kaybetmişti. Asker duymazdan geldi.

– Eller de nah böyle! diye devam etti. Bir güç! Bir güç! Şeytan gücü! Bir adamı, bizlerden birini havaya kaldırdığını gördüm, sonra göğsünün üzerine basarak boğdu onu.

– Evet, böylelerinden söz edildiğini duydum, dedi bir başkası. Bunlar Anakimler.

– Filistîler, diye düzeltti asker.

– Onlar Filistîlerin kavminden Anakimler, dedi öteki. Onları senden önce tanıdım. Gat bölgesinde yaşıyorlar.

– Evet, tamam. Gat, dedi asker.

– Yedi ayak boyunda insan olamaz, dedi genç bir adam.

Konuşan Davud'du, Yesse'nin oğlu, Pesah ayı yaklaştığından, kuzularını satmak üzere pazara getirmişti. Abileri

Eliab, Abinadab ve Şamma kampta, Saul'un ordusundaydı. Abilerinin bu devden söz ettiklerini hiç duymamıştı.

– Onu kendi gözlerimle gördüm! Abilerine sor, onlar da orduda! diye haykırdı asker, hakarete uğramışçasına. Bunun adı Golyat. Bize meydan okudu, hakaret etti, kimse ona saldırmaya cesaret edemiyor. Miğferi ve zırhı onun için özel olarak yapıldı, ağırlığı da beş bin külçe![1]

Bir kadın korku dolu çığlığını güçlükle tuttu.

– Beş bin külçe mi? Ama bu genç bir adamın ağırlığı kadar. Ne söylediğinin farkında mısın? dedi bir köylü.

– Farkındayım, dedi asker. Tek başına mızrağının demiri bile altı yüz külçe![2]

– Böyle bir canavarın hakkından ancak ilahî yıldırım gelir, dedi bir zerzevatçı.

Davud zerzevatçıdan bir salkım üzüm istedi; zerzevatçı bir salkım üzüm uzattı, karşılığında da genç adamın gelip oğlunun düğününde onun için lir çalmasını istedi.

– Öyleyse bir salkımdan fazla üzüm vermen gerekir, dedi Davud kurnaz bir bakışla.

– Eğer bir kuş olsaydın, seni kafese kapatır pazarlıksız şarkı söyletirdim, dedi satıcı. Kızı da olanları izliyordu. On beş yaşındaydı; her bir üzüm tanesini özenle ağzına atıp çiğneyen, çekirdeklerini ustalıkla tüküren Davud'u sanki gözleriyle yiyordu.

– Evet ama, ben kuş değilim, dedi Davud gözlerini kısarak.

– Kuşların ötüşü gibi lir çalıyorsun. Sana neden bir şey vereyim ki?

– Sen de bir bağ gibi üzüm yapıyorsun. Senin için neden şarkı söyleyeyim ki?

Dinleyenler kahkahayı patlattı, zerzevatçı hepsinden sonra gülmeye başladı, ötekiler kadar güldü. Herkes sustuğunda, dişsiz bir kocakarının kıkırdaması duyuldu.

– Sen tilkinin tekisin, dedi.

– Öyleyse sen de kümesine dikkat et, dedi Davud satıcının kızına çapkınca bakarak. Kız başını eğmedi, bakışlarını kaçırmadı.

1 yklş. 57 kg.
2 yklş. 7 kg.

– Tabiî, sen daha evlenmedin, dedi asker ortalığı kızıştırmak istercesine. Bekâr bir tilki her zaman tehlikelidir.

– Söylediklerin doğru muydu? diye sordu Davud. Kral yedi ayak boyundaki canavarı öldürene kızını verecek mi?

– Benim söylediğim her zaman doğrudur, dedi asker.

– Sen kralın kızını gördün mü?

– Onu herkes gördü. Çok güzel. On beş mehtaptan beri de evlenme çağında.

– Peki ya canavarı kimse öldüremezse, o zaman elli mehtap daha evde mi kalacak? diye sordu Davud üzümlerini bitirirken.

Herkes kahkahadan kırıldı. Yandaki tavukçu bütün bu gürültünün nedenini öğrenmek istedi; anlattılar, o da kahkahalara katıldı; böylelikle Davud'un sözleri pazarın bir ucundan ötekine yayıldı, herkesi güldürdü.

– İşte! diye bağırdı yaşlı bir kadın. Tam da Yesse'ye uygun bir evlat! Babası da böyle biriydi!

– Neden kral kendi gitmiyor? diye devam etti Davud. Hem silahlı hem de kralın emrinde hareket eden yedi sekiz kararlı savaşçı karşısında bir canavar bile tutunamaz.

– Kral başka şeylerle meşgul, dedi asker. Yüz mil uzaktaki bir canavara ayıracak zamanı yok.

– Peki öyleyse ben gitsem? dedi Davud fazla önemsemiyormuş gibi. Ben abilerim ve arkadaşlarımla gitsem?

– Sizler mi? diye haykırdı asker kaşlarını kaldırarak. Kılıcını bir savuruşta hepinizi doğrar! Daha onu gördüğünüz an kaçmaya başlarsınız.

Davud gözlerini ondan ayırmayan zerzevatçının tezgâhından iki kavun seçti. Adamın yüzünden bir yandan kuşku duyduğu, öte yandan da eğlendiği anlaşılıyordu.

– Oğlunun düğününe gelip, ölen canavarın şarkısını söyleyeceğim, dedi genç adam alaycı bir sesle. O devin adı neydi Asker?

– Golyat! diye bağırdı öteki. Onun adı Golyat!

– Golyat, diye tekrarladı Davud. Demek yarın köpeklerimize bu adı takacağız.

– Konuş konuş, dedi asker; genç adamın saçmalıklarına sinirlendiği belli oluyordu. Abilerin seni duymadıktan sonra istediğin kadar konuş. Onlara git de bir söyle bakalım, Gol-

yat'ı öldürmeye gideceğini bir söyle. Bakalım yüzleri ne renk alacak.

– Haklısın, bakalım, dedi Davud uzaklaşırken.

Koyunlarını toplamak, babasına satışın hesabını vermek için tarlalara doğru giden yolda uzunca bir süreden beri yürüyordu ki, arkasında genç bir ses duydu. Adını çağıran bir ses. Döndü; zerzevatçının kızıydı. Durdu.

– Davud! dedi kız nefes nefese.

– Sen adımı biliyorsun, oysa ben...

– Sara.

Pırıltılı gözlerini kıza dikti. Bundan daha güzel kızlar görmüştü, ama karşısındakinin gözlerinde küçük bir ateş yanıyordu sanki. Neredeyse sıskaydı ama o ateş... Koşmaktan yüzü kızarmış, dudakları mercana dönmüştü. Bakışlarıyla kızı sorguladı. Kız bu kez de bakışlarını indirmedi.

– Davud... söylediklerin şakaydı, değil mi?

– Ne?

– Golyat'la dövüşmeye gideceğin.

– Şakayı severim, ama Golyat şakaya alınacak bir konu değil.

– Farkında değil misin yoksa?

– Neyin?

– Davud, seni öldürecek!

Gülen gözleriyle kıza baktı.

– Benimle alay ediyorsun! diye bağırdı kız Davud'un kuzu postu yeleğine sarılarak. Seni öldürecek! Kesinlikle!

Davud bir an sustu, sonra:

– Eee, ne olmuş? dedi

– İstemiyorum.

– Beni tanımıyorsun bile. Şeytanın belası bir devin ilk kez bugün gördüğün bir oğlanı öldürmesi seni neden etkilesin?

– Seni ilk kez gördüğüm doğru değil. Kuzularını satmaya geldiğinde seni uzaktan izliyordum. Sekiz gün önce de geldin; ben evdeydim, sana bakıyordum.

Şimdi artık birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı.

– İstemiyorum, diye tekrarladı kız.

– Neden?

– Çünkü yaşamanı istiyorum!

– Neden?

Davud'u itti. Davud onu iten bileği tuttu, ama eli yumuşaktı.

Sorusunu tekrarladı: "Neden?"

Kız öfkeden ışık saçıyordu.

Kızın bileğini bırakmadan güldü.

– Seni öldürmeye niyetim yok, küçük dev kadın, dedi gülerek. Belli etmeden kıza yaklaşmıştı.

– Davud, dedi kız, boğulur gibi.

– Evet, bu benim adım, dedi bir elini Sara'nın göğsüne koyarak. Elinin ağırlığı belli belirsiz hissediliyordu, göğsün ucuna, giysinin üzerinden bir dokunuş. Kız kızdırılmış bıçak gibi bakışlarını Davud'un gözlerine dikti. Temas okşamaya dönüştü. Kız derin derin soluk aldı.

– Eğer dövüşmeyeceğine yemin edersen...

– Yemin edersem mi? diye sordu. Eli daha ısrarcıydı artık.

Kızın gücü kesilmişti. Elbisesini ortasından tuttu, öteki eli hâlâ bileği tuttuğundan, tek eliyle ustaca çevirdi, baskı yerini yakaladı; elbisenin eteği elinde toplanmıştı. Hafifçe kaldırdı, elini altına soktu. Uzanıp göğüslerden birine dokundu, bir erkeğin organı kadar sert ve kalkık memeyi okşadı.

– Yemin edersem mi? diye mırıldandı.

Kız gözlerini kapamıştı. Davud'un eli aynı zamanda iki göğsü birden okşayabilecek kadar büyüktü.

– Davud...

El yavaşça aşağıya kaydı.

– Davud...

Sıcak ve yumuşak el durakladı, sonra daha da aşağılara inecekmiş gibi yaptı. Sara gözlerini açtı. Boğulmuştu. El göbek deliğine kadar indi. Kız hızla soluk alıp vermeye başladı. Ama el yumuşak, gergin, güvenliydi. Sara ürperdi. Artık titriyordu. Belli belirsiz eğildi. Onu tutan, bileğinin çevresini bir bilezik gibi saran Davud'un parmaklarıydı. Bu ıssız yolun üzerinde, sakızağaçları ile yeşil meşeliklerin arasında ayakta, karşı karşıyaydılar. Kız gözleriyle bir soru sordu, Davud'u fazla ciddi buldu. Koyu bir gölgeliğe, çevresindeki ışık nedeniyle daha da koyulaşmış bir gölgeye vardılar. Hâlâ ayakta, yüz yüzeydiler. Davud'un eli hâlâ Sara'nın karnı üzerinde, bir yıldız gibi açıktı. Sonra tıpkı bir balık gibi, aka-

cı bir hareketle indi, kalçaların arasına vardı. Burada fazla oyalanmadı, uyluğun bir lir kadar kusursuz yuvarlaklığın okşadı. Davud sonunda Sara'nın bileğini tutan elini açtı. Eteği kaldırdı, biraz öncenin kelepçesi, yarığı buldu.

– Davud!

Genç adamın kollarına atıldı. El artık beş erkek organına dönüşmüştü. Kıza ilk sahip olan parmak bir fırtına yarattı. Sara Davud'un başını yakaladı, çılgınca öpmeye başladı, boynunu, dudaklarını, çenesini. Soluksuz kalmış, hıçkırıklara boğulmuştu. Bunu yeterince arzu etmemiş miydi? Sağanak dinmedi, Davud'un eli hâlâ yerli yerinde, kadın ruhunun gelip çarptığı arzu duvarındaydı. Elini uzatıp Davud'a dokundu, erkeğin omzunun ürpertisinden, gözlerinin kırpışmasından, dudaklarının aralanmasından oğlanı avucuna aldığını anladı. Davud artık onun elinde tutsaktı, onu bir daha özgür bırakmayacaktı. Kendi hayatını yaşayan, dışardan gelen bütün isteklere yabancı bu et ve kas karışımından korktu. Kendi içinde tomurcuklanan korkuyu kırmak için bir eliyle erkeğin organını sıvazladı, şiddetle okşadı, öbür eliyle oğlanın göğsüne dayandı, biraz önce ona yaptıklarını taklit etmeye, erkek vücudunu avucuna alan çılgınlığı artırmaya koyuldu. Neredeyse içindeydi. O esrarlı fışkırma, erkeğin organından gelen o hıçkırıklar karşısında çığlığını güçlükle tuttu. Sevilen çocuğun organından gelen ıslaklığı, elinin sırtını kaplayan, yarığını serinleten bu salgıyı yakından görebilmek için elini çekti; öyle ya, öteki eliyle de yarığını tutuyor, yarığını ıslatanın sadece sevgilisinin salgısı olup olmadığını bilemiyordu.

Oğlanın damarlarındaki bütün güç çekilmişti sanki; sönük gözleri yarıkapalı, soluklanıyordu. Oğlanı öptü, ağzıyla onun ırzına geçti. Artık o, genç kız, sevdiği bir şeyin ırzına geçen erkek gibiydi. Oğlanın öpücüklerden kaçındığını, yıkılmakta olduğunu, belki de güçsüz kaldığını düşündü, ama o kızın önünde diz çökmüş, kızın kalçalarını içinden su içilen bir kupa gibi kavramış, biraz önce kızın ağzını alev alev yakmasını taklit ediyor, kızın organını ateşe veriyordu. Kıza ağzıyla sahip oldu. Kız bir çığlık savurdu, oğlanın saçlarına yapıştı. Sanki ağıt söylermişçesine yavaş yavaş bağırdı, elleri ipeksi yele dolu, yarığını Davud'un ağzına bastırdı.

Davud o akşam babasının evine geç döndü. Babasına Golyat'tan söz etmedi. Golyat'ın ne önemi vardı ki! Bir başka sefer de anlatabilirdi. İtaatkâr bir tebessümle gümüşleri Yesse'ye uzattı. Ot minderinin serinliğine bitkince uzandığında, başkaldıran asi organı ona hâlâ Sara'dan söz ediyordu. Elleri kendi göğsünde dolaşıyor ve ona Sara'nın memelerini nasıl okşadıklarını, kızın organını nasıl uyandırdıklarını anlatıyordu. Dudakları aralıktı, ayak parmaklarının ucundan dudaklarına kadar bir vücut arzuladı. İnsanın bazen kendisinin de tutsak düştüğü o inanılmaz zaferi arzuladı. Hangi ellerin hangi kalçaları kavradığı bilinmeyen o mutlak anı özledi.

Babası oğlunun inlemesini duyarak kalktı, karanlıkta endişeyle Davud'un döşeğinin üzerine eğildi, sonra buruşuk yüzü bir tebessümle aydınlandı. Başını salladı, gözleri yaşlı, döşeğine döndü.

Bir taş

Bir aydan beri haftada bir kez Terebent Vadisi'ndeki ordugâha, abilerine erzak götürüyor, onlara bazen ekmek, bazen süt, bazen de peynir taşıyordu. Ya da yaşlı Yesse ve gelinlerinin gönderdiği ballı çörekler. Ziyaret hep kısa sürüyordu. Abileri babalarından, karılarından, köyden haber sorarlardı. Kampta sadece çadırlar ya da son zaferlerde düşmandan alınan kılıçları, mızrakları bileyip sivrilten adamlar görüyordu. Ona savaşamayacak kadar genç olduğu söylenmişti. Bu kez, Sara'yla karşılaşmasının ertesinde, Yesse Davud'a kamp komutanına götürmek üzere on tane kaymaklı peynir vermişti.

Kamp vadinin doğu yamacına kurulmuştu; Saul karşı yamaca kurulu Filistî çadırlarını gözetlemek için kampın burada kurulmasını istemişti. Filistîlerin bir şeyler yapmaya hazırlandıkları kesindi de, ne yapacakları ve ne zaman harekete geçecekleri bilinmiyordu. Yine de on bin adamın günler boyu bir kampta nedensiz toplandığını düşünmek aptallık olurdu. Bu kez Saul'un kampında gözle görülür bir hareketlilik vardı. Çatışma yakındı. Davud'un büyük abisi Eliab kardeşini düşünceli bir yüzle karşıladı, Davud'un getirdiğini alırken erzakın sarıldığı bohçanın düğümünü bile açmadı; aklı başka yerlerdeydi. Davud gözleriyle öteki iki abisini aradı, onları bir grup askerin ortasında, hararetle bir şeyler tartışırken gördü.

– Neler oluyor? diye sordu.

– Galiba birazdan saldırıya geçeceğiz, dedi Eliab. Filistîler bu sabah kamplarından çıkıp ilerledi.

– Bana hiç Golyat'tan söz etmemiştin, dedi Davud.

– O canavardan mı? dedi Eliab. Her sabah buraya gelip meydan okuyor, bize hakaret ediyor.

O anda kampta bir gürültü oldu, ıslıklar, küfürler duyuldu.

– İşte, dedi Eliab. İlk safların karşısına geçip konuşuyor olmalı. Gidip görmek istiyorsan, durma...

Daha cümlesini tamamlayamadan Davud'un uzaklaştığını, askerlerin arasından sıyrılarak en ön safa ulaştığını gördü. Davud gerçekten de iki ya da üç yüz adım ötede, ürkütücü bir görüntüyle karşılaştı. Bir adam. Hayır, olamaz; kâbus ürünü bir kabuklu, tunç miğferli, tunç zırhlı bir yaratık. Bacaklarına, başkaları için eksiksiz bir elbise olacak boyda dolak sarmış. Gerçekten de Beytüllahim'deki askerin anlattığı gibi, yedi ayak boyunda olmalıydı. Kolları Davud'un göğsü kadar genişti, kolun ucunda da dev gibi bir mızrak sallanıyordu. Yüzünün sadece bir bölümü görülüyordu. Alnı kaşlarına kadar miğferin siperliğiyle örtülmüştü, alttan da sadece karmakarışık bir sakal görünüyordu.

Dev adam bacaklarını açа açа yürüyor, bir yandan da çatlak sesiyle çevreye hakaretler yağdırıyordu.

– Kadın kılıklı domuzcuklar, içinizde tek bir erkek yok mu? Benimle boy ölçüşecek tek bir erkek? Tanrınız benim gibi bir Filistî karşısında çaresiz kaldığına göre, domuzların tanrısı olmalı! Hepiniz kadından farksızsınız, altımıza döşek olarak serileceğiniz şafaklar da yakın, sizi gidi ödlekler!

Saul'un askerleri nefret ve öfke dolu gözlerini karşılarındaki dev adama çevirmiş, korku ve biraz da hayranlıkla bakıyorlardı.

– Huysuz canavar! diye bağırdı bir Yahudi askeri. Senin gibi korkunç bir şeyi doğurmak için anan bir ayıyla yatmış olmalı!

– Bağıracağına kendini göster, köpek soyu, iktidarsız piç! diye cevap verdi Golyat. Deliklerinizden çıkın da, biraz eğleneyim.

Deve taşlar atıldı, en yakınına gelen, dolaklarından demir sesi çıkararak sekti.

Davud dikkatle canavara bakıyor, zayıf bir noktasını araştırıyordu; bulamadı. Güneş bulutların arkasına saklandığında canavar siperliğini kaldırdı, Davud gözlerini kırpıştırdı.

– Ben bunu öldürebilirim, diye mırıldandı.

– Ne diyorsun? dedi yanındaki asker.

– Dedim ki, ben bunu öldürebilirim. Davud'un sesi daha yüksek çıkıyordu.

– Hey! Bu çocuk Golyat'ı öldürebileceğini söylüyor! diye bağırdı asker.

Askerler hemen çevrelerini sardı.

– Sen, Golyat'ı sen mi öldüreceksin? dedi çatık kaşlı bir teğmen.

Davud subayın gözlerinin içine baktı.

– Beni korkutmuyor. Onu öldürebilirim.

– Nasıl öldürecekmişsin?

– Sapanımla, dedi Davud. Bana bir hedef göster, nişancılığımı kanıtlayayım.

Teğmen Davud'a meydan okurcasına bakmayı sürdürdü. "Sana bir hedef göstereceğim" dedi. Yüz adım yürüdü, mızrağını yere sapladı, sağlamlaştırıp destekledi, üzerine de miğferini astı. "Al sana hedef!" diye bağırdı, mızrağın yanından uzaklaşırken. Davud'un çevresindeki kalabalık artmıştı. Başlarını sallayarak genç adama bakanların sayısı otuzu buluyordu. Davud eğildi, yerden bir taş seçti, kemerindeki sapanı çözdü. Taşı sapanın meşinine yerleştirdi, başının üzerinde çevirmeye başladı. Birden sapan boşaldı, madenî bir ses duyuldu. Mızrağa asılı miğfer olduğu yerde dönüyordu. Alkışlar duyuldu.

İşte Eliab o sırada gözüktü, öfkeliydi.

– Burada ne arıyorsun? dedi Davud'un koluna yapışarak.

– Golyat'ı öldürebileceğimi söylüyorum, dedi Davut kolunu sertçe kurtararak.

Eliab kızdı, "Sen sürülerinin başına dön, palavracı!" dedi. "Senin bu savaşta işin yok!"

Diğer iki abisi, Abinadab ve Şamma da koşarak gelmişlerdi.

– Eve dön, dedi Şamma kabaca. Burada bir çobana ihtiyacımız yok.

Davud kıpkırmızı oldu.

– Durun! diye bağırdı yaklaşan teğmen. Davud'un abileri ile askerler şaşkınlıkla kalakaldı. Teğmen tunç miğferine, Davud'un attığı taşın bıraktığı parlak çöküntüye baktı; başparmağıyla düşünceli düşünceli çöküntüyü sıvazlıyordu.

– Bu benim küçük kardeşim, ona eve gitmesini söylüyordum, dedi Eliab bozulmuş bir ifadeyle.

– Belki eve gidecek, ama daha sonra, dedi teğmen. Kral seni görmek istiyor. İçinizden biri kralın buyruğuna karşı mı gelecek? Davud'a döndü. Peşimden gel, diye buyurdu.

Gözler teğmen ile çobanı kralın çadırının girişine kadar izledi. Teğmen çadırın kapısındaki örtüyü kaldırdı, Davud'u içeriye itti. İçeride bir sürü erkek vardı, ama Davud bakar bakmaz kralı tanıdı. Koyu renk gözlü, uzun boylu bir adam. Bakışları bir an düğümlendi.

– Golyat'ı öldürecek olan sen misin? dedi Saul sonunda.

– Benim.

– Adın ne?

– Davud, Yesse'nin oğlu, Kral.

– Eliab'ın kardeşisin, öyle değil mi?

– Aynı zamanda Abinadab ve Şamma'nın da. İkisi de senin askerin, Kral.

– Golyat'ın hakkından gelmek için ne kullanacaksın? Bana bir taş ile bir sapan, dediler?

– Bir taş ile bir sapan, Kral.

– Taş onu sersemletir, öldürmez.

– Büyük bir taş bayıltır. Bayılırsa, düşer. Düşerse, işini bitiririm, Kral.

– Neyle?

– Sopayla, Kral.

Kralın çevresinde altı ya da yedi adam vardı. Davud onları görmüyordu bile. Yakıcı bakışlarını hissetmek yeterliydi. Saul tebessümünü gizlemeye çalıştı.

– Sana bir mızrak verebilirim, dedi.

– Kullanmasını bilmem, Kral.

– Yine de göğsünü korumanı emrediyorum. Saul deri ve tunçtan yapılma göğüslüğünü çözdü. Yaklaş, dedi. Kendi eliyle göğüslüğü Davud'un vücuduna göre ayarladı, kaburgaların ve kalçaların üzerindeki deri şeritleri düğümledi. Hiç ol-

mazsa mızrak darbesinden korunursun. Sonra kendi miğferini genç adamın kafasına yerleştirdi. Bununla başına gelecek bir kılıçtan kurtulursun. Sonunda kemerini çözdü, kılıcını, kraliyet kılıcını genç adamın beline bağladı. Bununla da Yaradan'ın yardımıyla düşmanına öldürücü darbeyi vurursun.

Davud bakışlarını indirdi, kemere baktı, tunçtan yapılma süslerini elledi. Sonra bacakları üzerinde döndü, bir taş atacakmış gibi sağa sola eğildi. "Çok ağır" dedi, "beni engeller." Deri şeritleri çözdü, göğüslüğü çıkarıp Saul'a uzattı. "Miğfer de işimi güçleştirir" dedi, "başımın hareketlerini yavaşlatır." Kemeri çözdü, kılıcı Saul'a iade etti. "Golyat'ın hakkından gelmek için başka planlarım var, Kral."

Saul miğferi, zırhı ve kılıcı aldı. Başını salladı. "İstediğin gibi olsun" dedi, altın saçlı gence. Beline doladığı peştamala, ayaklarındaki sandaletlere, dümdüz göğsünü örten kuzu postu yeleğine baktı. "Teğmen, bu gence Golyat'ın yanına kadar eşlik et."

Dışarı çıktıklarında, bütün askerler Davud adlı genç bir çobanın, Saul'un askerlerinden üçünün küçük kardeşinin çılgınca niyetini duymuştu. Gözlerini genç adama dikmiş, bütün hareketlerini izliyorlardı.

– Irmağın kıyısına gidiyorum. Teğmen, dedi Davud. İstiyorsan beni izle.

Davud ırmağın kıyısına vardığında eğildi, dibi araştırdı. Elini uzatıp bir taş aldı, avucunda tarttı, beğenmedi, suya attı. Taş seçimi oldukça uzun sürdü. Sonunda, beğendiği beş yuvarlak taşı çantasına koydu, teğmene dönüp bir sopa istedi. Teğmen bağırarak bir emir verdi; bir mızrak sopası getirdiler. Davud mızrağı aldı, tarttı, bir ağaca hızla vurup sağlamlığını denedi, sonra, "Gidelim" dedi.

Olağanüstü bir sessizlik içindeki kampı boydan boya geçtiler. Davud bakışlarını kaldırdı. Gökyüzü onun tarafındaydı; kuzeyden gelen bulutlar biraz sonra üzerlerinde olacaktı. Birlikte yamacı indiler, hâlâ aynı yerde duran, Yahudi kampına dönüp işeyen Golyat'a iki yüz adım kadar yaklaştılar. Filistîler saflarını Golyat'ın ardında sıklaştırmışlardı. Önündeyse kalkan taşıyıcısı, kendini beğenmiş, sırıtıyordu.

– Golyat! diye haykırdı teğmen. İşte hayatında göreceğin son Yahudi.

Öteki kollarını açıp mızrağını doğrulttu, kükredi, sonra korkunç bir kahkahaya kapıldı. Teğmen acele adımlarla koşarcasına Yahudi kampına döndü.

– Bana gönderdiğiniz, şu tombul çocuk mu, korkaklar sürüsü? Başka birini bulamadınız mı? Bana bu güzel şeyi göndererek sapık olduğumu söylemeye mi çalışıyorsunuz? Sizin şampiyon galiba beni bir köpekle karıştırdı! Baksanıza, sopasıyla gelmiş! Yaklaş. Çoban, kemiklerin bu akşam itlere yal olacak!

Davud Golyat'ın karşısında dimdik duruyordu. Öteki atıldı, Davud'un kılı bile kıpırdamadı. Golyat mızrağının ucuyla Davud'u dürter gibi yaptı. Davud kenara sıçradı. Sol elini torbasına daldırmış, sağ eliyle de sapanını tutuyordu, ama Golyat elini görmedi, durmuş, katıla katıla gülüyordu.

– Bana gönderdiğiniz bir ceylanmış, ey Yahudiler!

– Böğüreceğine yaklaş, dört ayaklı! diye bağırdı Davud.

Bakışlarını kaldırdı, gök griydi. Meydan okumak için midir yoksa iyice düşük miğferinden dolayı iyi göremediğinden midir bilinmez, Golyat siperliğini kaldırdı, alnını ve vahşi hayvan gözlerini ortaya çıkardı; Davud'un beklediği de buydu. Taşlardan birini esnek meşine yerleştirdi, kaytanların ucunu bileğine doladı, başparmağıyla işaret parmağı arasında sıkı sıkı tuttu. Golyat bir homurtu çıkardı, Davud'un üzerine atıldı. Davud bir adım bile atmadı. Sapan döndü, havada ıslıklandı, sonra yumuşak bir patlamayla açıldı. Davud donuk bir ses duydu. Dev adam hareket etmek üzereyken kalakaldı, sağ elinin parmakları çözüldü, mızrak yere düştü. Alnından vurulan Golyat yüzüstü yere kapaklandı. Davud zaman kaybetmeden sapanına yeni bir taş yerleştirdi, sapan yeniden ıslıklanarak dönmeye başladı. Bu kez yere düşen kalkan taşıyıcıydı, zırhı yerdeki kayalara çarparak yankılandı.

Filistî kampından ürkütücü bir uğultu yükseldi. Davud'un arkasından daha da kuvvetlisi duyuldu. Davud dönüp bakmadı. Usulca yere yığılmış olan devin yanına yaklaştı. Sopasını bir kaldıraç gibi kullandı, canavarı sırtüstü döndürdü. Sopayı kaldırdı, görülmemiş bir güçle devin dizine indirdi, sonra da ötekine. Daha sonra kollarına, ellerine. Canavarın bütün eklemleri kırıldı.

Uğultu sağır edici boyutlara yükseldi. Davud kafasını sal-

ladı, yelesini ensesine attı. Sonra acıyla kendine gelip inlemeye, hareket etmeye başlayan Golyat'ın üzerine eğildi, dev adam eliyle bir şeyler aranıyor gibiydi, ama boşuna. Davud Golyat'ın beline asılı kındaki kılıcı çekti, iki eliyle kavrayıp kaldırdı, bir darbeyle kocaman kelleyi uçurdu. Kan gırtlaktan kaynayarak fışkırdı, Davud ayaklarının ıslanmasını önlemek için geriye çekilmek zorunda kaldı. Kesik kafanın ağzı son bir tepkiyle aralandı. Karşıdaki uğultu kesilmişti. Filistîler kaçıyordu. Yere sapladığı kılıca yaslanan Davud, bekledi. Toprak tüm kanı içtikten, kesik damarlar içindekilerin tümünü kustuktan sonra, yeniden cesedin üzerine eğildi. Miğferi tutan bağları kesti, yuvarlanan miğfere bir tekme attı. Sonra Golyat'ın kellesini saçlarından kavrayıp kaldırdı, korkudan kıpırdayamayan, kaçıp kurtulamamış Filistîlere gösterdi. Sonra döndü, hızla kabaran bir deniz gürültüsüyle yaklaşan Yahudilere baktı, taşın açtığı yaranın bir kadın yarığına benzediği kesik kelleyi gösterdi. Yahudiler kollarını kaldırdı.

Gökyüzündeki bulutlu tavan uzaklaşıyordu. Güneş parlamaya, yakmaya başladı. Güneşin ışığı kapkara göğün önünde duran, terden pırıl pırıl, elinde, gözlerinde ölümün donukluğu görülen korkunç bir kelle tutan Davud'u aydınlattı.

Teğmen yanına geldiğinde, Davud ona "Yardım et de, kelleyi kampa kadar taşıyalım" dedi. "Gerçekten de ağırmış."

– Davud, benim adım Ehod. Lütfen adımı unutma, dedi teğmen.

Birden kendilerini insanların ortasında buldular. Herkes bağırıyordu, Davud kimi dinleyeceğini bilemedi. Kollar onu sarıyor, dudaklar çıplak kollarını öpüyor, eller sırtını ve ensesini sıvazlıyor, heyecandan çirkinleşmiş yüzler yaklaşıyordu. Davud'u kaldırdılar, büyük bir kalkanın içine oturttular. Düşteymiş gibi gülümsüyordu. Sevinçli, gururlu değildi, tek hissettiği yalnızlığının tuhaf bir biçimde öne çıktığı bir şaşkınlık, bir gerçekdışılıktı.

Armağanlar ve kurban

Hâlâ kalkanın üzerinde, bir elinde kılıç ötekisinde kelle ayakta duruyordu; soluklanarak, derin nefes alıp vererek, tepenin üzerine taşıdılar onu. Dengesini yitirmekten korkuyordu, kalkanın üzerinden inmek istedi, bırakmadılar; kalkanın üzerinde çömelmek zorunda kaldı. Sanki zaferin ganimeti oydu. Tepeye, Saul'un ordugâhına varınca dikildi, dikildiği yerden tüm askere tepeden baktı. Uzakta, kral çadırının önünde, çevresinde adamlarıyla kral görünüyordu. Kralın önüne kadar kalkanın üzerinde taşıdılar onu, kralın yanına geldiğinde yere indi, büyük zorlukla da olsa kelleyi yere bıraktı, yanına da kılıcı. Saul atıldı, sıcak bir yakınlıkla onu kollarına aldı.

– Kahramanımız! Yaradan'ın kılıcı! diye mırıldandı.

Uğultu artarak devam ediyordu. Davud Saul'un kollarından onun oğullarının, sonra Başkomutan Abner'in, sonra öfkesini unutmuşa benzeyen Eliab'ın, öteki abilerinin, komutanların, askerlerin kollarına atıldı. Herkes kahramanın gençliği, güzelliği karşısında hayranlığa düşüyor, ona dokunmak istiyordu. Eller durup dinlenmeden kollarını, göğsünü, yüzünü sıkıştırıp okşadı. Söyleyecek kelime bulamıyordu, tebessüm etmekle yetindi. Bazıları ise merak ve iğrenme karışımı duygularla yerdeki kelleyi inceliyor, tükürüyor, kılıcı kaldırdıklarında ağırlığı karşısında şaşkınlıklarını gizlemeye gerek bile duymuyorlardı. Askerler nefes nefese

yamacı tırmandılar, Filistî'ye ait zırhı, mızrağı ve kalkanı getirip, gürültüyle kral çadırının önüne attılar.

– Şarabımı verin! diye bağırdı Saul. Davud kargaşada birinin elini öptüğünü hissetti, eğilip baktığında kolunun ucunda Yonatan'ı buldu. Emir erleri kadeh yerine kullanılacak içleri boşaltılmış boynuzları, dolu tulumu getirdiler, taşan şaraba aldırmaksızın boynuzları doldurdular.

– Kahramanlığına içiyor, bugünü ve doğduğun günü kutsuyorum, dedi Saul. Seni taşıyan karnı, seni yapan babanın bin kuşağını kutsuyorum. İç!

Heyecan Saul'un, Samuel'in aslında görünüşü nedeniyle birinci kral olarak seçtiği Saul'un güzelliğini daha da artırıyordu.

– Yaradan'a bir şükran töreni düzenlemek istiyorum, dedi Saul.

Abner araya girdi, "Kral" dedi, "gece olmadan önce Filistîlerin ordugâhıyla ilgilenmek gerek. Böylece geri dönmeye cesaret edemezler. Şimdi, tam zamanı."

Öğleye bir saat vardı.

– Haklısın, dedi Saul, fazla vaktimizi almaz. Kurban törenini dönüşte de yaparız. Bana miğferimi, mızrağımı getir.

Abner buyruklar vermeye gitti.

– Davud da bizimle gelecek mi? diye sordu Abner.

– Tabiî, dedi Saul. Benim korumam altında gelecek.

Biraz sonra, Saul'un beş bin adamı, atlılar, okçular, piyadeler harekete geçti, miğferlerin ve mızrakların ucunun altın gibi parıldadığı uğultulu ve yoğun bir dalga gibi yamaç aşağı akmaya koyuldu. Davud'un çevresinde Saul, Yonatan, Yonatan'ın kardeşleri İşyo, Malkişua ve Abinadab yürüyordu; Davud ve Yonatan'ın "baba cömerttir" anlamındaki aynı adı taşıyan birer kardeşi vardı.

Çevresinde leş yiyicilerin dolandığı başsız cesedin etrafından dolaştılar; birkaç dakika sonra en hızlıları düşman ordugâhına varmıştı bile. Ordugâh neredeyse ıssızdı. Muhtemelen son eşyalarını kurtarmak için gelmiş olan birkaç Filistî, Yahudi öncüleri görür görmez tabanları yağlayıp kaçtı; sırtlarında hoplayan çıkınlarıyla göz açıp kapayıncaya kadar uzaklaştılar. Kahramanlarının ölümü onları dehşete düşürmüştü. Golyat dedikleri hiçbir zaman bir komutan falan ol-

mamıştı, ama yenilmez olduğuna inandıkları korkunç bir yaratık, insan biçiminde bir savaş makinesiydi.

– Bakın, orada daha bir sürü var!

Gerçekten de ordugâha hâkim tepenin yamacında ve üzerinde bir kalabalık görülüyordu. Golyat'ın ölümünün etkisi geçer geçmez Filistîler ordugâhlarına dönmenin hazırlıklarına başlamışlardı anlaşılan. Çevreyi kolaçan ediyor, Yahudilerin gelip kampı yerle bir edip etmeyeceklerini araştırıyorlardı. Peşlerine düşmek gereksizdi; diğer ordugâha kadar kaçmaya devam edecekleri, bu kaçışın da onları çok uzağa, Aşkelon ya da Gazze'ye kadar götüreceği açıktı. Aslında toprakları ganimetin en büyüğüydü ya...

– Mümkün olduğunca çabuk istediklerinizi alın, geri kalanları da yakın! diye bağırdı Saul. Yarın, ordugâhımızı buraya taşıyacağız, diye ekledi Abner'e bakarak. Bu arada, yanına iki bin adam al ve onları kovalayabileceğin kadar kovala.

Saul'un yanında kalanlar neşeli çığlıklar atarak ordugâha dağıldı, hâlâ ayakta duran çadırlara girip çıkmaya, örtüler, bakır kaplar almaya başladılar. Ordugâhta aceleyle unutulmuş iki yay ile dolu bir sadak, henüz parçalanmamış bir kuzu ile üç çuval buğday dışında silah ve yiyecek kalmamıştı. Filistîler düzen içinde çekilmişler, şarap tulumları da dahil erzakın hemen tamamını yanlarında götürmüşlerdi. Yahudiler az sonra uçları yağlı sopaları hâlâ yanmakta olan alevlere tutup ateşlediler, çadırları ateşe verdiler, alevleri beslemek için de çadır direklerini kullandılar. Dönüş yolunda durup dönerek, yaktıkları ateşe gururla baktılar.

Davud bitkindi. Harcadığı gayretten değil, duygularının yoğun ağırlığından.

– Uyumak istiyorum, dedi.

– Çadırımdaki döşeklerden birine uzan, dedi Saul.

Davud döşeğe yığıldı.

Omzuna dokunan bir elle uyandı. Gözlerini açtığında, Yonatan'ı, Yonatan'ın bakışlarındaki ciddiyeti gördü.

– Kralın düzenlediği kurban törenine katılmak gerek, dedi Yonatan.

Davud çevresine baktı; çadırda tek başına uyumuştu. Güneş ufka yaklaşmıştı. Çadır tütsü kokuyordu; demek dinlenişini onurlandırmak için tütsü yakmışlardı. Ayağa

kalktı, Yonatan'ın peşine düştü. Dışarıda, yine iltifatlarla karşılaştı. Ateşi ve ölümü karşılamaktan sertleşmiş bu yüzlerin onu "erdemlerin kını", "Yaradan'ın sevgilisi" ya da "ırkının yıldızı" gibi seçme, neredeyse aşk dolu sözlerle kutsamaları değişik geliyordu.

Tepenin yamacındaki askerler dalgalandı. Yonatan, yanında Davud'la kalabalığı yarıp geçti. Ortasında bir ateş yakılmış, kabaca şekillendirilmiş dört kayadan oluşan sunağın önünde durdular. Kralın yanında bir rahip vardı. Bir kuzu meliyordu. Bir askerin elinde de bir güvercin.

Saul'un ve rahibin sesi duyuldu. "Efendimiz, tek tanrımız, adağımızı kabul et."

Saul'un boğazını kestiği kuzu bir süre daha debelendi. Akan kanı bakır bir tasta topladılar. Rahip, askerlerden birinin getirdiği yanık meşaleyi kütüklerin arasına yerleştirdi. Alevler rüzgârla yükseldi, kütükleri sardı. Saul elindeki cansız kuzuyu ateş denizinin ortasına bıraktı.

– Efendimiz, tek tanrımız, evlatlarının, bugünün zaferi, geçmişteki ve gelecekteki, yüzyıllar boyunca yaptığın iyiliklerin için sana sundukları adağı kabul et!

Rahip döndü ve sordu: "Kahraman nerede?"

Yonatan Davud'u arkasından itti. Rahip Davud'un eline güvercini verdi, diğerine de bir bıçak tutuşturdu. "Güvercini kurban et, benim söyleyeceklerimi de tekrarla."

Davud güvercinin boynunu kesti.

– Kanını akıt. Efendimiz, tek tanrımız, kadirbilir ve itaatkâr evladının bu kurbanını kabul et...

– Efendimiz, tek tanrımız...

– Senin düşmanlarını bozguna uğratan taşı yönlendiren elimi yönlendiren elin için...

Davud bir cümle önce söylediği "itaatkâr"a takılmıştı. Neye itaat etmiş olabilirdi ki, kendinden başka kime?

– Taşı yönlendiren elimi yönlendiren elin için, dedi, rahibin işaretine uyarak güvercini alevlerin arasına bıraktı.

Elini yönlendiren, gerçekten de Tanrı'nın eli miydi? Daha önce hiç aklına gelmemiş bir fikir. Güneş ufukta, Beytel, Aşdod taraflarında, büyük denizin üzerinde kızardı. Aşağıda, Filistî kampı hâlâ yanıyordu.

Kral ateşin üzerine şarap döktü, sonra bir testi yağ ve bir

testi süt boşalttı. En sonunda da bakır tastaki kanı.

Kurban töreni bitmişti.

– Babamız endişelenmeye başlamıştır, dedi Davud yanında duran Eliab'a. Eve dönmeliyim.

– Şimdi gidemezsin, dedi Eliab. Kral bir şölen düzenledi. Şölen sırasında da sana ödülünü söyleyecek. Babamıza bir ulak göndeririz.

Rahip yaklaştı, Davud'un önünde durdu. Otuz yaşlarındaydı kuşkusuz, bakışları da soğuktu. Elleri Davud'un kollarına yapıştı.

– Tanrı seni seçti, dedi ve gitti.

Sonra Saul'un emir erlerinden biri Davud'a yaklaştı.

– Kralın emriyle seni bu akşamki şölenden önce yıkayacağız.

Derenin kıvrımındaki bir girinti hamam olarak kullanılıyordu. Ayaklarını yıkamak için suyun içindeki büyük taşlara oturmak mümkündü. Başından aşağı su dökünmek için de bir tas vardı. Şimdiden birkaç asker gelmiş, kimileri bellerine kadar suyun içinde yıkanıyor, kimileri de bir ipe astıkları bezlerle kurulanıyordu.

Davud başını sallayıp soyunmaya koyuldu, emir erinin hâlâ yanında durmasına şaşırıyordu. Soyunması uzun zaman almadı. Sandaletleri, kuzu postu yeleği, poturu, keten bir iple kalçalarında tutturduğu kaba yünden eteği; emir eri her giysiyi alıyor, kolunun üzerine yerleştiriyordu. Davud saçlarını yıkayınca emir eri yaklaştı, saçlarını kuruttu; sonra cebinden bir şişe kokulu yağ çıkardı, Davud'un itirazlarına kulak asmaksızın vahşi yelesine boca etti, sonra da kemik bir tarakla saçlarını taradı, düğümlerini açtı. Giyinmekte olan öteki askerler de yaklaşıp olanları izlemeye koyulunca, Davud çırılçıplak oturup başkasının kendisini süslemesini beklemek zorunda kalmış olmaktan rahatsızlık duydu.

– Ben... ben buna alışık değilim, dedi.

– Sen bizim kahramanımızsın, dedi bir asker yumuşakça. Bir kral kadar bakımlı olman gerekir.

– Senin yerinde olmak isterdim doğrusu, dedi bir başkası; emir erinin arkasını dönmesinden yararlandı ve Davud'un saçlarını özenle taramaya girişti.

Davud döndü, karşısındaki on-on iki askere baktı, gözle-

rindeki hayranlığı görüp şaşırdı. Erkeklerin gözlerinde böylesi bakışlara tanık olmamıştı hiç. "Sen bizim kahramanımızsın." Sözcükler beyninde yankılanıyordu. Sonra, elbiselerini aradı, bulamadı. Emir eri ona uzun bir gömlek uzatıyordu.

– Bu benim değil, diye mırıldandı Davud.

– Bundan böyle senin. Kralın sana armağanı.

Gömleğe dokundu. Ustalıkla dokunmuş keten. Giydi. Emir eri bezden bir potur uzattı. Kaba yünden etek yerine de sığır derisinden yapılmış, uzun zamanda tabaklandığı için hem dayanıklı hem de esnek, yeni bir etek. Deri kayışlarla tutturulan bir etek.

– Ya yeleğim? dedi Davud.

Emir eri örülmüş tunç bir zırh uzattı.

– Ben basit bir çobanım, dedi Davud. Koyunların peşinden bunlarla mı koşacağım?

– Anladığım kadarıyla, peşinden koşacak başka koyunların olacak, dedi öteki ciddi bir tebessümle.

Askerlerden biri Davud'un omzunu kuvvetle sıktı. Davud döndü; adam tek gözlüydü, ama o tek göz iki göz kadar ışıltılıydı.

– Bütün oğullarımın senin gibi olmasını isterdim, dedi beriki. Anlıyorsun, değil mi? Sen hepimizin oğlu, herkesin kardeşisin. Senin böyle süslenip giyinmen hepimizi mutlu ediyor.

Davud, biraz da endişeyle elini askerin elinin üzerine koydu, başını salladı, örgü zırhı başından geçirdi. O sabah, Yahudiler arasında dehşet saçan devi öldürerek fiyaka yapmak istemişti. Oysa şimdi birden zaferinin etkisini, sonuçlarını fark ediyordu; daha önce varlıklarından bile haberdar olmadığı insanları bir araya getirip bir halk oluşturan güç dengeleri vardı. Üstelik bu insanlar bir kez öfkelendiler mi, onları durdurmak için dereden alınacak taşlar da yetersiz olurdu. Artık düşünecek zamanı yoktu. Mızrak gibi bakışlar üzerine çevrilmiş, her bir hareketini gözlüyordu.

– Sandaletlerim? diye sordu emir erine hafifçe gülümseyerek.

Öteki de gülümsedi, tabanları bakırla çevrilmiş yeni bir çift sandalet verdi.

– Yine de eskilerimi istiyorum, dedi Davud. Verdiler.

Sonunda giyindiğinde, çöken karanlığın içinde, ellerinde meşalelerle ona bakanların sayısının yüzü aştığını gördü. Tezahürat yaptılar, kral çadırına kadar Davud'a eşlik ettiler.

Çadırın önüne vardığında eller uzanıp, çadırın kapısını kaldırdı. Çadır, iç çeperlerinin uzağına yerleştirilmiş düz taşların üzerine konmuş meşalelerle aydınlatılmıştı. Saul, Davud'un artık çoğunu tanıdığı bir grubun ortasında duruyordu: rahip, Saul'un oğulları, abileri. Davud çadırın ortasına ilerliyordu ki, Saul kollarını açtı, sıcak bir bakışla yaklaştı. Gözle görülür bir sevgiyle genç adama sarıldı, sonra hep birlikte yerlerine oturup, şölene başladılar.

Gerçeği söylemek gerekirse, askerî bir şölendi: şişe geçirilmiş bir kuzu, kızartılmış kümes hayvanları, buğday çorbası, sebzeler. Yine de Davud için bu, katıldığı ilk şölendi.

– Bu silahsız çocuk, Filistîleri en ürkütücü silahla, Tanrı korkusuyla vurdu, dedi kral. İmanın en kalın zırhtan da güçlü olduğunu kanıtladı.

Davud utanmıştı, başını eğdi.

Rahip "Tanrı bizimle" diye ekledi. Sonra Davud'a dönüp sordu: "Sapanını uzun zamandan beri mi kullanıyorsun?

– Çocukluğumdan beri, diye cevap verdi Davud. Babam öğretti.

Rahip bıçağının ucuyla bir parça kuzu uzattı. Davud ona verilen onuru anlamıştı. O akşam bir maske taşımayı öğrendi. Parlak gözlerini kaldırdı. Artık tutsaktı. Beytüllahim'deki askerleri, kralın Golyat'ı yenecek kahramana kızını vereceğini söylemişti. Davud neden hâlâ kralın hediyesini sunmadığını düşündü. Bir de verilecek ödülü merak ediyordu. Belki prensesi de ödülü de almamak daha doğru olacaktı, zira çevresinde örülmekte olan ağ daha da güçlenecekti. Tarlalarda lir çalarak dolaştığı dünü, göz açıp kapayıncaya kadar geçen günü özlemle düşündü.

– Yarın ne yapacaksın? diye sordu rahip.

– Koyunlarıma çobanlık etmeye gideceğim.

Abileri şaşkın çığlıklar attı.

– Aramızda rahat değil misin? diye sordu Yonatan.

– Nasıl rahat olmam ki, diye cevap verdi Davud. Ama tek bir Golyat vardı, o da öldü.

Herkes güldü.

Kral, "Ülke Golyat dolu" dedi. "Senin bizimle kalman gerek."

Davud başını salladı, konunun orada kalmasıyla rahatladı. Çadırın kapısı aralandı, Abner elleri uzun süreden beri kılıç ve mızrak tutmaktan mosmor, sandaletleri çamurlu, eşikte göründü.

– Kral, dedi heyecanlı bir sesle. Onları Gat'ın, Şarim ve Ekron'un ötesine kadar kovaladık. Kaybımız, topu topu on kişi.

– Tanrı'nın gücü sonsuz, dedi rahip.

– Otur, dedi Saul, komutanını karşılamak için ayağa kalkıp şarap dolu bir boynuz uzatarak.

Gecenin geri kalan bölümü kanlı öyküler anlatılarak geçti.

Konuklar ayrılırken, Golyat'ın kellesi hâlâ çadırın önündeydi. Hilal, bulutları yırtmaya çabalıyordu.

Yonatan

– Nerede uyuyacaksın? dedi, Davud'un Yonatan'ınki olarak tanıdığı gölge. Gel, seni kendi çadırıma çağırıyorum.

– Kabul ediyorum, dedi Davud.

– Gel, biraz yürüyelim, dedi Yonatan. Şarabın buğusunu dağıtırız.

Tepenin doğu yamacına kadar yürüdüler. Ayaklarının altındaki otlar, şekerli bir koku çıkarıyordu. Oturdular. Davud çenesini dizlerinin üzerine yerleştirdiği kollarına dayadı, Yonatan bir dirseğinin üzerine uzandı. Davud belli belirsiz kulağına gelen hiçbir aletten çıkması mümkün olmayan müziğin onu önce rahatsız ettiğini hissetti. Bilmeden anlıyor, kimse bir şey söylemeden duyuyordu.

– Düşündüm ki... diye başladı Yonatan, cümlesinin sonunu getirmedi.

Davud dönüp bakmadı bile; berikinin cümleyi tamamlama zevkine fazla dayanamayacağını biliyordu.

– Düşündüm ki, belki de sen Tanrı'nın görevlendirdiği birisin.

Bir süre geçti. Davud başını belli belirsiz çevirdi.

– Bir günde, tüm dünya değişti, dedi Yonatan.

Davud'un yüreği daha hızlı vurmaya başladı.

– Bu zafer... diye devam etti Yonatan. Bu zafer gerçekten de Yaradan'ın bir işareti.

Davud artık bütün duyularıyla, otların arasına uzanmış

bir tilki dikkatiyle dinliyordu.

– Bu zafer her şeyi değiştirdi, diye yineledi Yonatan. Beni dinliyor musun?

– Her söylediğini.

– Samuel'i tanıyor musun, Büyük Kâhin'i?

– Yargıç Samuel'i mi? Ondan söz edildiğini duydum, dedi Davud.

– Yargıç Samuel Yaradan'ın babamdan yüz çevirdiğini söyledi.

– Neden?

– Babamı kıskandığı için. Sen bunu değiştirdin.

– Nasıl?

– Zaferin, seni Yaradan'ın gönderdiğinin kanıtı. Senin aracılığınla babamla barışık olduğunu göstermek istedi.

– Bir çoban aracılığıyla, öyle mi?

– Ordugâhta kimse senin bir çoban olduğunu düşünmüyor. Herkes senin Tanrı'nın görevlendirdiği biri olduğuna inanıyor.

– Sapanın içindeki bir taş... dedi Davud sahte bir umursamazlıkla.

İçgüdüsü onu yanıltmamıştı; güç oyunlarının en korkuncunun ortasına düşmüş, kral ile Yaradan'ın arasındaki ilişkiye karışmıştı.

– Ben koyunlarıma dönerim, sizler de Golyat'ı unutursunuz.

Yonatan bir an güldü.

– Sen de biliyorsun ki Davud, bundan böyle koyunlarına dönmeyeceksin.

– Neden?

– Çünkü.

– Çünkü?

– Çünkü, ben varım.

Davud'un yüreği daha hızlı çarpmaya başladı, rehineydi artık!

– Silahlı on bin adamınız var. Bir kişi eksik bir kişi fazla, bunun ne önemi olabilir ki?

– Bugün adamların bakışlarını görmedin mi?

Görmüştü. Görmüş ve korkmuştu. O bakışlarda vahşi bir aşk görmüştü.

Şakaya vurmak istedi. "Size sapan kullanmayı öğretmek mi gerekecek?"

– Önemli olan sapan değil Davud. Golyat bile önemli değil.

– Ya ne?

– Beklediğimiz ilahî işaret.

Davud başının döndüğünü hissetti. İlahî işaret kendisi miydi? Yesse'nin oğlu Davud, Tanrı'nın habercisi?

– Koyunlarına bir başkası çobanlık eder Davud. Senin yerin burası, benim yanım.

Davud derin bir nefes aldı. "Benim yanım." Bu cümle kafasında yankılandı, endişe tohumları ekti. Neredeyse kendi yaşında bir genç olsa da kralın büyük oğlundan gelme bu ani bağlılık...

Yağmur yağmaya başladı.

– Uyumak istiyorum, dedi Davud. Uzun bir gün geçirdim.

Ayağa kalktılar. Yaklaştıklarında çadırların karanlık olduğunu gördüler. Hava serinlemiş, batıdan bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Davud Yonatan'ın gösterdiği çadıra girdi.

– Döşeğim nerede? diye mırıldandı.

– Burada, benimkinin yanında, dedi Yonatan kolundan çekerek.

Davud zırhını, deri eteğini, sandaletlerini çıkardı, üzeri postlarla kaplı döşeğin üzerine yığıldı. Döşek genişti. Birazdan Yonatan da yanına uzandı. Bir süre hareketsiz beklediler, Davud yorgunluğuna rağmen uykuyu bekledi. Yonatan'ın kolu uzandı, göğsünün üzerine yaslandı. Başlangıçta çok şaşırdı, yüreği patlarcasına vurmaya başladı. Şimdiye kadar başka bir erkek ya bir rakipti ya savaşta birlikte çarpışılan bir destekçi ya da bir düşman; ama hiçbir zaman böylesine samimi olunan birisi değil. Sanki yeni bir Golyat gibi, Yonatan da ona meydan okuyor, değişik bir savaşa sürüklemek istiyordu. Yine de Yonatan'ın da dediği gibi, o sabahtan beri dünya değişmişti, Yonatan bir Golyat değildi. O, Davud, bir erkeği arzulamamış da olsa, daha tanımadan onu reddedemezdi. Sonra ellerle karşılaştı, daha sonra bir kalça, dudaklar; nefes nefese kaldı, başı döndü, bir erkek vücudunun sunabileceği zevkleri ilk defa tadıyordu. Böylesi mümkün müydü?

Gün boyu onca şiddetle karşılaşmış, kendinden o denli

memnun kalmıştı ki, yürek barışının tadına varamadı. Baş dönmesi sarhoşluğa vardı. Vücutları, avına doğru akan bir tilki gibi, birbirine doğru ağdı. Artık gök yukarda, yer aşağıda değildi. Davud askerlerin hayranlığından, Yonatan'ın sıcaklığından nasibini o denli almıştı ki, arzulanan bir amaç olduğunu fark etmekte gecikmedi. Yonatan, prens, kahraman Yonatan ona sahip olmak istiyordu; olsundu bakalım. Sonunda, ilahî haberci olarak adlandırılanın içindeki hayvan uyandı. Peki, iltifatlara boğulmuş bir hayvan, âşık bir hayvan değildir de, nedir? Davud bir ötekine âşık olmuştu, çünkü o öteki de ona âşıktı. Terebent Vadisi'ndeki ilginç savaşı tekrarladılar, ama Yonatan'ın iki eliyle Davud'un başını tutmasının nedeni, kelleyi bir kılıçta uçurmak değildi. Çılgınlık vücutları çoğalttı, artık her yerdeydiler; birbirlerinin karşısına dikilen, düğümlenip kilitlenen, zafer anında öteki tarafından yaralanıp can çekişen on kişiydi sanki.

Davud Yonatan'ın kollarında havalandı, gecenin içinde döndü, buruşuk döşeğin hışırtıları arasında düştü, arkaya bükülü bir kol ağzını kapadı. Uykunun karanlık uçurumuna kaymadan önce ellerini Yonatan'ın yüzüne koyduğunu, parmaklarıyla onun kaşlarını, burnunu, aralık dudaklarını, dudakların kenarında terlemeye başlayan bıyıkları araştırdığını hayal meyal hatırladı. Şarkı söylemek istediğini, buradaki Golyat'ın kellesini neden uçurmadığına şaştığını anımsıyordu.

Sabah olunca, Yonatan bir tas ılık süt getirdi. Acele etmek gerekiyordu, kral Kudüs'e gösterişli bir giriş yapmaya hazırlanıyordu çünkü. Hızla giyindiler, çabuk adımlarla kral çadırına yöneldiler. Saul Abner, öteki oğulları ve komutanlarının ortasındaydı.

Birlikte Saul'un karşısına vardıklarında, kral onları uzun uzun süzdü.

– Önce ulaklar göndereceğim, dedi kral. Böylelikle komşu köylere de haber salınmış olur. Sonra Davud'a döndü. Yanımda, solumda yürümeni istiyorum, dedi, Oğullarım da sağımda olacak. Bir elinde Golyat'ın kellesini, ötekinde de kılıcını taşımanı istiyorum.

Davud oradakilerin dağılacağını sandı. Dağılmadılar. Yonatan elinden tuttu, kralın önüne götürdü.

– Bu benim sevgilim, dedi, önce babasına, sonra da Davud'a bakarak. Harmanisini çıkardı, yırtarak ikiye böldü, yarısını Davud'a uzattı. Neyim varsa, onundur, diye ekledi. Sonra gömleğini çıkarıp Davud'a uzattı. Sonra da kayışını çözdü, korkulu gözlerle bakan Davud'a verdi. Sonunda da sadağını ve yayını sundu. Sonra orada, göğsü çıplak, başı dik, babasının, Abner'in, kardeşlerinin ve öteki komutanların karşısında durdu.

– Gerçek isteğim bu Baba, Kralım, dedi Yonatan.

– Kabul ediyor musun, Davud? diye sordu Saul.

– Ellerim dolu, dedi Davud. Kalbim de.

– Demek ki kardeşsiniz, dedi Saul, dikkati çekecek kadar alçak bir sesle. Tanrı'nın habercisi aileme girdi. Kâhinler görsün, işiticiler işitsin. Davud, demek ki sağımda yürüyeceksin. Gel.

Davud, elleri Yonatan'ın giysileri ve silahlarıyla dolu olarak yaklaştı, kral elini Davud'un başının üzerine koydu.

Demek ki gerçekten de, düşündüğü gibi tutsak olmuştu, ama kral tutsağı. Bu sefer işi bir devi taşla öldürmekten çok daha güç olacak, çok daha uzun sürecekti. Başını kaldırıp Saul'a baktı, belli belirsiz gülümsedi. Kralın bakışlarının neden bu denli karanlık olduğunu anlayamıyordu. Başlangıçtan beri olanları izleyenlerin gittikçe sertleşen bakışları önünde Yonatan'a döndü.

– Her şey söylendi, her şey sayıldı, diye mırıldandı. Gömleği, kayışı ve kılıcı Yonatan'a uzattı, Yonatan kayışı kuşandıktan sonra da yayı ve sadağı verdi. Kolunun üzerindeki yarım harmaniye dokunarak gülümsedi. Her ikimize de yarımşar harmani gerekecek.

"Tanrı'nın habercisi aileme girdi" demişti Saul. Anlaşılan, Kâhin Samuel'in geri çektiği tanrısal desteği yeniden kazanmak için Davud'dan yararlanmayı düşünüyordu.

Rama gecesi

Miryam ortası çukurlaşmış büyük bir taşın üzerinde, taş havanda badem eziyor, her yıl yaptığı gibi, kocası Samuel için bal bademli çörek hazırlıyordu. Bu çörekler, Samuel'in yemeyi kabul ettiği tek tatlıydı; karısına sürekli:

– Miryam, çöreklerinin tadı bana seni almamdaki erdemi hatırlatıyor, derdi.

Bu kadar iltifat Miryam için yeterliydi, birlikteliklerinin yarım yüzyıl öncesi kadar sağlam ve ayakta olduğunu gösteriyordu. Miryam'ı en az bu iltifat kadar etkileyen bir başka şey de kocasının bunca yıldır üzerine kuma getirmemesi, cariye almamasıydı. Çörekleri sadece Pesah'tan bir hafta önce pişirirdi. Üstelik bununla yetinmez, artanı gelip Paskalya'yı babalarıyla geçiren Yael ve Abiyah için ayırırdı. Samuel'in oğulları hakkında beslediği acı düşünceleri, bu düşüncelerin gerisindeki nedenleri biliyordu. Oldukça ciddi nedenlerdi bunlar; öyle ya, oğlanlar biraz daha özverili olsalardı, Saul'un yerine Samuel'in kral olması işten bile değildi. Oğlanların rüşvetçiliği, iktidarın babalarının elinden uçup gitmesine neden olmuştu. Ne var ki Miryam kraliçe olmayı düşlemediği gibi, oğullarını yargılama hakkına sahip olmadığını da düşünüyordu. Onun oğullarıydı onlar, ne olursa olsun oğulları. Her biri için on ikişer çörek pişirdi, temiz bezlere sardı; daha sonra, Rama'daki evin peykesine bırakacakları azık torbalarına dolduracaktı.

Gelmek üzerelerdi. Pesah'a iki gün vardı, genellikle de yargıçlık yaptıkları yerin yakınlığına bağlı olarak, arife günü, hatta arifeden bir gün önce gelirlerdi. Bu nedenle, eşikte bir gölgenin uzadığını gördüğünde oğullarının geldiğini düşündü, havanı oyuk taşın içine bırakarak doğruldu, kapıya gitti. Ama gölge kımıldamıyordu, "Ana, biz geldik!" diye seslenen de yoktu. Peşinde kölesi, kapının önünde duran ziyaretçinin kim olduğuna bakmaya gitti.

– İbrahim! Hangi rüzgâr attı? Girsene!

İbrahim Beytel bölgesinden, Samuel'in özel ilişkilerinin olduğu küçük kâhinlerden biriydi. Yine de Miryam'ın davetine icabet etmedi; bir erkek, bir kadının yalnız bulunduğu bir eve girmez.

– Samuel'i görmeye geldim, dedi.

İbrahim'in iyi haberler getirip getirmediğini anlayabilmek için yüzüne dikkatle baktı. Bir şey anlayamadı.

– Samuel bu sabah Timmat-Sera'ya gitti. Katırı aldı. Güneş batmadan dönmüş olur. Bekleyecek misin?

İbrahim başıyla onayladı, kapının yanındaki peykeye bakıp oturdu.

– İyi haber mi? diye sormayı başardı sonunda.

– Tanrı büyüktür, dedi İbrahim cevap olarak.

Anlaşılan getirdiği haberler kötü değildi. İbrahim, Miryam'ın getirttiği kulpsuz testiyi, ekmek ve tuzun yanına, peykeye koydu, Samuel'i beklemeye başladı. Miryam İbrahim'i bu kadar uzaktan getirtenin ne olabileceğini düşünerek işine koyuldu. Öyle ya, İbrahim Mispa yakınlarında oturuyordu, bir katırı bile yoktu; bu kadar yolu yayan teptiğine göre, getirdiği haberler önemli olmalıydı. Yoksa Kudüs'ten mi haber getiriyordu? Eğer öyleyse, getirdiği haberlerin Saul'la ilgili olması gerekirdi, yoksa Kudüs'te Saul'la ilgili olmayan önemli bir haber olabilir miydi? Eve çıkan patikadaki katırın toynak tıkırtısını, ahırın kapısının gıcırdayarak açılmasını içi ferahlayarak dinledi; Samuel dönmüştü.

Karşılıklı selamlaşma, kutsama, her iki adamın ailesinin sağlıklarıyla ilgili tekrar tekrar sorulan sorular. Samuel, ekmek ve peynir, bir de varsa bira istedi. Köle istediklerini birkaç dakika sonra bir tepsiyle getirdi. İki adam yan yana oturuyordu.

Karınlarını biraz da olsa doyurduktan sonra Samuel, "Seni buraya kadar getiren ne?" diye sordu.

– Kudüs yarın büyük bir törene hazırlanıyor. Saul adamlarıyla birlikte resmi geçit yapacak. Ulakları komşu kentlere bile haber götürdü.

– Bu kutlamanın nedeni neymiş?

– Filistîlere karşı son günlerde kazanılan zaferler. Bir de Golyat'ın öldürülmesi.

– Golyat sonunda öldü mü? diye sordu Samuel.

– Teke tek bir savaşta, daha Saul'un ordusuna bile katılamamış Davud adında genç bir çoban tarafından sapanla öldürüldü. Beni dinle Samuel, işin düğümü de burada. Saul'un rahibi Abel'den duyduğuma göre, Davud Saul'un sağında yürüyecekmiş.

– Bence de doğrusu bu, dedi Samuel. Golyat Şefela[1] halkı arasında dehşet saçmıştı. Onu ortadan kaldıranın onurlandırılması doğru.

– Tabiî tabiî! diye aceleyle doğruladı İbrahim. Değerli savaşçılarımızın örnek olarak gösterilmeleri gerekir. Ama dahası da var.

Samuel başını eğmiş dinliyordu. Şu İbrahim pek de ağzından bal damlayan bir dedikoducu sayılmazdı.

– Şu Davud, çok güzel bir çocuk, şimdi de... Yonatan'ın arkadaşı oldu, diye sürdürdü sözünü beriki. Samuel'e, ne demek istediğimi anla artık der gibi baktı. Ne var ki Samuel kinayeyi anlamamış gözüktü, kupasına bira doldurdu, buz gibiydi bira. Büyük bir yudum aldı, kupanın dibinde kalanı da dilinin üzerinden kaydırdı. Sonra elinin tersiyle sakalını sildi, çalı gibi kaşlarının altındaki gözlerini dikerek İbrahim'e baktı.

– Bunda anlaşılmayacak bir şey yok, dedi. Yonatan da değerli bir savaşçı olduğunu kanıtladı. İki genç savaşçının birbirleriyle iyi geçinmesine şaşmamak gerek.

– O kadar iyi geçiniyorlar ki, geceyi birlikte geçirdiler, sabah olunca da Yonatan Davud'u babasının ve bütün komutanların karşısına çıkardı, onu sevgilisi olarak ilan etti, dedi İbrahim kararlı olduğunu sandığı bir sesle.

1 Güney toprakları.

– İki savaşçı arasındaki dostluk bazen çok yoğun olabilir, dedi Samuel sahte bir umursamazlıkla.

– Saul oğluna söylediklerinin çok önemli olduğunu hatırlattı, diye heyecanla devam etti İbrahim.

Samuel cebinden bıçağını çıkardı, bir dilim ekmek kesti, bir parça peynir alıp ekmeğin üzerine koydu, gözleri yarı kapalı, geviş getiren bir deve gibi peynir ile ekmeği çiğnemeye koyuldu. Kupasını boşalttı, İbrahim'e döndü.

– Kuşkusuz bana Davud'un ödül olarak Saul'un kızı yerine oğluyla yetinmek zorunda kaldığını anlatmak istiyorsun? dedi.

İbrahim bu denli kestirme bir kanı karşısında şaşırdı.

– Evet, öyle, demek zorunda kaldı.

– Ne olmuş? Bunun anlamı Saul'un Davud'dan olma torunlar istemediğidir, dedi Samuel. Hepsi bu. Şu Davud dediğini daha görmedim, o yüzden Saul'a hak vermem ya da haksız bulmam söz konusu değil. Yaradan ondan elini çekeli beri, onun ve ailesinin özel hayatları ilgi alanımın dışında kaldı.

İbrahim yine şaşkındı, bir kelime edemeden bir süre kalakaldı.

– Ama... dedi koyun meleyişi gibi bir sesle. Davud... Yonatan...

– Boş ver İbrahim. Eğer içlerine sindirebiliyorlarsa... Ta Mispa'dan buraya, bunları söylemek için mi geldin?

– Bana çok önemli göründü. Tüm ordu Davud'a âşık, üstelik kral ailesine de girdi.

Samuel kupasını doldurdu.

– Kimin oğlu bu Davud?

– Yesse'nin, Beytüllahimli Yesse'nin.

– Başka kardeşleri de var, değil mi?

– Sekiz kardeşler. En büyük üçü, orduda asker.

– Aslında bana ne demek istiyorsun, İbrahim?

– Bu çocuğun zaferiyle tüm ülkeyi ayaklandırdığını. Senin de resmi geçidi görebilmek için Kudüs'e gitmen gerektiğini.

– Sen gidecek misin?

– Evet.

– Benimle katırımı paylaşmak istiyorsun, değil mi?

İbrahim Samuel'in dik konuşmasına ne kadar alışkın ol-

sa da, yine de hakarete uğramış gibiydi. Sakalı her zamankinden çok titremeye başladı.

– Eğer sence bir sakıncası yoksa, demek zorunda kaldı.

– Bu gece burada kalırsın, sabah erkenden hareket ederiz. İki saatte[2] orada oluruz.

– Yer bulamayız...

– Yer bulmaya ne gerek var? Resmi geçitten hemen sonra döneriz. Samuel kendine özgü ağır ve homurtulu hareketleriyle ayaklandı. Gidip biraz kestireceğim, dedi.

Biraz sonra gelen köle İbrahim'e, onun için başka bir odada bir döşek hazırlandığını bildirdi.

Samuel zamanında uyandı, kuyudan çekilmiş soğuk suyla yıkandı, sonra defne ağacının yoğun yağıyla bacaklarını ve dirseklerini ovdu. Sonra akşam duası için İbrahim'i çağırdı. Dua bitince yere oturdular, sade bir akşam yemeği yediler: buğday çorbası, kızarmış tavuk ve sebze. Genellikle az konuşan Samuel o gece iyice sessizdi. Ağzını açtığında, konuğuna Saul'un yanında görevli Rahip Abel'in bütün bunlar karşısındaki düşüncelerini bilip bilmediğini sordu.

– Zaferden sonraki kurban töreni sırasında Davud'a, onu Tanrı'nın görevlendirdiğini söylemiş.

– Bunu Abel mi söyledi?

– Bana böyle anlatıldı.

– Resmi geçit için neden Kudüs'ün seçildiği biliniyor mu? diye sordu Samuel bir süre sonra.

– Bu herhalde Saul'un kararı olmalı. Kimse bana nedenini anlatmadı.

– Kudüs'te Yebusîler, Nabatyalılar, İdümeliler, bir de bize karşı hiçbir sevgi taşımayan başkaları oturuyor.

İbrahim soru dolu bakışlarını yaşlı adama çevirdi, ama Samuel daha fazla konuşmadı. Kudüs'ün seçilmiş olması gerçekten de ilginçti. Kentin on iki kavimle en küçük bir ilişkisi bile yoktu; üstelik koca kentte ne bir sunak ne de Musevî dinine ait bir ibadet yeri vardı.[3] Kaldı ki, Saul ile kavimlerin ileri gelenleri arasındaki ilişkiler de güç dönemlerden

2 Rama, Kudüs'ten yaklaşık on iki kilometre uzaktadır.

3 Gerçekten de ilk tapınak ya da Hz. Süleyman Tapınağı, bir yüzyıl sonra yapılacaktır. O dönemde Kudüs, Tanrı El'e ibadet etmektedir. İşin ilginç yanı bu ad, El'in en acımasız düşmanlarından biri olarak bilinen Yehova'nın adlarından da biridir.

geçiyordu. Saul Kudüs'ü tarafsız bir bölge olduğu için mi seçmişti? Eğer öyleyse, Kudüs'ü seçmekle kavim bilgelerine meydan okumuş olmuyor muydu?

– Eğer düşüncelerini doğru değerlendiriyorsam Samuel, resmi geçide fazla kişinin katılmayacağını düşünüyorsun, değil mi?

Samuel başını salladı. "Bilgelerin ne düşüneceğini tahmin etmek imkânsız. Ne yapacaklarını da. Bu Davud dediklerinin zaferi o kadar ani oldu ki... Belki de bu zaferi Saul'u alçakgönüllülüğe davet etmek için bir fırsat olarak kullanmak isteyeceklerdir." Masanın üzerindeki kırıntıları avucunda toplayıp, ağzına attı; gece yürüyüşünü yapmak üzere tek başına dışarıya çıktı. Durup göğe baktı. Tek başına konuşmaya başladı.

– Amacının büyüklüğünü ve kararlılığını anlamak için eserini görmem yeterli, ya Rab. Şimdi öfkemin ne kadar haksız olduğunu daha iyi anlıyorum. Saul'a karşı nasıl öfkelenebildim ki? Oysa sen onun şamdanını sunağından kaldırmıştın! Alevi çok daha büyük, sana çok daha fazla yaraşan yeni bir şamdan yakmıştın! Ama, bilemezdim! Küçüklüğümü, kuşkularımı alevlendiren güvensizliğimi bağışla. Ben senin hizmetkârından başka bir şey değilim, bunu biliyorsun. Kollarını göğe kaldırdı, yıldızları gördü, gözleri yaşardı. Ama yüreği sakinleşmişti.

– Zavallı Saul! diye mırıldandı eve dönerken. Zavallı hayvan soyu! Miryam'ın onun için yanık bıraktığı iki lambadan birini alırken başını salladı, odaya girdi, uyumak için döşeğe uzandı.

Yatar yatmaz uykuya daldı, ama gecenin ortasında bir rüya gördü. Daha önce düşünde gördüğü ağaç, tomurcuklarla dolu karşısına dikildi, vereceği meyvelerle Samuel'in yüreğini ferahlattı. Onun gölgesinde yaşlı ağaç, bükülüp çökmüş, yakında biteceğini gösteriyordu. Ne var ki Samuel düşü sırasında birden kuşkuya düştü. Çünkü ağacın üzerindeki meyveler zehirliydi. Ağaçtan bir meyve kopardı, attı. Sonra bir meyve daha, onu da öfkeyle karışık bir şaşkınlıkla attı. Meyvelerin hepsinin zehirli olup olmadığını, başlangıçta o denli hayranlık duyduğu bu ağacın bir aldatmaca olup olmadığını düşündü. Başını kaldırdı, ağacın büyüme-

sindeki hızı saygısızlık olarak gördü. Başını daha da kaldırdı, ağacın tepesine baktı, göz alabildiğine uzanıp yayılan, alttakileri gölgede bırakan inanılmaz dalları gördü. Endişeden boğulacak gibiydi. Bir çığlık attı...

Gözlerini açtığında yanı başında diz çökmüş, korku dolu bakışlarıyla Miryam'ı gördü. Miryam elini uzattı, ateşlenmiş bir çocukmuş gibi, alnına koydu. Samuel soluğunu ve düşüncelerini toparlamaya çalışırken uzunca bir süre birbirlerine baktılar.

– Uyumaya devam et, dedi Miryam sonunda. Kötü bir rüya gördün, hepsi bu.

Karısının elini tuttu, döndü, yeniden uyumaya çalıştı.

Hakaret

Kudüs'e çok sıcak olmadan varabilmek için şafakta yola koyuldular. Gidenlerin hepsi aynı önlemi almıştı. Üstelik çok da kalabalıklardı. Şaşırtacak kadar kalabalık. Vadi Kapısı'na doğru yükselen yolun üzerinde katırlar yan yana üç sıra halinde yürüyor, yaya kalabalığı da her geçen an artıyor, hayvan sırtında gidenleri yavaşlatıyordu. Samuel Gad, Efraim, Dan, Bünyamin ve tabiî Menaşe bilgelerinin bazılarını gördü, hatta içlerinde kuzeyden, çok uzaklardan gelmiş İzahar kavmi büyüklerinden biri bile vardı; iş için Eriha'ya gelmiş, kralın çağrısını oradayken duymuştu. Kısa sürede Yargıç Samuel'in de geldiği duyuldu, hemen arkasından otuz kadar bilge, askerî bir birlik gibi toplandı, Büyük Kâhin'i saygıyla önlerine geçirdiler. Katırdan katıra seslenerek konuştular, hayvanların sarsıntısıyla kesilen kısa sohbetlerinde birbirlerine Tanrı'nın selamını verdiler, ailelerinin, çocuklarının sağlıklarını sordular...

Vadi Kapısı'na vardıklarında yere indiler. Nöbetçilerden biri kale duvarının hemen içinde sundurma benzeri bir şey yapmış, küçük bir torba buğday, kuru incir ya da tuz gibi basit bir hediye karşılığında[1] katırların biraz yem ile su bulabileceği bir ahıra çevirmişti. Bilgeler katırlarını nöbetçiye

1 O dönemde (MÖ ikinci binyılın sonlarına doğru) bir para birimi olmadığından, tüm alışverişler trampa yoluyla gerçekleştiriliyordu.

teslim ettiler, susuzluklarını gidermek için Samuel'in davetine uydular, Refah Sokağı'ndaki biracıya gittiler. Buradaki bira hafif ve tazeydi, adamın başını döndürme tehlikesi yoktu.

– Geleceğini düşünmüyorduk, dedi Efraim Bilgeleri'nin en eskisi Hanamel ben Efron. Aksi halde, sana Rama'dan buraya kadar eşlik etme onuruna kavuşurduk.

Samuel ile Saul arasındaki çekişme herkesçe bilindiğinden, Hanamel ben Efron'un cümlesindeki gizli anlam kolayca anlaşılıyordu: Samuel Saul'un zafer resmi geçidinde ne arıyordu?

– Ben de sizi bu kadar kalabalık bulacağımı tahmin etmiyordum, diye cevap verdi Samuel kurnazca bir tebessümle.

Hanamel ben Efron da tebessümünü bastırmaya çalıştı, "Tanrı'nın seçkinlerinin zaferini kutlamaya geldik" dedi.

– Yeni kahramanımızı, Davud adlı Beytüllahimli çocuğu görmeye geldik, diye ekledi Dan kavminin bilgelerinden Yusuf ben Adil. Bu çocuk sayesinde, hiç olmazsa biraz nefes alacağız.[2] Bu kutlamalarda seni de aramızda görmek, bizi onurlandırıyor.

Samuel başını salladı. Bilgeler kelimelerini dikkatle seçiyor, kendisi burada bulunma nedenini anlatmadıkça Saul'un zaferini kutlamadaki heyecanlarını açıklamayacaklarını belli ediyorlardı.

– Tanrı'nın elinin yönlendirdiği zaferi kutlamaya, bir de şu çocuğu görmeye geldim, dedi. Ne de olsa, bu onun zaferi.

– Unutma ki ordu Filistîleri Gat'ın, Şarim ve Ekron'un ötesine kadar kovaladı, dedi bir diğer bilge.

– Golyat'ın ölümü sayesinde, dedi Samuel. Yani, demek ki Davud'un sayesinde.

– Biz de böyle düşünüyoruz, diye onayladı Hanamel ben Efron, neredeyse saygısızca. Halk da öyle düşünüyor. Buraya onu kutlamaya geldik.

Samuel onu bakışlarıyla sorguladı. Berikinin gözleri kurnazlıkla parıldıyordu.

2 Filistîlerin Yahudi kavimleri üzerindeki baskısı, özellikle Yafa yamaçlarında, Dan kavminin topraklarında çok güçlüydü; kavim halkından büyük bir bölümü göç etmek zorunda kaldı. Golyat'ın ölümünden sonra Filistîlerin yaşadığı bozgun, Dan kavmi üzerindeki baskıyı hafifletti.

– Davud'a içelim, diye bağırdı İzahar bilgesi Tobiel ben Tobiel.

Hepsi kupalarını boşalttı. Seyyahlar susuzluklarını gidermek için dükkânı doldurmuştu. Hanamel ben Efron tüccarın alacağını büyükçe bir torba bezelyeyle ödedi. Sıra resmi geçidin en iyi nereden izleneceğini kararlaştırmaya gelmişti. Buranın anacadde, şimdi bulundukları yer olduğuna kimsenin kuşkusu yoktu. Bilgelerden biri onları konuk edecek bir ev bildiğini söyledi, ev sarraflık yapan bir Yahudi'ye aitti, caddenin ortalarında olması da önemliydi. İkinci kattaki terastan çevrelerini rahatlıkla görebileceklerdi. Oraya gittiler, sarraf tarafından saygıyla karşılandılar. Terasa çıktıklarında Kudüs'ün ünlü körleri ile topallarının çoktan cadde kenarında yerlerini aldığını, resmi geçidi alkışlayabilmek için yerlerini Yahudilerden sakındıklarını gördüler.

Sataşmalar giderek büyüdü, Yebusîler Yahudilere Kudüs'e hoş gelmediklerini haykırdı, Yahudilerse galipleri görmek isteyen körleri, alkışlamak isteyen felçlileri alaya aldı. Öğlene doğru duyulan boru sesleri sataşmaları bıçak gibi kesti, kuşları ürküttü, küçük çocukları sokaklara çıkardı. Köpekler uludu, kralın altı ulağı Kaynak Kapısı'ndan girdi, ellerindeki boruları üfledi. Peşlerinden altışarlı gruplar halinde yürüyen bin mızrakçının görünüşü ürkütücüydü: uygun adım, sağ elde mızrak, solda da kalkan. Bir ara kent halkının şaşkın bakışları altında, Refah Sokağı'nı boydan boya kapladılar. Sonra Vadi Kapısı'ndan surların dışına çıkıp, Reçine Ormanı'na gidip yerleştiler. Altı yeni ulak borularını üfleyince sıra bin okçuya geldi. Sonra yeniden ulaklar, ama bu kez kralın sancaklarının göründüğünü bildirmek için.

Sonraki ulaklar ellerinde sancaklar tutuyor, on iki katırın çektiği, üstü halılarla kaplı altı tekerlekli bir arabanın iki yanında yürüyorlardı. Arabanın üzerinde, dengelerini kaybetmemek için bacaklarını açmış Saul, sağında Yonatan, solunda Davud vardı. Davud Golyat'ın dev kılıcını tutuyor, önünde de bahar güneşinin altında kararmış, dudakları kıvrılarak daha da korkunçlaşmış kelleyi taşıyordu. Bu üçlünün arkasında da Abel ve Abner vardı.

Araba görünür görünmez, bağrışma başladı.

– Davud! Davud! Kahramanımız!

Samuel arabayı karşıdan görebilmek için olabildiğince eğildi. Davud'un ezici bir üstünlüğü vardı. Rahip Abel'in dışında herkes güneşin altında parıldayan zırhlara bürünmüştü, bir tek Davud neredeyse çıplaktı, deri bir etek giymiş, kılsız göğsünü de kuzu postu yeleğiyle örtmüştü. Başı açıktı ama inanılmaz bir yeleyle kaplıydı, çocuk çok genç, çok güzeldi. Kabzası neredeyse omzuna gelen bu dev kılıç bile Tanrı'nın lütfunun bir göstergesiydi. Ya ayaklarının dibindeki kelle, Yahudilerin tüm düşmanlarının kellelerini temsil etmiyor muydu? Üstelik ötekilerin zırhları karşısında yarı çıplaklığı, onu ötekilerin çok üstünde bir yerlere yükseltiyordu. Bu çıplaklık, onun yukarının koruması altında olduğunu gösteriyordu. İşlerin böylesine kusursuz hallolması, sadece rastlantılara bağlanabilir miydi? Yoksa Davud birilerinden gizli öğütler mi almıştı?

– Davud! Tanrı'nın habercisi!

Kalabalık arabanın çevresinde birikmiş, itişip kakışıyor, birbirinin üzerinden atlayarak kahramanın ayaklarını, bacaklarını okşamaya çabalıyordu. Hayran, büyülenmiş yüzler Davud'a doğru yöneliyordu. Sağ tarafta, Yonatan'ın olduğu yanda neredeyse hiç kimse yoktu. Çok cesaretliler arabayı çeken katırlara bindi, ama ters, kahramanlarını daha iyi izleyebilmek için.

Saul'un yüzünde hiçbir hareket yoktu, gülümsemesi donmuş gibiydi. Refah Sokağı boyunca bu hakareti sineye çekti. En korktuğu düşmanının kendini izlediğinin farkında bile değildi. Araba sarrafın evine yaklaştığında, Samuel'in eğildiğini de görmedi. Oysa yaşlı adam kahramanın yüzünü yakından görmek istemiş, bunun için fizik kurallarına meydan okurcasına eğilmişti. Neye benziyordu bu kahraman, kendini beğenmişçesine sırıtan parlak bir çocuğa mı, yoksa akıllı birine mi? Onu çevreleyen bu masumiyet doğal mıydı, yoksa bir maske mi? İşte o sırada Davud başını kaldırdı, salkım salkım teraslardan sarkan, ellerini kollarını sallayan kalabalığa baktı. Samuel Davud'un yüzünü gördü, içini büyük bir rahatsızlık kapladı. "Ne yaparsa yapsın, hep masum kalacak" diye mırıldandı kendi kendine.

Kortej geçip resmi geçit bin piyade eriyle bittiğinde, Sa-

muel memnuniyetini gizlemekte güçlük çeken Hanamel ben Efron'a döndü. Ötekiler kulpsuz testilerden soğuk sular içiyor, neşeyle birbirlerine takılıyorlardı.

– Bunun için toplantı mı yaptınız? diye sordu iki elini terasın tırabzanına dayayarak.

– Samuel, dedi beriki, yaşlı adamın kuşkulu doğasını iyi biliyordu. Sen olmadan toplanmak aklımızdan bile geçmez. Kavimlerin tepkisi kendiliğinden oluştu. Ama Beytel'de yaptığımız, senin de başkanlık ettiğin son bilgeler toplantısındaki kararlara uyduk, bizimkilerin heyecanını Davud'a yönelttik. O çocuğu daha görmemiştik; bu denli büyük bir heyecan fırtınasına neden olacağını bilemezdik.

– Anlıyorum, dedi Samuel. Onları Davud için bağırmaya ikna etmekte zorlanmadığınızı düşünüyorum. Gerçekten de resmi geçidin kralı oydu.

Samuel kelimeleri gelişigüzel kullanacaklardan değildi.

– Resmi geçidin kralı, diye tekrarladı Hanamel ben Efron, okumayı sökmeye çalışan bir çocuk gibi.

İbrahim, Beytel Kâhini İbrahim başını sallıyordu; ya dikkatleri üzerine çekmek istediği ya da düşündüklerini söylemekte çok zorlandığı için.

– Dostumuz İbrahim bizimle aynı fikirde değil, dedi Tobiel ben Tobiel.

İbrahim heyecanlandı, Kesik kesik cümleler gırtlağından güçlükle çıkıyor gibiydi.

– Konuş, İbrahim, dedi Samuel.

İbrahim Büyük Kâhin'in, Büyük Yargıç'ın sesindeki tehdidi duydu, tüm kavimlerin Bilgeler Konseyi başkanının öfkesini anladı, kıpkırmızı oldu.

– Ona içecek bir şey verin, dedi Samuel.

İbrahim'e bir testi uzatıldı; İbrahim heyecanla yutkundu, neredeyse boğulacaktı. Sırtına vurdular. Hıçkırdı, ıslak sakalı, şaşkın gözleriyle konuşmadan durdu. Büyükler sabırla bir şey söylemesini beklediler.

– Galiba kadim dostumuz İbrahim, Davud'un Yonatan'ın sevgilisi olduğu gerçeğini kabul etmekte zorlanıyor, dedi Samuel. İbrahim yeni bir öksürük nöbetine tutuldu, boğulmak üzereyken ağzındaki bütün suları püskürttü. Öyle değil mi, İbrahim? Bunun bizi ilgilendirmemesi gerekir, bir tek nokta

dışında. O da Davud'un bu ilişki sayesinde zaman geçirmeden kralın evine yerleşmesi. Hatta Saul'un kızlarından biriyle evlenmiş olsa bile bu derece etkili olamazdı, çünkü o Saul'un oğullarından en değerlisiyle, bir kahraman olan Yonatan'la evlendi.

Bilgeler başlarını salladı.

– Bundan daha uygunu olamazdı, diye onayladı Hanamel ben Efron.

İbrahim başını eğdi, sonunda Samuel'in aldırmazlığının nedenini anlamıştı.

– Saul kendinden daha çok sevilen olası bir damadı safdışı bırakmayı başarabilirdi, diye devam etti Samuel, ama en sevdiği oğlunun sevgilisine çamur süremez, üstelik bütün halk Davud'a âşıkken, hiç.

Samuel bir çiviyi çakmak için çekici üç kere vuranlardandı, ne bir eksik ne bir fazla.

Resmi geçit bitmişti. Kutlamalar Kudüs'ün tüm sokaklarına yayılmıştı. Yebusîler ya da belki Yahudiler nereden olduğu bilinmez, müzik aletleri bulup çıkarmış, flütler, darbukalar, sistronlar getirmişler, kâh hep birlikte kâh tek başlarına çalıyor, kulakları sağır edici, karmakarışık bir gürültü çıkarıyorlardı. Şarkı söyleyip içiyorlar, ellerini çırpıp neredeyse savaş tempoları tutuyorlardı. Samuel ve bilgeler biraz serinlemek için terastan indiler. Yuvarlak merdiven başlarını döndürdü. Sarraf seçkin bir yemek hazırlatmış, güvercin kızartması, nohut ezmesi, cevizli çörekler yaptırıp susuzluğu gidermek için serin Celile şarapları açtırmıştı. Bu kadar çok bilgeyi bir arada, kendi çatısı altında görmekten, neredeyse delirecek kadar heyecanlanıyordu.

Üçüncü saatin sonuna doğru, Samuel Rama'ya dönmeye karar verdi. Göreceği kadarını görmüş, şölen yapan ihtiyarlardan sıkılmaya başlamıştı. İbrahim'i öteki lerin uzman ellerine bıraktı. İbrahim bu kadar heyecana dayanamamış, divanın üzerinde uyuya kalmıştı. Ne olursa olsun, güneşin altında, katır sırtında yapılacak bir saatlik bir yolculuğun ona hiç de iyi gelmeyeceği kesindi.

"Bir kadın, ama herhangi biri değil"

Ertesi gün, Gibea yolculuğu düzenli bir şekilde yapıldı. Subaylar kendi düşünceleri içinde kaybolmuşa benziyordu, Saul'un Yonatan dışındaki üç oğlu -Malkişua, Abinadab ve İşyo- sanki birer maske taşıyor, sırdaşlarıyla kısık sesle konuşuyorlardı.

Saul en önde, aralarında Abner ve birkaç sırdaşının bulunduğu bir grubun ortasında at biniyordu. Bazen Malkişua, Abinadab ya da İşyo katırlarını mahmuzlayıp babalarının bulunduğu gruba katılıyor, sonra yeniden geride kalıp kendi arkadaşlarına karışıyordu. Saul tepkisizdi, bazen tebessüm etse de pek ender konuşuyordu. Piyade erlerinden biri, neden söz ettiklerini anlamadan, Saul'un İşyo'ya "Bahar çiçekleri. İlk sağanakla birlikte açar, ilk güneşte solar" dediğini duydu. Aynı asker biraz sonra da Abner'in, "Samuel Kudüs'teydi" dediğini işitti.

Daha arkadaki grupta Davud, Yonatan, birkaç asker ve Davud'a hayran bir avuç komutan geliyordu. Bir katırın üzerine atılmış bir çuvalın içinde de Golyat'ın kellesi.

Davud düşünceli görünüyordu. Yonatan nedenini sordu. Davud gülümsemekle yetindi. Yonatan ısrar etti.

– Beni fazla onurlandırdılar, diye mırıldandı Davud.

– Bu da benim hoşuma gidiyor, dedi Yonatan.

Oysa kraliyet ailesinin artık yeni bir üyeye daha sahip olduğunu görmemek için ya çok âşık ya da çok dalgın olmak

gerekirdi. Üstelik kralı gölgede bırakmış yeni bir üye. Oysa Davud dalgın değildi, hiç değildi.

Şafakta yola çıkmışlardı, Gibea'ya öğleüstü vardılar. Burada da Kudüs'teki kadar görkemli karşılandılar. Kızlar "Filistîlerin korkusu Davud", "Tanrı'nın kılıcı Davud" diye şarkılar söyleyerek geldi. Kente çıkan patikanın dibinde, kahramanlarını taşıyan katırın boynuna çiçeklerden yaptıkları kolyeleri taktılar. Saul dönüp bakmadı bile. Yamaçlardan hâlâ elleri çiçeklerden yapılmış kolyelerle dolu insanlar iniyordu, bir iki tanesi çiçekleriyle kralın atını da süsledi, ama hepsinin ağzında Davud vardı, bu da giderek alçaltıcı olmaya başladı. Abner'in buyruğuyla bir subay atından indi, kalabalıktan kralı da unutmamalarını rica etti. Yolun geri kalan bölümü boyunca kalabalık "Yaşasın Kral Saul! Yaşasın Tanrı'nın sevgilisi Davud!" diye bağırdı. Kafile kentin kapılarına vardığında borular öttürüldü, çalan davulların gümbürtüsü subayın ricalarını unutturdu. En heyecanlılar Davud'u katırının üzerinden kapıp kaldırdı, sarayın önündeki sekiye kadar omuzlarında taşıyıp, herkesin onu görmesini sağladılar.

Oysa Saul onu yeterince görmüştü. Davud'un yanında gözükmüş olmak için birkaç dakika sabretti, sonra peşinde üç oğlu, Abner ve subaylarıyla birlikte sarayına çekildi. Yonatan Davud'un yanında kalmayı tercih etmiş, Golyat'ın artık mide bulandıran kellesi ile kılıcını gösteriyordu. Halkın bağırışları sarayın pencerelerine kadar yükseliyordu. Saul'un karısı Ahinoam köleleri seferber etmiş, Saul ve oğulları için havuzu kaynar suyla doldurtmuştu. Yıkandıkları oda, saray binasının temelleri arasına saklanmış, kubbeli bir yerdi. Delikli taşlarla kaplı bir buçuk dirsek derinliğindeki havuz içindeki suyu bir banyoluk süre tutuyor, diğer ucundaki delikten tepenin altındaki lağıma boşaltıyordu.

– Eğer benimle birlikte yıkanmak isterseniz memnun olurum, dedi Saul Abner ve komutanlara. Hem böylece konuşma fırsatı da buluruz.

Önce Saul soyundu, suya ilk o girdi. Bir köle vücuduna usulca sıcak su döktü, sonra bir kalıp zeytinyağlı sabun uzattı. Saul göğsünü ve bacaklarını sabunladı, sonra da sırtını sabunlaması için kalıbı köleye verdi. Abner soyunurken

çevresine bakıyordu. Kralın oğulları da soyundu, havuza girdiler. Kralla oğullarının özel havuzlarına davet edilmesi pek sık rastlanan olaylardan değildi; bunun için olağandışı bir şey olması gerekirdi, neyin olağandışı olduğunu tahminde zorlanmadı. Sonunda Saul saçlarını sabunladı, gözleri kapalıyken bir işaret yaptı, köleden başına su dökmesini istedi. Sonra taş bir peykeye oturdu, kölelerin vücudunu kurulamalarını bekledi. Yakışıklı, gösterişli bir erkekti bu Saul. Samuel de onu güzelliği nedeniyle seçmemiş miydi? "Tanrı'nın bir lütfu" demişti Büyük Kâhin, böyle diyerek de Tanrı'nın böylesi bir güzellik bahşettiği bir kuluna, ilk bakışta göze çarpmayacak, ama çok daha değerli başka özellikler de vermiş olabileceğini anlatmak istemişti. "Ama güzellik de bir tuzak" diye düşündü Abner Saul'un geniş omuzlarına, geniş göğsüne, kırışıksız cildine, soylu ve kararlı yüzüne bakarak.

– Bir şölen düzenleneceğini tahmin ediyorum, dedi Malkişua kollarını sabunlarken.

– Doğru, bir şölen düzenlenecek, diye cevapladı Saul.

– Gitmememiz gerekir.

– Gitmeliyiz, dedi Saul. Gitmemek olmaz.

– Neden? diye sordu İşyo. Bizi bu... bu Davud'un zaferini izlemeye ne zorlayabilir ki?

Abner attan düştüğü bir sırada incittiği bacağına fazla yük vermemeye çalışarak havuza girdi.

– Şölene katılarak, halka Davud'un zaferini paylaştığımızı, Davud'un da benim sancağımın altında kazandığı izlenimini vereceğiz, dedi Saul.

– Zafer dedin de, diye sürdürdü sözünü İşyo sıcak suyun altında gözlerini kapayarak. Gerçekten de zaferinin tadını çıkarıyor.

– Böyle daha ne kadar kutlamaya devam edecek? diye sordu Abinadab. Yirmi mehtap boyunca Golyat'tan söz edilmeyecek ya!

– Davud şimdi askerî bir kahraman olduğuna göre, onu savaşa gönderelim, dedi Abner. Gözleriyle Saul'a soru sorar gibiydi.

– Bu da bir fikir, diye mırıldandı Saul.

– Filistîlerden artakalanları sapanıyla yok edemez ya, dedi subaylardan biri.

– Yine de her şeyi düşünmemiz gerek, dedi Saul giyinirken. Karısı bir köleyle ince ketenden bir gömlek yollamıştı. Bir başka köle ise eğildi, biraz önce defne yağıyla silinen sandaletlerini ayağına geçirmesine yardım etti.

– Her şeyi düşünmek mi? diye sordu Abner kafasını kaldırıp kralına bakarak.

– Bir kadın, diye mırıldandı Saul.

– Eksikliğini çektiğimiz söylenemez, dedi Malkişua.

– Ama herhangi bir kadın değil, dedi Saul sakin bir sesle.

– Ne de olsa hâlâ büyük kızını, ablam Merab'ı vermek zorundasın, diye hatırlattı İşyo.

– Kimseye bir şey vermek zorunda değilim, dedi Saul kabaca.

Suların içinde şakalaşıp yıkanan subayların gürültüsü konuşmayı bastırıyordu. Öyle her gün köle bulup sırtlarını yıkatmaları, lifletip sabunlatmaları mümkün değildi. Bu nedenle çocuklar gibi gülüyorlardı. Ama üç kardeş babalarının söylediğini duymuştu. Gözleri fal taşı gibi açık, kalakaldılar.

Saul başını salladı. Sessizlik. Sonra İşyo, oğulların en genci, gergin bir yüzle babasına yaklaştı. Duyanlar anlamıştı; Saul Davud'un başını döndürmek için kızlarından birini kullanacaktı. Ama hangisini? Merab? Mikal? İşyo alnı kırış kırış eğildi, bir açıklama bekledi; beklediği açıklama gelmedi. Saul gözlerini oğlundan ayırmadı, tek kelime de etmedi. İşyo ani bir hareketle döndü, sandaletlerini bağlamadan uzaklaştı. Malkişua ve Abinadab olanlardan şaşkın, donup kalmıştı.

– Yonatan'dan uzakta, diye açıkladı Saul. Çok daha zararsız olur. Bir evlilikten söz etmiyorum. Onu artık ailemde istemiyorum. Benim aklımdaki, gizli bir anlaşma. Bir süre sustu, sonra sözlerini bitirdi. Benim dediklerim, Abner'in düşüncesini tamamlıyor.

Subaylar hâlâ gürültüyle şakalaşıyordu.

– Samuel'in Kudüs'te ne yaptığını biliyor muyuz? dedi Saul Abner'e.

– Herhalde gelip görmek istedi, dedi beriki açılmaya başlamış tepesini kurularken.

– Görmek... diye tekrarladı Saul acı bir sesle. Gelip gördü-

ğü ben değilim ki. Ayağa kalktı. Gidelim. Yonatan, Davud ve arkadaşlarının da serinlemeye ihtiyaçları var. Burası hepimize yetecek kadar geniş değil.

Abner düşünceli düşünceli yüzünü sildi, giyindi, odadan en son çıktı.

Gerçekten de hepsine yer yoktu.

Boş bir önlem

Şölenin sonunda, ballı çöreklerden, kuru hurmalardan, ayranın içine ufalanmış bademlerden sonra, kızlar raks ederek geldi. Altı kişiydiler, gözlerinin çevresini siyaha, dudaklarını kırmızıya boyamışlar, saçlarını yağlayıp kısa elbiseler giymiş, sistron çalıp şarkı söylüyorlardı. Saul, üç oğlu ve komutanları, yüksekçe bir yerde, hayvan postlarının üzerine oturmuşlar, önlerindeki tabak ve kupaları boşaltıyorlardı.

– Yaşasın! Yaşasın Tanrı'nın seçtiği Kral Saul! Yaşasın Yaradan'ın kılıcı Saul! Yaşasın kâfirlerin korkulu rüyası Saul! diye şarkı söylediler. Bir darbuka tempo tutuyordu. Konuklar alkışlamaya başladı. Kralın çevresindekiler de.

Saul gülümseyerek rakkaseleri onurlandırdı. Malkişua, Abinadab, İşyo ve bazı komutanlar düşünceli görünüyordu. Onların yakınındaki, Yonatan, Davud ve bazı subaylardan oluşan grup da alkışa katıldı. Davud mutluluktan pırıl pırıldı; Yonatan'ın yüzündeki ifadenin şaşkınlıktan endişeye döndüğünü görmedi.

Rakkaseler bu grubun önünde de durdu, değişik bir terane tutturdu. "Yaşasın, yenilmez savaşçımız Yonatan! Yaşasın, yaşasın büyük kralımız Saul'un oğlu, ulu Yonatan! Yaşasın, yaşasın canavarı öldüren Davud! Yaşasın, yaşasın korkusuz komutan Davud!"

– Dikkatli ol, diye fısıldadı Yonatan Davud'un kulağına. Rakkaselerden birincisi kız kardeşim.

Davud çevresine bakınca, yanlarındaki grupta herkesin onları izlediğini gördü. Gözler sanki yarıkapalı gibiydi. Yonatan zoraki alkışladı, subayları da öyle; oysa Davud ellerini bir çocuk gibi heyecan ve kuvvetle çırptı, sanki şarabın etkisindeymiş gibi görünmeye çalıştı.

Oynanan oyunu anlamıştı.

Rakkaselere ayak uydurmak ister gibi kalktı, bir iki adım atmaya çalıştı.

Alkışlar daha da arttı. Saul'un gözleri parladı.

Rakkaseler bütün bahçeyi dolandı, sonra yeniden kraliyet ailesinin bulunduğu yüksekçe bölümün önüne gittiler, çömelip zıplayarak, var güçleriyle sistronlarını çalarak şarkı söylediler, oynadılar. Sonra dağıldılar, konukların çağrılarını kabul ederek kiminin sunduğu bir kupa şarabı, kiminin uzattığı çöreği aldılar. Biri hariç hepsi, rakkaselerden birincisi dışında, her biri. Birinci rakkase Davud'a yöneldi. On beşine daha henüz girmiş gibiydi.

– Kahramanlık öyküleriyle evlerimizin duvarlarını titreten yılmaz savaşçıyı görmeye geldim, dedi kendinden emin bir sesle.

– Seni daha önce görmüş olsaydım, sadece bakışların için Golyat'ı öldürürdüm, dedi Davud.

– Öyleyse bana bir kupa sunmayacak mısın? dedi kız.

Kupayı uzatan Yonatan oldu, dudaklarında alaycı bir tebessüm.

– Demek abim, kahramanın sakisi, dedi kız acı dolu bir sesle.

– Abin senin sakin Merab, dedi Yonatan.

Sekinin kenarına oturdu; evlenmemiş kızlar erkeklerin yanına oturamazdı.

– Kelle uçurmaktan başka bir şey bilmez misin? diye sordu Davud'a.

– Altından kelle bulsaydım, senin için gerdanlık yapardım, dedi Davud.

Kız güldü. Yandaki masada oturanlar söylenenlerden tekini bile kaçırmıyordu.

– O gerdanlığı yavukluna sakla, dedi kız sahte bir kızgınlıkla.

– Gözlerinin balıyla karşılaştırıldığında, yavuklumun göz-

leri sirke gibi, dedi Davud.

Kız yine güldü, bu kez öfkesi azalmış gibiydi.

– Ağzından bal damlıyor, dedi.

– Dudaklarının tadına yetişmek içindir, dedi Davud. Gözleri gereğinden fazla kayıyor gibiydi.

Yonatan konuşmanın tadına varıyormuş gibi dinliyor, arada bir de babasını kolaçan ediyordu.

– Şimdi, taşını sapanla Golyat'a fırlattığına göre, bir yüreğin daha kaldı mı? diye sordu kız meydan okurcasına.

Davud içten gelen bir kahkaha patlattı, bembeyaz dişlerini gösterdi. "Yüreğine ulaşabilmek için kalbimi sapanıma koymam mı gerekiyor?" dedi.

Yandaki masadakiler cevabı duydu, Saul bile gülmekten kendini alamadı.

– Dikkat et, Merab, dedi Yonatan. Yoksa seni de komutanlığa getiririm.

Sahte bir tepeden bakışla abisine meydan okudu: "Yoksa artık kadınları da mı komutan yapıyorsun?"

Yonatan kızmadı, aksine daha çok güldü, kız kardeşine bir hurma uzattı.

Kral gecenin yeterince ilerlediğini düşünüp kalktı. Kraliyet sekisi boşaldı, geriye sadece birkaç komutan kaldı.

Gece tatlı ve yumuşak olacaktı.

– Benim uzaklaşmam gerek, diye mırıldandı Yonatan Davud'un kulağına. Dikkatli ol.

Davud başıyla onayladı, sonra kalkıp, bahçeden çıktı. Tepeyi süsleyen platonun kenarına kadar yürüdü, kralın meyve ağaçlarının kıyısına geldi. Badem, elma ve kayısı ağaçları vadiye kadar iniyor, esen yelle karanlığa kokusunu yayıyordu. Arkasına dönüp bakmaya bile gerek yoktu. İzlendiğinin bilincindeydi. Gerçekten de kız birkaç saniye sonra yanındaydı. Ses çıkarmadan yanında durdu.

– Dilini mi yuttun? diye sordu Davud bir süre sonra.

– Burada olmamam gerekirdi, dedi kız somurtarak.

– Öyleyse neden geldin?

– Çünkü çok güzelsin.

– Ama karanlıkta beni göremezsin.

– Gerekirse, seni yarın görürüm.

– Oysa senin aradığın bakışlar değil, dedi tatlılıkla. Elini

uzatınca kız irkildi. Elini kızın göğüslerinin üzerine koydu. Dolgun ve diriydi. Göğüsleriyle gurur duyuyor muydu? Davud'un elini itmedi.

– Yaz neredeyse geldi, dedi titrek eli bir göğüsten diğerine akarken.

Kız vücudunu gerdi. Kızı kendine çekti, yüzünü, ikisinin dudaklarının arasında bir saç teli kalana dek kızın yüzüne yaklaştırdı. Kız soluklanınca, içtiği şarabın kokusunu duydu, içine çekti. Giysinin üzerinden, uçları sertleşip dikilene kadar göğüslerini okşadı. Sonra usulca Merab'ın bacağını kıvırdı, elbiseyi, sonra da gömleği kaldırdı; kız küçük bir çığlık attı.

– Bir erkeğin vücudunu tanıyor musun? dedi kızın elini tutup yol göstererek.

Kız bir çığlık daha attı.

– İşte bir erkekten kendine aldığın bu, dedi, elini yavaşça, çok yavaşça Merab'ın karnının üzerinden kaydırıp, şişkinliği hissederek. Kızın her dediğini yaptığının farkındaydı, eli tüylerin arasında ilerledi, daha şimdiden şişmiş yarığına kadar uzandı. Erkekten aldığını buraya koyarsın, dedi bir parmağını dikkatle kaydırarak. Dikkatliydi, çünkü parmağı kızın bakire olduğunu söylüyordu. Kızın elinin baskısı hafiflemedi. Davud tebessümünü saklamaya çalıştı, okşamalarını sürdürdü. Beni okşadığın gibi, ben de seni okşuyorum, diye mırıldandı, bir eli kızın göğsünde, öteki yarığında, dişi vücudun fırtınaya doğru önlenemez ilerleyişinin tadına varıyordu. Biliyordu, kız çiçeğini koparmasını bekliyordu ondan. Kızı Golyat'ı yenecek olana vaat etmişlerdi, demek onundu. Oysa Saul ona çamur atabilmek için kızın ırzına geçmesini istiyordu, Davud da kızın yüreğine tecavüz etmekle yetindi. Kızın üzerine eğildi, Beytüllahim yolunda bıraktığı kıza yaptıklarını tekrarladı. Kız sırtını Davud'un eline dayadı, vücudu gerildi, yarığını sıcak ve ıslak ağza dayadı, sonra kendini bıraktı, birbiri ardından küçük çığlıklar attı. Elleri kızın belinde, onu ayakta tutuyordu.

Kızın üzerine eğilmiş, "Seni eş olarak aldığımda, yaşadıkların böyle şeyler olacak" dedi. Karanlıkta yüzüne dikilen gözleri tahmin ediyordu. "Ama o zaman bunu gizli yapmayacağız. Şimdi sadece sevişen bir kadının ne hissettiğini bili-

yorsun, oysa hâlâ bakiresin. Eğer buna cesaretin varsa, Davud'un bir erkek olduğunu herkese söylersin."

Kız gerildi. "Bana sahip olmadın" dedi. "Benim sahip olunmayacak kadar çirkin olduğumu söyleyecekler."

Davud bir an güldü. "Bunu nerede söyleyecekler? Sarayda değilse, nerede? Kralın kızları çirkin olmaz Merab. Hele sen, hiç."

– Ama ben seninim! Babam beni Golyat'ı yenecek olan kahramana vaat etmedi mi?

– Öyleyse bunu neden kendi söylemiyor?

– Demek bana sahip olmayacaksın?

Sessizce, belki de acı acı güldü. Demek savaşta başarılı olmanın ödülü buydu! Halkın sevgisi, bir prensin aşkı, kralın kıskançlığı, hepsinin üzerine de saf ama iyi niyetli bir küçük kızın alet olduğu entrikalar.

– Ama sen gelip her akşam istediğini alabilirsin, dedi.

– Ya sen? dedi kız Davud'un organını yeniden eline alarak.

Hâlâ umudu vardı demek. Beceriksiz olmasına karşın okşamalarını sürdürmesine izin verdi, kızın dönüp üzerine yatmasına fırsat vermemeye çalışarak öpmekle yetindi. Kız birden ağzını açtı, hıçkırdı. Sonra şaşkınlıkla bağırdı. Davud kahkaha attı. Kız ayağa kalktı, öfkeli adımlarla uzaklaştı. Davud yatmaya giderken hâlâ gülüyordu.

Kız inatçıydı. Ya da belki de gerçekten âşık. Ya da ikisi. Sonraki geceler yine geldi, kendini erkeğe gerektiği gibi sunmaya çalıştı, bunun için de ya içgüdüsüyle geliştirdiği ya da saraydaki bir cariyeden öğrendiği yolları denedi. Davud bütün bu olanlardan zevk alsa da dayandı, kız aşk ile öfke arasında gidip geldi, kâh erkeği tırmalamaya, kâh öpücüklere boğmaya çalıştı.

Olanları her akşam Yonatan'a anlatıyordu, Yonatan duyduklarıyla eğlenmekle birlikte, hâlâ endişeliydi. Kendi kız kardeşinin, bir bakirenin böyle bir şeye cüret etmesi, bu kadar inatçı olması, Saul'un ve yandaşlarının ne kadar entrikacı olduğunu kanıtlıyordu. Sonunda, Davud ve Yonatan'ın başkalarının yanında patlattıkları kahkahalar, askerce bir dostluk gösterisiyle (belki de seyirciler için) omuzlara atılan kollar, birlikte yenen yemekler, paylaşılan yatak odası herkese aralarındaki dostluğun ne derecede sarsılmaz olduğu-

nu gösterdi. Sarayın kurnazlığı hiçbir işe yaramamıştı. İki genç sarayın dedikoducularından birinden, bir kocakarının çağrıldığını, gelen kadının Merab'ı muayene edip bakire olduğunu söylediğini duydular. Davud kadınlar karşısında duyarsız değildi, bir eksiği falan da yoktu, ama sevgilisinin eniştesi olmaya da niyetli değildi.

– Oysa bu bir şey değiştirmezdi, dedi Yonatan. Dostluğumuzu değiştirmezdi demek istiyorum.

Davud söylenenleri düşündü, sonunda ikna oldu. Doğru, kraliyet entrikasını boşa çıkarmaktan zevk almıştı, ama Merab da tam dişine uygun görünüyordu. Eğer Saul kızını resmen önerse, kabul bile edebilirdi. Bir sabah Yonatan babasına gitti, Golyat'ı öldürene verilmesi vaat edilen ödülün verilmesinin beklendiğini anlattı, bu ödülün kralın ağzından herkese resmen duyurulmasını istediğini söyledi.

Saul oğlunu ses çıkarmadan dinledi ve hiçbir yorumda bulunmadı. Aynı akşam, oğullarının ve Davud'un katıldığı yemekte kızı Merab'ı bir nedenden ötürü borçlu olduğu Mehola ileri gelenlerinden Adriel'le evlendirmeye karar verdiğini açıkladı. Herkes vaat edilen ödülü elinden alınan Davud'a döndü. Davud hakareti gülümseyerek karşıladı. Boynuzunu kaldırdı, nişanlıların geleceğine içti. Bu hareketi Saul'u çileden çıkardı, kral Davud'a döndü, haykırdı:

– Ne duruyorsun, içsene!

Yonatan'ın yüzü kasıldı. Babası ihanetini resmen açıklamakla kalmamış, hem güçsüzlüğünü hem de haskançlığını gözler önüne sermişti. Kral, başarılı bir genci haskanıyordu. Bundan böyle gerçek kral Davud'du. Krallık Davud ile Yonatan arasında paylaşılacaktı.

– Merab'ı Golyat'ı yenecek olana vermeyi vaat ettiğim doğru, dedi Saul kafasını kaldırmadan. Ama galip gelene vereceğim bir kızım daha var. Tabiî bir koşulla.

Başını kaldırıp çevresindekilere baktı, sözlerini sürdürmeden önce bekledi: "Galibin gereken başlığı ödemesini bekliyorum." Herkes nefesini tutmuştu. Kral başlık mı istiyordu? Kral? "Başlık olarak yüz Filistî'den alınma sünnet derisi istiyorum" dedi Saul, "Yarın savaşa gidiyoruz."

İsteğin abartısı, hatta ahlaksızlığı dinleyenleri iğrendirdi. Davud'a karşı iyi niyet beslemeyen Malkişua bile şaşkınlık

ve utançtan kıpkırmızı olmuştu. Abner Malkişua'nın emir subayına "Onun istediği, aslında Davud'un çükü! Aklını yitirmiş! Kıskançlıktan çıldırmış!" dediğini duydu.

Bu fırtınanın ortasında tek gülümseyen, yine Davud oldu. Tebessümünü bir an bile kaybetmeden elindeki boynuzu kaldırdı, "Hadi öyleyse" diye bağırdı, "böyle bir başlığa içilir!"

O dakikaya kadar sessiz ve hareketsiz oturan İşyo birden yerinden kalktı, gösterişli adımlarla yürüyüp, Davud'un yanına oturdu. Herkes bakışıyla onu izledi, Saul kaşlarını çattı.

– Davud'un başarısına içiyorum, dedi ağır ağır. Onu bana enişte yapacak yüz sünnet derisine içiyorum.

Kolunu Davud'un omzuna dolayıp sıktı. Sonra elini önlerindeki tabağa daldırdı, bir köle ya da bir sevgilinin hareketleriyle bir parça tavuk çıkardı, Davud'a uzattı. Davud gözlerini İşyo'dan ayırmadan sunulan eti aldı.

– Bu çocuk hepimizi baştan çıkaracak, diye mırıldandı Malkişua'nın emir subayı. Yaradan onunla birlikte.

– Şimdilik Samuel de, dedi Malkişua pis pis sırıtarak.

İddia

Filistîler Gibea'yı geri almaya karar vermiş, üç günden beri de kuşatma hazırlığı yapıyorlardı. Sorek Nehri boyunca ilerleyerek Şefela'dan gelmişler, aylar öncesi Hebron Dağı ile Rift Vadisi'ne dağılan yandaşlarını toparlayıp bir mil güneyde, Sela[1] önünde kamp kurmuşlardı. Casuslara göre sayıları on beş bini geçiyordu.

Düşman ordugâhını dağıtmak, askerlerini Kesalon Irmağı'nın ötesine püskürtmek amacıyla on bin kişilik Yahudi ordusu şafaktan önce harekete geçti. Abner orduyu ikişer bin kişilik beş birliğe ayırmış, birliklerden dördünü Saul'un oğullarının komutasına vermiş, çoğunluğu okçulardan oluşan beşincisini de kendi buyruğunda tutmuştu. Bin kişilik mızrakçılar da prenslerin emrindeki birliklere eşit olarak dağıtılmıştı. Hiçbir askerî unvanı, rütbesi olmayan Davud doğal olarak Yonatan'ın birliğine ayrılmıştı; elinde Yonatan'ın armağanı bir kılıçtan başka silahı yoktu. Ona göre, vücudu-

1 Eski Ahit'in coğrafyası oldukça karmaşıktır. Bunun en çarpıcı kanıtı da, Kudüs çevresindeki tepelerde, biri Skopus Tepesi'nin kuzeyinde, diğeri Hafarsalama'nın güneyinde iki Gibea'ya, biri Suvenit Irmağı'nın kıyısında, diğeri de 587'den sonra Mişpa olarak bilinen yerde (daha kuzeyde bir Mişpa daha vardır) iki Gibea'ya daha rastlanmasıdır. Saul'un başkenti olarak doğudaki Gibea'yı seçmemde bir dizi tarihî ve coğrafî neden olmakla birlikte ana dayanağım, sözü edilen Gibea'nın MÖ ikinci binyılın sonuyla birinci binyılın başında, nüfusu en yoğun olan bölgede bulunmasıdır. Gibea önemli su yollarının ortasında, daha da önemlisi Ürdün Vadisi'nin oluşturduğu stratejik kuzey-güney yolunun üzerindedir. Karmel ve Samiriye dağları ile Beytel ve Kudüs tepelerinin oluşturduğu zincir, Filistî'nin tümüne hâkim bir bel kemiği gibidir.

na uyacak bir zırh yoktu. Yelesi, koyun postu yeleğinden ayrılmamakta direndiği için de kılsız göğsü uzaktan bile görünüyordu.

Saldırı planı basitti; dört birlik Filistî kampını kuşatacak, mızrakçılar, peşlerindeki okçularla saldırıya geçeceklerdi. Abner'in komutasındaki okçular, ordunun gerisinin güvenliğini sağlayacaktı.

Filistîler sırtlarını bir ormana vermişti. Nöbetçileri, şafağın ilk ışıklarıyla birlikte Yahudi birliklerini gördü, alarm verdi. Yonatan'ın birliği düşmanın sol kanadına saldırmış, İşyo'nunkiyse sağ kanada yüklenmişti. Geri kalan iki birlik de merkeze yürüyordu. Yahudiler ok menziline girer girmez, Filistî okçularının atışlarına maruz kaldılar; ilk oklar Filistî usulü çekildi, yani kalkanların en az koruduğu bacaklara. Ne var ki, Yahudi askerleri buna alışıktı, geniş deri kalkanlarıyla bacaklarını korumaları güç olmadı, Filistî oklarını atlatıp düşmanın ön saflarına saldırdılar. Ok çekmek için mesafeleri kaybolan, vücut vücuda dövüşmek için gerekli silahlara sahip olmayan okçular kaçmak zorunda kaldı; her iki tarafın piyadeleri ile mızrakçılarının katıldığı gerçek savaş, gerçek kıyım başladı.

Yonatan saldırıdan hemen sonra gözleriyle Davud'u aradı, bulamadı. Endişelendi, dostunun ölmüş olabileceği düşüncesi onu delirtti, öfkesi daha da artı. Ok yarası almış bacağından akan kana rağmen kılıcını ileri uzattı, kalkanının gerisinde kalarak yürüdü. Ne var ki, Filistîler Yahudileri karşılamak için arkalarındaki ormana sığınmıştı. Sayılarının yükselmesi çarpışmanın uzun süreceğini, kanlı olacağını bildiriyordu. Kayıpları daha beş yüzü bile bulmamıştı.

Ama beklenmedik bir olay, Filistî artçıları arasına korku yaydı. Çığlıklar atıp bağrışmaya başladılar, onar yirmişer kişilik gruplar halinde kaçtılar; Yonatan bile bu ani değişikliğe şaşırdı, saldırıyı durdurmak üzereydi ki, anladı. Ona bağlı yüz piyadenin başında Davud yandan ilerlemiş, ormanın çevresini dönerek arkasına sarkmıştı. Gizlice ilerlemişler, Filistîlere arkalarından saldırarak, Yahudilerin ormandan geleceğini hiç de beklemeyen düşmanın saflarında büyük bir yarık açmışlardı. Kaçmaya çabalayan Filistîler Yonatan ve İşyo'nun birliklerinin eline düştü. Yahudi okçuları harekete geçti, düş-

man kalabalığının ortasına ok yağdırmaya başladılar.

Davud kılıcını bir Filistî'ye saplamıştı ki, piyadelerinden birinin kendini yere attığını gördü. Kılıcı çekip kurtarmaya çalışırken başının üzerinden ıslıklanarak geçen bir okun arkasındaki ağaca saplandığını duydu.

– Sürünerek çekilelim! diye bağırdı piyade eri. Sürünerek çekilelim! Emir ver!

Gerçekten de tehlike Abner'in okçularından geliyordu. Davud sürünerek çekilme emri verdi. Oklardan sakınarak süründüler, ormanın derinliğine çekildiler. Davud'un hayatını kurtaran piyade eri kalktı, meydan okur gibi gitti, ağaca saplanan ilk oku çekip çıkardı.

– Bu ok seni nişanlamıştı, Davud, dedi oku uzatarak. Şimdi artık başlığını toplama zamanı geldi, Prensim.

Yahudi oku yağmuru dinmek üzereydi. Davud nefes nefese çevresine bakındı. Yahudiler Filistî ordugâhını ele geçirmişlerdi. Geriye sadece yaralılar, ölüler, tutsaklar kalmıştı. Ötekiler ormana kaçıp kurtulmuştu. Savaş sona ermişti. Daha şimdiden kanın tatlımsı kokusu duyuluyordu. Piyade erine baktı, sanki kendisine doğru çekecekmiş gibi elini adamın ensesine koydu.

– Tanrı'dan ve babamdan sonra, bana hayat verdin, dedi.

Ayağa kalktı, gözleriyle çevresini araştırdı, onu arayan Yonatan'ı gördü. İşte o zaman çantasından küçük ve çok keskin bir hançer çıkardı. Hançerin ucuyla, önüne çıkan ilk cesedin poturunu yırttı, adamın kamışını başparmağı ile işaret parmağı arasında tuttu, keskin bir hareketle ucundaki deriyi kesti. Sonra ganimetini çantasına attı ve cesedin önünü yeniden örttü. Böylece, peşinde hep aynı piyade eri, bir cesetten diğerine gitti, on ikinci cesedin başına varmıştı ki, Yonatan yetişti, üzerine atıldı, kollarına alıp havaya kaldırdı. Davud gülmeye başladı. Şaşkın ya da heyecanlı askerler olanları izledi, sonra savaşı onlara kazandıranın Davud'un kurnazlığı olduğunu anladılar, çılgınlar gibi bağırarak onun çevresini aldılar.

– Bakın! diye bağırdı Yonatan Davud'u yeniden yere bırakırken, Davud'un kurnazlığı sayesinde, savaş göz açıp kapayıncaya kadar sona erdi! Kahramanımıza bakın!

Ama kimse onu dinlemiyordu bile. Hepsi de Davud'a sa-

rılmak, kucaklamak istiyordu, bunun için birbirlerini bile ezdiler. Golyat'ın ölümünden bu yana, bir kez daha ona dokunmaya, gerçek olup olmadığını anlamak için yele gibi saçlarını okşamaya çabaladılar. Sonra İşyo geldi, Davud'u kollarına alıp uzun süre sarıldı, hatta Malkişua ve Abinadab da. Sonunda yavaş ve dalgın adımlarla subaylarının önünden yürüyen Abner de geldi, başını sallayarak Davud'un önünde durdu.

– Subay Davud, dedi kanlı elini Davud'un omzuna koyarak. Sende savaşçı dehası var.

Davud gözlerini Abner'in gözlerine dikti, uzunca bir süre baktı. Gülümsemiyordu. Onu neredeyse öldürecek oku başkomutana uzattı.

– Nedir bu? diye sordu Abner sahte bir şaşkınlıkla.

– Oklarından biri. Neredeyse beni öldürüyordu. Sesler yükseldi. Davud'u neredeyse öldürecek bir Yahudi oku ha? Davud öfkeli seslerin yatışmasını, üstünlüğünün yayılmasını bekledi. Artık askerin gözündeki öneminin bilincindeydi. Yanındaki piyade erinin kolunu tuttu. Hayatımı kurtaran bu adamın subaylığa terfi ettirilmesini istiyorum, dedi.

Abner oku inceledi. "Gerçekten de bizim oklarımızdan biri" dedi, belli belirsiz gülümseyerek. "Tanrı'nın seçkin kullarından biri olduğuna inanmamak imkânsız."

Ok çevrelerindeki asker kalabalığında elden ele dolaştı. "Neredeyse Davud'u öldürecekti!" Öfkeli homurtular yeniden yükseldi.

– Arzun yerine getirilecek, Subay, dedi Abner. Sonra piyade erine döndü, adını sordu, Ezer olduğunu öğrenip askere subaylığa terfi edeceğini söyledi.

İşyo ve emir subayı yarasını yıkayıp sarmak için Yonatan'ı götürürken, "Şimdi bırakın da başlığımı toplayayım" dedi Davud meydan okurcasına.

Peşinde Ezer, cesetten cesede giderek iç karartıcı hasadını sürdürdü. Sonunda çantası iğrenç deri parçacıklarıyla doldu.

Geleneksel yağmadan sonra Filistî çadırlarını ateşe veren askerlerin arasında yürürken, "Şimdi sonsuza kadar Yahudi oldular işte" diye mırıldandı.

Geri döndüklerinde, güneş pürüzsüz bir göğün üzerinde parlıyordu.

Gece yapılan şölende, Saul'un yüzü uzunca bir öyküden de anlamlıydı; bir zafer değil, korkunç bir yenilgi yaşanmış gibi duruyordu kral. Abner ona haberleri vermişti; yeni zaferinin müjdesini kaderin bir oyunu olarak kabul etti. Öyle ya, kader ona zaferin tadını çıkarmayı bile çok görüyordu. Davud'un kraliyet bahçelerine gelişi sıkıntısını daha da biledi. Tüm konuklar Davud'u selamlamak için ayağa kalktı. Hayranlık sözcükleri yükseldi, yıldızlara kadar aktı. Davud kolunu kaldırdı. Sesler arttı. Artık açıkça Tanrı'nın seçkin kulu olarak adlandırılıyordu. Peki ya kendisi, Saul, o kimdi?

Yine bir hafta önceki gibi oturdular, ne var ki üç oğlu da bu kez Yonatan ve Davud'la birlikteydi. Saul ise Abner, Rahip Abel ve subaylarıyla kalmıştı. Yemeğin sonuna doğru, şaraptan da cesaretlenerek kahramanı biraz alaya almaya yeltendi.

– Sözünü ettiğim *mohar*'ı[2] düşündün mü?

– Düşündüm, dedi Davud fazla önemsemeden. Ayağa kalkarken, belinin üzerindeki çantayı çözdü, içindekileri masanın üzerindeki büyük tepsiye boşalttı. Sonra yeniden Yonatan ve İşyo'nun arasına oturdu.

Saul, şimdiden kabuklaşmaya başlayan deri parçacıklarına baktı, yüzünün kanı çekildi. Yüzden fazlaydı. Emir subayı iki yüze kadar saydı. Saul şarap boynuzunu boşalttı.

– Yüz demiştim, dedi ciddi bir ifadeyle.

– Ben iki kızının karşılığını veriyorum, Kral; ama sadece birini istiyorum.

Konuklar arasında bir uğultu yükseldi. Saul kimsenin yüzüne bakamıyordu. Yarıkapalı gözlerle iç karartıcı deri parçacıklarına baktı. Yonatan'ın gözlerinden bir endişe bulutu geçti. İşyo abartılı bir kahkaha patlattı.

Nefret konukların arasına geçip oturdu.

2 İbranîce başlık. (ç.n.)

Kutsal yağ

Şafak onu meyve bahçesinin ucunda, daha birkaç gün önce kabuğuna dokunmadan Merab adlı meyvenin içini yediği yerde, badem ağacına dayanmış buldu. Ayaklarının altında, cömertçe açılan Yahuda tepelerine değil, kendi içine bakıyordu.

Daha çok üzüntüyle. Daha birkaç hafta önce hiçbir şeyle ilgilenmeden koyunlarını güdüyordu; hayat kolaydı: iş, şarkı, zevk. Ne var ki Golyat'ın alnına değen taş her hareketi, her şeyi ağırlaştırmıştı. Artık zevkin fiyatı yüksekti. Başarısı ve zaferi için bir diyet ödemek zorunda kalmıştı, Yonatan'la başlayan bir diyet. Prensin çılgınca aşkı olmasa kendisi de fazla önemli olmayacak, talihin yüzüne güldüğü çılgın bir genç olarak kalacaktı. Oysa artık Yonatan'ın üvey kardeşi gibiydi, üstelik dünden beri de enişteşi.

Genç adamı düşünürken, yüreği daha hızlı çarpmaya başladı. Dik, korkusuz, bir nişanlı gibi hem ruhunu hem de vücudunu sunabilmek için erdemlerinden ve değerinden sonuna kadar emin. Avuca bırakılan bir ekmek gibi. İşte ona hiç ihanet etmeyecek biri. Ama ödül neydi?

Çarpışmalar mı, şölenler mi, yoksa kızlar mı? Sonra başka çarpışmalar, başka şölenler, başka kızlar mı yoksa? Entrikalar, zehir dolu bakışlar, aşk sözleri, bağlılık yeminleri mi? O gece karısıyla yatan Yonatan uyandığında, Davud ona artık yorulduğunu, dönüp kuzularını otlatmak istediğini söyle-

yecekti. Bir hayat boyu yetecek kadar anısı olmuştu. Artık karanlık hesaplara gerek kalmadan ya da bir kızın yarığının bedelini ölü deri parçalarıyla ödemek zorunda olmadan Sara'nın, zerzevatçının kızının memelerini okşamak istiyordu.

Horozlar, destanların yazılışına tanık olanların saldırganlığıyla öttü. Bu kümes haydutları neredeyse güneşin doğmasını önlediklerini iddia edip, böbürlenecekti. Gök aydınlandı, kuşların cıvıltısı, papirüs yapraklarına akıllarındaki temayı yazmaya çalışan sarhoş ve neşeli bestecilerin işaretleri gibi, maviliği doldurdu.

Ezer yanına geldi. Elindeki sıcak süt tasını uzattı. Davud hareketin gerisindeki anlamı tanıdı: bir kardeşin, kölenin, sevgilinin, bir insanın bağlandığı bir insan için olabilecek her şeyin işareti. Ezer'in ellerine baktı, Yonatan'ınkileri düşündü: aynı hareketler, aynı bağlılık yeteneği. Neden?

– Tanrı'nın selameti üzerine olsun, dedi Ezer.

– Kutsaması da seninle, diye cevap verdi Davud.

Davud kısa süre sonra Ezer'in bakışlarından, kendisine bir şey söylemek istediğini anladı. Yanılmamıştı.

– Seni görmek isteyen biri var, dedi, Ezer sonunda.

– Neden gelmiyor? dedi Davud; bundan böyle onunla, Beytüllahimli çobanla konuşmak isteyenlerin araya birisini koymaları gerektiğinin bilincindeydi.

– Onlardan biri değil o, diye cevap verdi Ezer. O, insanların görmek istediklerinden.

– Saul mu? diye sordu Davud.

– Hayır.

– Ya kim?

– Samuel, Büyük Kâhin.

Davud'un ağzı açık kaldı. Samuel, efsanevî Samuel, on iki kavmin yargıcı, onunla görüşmek istiyordu, öyle mi?

– Nerede?

– Kendi evinde, Rama'da. Katırla bir saatlik yolda.

– Benimle görüşmek istediğini nereden biliyorsun?

– Dün bir haberci gönderdi.

– Neden görüşmek istiyor?

– Haberci bir şey söylemedi.

– Bir fikrin var mı?

– Bir sürü fikrim var, yani hiç yok. Ezer boş tası Davud'un

ellerinden aldı. Gidelim, dedi. Davud emir subayının emir vermesine güldü.

Giderken, Ezer tası mutfağa bıraktı, katırlarını çözdüler. Saray hâlâ uykudaydı.

Ramalıların, yargıcın evi diye gösterdikleri yapının önündeki ağaçlara iki hayvan bağlıydı. Eve vardıklarında, köle onlara yargıcın bahçede, ortasındaki alanda tavukların koşuştuğu koruda olduğunu söyledi. Davud başlarını yeni gelenlere doğru çeviren yaşlılar gördü. İçlerinden biri kalktı, onları karşılamaya geldi. Ondan, yargıçtan, Büyük Kâhin'den başkası olamazdı. Davud eğildi, elini öptü. Samuel uzun bir süre Davud'u süzdü, Davud aydınlık, parlak, biraz şaşkın ve neşeli görünen yüzünü eğmedi. Biraz şaşkın yüzünü.

– Beni istedin, işte geldim, dedi Davud.

– Seni Tanrı yönlendiriyor, diye cevap verdi Samuel.

Öne düştü, bilgelerin oluşturduğu halkaya doğru yürüdü. Kar yağmış çalılara benzer sakallar, yılların bulandırdığı gözler, taş gibi hareketsizlik... Etleri çekilmiş elleri hayvan pençelerine, kuş ayaklarına, toynaklara benzemişti. Hepsi de yılların şekilsizleştirdiği, senelerin yükü altında ezilmiş ayaklarını ileriye uzatmışlardı.

– Otur, dedi Samuel, yanında, peykenin üzerinde bir yer göstererek. Ötekilere döndü. İşte, Beytüllahimli Yesse'nin oğlu Davud, Tanrı'nın kahramanı. Şöhretini duydunuz. Bir vuruşta Golyat'ı öldürdü, yüzlerce Filisti'yi ortadan kaldırdı. Tanrı onun koluna güç veriyor.

– Tanrı'nın lütfu üzerine olsun, dedi birkaç bilge.

– Zamanım sayılı olduğu için, diye sürdürdü sözünü Samuel. Sizi de buraya çağırdım. Benden bir kral istediniz, ben de size sadece Tanrı'nın kralınız olduğunu söyledim. Ama ne olursa olsun bir kral istediniz. Size Saul'u verdim. Selametini ondan esirgemeyen Tanrı, artık ondan yüz çevirdi. Bir kralınız vardı, ama Tanrı'nın sizin için seçtiği kral değildi bu. Sonra Yaradan'ın bakışları Davud'a döndü. Kralınız olacak kişi odur.

Davud hiçbir şey anlamıyordu. Hangi Yaradan? Kral mı? Kendisi? Gerçekdışıydı. Samuel Tanrı'dan, sadece Yahudilere ait benzersiz, yeri alınamaz bir varlık gibi söz ediyordu. Hangi Tanrı? Hangi Tanrı sadece Yahudilere ait olabilirdi?

El, Baal, Hadad? Ya ötekiler, Kenanlılar, Fenikeliler, başka ilahlara tapan Filistîler?.. Toprak rengi, kara toprak, yeşilimsi, kızıl, tozlu toprak rengi harmaniler giymiş bu adamlara dikkatle baktı. İçlerinden biri, gaga gibi bir burnun, dik, fırça gibi kıllarla kaplı bir alnın, iki yanındaki küçük ve yuvarlak gözleriyle yaşlı bir yırtıcı kuşa benziyordu, beriki ihtiyar ve düşünceli bir köpeğe. Bir başkası ezik burnu ve ağarmış yelesiyle bir aslanı andırıyordu. Bir de şu, hani beyaz bir keçiye benzeyeni...

– Yani iki kralımız mı olacak? dedi İzahar Bilgesi Tobiel ben Tobiel, keçiye benzeyen.

– Tekrar ediyorum, Saul içi boşaltılmış bir kabuk gibi. Baktığınızda bademe benziyor, ama tanrısal yardım olmayınca bir kabuktan başka bir şey değil. İşte size badem. Onu size daha hayattayken gösteriyorum. Onu toprağa dikeceğim, böylece ağaç büyüyecek, sizi gölgesine alacak. Ben aranızdan ayrılınca da bir kralınız, bir kılavuzunuz olacak. Bundan böyle kralınız Davud. Efendinizin arzusuna karşı mı geleceksiniz?

Kuşkulu gözlerle Davud'a baktılar. Ağzı süt kokan bu çocuk, kral mı olacaktı şimdi? Davud düşüncelerini okuyordu. Ciddi bakışları, kara gözleriyle Saul'da bir önder görünüşü vardı. Ama kendisi? Yüzü kızardı, yanındaki Ezer ise solmuştu.

– Saul ne yanlış yaptı ki? diye sordu Hanamel ben Efron, ona hafif alaycı bir görünüş veren aralık dudaklarıyla. Aslana benzettiği oydu.

– Bunu daha önce tartıştık, dedi Samuel soğukça. Gilgal'deki töreni tek başına kutladı. Oysa bu onun işi değil. O ne bir din adamı ne de Tanrı'nın görevlendirdiği biri.

– Yedi gün boyunca seni bekledi, sen hâlâ gitmeyince de kurban törenini tek başına düzenlemek zorunda kaldı, diye ısrar etti Hanamel. Bu elinden krallığının alınmasını gerektirecek kadar ciddi bir kabahat değil.

– Çok ciddi bir kabahat! Çok ciddi! diye bağırdı Samuel. Yoksa Saul'u rahibiniz olarak mı seçmiştiniz? Madem öyle, durmayın, bir de büyük kâhin olarak görevlendirin!

İhtiyarların bakışları bulanıklaştı, düşünceli adam maskelerini taktılar.

– Ya Saul'un çocukları? diye sordu Tobiel.

Samuel başını eğdi, cevap vermeden önce bir süre bekledi.

– Söyledim size, ağaç öldü.

– Ağaç öldü? diye tekrarladı Hanamel ben Efron.

– Ağaç öldü, Hanamel. Beni duydun. Hepsi ölecek.

– Ölümleri bizim ellerimizden mi olacak? Yoksa Davud'un ellerinden mi? Ya da senin mi, Samuel?

Davud irkildi. Ondan Yonatan'ı öldürmesini mi isteyeceklerdi?

– Ölecekler, Tanrı'nın iradesiyle ölecekler, diye cevap verdi Samuel.

Davud sanki başının döndüğünü hissetti. Bazen şarabın getirdiği derin düşlerden birini görür gibiydi. Onu kral olarak adlandırıyor, aynı zamanda da yüreğine bir hançer saplıyorlardı. Gözyaşlarına engel olabilmek için, gözlerini yumdu. Yonatan'ın ölümü! Daha önce bunu hiç düşünmemişti, şimdi birden Yonatan'ı sevdiğini anladı. Hayır, Yonatan olmaz! Saul isterse ölsün, ama Yonatan değil! Yonatan'ı sevdiğinin bilincine varmak ile öleceğini söyleyen kehanet arasında parçalanarak soluklanmaya çalıştı. Sonra, Samuel'in saçmalayan bir bunak olduğuna karar verdi.

– Davud Yaradan'ın düzenini yayacak, diye devam etti beriki.

Büyükler ayaklarını, başlarını, ellerini kımıldattı, gürültüyle nefes aldı. Duyduklarından rahatsız oldukları belliydi. Hangi Yaradan?

– Hangi Yaradan? diye sordu sonunda Yusuf ben Adil, Dan kavminin bilgesi. Tatlı bakışları, alnına düşen saçlarıyla köpeğe benzeyen oydu.

Samuel'in çenesi titredi. Sürekli olarak Filistîlerce kovalanan, topraklarında yaşayamayan, hep başkalarının yanına sığınmaya çalışan, neredeyse Yahudi bile denemeyecek Dan kavmi... Herkes saygısıza döndü.

– Hem sizinkiler hem de bizimkiler Beytel'e, Dan'a, Kenanlıların tanrısına adak adayacak, diye devam etti Yusuf ben Adil. Hepsi de ona verdiğimiz adları taşıyor, El ya da Baal. Bizimkilere ne diyeceğiz? Bizim El ve bizim Baal'ın başkalarının da aynı ad altında taptıklarıyla aynı ilah olmadığını mı? Yeni bir kralı bunun için mi istiyorsun?

Uzun bir sessizlik oldu.

– Eğer bu insanlarla aynı ilahlara tapmaya devam etmek istiyorsanız, yabancılardan bir farkınız yok demektir, dedi sonunda Samuel O zaman bir halk olamazsınız. Sadece bir topluluk...

– Tanrı, Tanrı'dır, ona ne isim verirsen ver, dedi kabaca Yusuf ben Adil. Bir isim için kavga mı edeceğiz? Toprak için, su kaynakları için savaşmaya hazırım, ama bir isim için değil!

– Tamam, diye homurdandı Samuel. Onlarla aynı ilahlara tapın, yabancı karılarla düzüşün, Kenanlılar ve Fenikeliler gibi oğlanlarla yatın, ben artık sizin yargıcınız değilim. Sizler, Dan kavminin insanları, rüzgârda savrulan saç teli gibisiniz. Rüzgârla gidiyorsunuz, önünüze çıkan ilk sunağa kapanıyorsunuz. Lakiş'te Moloh adına bir tapınak kuran rahiplere katlanmakla yetinmiyor, onların iğrenç törenlerine de katılıyorsunuz!

– O tapınağı geçmişte yıktık, dedi Yusuf ben Adil. Sonra yeniden yaptılar, büyük bir kalabalık çekiyor. Bir tapınak yüzünden savaşa giremeyiz ya!

– Tabiî ki hayır! dedi Samuel alayla.

Davud şaşkınlık içinde dinliyordu. O ana kadar Tanrı ve tapınak konularının öneminden habersiz yaşamıştı. Babası ona her şeye hâkim büyük Tanrı El'den korkması gerektiğini anlatmıştı, ama bu tanrının tek olduğunu ve sadece Yahudilerin tanrısı olduğunu söylememişti.

– Dinle Samuel, diye araya girdi Hanamel ben Efron. Diğer bütün halklar gibi bir kral istedik. Sen de seçtin. Aldığın ilhama saygı duyuyoruz. O nedenle de Saul'u kral olarak kabul ettik. Yahudilerin ilahı olacak Tanrı'yı seçmek onun görevi. Ama o on iki kavmin, kavimlerin yaşadıkları, çocuklarımızı büyüttüğümüz, babalarımızı gömdüğümüz, tarlalarımızı sürdüğümüz, hayvanlarımızı otlattığımız toprakların da kralı. O topraklarda başka halklar da var. O halkların da dinleri. Bizden istediğin ne? Onların tapınaklarını yıkmak mı? Bunu Saul bile yapmadı.

– İşte Tanrı'nın Saul'dan yüz çevirmesinin nedeni, dedi Samuel.

Samuel'in cevabı tartışmayı kesti. Bir süre sessiz kaldılar, sonra yeniden Davud'a döndüler. Göğün bu genç adama

bahşettiği güzelliklerin rahatsızlık verici olduğu doğruydu. Davud, deneyim yüklü bakışların ağırlığını derisinde duydu. Güç ve kurnazlıktan yana varlıklı, yaşlı hayvan bakışlarının ağırlığıyla "Kralınız olacak kişi odur" demişti Samuel. Krallığını onaylayacak olanlar da, kendileri. Peki bu gençten ne bekleniyordu? Kuşkusuz onu ellerinde oyuncak yapacaklarını düşünüyorlardı. Yaşlı ciltlere, kırışık yüzlere, yıpranmış kırbalara benzeyen insanlara baktı, bu adamların hayatı tanıyıp tanımadıklarını merak etti. En son bir kıza ne zaman zevk vermişlerdi? En son bir kız yanağıyla göğüslerini, ayaklarıyla yanaklarını ne zaman okşamıştı?

– Demek iki kralımız olacak, dedi Tobiel ben Tobiel umutsuz bir sesle.

– Davud kral oldu bile, dedi Samuel omuzlarını silkerek. Bulutlar onu saklıyor diye, güneşi inkâr edebilir misin?

Davud anlamadan dinliyordu. Saul'un yüzüne nasıl bakacaktı?

– Yahudilerin tek tanrısına tapacak, toprakları üzerinde başka ilah bulunmasına izin vermeyeceksin, dedi Samuel genç adama bakarak.

Başını salladı.

Sonunda cesaretini topladı, "Saul'a ne diyeceğim?" diye sordu.

– Hiçbir şey, diye cevap verdi Samuel. Yoksa ona gerçekleri mi açıklayacaksın?

Bunun ne anlama geldiğini bilmiyordu, gerçekleri açıklamak.

– Sen aynı zamanda parlak ve gizli bir kralsın. Tanrı Yehova'dan, tek tanrıdan saklanman mümkün değil, anlıyor musun?

Davud başını salladı.

– Anlıyor musun? diye tekrar etti Samuel azarlar gibi.

– Benimle birlikte tekrarla: Tek tanrım Yehova'dır. O, benim hayatımdan da değerlidir.

– Tek Tanrım Yehova'dır, diye tekrarladı Davud çatallı bir sesle. O, benim hayatımdan da değerlidir.

Hem parlak hem de gizli. Bunun anlamı ne olabilirdi? Söyleyemese de kral olacağı, bunu herkesin bileceği mi? İşte daha henüz birkaç saat önce Beytüllahim'e koyunlarının

başına dönmek istiyordu, oysa şimdi halklarını yönetmekle görevlendirilen yaşlılarla birlikteydi... Dudakları kuru, tükürüğünü yutmaya çabaladı. Ya Yonatan'a ne diyecekti? Bunu da sormayı düşündü, ama nasıl soracağını bilemiyordu. Güç, etlerini katılaştırmaya başlamıştı bile. Bu ihtiyarların tutsağı olduğunu, kaçamayacağını biliyordu. Gençliği bitmişti artık. Belli etmeden çevresindekileri, ihtiyarları inceledi, onların pençelerinden, kendini beğenmişliklerinden, güçlerinden kurtulmanın tek yolunun başlarına geçmek olduğuna karar verdi.

– Bir ağacın kabuğu ve içi vardır, diye devam etti Samuel. Kabuğunu soyarsan, ağaç yaşamayı sürdürür. İçini boşalt, ağaç ölür. Sen ağacın içisin. Yaradan'ın iradesi böyle. Yaradan seni, halkımıza yol göstermen için seçti. Artık on iki kavmin kralısın.

O mu, bir tanrının seçtiği? Korkudan donmuştu. İyi de, bunu söyleyen Büyük Kâhin'di, herhangi birisi değil; kuşkulanmak yanlış olmaz mı? Büyük Kâhin'in doğaüstü güçleri vardı. O konuşurken, insanlar sanki dişlerinden korkar gibi bakıyorlardı. Uzakta, ayakta, Ezer ona korku dolu gözlerle bakıyordu.

Bir uşak, görünmez bir buyruğu yerine getiriyor gibi geldi, elindeki tabağın üzerindeki şişeyi Samuel'e götürdü. Büyük Kâhin ayağa kalktı, Davud'a da kalkmasını işaret etti. İhtiyarlar da ayaklandılar.

– Davud, dizlerinin üzerine çök, diye buyurdu Samuel. Beytüllahimli Yesse'nin oğlu Davud, Tanrı halkını zafere götürmen için parmağını senin üzerine değdirdi. Başparmağı ile orta parmağını şişeye daldırdı, sonra Davud'un alnına koydu. Davud, sen onun halkını onun iradesine göre güdeceksin, hanedanın yüzyıllar ve yüzyıllarca sürecek. Parmaklarındaki yağla, Davud'un alnına üç çizgi çekti; yağ Davud'un kaşlarına doğru aktı. Genç çocuğun gözleri dolu doluydu. Göğsü hıçkırıklarla sarsılıyor gibiydi, başına gelenleri anlamamakla birlikte çılgınca, ama çok büyük bir şey olduğunu biliyordu. Başını kaldırdı, Samuel'in gözlerine baktı; yılların küçülttüğü gözbebeklerindeki korkunç ciddiyeti görünce, nefes bile alamadı.

– Tanrı'nın selameti, inayeti üzerine olsun, dedi Hanamel ben Efron.

Ötekiler de genç adama Tanrı'nın inayetini dilediler.

– Ayağa kalk Davud, dedi Samuel. Sonra Davud'a sarıldı. Kuru ve boğum boğum parmakları, Davud'un omuzlarını ölüm gibi sıktı. Davud Samuel'in ellerini tutup öpmek için eğildi, ama ihtiyarın ellerini gözyaşlarıyla ıslattı.

Ötekiler de gelip sarıldılar. En son gelen Ezer'di.

– Kralım, dedi. Senin hizmetkârınım. Davud ağlayarak hayatını kurtaran adamın kollarına atıldı.

Samuel konuklarına şarap sunulmasını buyurdu.

– İnsanların bakışı hiçbir şey değil, dedi. Önemli olan Yaradan'ın bakışı.

Bir canlının yası

Davud'un kutsanmasına tanık olan bilgelerin, daha kavimlerinin arasına döner dönmez anlattıkları kafaların karışmasına neden oldu.

– Yani artık iki kralımız mı olacak? diye sordu kuşkulular.

– Hayır iki değil, bir. Saul artık kral değil.

– Ama ordular hâlâ onun emrinde!

– Samuel'in buyruğu böyle.

– Samuel delirmiş!

– Bunu gidip kendisine söylesene. Biz sadece onun kararlarını iletiyoruz. Hepsi bu.

– Ama bu saçma bir karar! İtiraz etmediniz mi?

– Bizim isteğimiz üzerine Saul'u kralımız olarak seçtiğinde kararına saygı göstermiştik. Şimdi Saul'dan sonra gelecek kralı seçmesini kabul etmemek doğru olmazdı.

Kavimler peş peşe Rama'ya, Samuel'in evine gitmeye karar verdi. Büyük Kâhin'e söyleyeceklerini kararlaştırmak on günlerini aldı, sonra yola koyuldular. İhtiyar gözlerini kısıp, evine gelen yolun üzerinden yükselen toz bulutunu gördüğünde, olanları anladı. Evinin önündeki peykeye oturdu, otuz iki binek hayvanı saydı.

Soluklanarak tepeye tırmananlar, Büyük Kâhin'in önüne vardıklarında ne diyeceklerini unuttuklarını anlayıp rahatsız oldular. Büyük Kâhin yüreklerine hep korku salmıştı. Onca kez yineledikleri kelimeleri hatırlayamayıp, öylece kal-

dılar. Samuel kırlaşmış kaşlarının arasından süzülen, sanki başka bir dünyadan gelmiş gibi bakışlarını onlara dikti. Saul'un sarayında görevli, kuşkusuz bu kalabalığın arasına gizlice karışmış Rahip Abel'i gördü.

– Ee, dillerinizi mi yuttunuz? Kekelediler. Neden geldiğinizi biliyorum. Bir bıldırcın sürüsü gibi ürktünüz de ondan. Cevabım basit. Tek bir tanrınız var, o da Yehova; o olmasa gerçekten de bir bıldırcın sürüsünden farkınız kalmaz. Yehova olmasa, Filistîler ve diğerleri kısa zamanda hakkınızdan gelir, sizleri köle ederdi. Ben onun hizmetkârı ve sözcüsüyüm. Benden bir kral istediniz, size Saul'u verdim. O, Yehova'nın güvenine layık olamadı. Onun yerine başkası işaret edildi, o da Davud'dur. Hepsi bu. İradeye karşı gelin, sonunuz yakındır.

Bu kadar açıktı.

– Peki ama... ordular? demeyi başardı Yahuda kavminden Reu.

– Ordular, Tanrı'nın buyruğunda. Siz Tanrı'nın iradesine saygı gösterdiğiniz sürece ordular sizi koruyacaktır, başlarında kim olursa olsun. Ama Saul'u korumayacaklar.

– Saul'u korumayacaklar mı? diye tekrarladı Reu.

– Saul yakında savaşta ölecek.

– Ya... ya oğulları?

– Saul'un bütün ağaçları kesilecek.

Samuel'in sesindeki ve oturuşundaki güven karşısındakileri oldukları yere mıhlıyordu. Boğum boğum ellerini dizleri üzerinde kenetlemişti. El değil, kök. Sözüne karşı gelmek, bir mazının köklerini sökmek kadar saçma olacaktı.

– Bu sözlerimi efendine iletebilirsin, Abel, dedi Samuel sesini yükselterek. Ona şimdiden yasını tuttuğumu söyle.

Hepsi Abel'e döndü. Rahibin gözlerinden akan yaşların, tozlu yanaklarında izler bıraktığını gördüler.

"Kral benim!"

Yarıkapalı, kıpkırmızı, koyu renk torbacıklar oluşmuş uykusuz gözler... Saul üç geceden beri gözlerini kırpmamıştı. Susamış bir hayvan gibi avurtları çökmüş, çenesi sarkıyordu. Mütevazı yakışıklılığı sınavdan geçiyordu sanki. Fırtınanın sarsarak sakatladığı bir ağaç gibi. Böylesi bir maskeyi iyi tanıyan, gördüklerinden çok hoşlanmayan Abel'e baktı gizliden gizliye. Bu, çılgınca öfkelerin, sonu kanlı maceraların maskesiydi. Samuel kralın çadırında tutsak Hegag'ı öldürdüğü günden bu yana Saul'un öfke nöbetleri gittikçe sıklaşıyordu. Bu akşam oğulları ve subaylarıyla yiyeceği yemekten bir bahane bile uydurmadan kaçmış, rahiple birlikte çadırına sığınmıştı. Karısı Ahinoam'ın kölelerinden biri geldi, efendisinin kralın bir ihtiyacı olup olmadığını sorduğunu söyledi.

– Yok. Ona güzelce uyumasını söyle, dedi Saul. Rispa'yla birlikte mi?

Köle başıyla onayladı.

Rispa Saul'un cariyesiydi. Bir haftadır onun yanında bir saat bile geçirmemişti. Pek zevki düşünecek hali yoktu!

Köle istemeye istemeye uzaklaştı. Tüm saray Saul'un yanına varılamayacak kadar sinirli olduğunu konuşuyordu. Elini şarap testisine uzattı, boynuzunu doldurdu. Abel kınarcasına baktı. Saul daha neredeyse hiçbir şey yememişti: bir güvercin kanadı, bir salkım üzüm. Fazla içiyordu. Bir şey

yememiş birinin bu kadar içmesi doğru değildi.

– Hepsi orada mıydı? diye sordu Saul.

– Hemen hemen.

– Kim eksikti?

– Ruben, Simeon ve Gadlılar.

– Neden?

– Onlara ulaşmak mümkün olmadı.

– Ya Bünyaminler?

Abel başıyla onayladı.

– Kavim başına kaç kişi?

– Sadece bir kişi.

– Kavim başına bir kişi, yine de bütün kavimler toplanmadı, diye homurdandı Saul. Kavimlerden doğru dürüst bir temsilci bile yok. Kafaları sulanmış bir moruklar topluluğu. Evlerine dönüp Yahudilere yeni bir kralları olduğunu, parlak görünüşlü bir çocuğun başlarına kral olduğunu söyleyecekler, insanlar da onlarla alay edecek. Bütün bu anlattıkların, pislikten başka bir şey değil!

Abel gözlerini kralın araştırıcı bakışlarından kaçırmadı.

– Aynı fikirde değil misin? diye sordu Saul.

– Hayır.

– Neden?

– Oraya gelenler tüm kavimlerin bilgelerinin önderleriydi. Onların fikri önemlidir. Diğerleri onlara bakıp, öyle karar verir. Samuel seçimini iyi yapmış.

– Hepsi de hain, öyleyse? diye bağırdı Saul.

– Eğer hakaret işiteceksem, bunun senin ağzından olmamasını tercih ederim, Saul, dedi Abel meydan okurcasına. Eğer birine ihanet edersem, onları bırakırım. Üstelik şimdi ihanetten bahsetmek için uygun bir zaman olmadığını düşünüyorum.

– Ben kralken, başka bir kral seçiliyor ve ben ihanetten söz edemiyorum, öyle mi? diye bağırdı Saul çatlak bir sesle.

– Sana ihanet eden biri varsa, o da Samuel. Büyük Kâhin'i ihanetle suçlamanın mümkün olduğunu da sanmıyorum. Bu nedenle ihanet suçlamalarının zamansız olduğunu tekrarlıyorum.

Saul başını eğdi, elini şaraba uzattı.

– Çok içiyorsun, dedi Abel.

Saul söyleneni duymazdan geldi, boynuzunu doldurdu.

– Samuel... dedi alçak sesle. Ona ne yaptım ki?

Abel kaderine rıza gösterircesine uzandı, kendine şarap doldurdu.

– Belki de sen ona bir şey yapmadın, diye cevaplandırdı soruyu. Belki de ona asıl hakareti on iki kavim yaptı.

Saul kaşlarını kaldırdı.

– Kendini on iki kavmin gerçek kralı gibi görüyordu, diye sürdürdü sözünü Abel. Diğer uluslara benzemek için, ondan bir kral istedik. Bu, onu yaraladı. Bilgeler ona bir kral seçmekle gücünden bir şey kaybetmeyeceğini, ama Yahudilerin askerî bir öndere ihtiyaç duyduklarını anlatmaya çalıştı. Ben de oradaydım, "Sen artık genç bir adam değilsin, Samuel" dediler. "Sen aramızda olmadığın zaman, ne olacak? Bizi kim yönetip, koruyacak?" O zaman, kabul etti. Oğullarının onu izleyemeyeceğini, kavimlerin onları rüşvetçilikle suçladığını biliyordu. Onun için seni seçti. Senin onun buyruğundaki bir komutan, bir askerî önderden başka bir şey olmayacağını sanıyordu. Oysa sen onun buyruğuna iki kez karşı geldin, birincisi kurban töreninin tarihini onu beklemeden öne aldığında; öteki de Amaleklilerin kralının hayatını bağışladığında. Bunları iktidarına karşı bir başkaldırı olarak gördü. Eski yarasını yeniden kanattın.

– Ben kralım; yoksa değil miyim? diye haykırdı Saul. Gözleri bir çakalınkiler gibi kıpkırmızıydı. Abel içten içe korktu.

– Sen kralsın, Saul, kimse seni haksız bulmuyor. Ama o, senin tependen hüküm süreceğini sandı. Sen de ona düşüncesinin tersini kanıtladın. Abel boynuzu boşalttı.

– Ben kralken, o başka bir kral seçiyor! diye homurdandı Saul. Öldürmeliyim onu!

– Kimi öldürmelisin? diye sordu Abel.

– Samuel'i.

– O ihtiyarı öldür, hayattaki en büyük isteğini gerçekleştirirsin; hemen tahttan indirirler seni, Saul, dedi Abel yutkunarak. Sen hayatın boyunca Samuel'in tutsağısın.

Elini hurma tepsisine uzatıp bir tane aldı. Dişleriyle hurmayı uzunlamasına ısırdı, çekirdeğini avucuna tükürdü, etini çiğnedi, kafasını kaldırıp krala baktı.

– Bir şey daha var, Saul.

– Ne?

– Yehova.

– Yehova'nın bu hikâyede ne işi var? diye sordu Saul endişeyle.

– Bu hikâyede ne işi var? diye tekrarladı Abel gözlerini yerden kaldırmadan. İnsanları birleştiriyor, hepsi bu.

– Bu da ne demek şimdi?

Abel içini çekti.

– Bunu açıklamak bana mı düşüyor? Çölden, hiçbir şeyin eksik olmadığı toprakların düşünü görerek geldik. Bu toprakları kan pahasına aldık. Daha da almaya devam ediyoruz. Peki ama, kimiz biz? Sağa sola dağılmış, poturları ile sandaletlerinden başka bir şeyleri olmayan, savaşmak için düşmandan silah çalmak zorunda kalan bir avuç fatih. Adamların silahlı mı Saul? Hayır, sen de biliyorsun, askerlerinden bazılarının kalkanı bile yok. Bizim, on iki kavmin insanlarının tek gerçek silahı, iman. Eğer toprak fethetmekten bir an vazgeçsek, yarın yiyecek bulacağımızdan emin olup bir an otursak, işte o zaman sonumuz gelir. Bu ülkenin insanları bizi kuşatır, boğar, parçalara ayırır. Bu da Musa'nın vasiyetinin sonu olur. Sonunda onların ilahlarını kabul ederiz. Daha şimdiden etmeye başladık bile, Saul. Kadınlarımızdan kaçı, kocalarının bakışlarından uzak, gizlice, kanınlarının üzerinde Filistî muskası taşıyor? Sayımız çok az. Dan kavmine bak, aslanın oğullarına, kaç kişi? Sadece Filistî olarak beş bin kişinin yaşadığı bir bölgede, altı yüz bile değiller. Bunu anlıyor musun? Bizim tek kimliğimiz, Yehova.

Saul derin bir nefes aldı. "Samuel de onun temsilcisi. Demek ki, tek kralımız o. Ya ben, ben ne yapacağım?" Elini soğumuş yiyeceklere uzattı, bir kaz budu alıp tat almadan gevelemeye koyuldu. "On iki kavmin gizli bir kral seçmelerine göz mü yumacağım? O parlak çocuğu?"

– Senin deyiminle, o parlak çocuk onların kahramanı. Samson'u.

– Bir mızrak, görürüz kahramanlarını! diye bağırdı Saul. Kral benim! Benim, kralları!

Abel, Saul'un gözlerindeki kudurmuş hayvanî bakışı gördü. Soğukkanlılığını korumak, kaçıp gitmemek için çaba harcadı. Saul ayaklanmış, geniş adımlarla odada geziniyor-

du. Lambalar çadırın bezine korkunç ve ölümcül bir yarasanın gölgesini düşürüyordu.

– Saul... dedi Abel. Beriki onu duymuyordu bile. Hakarete uğramış kral çadırının kapısına çıkmış, konuğuna sırtını dönmüştü. Bir öküz gibi soluyordu. Saul, eğer bir işine yaramıyorsam, gidip yatacağım. Bir süre geçti. Sana bağlılığımdan dolayı buradayım, dedi Abel. Eğer bağlılığım bir işe yaramıyorsa, söyle. Saul karanlık bakışlarını rahibe dikti. Otur, dedi Abel ilk kez buyurgan bir sesle. Otur ve beni dinle. Davud'un tek bir kılına dokunursan, Samuel'e saldırmış olursun. Saul ağır ağır oturdu. Ertesi gün yanında tek bir kişi bile bulamazsın. Oğullarını bile, anlıyor musun? Saul kanlı gözleri, sarkık dudaklarıyla bakıyordu. Sen on iki kavmin kralısın, bütün dünyanın kralı değil. Gücün bu gerçek karşısında hiçbir işe yaramaz. Samuel'le anlaşmaya çalış. Onunla barışmaya çalış.

– Bu yeni bir hakarete uğramaktan başka bir şeye yaramaz Abel, bunu sen de biliyorsun, Samuel'in şimdiden yasını tuttuğunu bana sen söyledin.

Abel başını eğdi. Saul haklıydı, onurunu geri kazanmasının yolu çoktan kapanmıştı.

Çadırın kapısı aralandı, kralının sağlığından, Abel'le yediği bu bitmek tükenmek bilmez yemekten endişelenen Abner göründü.

– Tanrı'nın selameti üzerinize olsun, dedi iki adamın yüzüne baktıktan sonra.

– Tanrı'nın selameti üzerine olsun, diye cevap verdi Abel.

Saul karanlık bakışlarını kaldırdı.

Abner dikkatle oturdu, gözucuyla Saul'a baktı sonra araştırıcı bakışlarını Abel'e çevirdi.

– Bana şarap sunmayacak mısın, Saul? diye sordu Abner.

Saul başını salladı. Sonra testiyi aldı, kendi eliyle bir boynuz doldurdu. "Tanrı'nın selameti" diye mırıldandı. Bir iyi dilek değil, daha çok alaycı bir tekrar. "Peki gecenin bu saatinde kahramanımız nerede?"

– Davud mu? diye sordu Abner.

– Kahramanımız, diye tekrarladı, içkiden çok bitkinlikten esrimiş Saul.

– Yonatan'la birlikte yemek yiyordu. Ona vaat ettiğin kızdan söz ettik.

– Ona kızımı vaat ettim, dedi Saul pis pis sırıtarak.

– Mikal, dedi Abner. Karşılığında iki yüz sünnet derisi ödedi.

Saul başını salladı. "Doğru" dedi, "Bunu halletmek gerek. Demek Davud'u iki kez damat alacağım."

Abel ve Abner bakışarak anlaştılar.

– Tanrı'nın selameti... dedi Abel ayağa kalkarken. Sana huzurlu bir gece diliyorum Saul.

Saul ağır ağır başını salladı. Abel elini çadırın kapısına attı, sonra kararını değiştirip durdu.

– Saul, Mikal ve Davud'un düğününü yarın kutlayacağız.

Saul karanlık bakışlarını Abel'e çevirdi sonra çılgınca bir kahkaha attı, tehlikeli bir nöbet geçiriyormuş gibi art arda hıçkırdı. Abel dehşet içinde çadırdan çıktı.

Sandaletlerinin sesi, kendi evine kadar ezilmiş toprakta yankılandı, orada, krallık çılgınlığının uzağında durdu, kilidi açmadan önce bekledi. Başını göğe kaldırdı, içini çekti. Filistî üzerindeki gece yumuşacıktı, baykuşları ve tilkileri çılgına çevirmek istercesine ot ve badem çiçeği kokuyordu. Gece insanların tutkularına aldırmaz. Onları sadece örter, hepsi bu. Abel evine girip karısının yanına uzanmadan önce Tanrı'dan şefaat diledi.

Taş ve mızrak

Gözleri o gece, Saul'un gururunun kırılıp öfkesine yenildiği, Merab'ı Adriel'le evlendireceğini bildirdiği gece karşılaşmıştı. Davud kızların gözlerini okumayı biliyordu. Mikal'ın gözleri de kahramanın kollarında ablasının yerini almak arzusunda olduğunu söylüyordu açık açık. Davud'a duyduğu hakareti sineye çekme, aldırmıyormuş gibi davranma cesareti veren de bu sessiz çığlık olmuştu. Bir de Davud'un Saul'un önündeki tepsiye iki yüz sünnet derisi boşalttığı akşam, kızın tenindeki ani kırmızılık da kimsenin gözünden kaçmamıştı. Bir de tabiî, tüm gevezelikler gibi duvarların ötesine taşan, Mikal'ın Davud'a karşı beslediği karşı konulmaz aşktan söz eden gevezelikler. Bu nedenle, Rahip Abel'in yönettiği düğün töreninden sonra düzenlenen şölende de gözlerini birbirlerinden ayıramadılar.

İç karartıcı bir şölen... Saul'un yüzündeki koyu, çizik çizik maske, eşi Ahinoam'ın korku ve sahte gülücüklerle dolu yüzü, Yonatan'ın zorlama neşesi, Abner ve Abel'in endişeli bakışları, hiçbiri, ama hiçbiri şölenin gerçek bir şölene benzemesini sağlayamıyordu. Bir de tabiî, altına bulanmışa benzeyen silahların ve meşalelerin parıltısında, asker ve subayların Davud'un adını haykırıp Saul'un şölenden erken ayrılmasına neden olmaları. Saul o denli ani kalkmıştı ki, ayaklarıyla kap kacağı devirmiş, oğulları peşinden seslendiğinde dönüp bakmamıştı bile.

Sonunda, çevresinde Davud'un dört komutanının nöbet tuttuğu çadırda baş başa kaldılar. Davud önce zırhını çıkardı, sonra da karanfilli şarabın verdiği cesaretten yararlanarak, Yonatan'ın armağanı ince gömleğini. En sonunda da sandaletlerini. Kız ayakta, lambaların gölgeli ışığında onu izliyordu. Kıza doğru iki adım attı, alnını çevreleyen defne ile gül karışımı tacı çıkardı, saçlarını okşadı. Kendine doğru kalkmış yüze, sanki daha önce hiç kız yüzü görmemiş gibi bakarken, kızın saçlarını uzun uzun okşadı. Baktığı yüz karısının, bundan böyle kendininkinden başkasını yansıtmayacak olan kadının yüzüydü.

– Düşüncelisin, dedi kız.

– Düşünceli olmamak delilik olurdu, diye cevap verdi.

Kızın altın işlemeli ince yün harmanisini çıkardı, halının üzerine bıraktı. Kız işlemeli elbisesini de çıkardı, sadece donuyla kaldı, göğüsleri çıplak, karşılıklı durdular. Ellerini birleştirip bir tas yaptı, göğüslerinin üzerine koydu, başparmaklarıyla memelerini okşadı. Kız ürperdi, bir an gözlerini kapadı, daha hızlı soluk alıp vermeye başladı. Sendeler gibi olunca, ellerini Davud'un göğsüne dayadı. Kızın akşam yemeğinden önce süründüğü, vücudunun ısısıyla değişen yağların kokusunu soludu.

– Cildin ne kadar yumuşak, dedi kız.

Bir elini kızın beline doladı, ötekiyle donunun kuşağını çözdü, yere bıraktı. Kız titremeye koyuldu, belli belirsiz bir çığlık attı. Davud'un eli karnı üzerinden inmiş, bacaklarının arasındaki tüylere varmıştı bile. Sonra daha aşağıda, Mikal'ın elleri genç adamın kollarını kavradı. Davud kollarını kurtardı, bu arada kendi iç çamaşırını çıkardı. İşte o zaman kız sütannelerin ve cariyelerin sözle yeterince anlatamadıkları, dikilmiş bir erkek organı gördü, neye yarayacağını çok iyi tahmin edebildiği, inanılmaz bir şey. Davud âşık bakışlardaki endişeyi gördü. Elini tekrar tüylerin üzerine götürdü, bir parmağı aralıktan kaydı, kız yeniden ince bir çığlık attı, Davud'un koluna daha sıkı sarıldı. Erkeğe yaklaştı, dudakları Davud'unkinden bir saç teli uzaktaydı. Artık durmadan titriyor, titremesi genç adamın eliyle birlikte hızlanıyordu. Eğildi, gözlerini kapadı, nereye gittiğini bilerek bekledi. Gözlerini araladığında, Davud'un ona dikilmiş gözlerini görüyor,

ona daha sıkı sarılıyordu. Daha önce hiç bilmediği bir hissi duyunca ürperdi, gözlerini yeniden açtı; Davud memelerinden birini emiyordu.

Kız Davud'u kendine çekti, Davud kızı belinden tutup geriye, döşeğin üzerine yatırdı. Taze saman çıtırdadı, kız Davud'un yüzünü tuttu, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı, aynı soluğu alıp vermeye, aynı karanfilli şarap kokusunu koklamaya, Davud üzerinde yarı diz çökmüş, yarığına daha derin sahip olurken belini germeye koyuldu. İşte o zaman Davud'un organını eline aldı, bu denli ipeksi olmasına şaşırdı, ama organ birden elinden kurtuldu, kaçınılmaz olan gerçekleşti. Sonunda resmen tecavüze uğradı, zevkten acıyla karışık kısa, dürüst ve hafif bir çığlık attı. Davud kızın sarılışındaki güce, saçlarını tutam tutam kavrayışına, genç adamı içinin derinliklerine hapsetmek, ona sahip olmak için belini sallayışına şaşırdı. Çünkü gerçekten de sahip olan kızdı, Davud hayat suyunu daha fazla tutamayıp bıraktığında, sahip olunduğunu anladı. Kısa bir soluklanmadan sonra çekilmek istedi, kız engel oldu, "Daha değil" diye fısıldadı soluk soluğa. Bir kez daha doruğa ulaştı, ulaşırken de soluğuna varana dek Davud'un nesi varsa aldı.

– Seni bütün gece içimde tutabilirdim, dedi, Davud üzerine örtüyü örterken.

Şafak onları karmakarışık, güneşin ayırdığı bir hünsa olarak buldu.

"Bana gece tohumlamalarımın hasadını ver, tıpkı gündüz tohumlamalarımın hasadını verdiğin gibi" diye şarkı söylüyordu Davud'un yüreğinde bir ses. Şarkıyı yüksek sesle söylemek isterdi, Mikal'ı uyandıracağı korkusuyla, söylemedi.

"Bana verdiğin çiçekleri aldım Tanrım,
Senin ışığının da yardımıyla meyveye çevirdim.
Ben senin ağacınım, sense benim güneşim.
Sana dallarımdaki bin eli uzatıyorum..."

– Tanrım, demişti, o anda Samuel'in tanrısını düşündüğünü anladı. Düşünceleri, onu kral yapan ihtiyara kaydı. Tanrı'nın kim olduğunu o, o ihtiyar biliyor olmalıydı. Her insanın gökte bir Tanrısı yok muydu yoksa?

– Bu kadının değilse, kimin, neyin kralı? diye sordu kendi kendine. Bu soruyu kimseye soramazdı, ne Mikal'a ne babasının tahtına çıkmak için seçildiğini bilmeyen Yonatan'a ne de görevinden kuşkulandığını sanacak Samuel'e.

Mikal'ın üzerine eğildi, kıvrık bacağını, aralık dudaklarını soluk tunç renginden kiraz pembesine giden tenini seyretti. Koyu, küçük meyvelere benzeyen memelerini, yarılmaya yüz tutmuş nara benzer çukurunu; iki kız kardeşin hem bu kadar benzer hem de bu denli farklı olabilmesine şaştı. Merab'dan hatırlayabildiği kadarı onda ekmek ve balı çağrıştırıyordu; ablasından iki yaş daha küçük olan Mikal ise ona, aynı zamanda hem gül hem de nar verecek bir ağacı anımsatıyordu. Genç kızı düşünürken, tatlılıkla, "meyve bahçem" dedi.

Kızın vücudunu incelerken kulağını gördü. Bir gül yaprağı; aynı renk, aynı ipeksi doku, ne var ki daha karmaşık, parmağın yolunu şaşırtmakla görevli kıvrımlar. Klitorise benzer, sert bir memenin gizlediği bir delik. Aynı zamanda hem gül, hem de deniz kabuğu, sanki gizli bir meyve. Kadınlar kelimeleri, beyinlerini hamile bırakan kelimeleri buradan alıyorlardı. "Ne de olsa hepimiz kulaktan dişiyiz" diye düşündü. "Samuel bana kulaktan sahip oldu, Yonatan beni kulaktan elde etti."

İçini çekti, doğruldu, giyinip çıktı. Nöbetçiler değişmişti. Askerler gülen gözlerle selam verdi. Yüzünü yıkayıp döndü, çadırın arkasında sandaletlerini bağlarken taş yüzlü nöbetçi subayının mırıltısını duydu: "Golyat'a taş, kralın çocuklarına mızrak." Gülümsememek için kendini tuttu. Nedimeler Mikal'ı zifaf gecesi sabahına süslemek için gelmişlerdi.

Lirini daha sonra çalacaktı.

Lir ve hain

Düşüncesini aynı akşam, çadırlarına çekildiklerinde gerçekleştirdi.

"Tanrı'nın güneşinin
seçilmiş yaratıklara yönelttiği
insana ne mutlu...
Tanrı'nın,
tokadını karanlık yapıcılara yönelttiği
insana ne mutlu..."

Birkaç haftadan beri, daha doğrusu Gibea'ya gelişinden beri şarkı söylememişti. Mikal kocasının sesini ilk kez dinledi, onu hem şaşırtan hem avucuna alan dalgalanmalarını, bir gece öncesinin rahatsızlığını yenileyen sıcaklığını ilk kez hissetti. Tizlerde neredeyse bir çocuk, baslardaysa kesinlikle erkek sesi, Davud ikisi de değil miydi, hem çocuk hem erkek; öyleyse şaşırmak neden? Oysa daha birkaç saat önce kendini, hem avın yumuşaklığı hem avcının gücüne sahip bu genç adama verdiğini düşünerek yine de şaşırdı.

Gırtlağını yumuşatmak için, Davud'a sıcak şarap sundu, Davud'un çekiciliği de tıpkı tütsü yakılan kaptan süzülüp yükselen duman gibi, şarkıyla birlikte süzülüp yükselirken, Yonatan'ın Davud'a karşı duyduğu şiddetli dostluğu düşündü.

Davud ise, gözleri gerçek dünyanın ötesinde bir yerlerde kaybolmuş, anlıyordu. Orada, Rama'da, Samuel'in büyüklerin yanında Yehova'dan, Yahudilerin tek tanrısından söz ederken söylediklerini anlıyordu sonunda. Evet, bir Tanrı olması şarttı! Zor günler yakındı, ona yardım edecek bir Tanrı gerekiyordu. Davud, kral olmuş bu çoban, Tanrı'dan başka hangi gücü yardıma çağırabilirdi?

Sesi, bir yay kadar gergin, bir ok kadar titreşimli, yükseldi.

– Davud! diye bir şarkı tutturdu Mikal içinden. Yüreği şarkısının ezgisiyle raksa başladı.

Mırıltılar duyduğunu sanıp kalktı, çadırın kapısını kaldırdı. Karanlıkta en öndekinin Yonatan olduğunu kestirdiği bir kalabalık gördü.

– Davud! diye haykırdı, Seni dinliyorlar! Kocaman bir kalabalık!

Beklenmedik dinleyicilerini görmek için şarkısını kesip kalktı. Subaylar, askerler, çocuklar, bir iki yaşlı kadın... Orada, gecenin içinde, ayakta. Mahçup gülümsedi.

– Tanrı'nın kelamını duyacağımızı düşündük, dedi Yonatan heyecanını bastırmaya çalıştığı bir sesle. Şarkını kestiğimize üzüldüm.

İkisi de gizemli bir rahatsızlığın pençesinde birbirlerine sarıldılar, tek bir meşalenin yarım yamalak deldiği karanlıkta Davud Yonatan'ın gözündeki yaşları gördü, kayınbiraderi olan adamın sesinin kısıldığını duydu. Yonatan'ın eli uzunca bir süre Davud'un omzunda kaldı. Davud konuyu değiştirmek için, şarkı söylediğini nasıl duyduğunu sordu. Nöbet tutan askerler şarkıyı duyup arkadaşlarına haber vermiş, sonunda haber kuru bir vadide yayılan alev gibi, tüm Gibea'yı sarmıştı.

– Bizim için de şarkı söyleyecek misin? dedi yaşlı bir kadın, dişsiz ağzıyla sırıtarak. Ömrümde ilk kez, değişik bir düş görmek için yatağımdan kalktım.

Bu yeni gücünden biraz endişeli, başını salladı.

– Başka kim için şarkı söyleyebilirim ki?

Yonatan'ın bakışlarının ağırlığını üzerinde hissetti. Birden döndü, çadırına girdi.

Mikal Davud'un o gece, bir öncekinden neden daha ateşli davrandığını herhalde hiç anlamadı. Karısını istemesi, Mi-

kal'ın onu arzulamasından da güçlüydü.

"Sevmek ve sevgiliye ihanet etmek!" diye düşündü uykuya geçerken, kendi ihaneti o gece suratında bir tokat gibi patlamıştı. "Hain için ne büyük ıstırap! Masum için ne korkunç adaletsizlik! Önce aşkını aldım, şimdi de tahtını kapmaya çalışıyorum! Tanrı yardımcım olsun, bunları o istedi!" Gözyaşları gecenin içine aktı.

Yırtık

Gibea'nın üzerinde, bir toz fırtınası gibi ağır ve koyu bir endişe dolaşıyordu.

Tüm kent Saul'un günlerden beri evine kapandığını biliyor, kimileri bunu yorgunluğa bağlarken, kimileri de neden olarak umutsuzluğu gösteriyordu. Çocukları, karısı Ahinoam ile cariyesi Rispa ve Abel ile Abner dışında kimseyle görüşmüyordu. Oysa bu iflah olmaz hastalığın nedeni herkesçe biliniyordu: Samuel'in, Büyük Kâhin'in güçlü muhalefeti ile Davud'un parlak başarıları. Üstelik Davud'un ünü kralın gururunu daha da yaralamaktan başka bir işe yaramıyordu. Akşamları yemeklerden sonra askerlerin, köylülerin, çıkrıkçıların arasında gidip gelen fısıltılarda, "Yıldızının yavaş yavaş söndüğünü görüyor" deniyordu.

Davud düğün yemeğinden bu yana Saul'u görmemişti. Bu nedenle Yonatan bir sabah gelip de şarkılarıyla babasının üzüntüsünü hafifletmesini istediğinde derinden rahatsız oldu. Şaşkın bakışlarını Yonatan'a çevirdi.

– Baban varlığımdan hoşlanacak gibi görünmüyor, dedi.

– Bir ara başarılarından dolayı endişelenmişti, dedi Yonatan. Ama bilge bir adamdır, duygularına hâkim olmayı başardı. Yonatan'ın karışık duyguların etkisinde olduğu, çadırın içinde bir uçtan diğerine gidip gelmesinden de belliydi.

– Bu fırsattan yararlanır, barışırsınız, dedi Yonatan. Sen de belki iyi niyetini gösterirsin, diye ekledi.

– Neden sarayına kapandı ki?

– Bence Samuel'in yüzünden. Senin de bildiğin gibi, Büyük Kâhin tüm desteğini çekti, babam da bunun acısını duyuyor.

Davud Yonatan'ın yüzünü inceledi, yüreği hızla çarpmaya koyuldu. Yonatan herkesin bildiği dışında bir şeyden haberdar mıydı? Samuel'in sadece Saul'a sırtını dönmekle yetinmediğini, daha da ileri giderek onun yerine birisini seçtiğini bilmiyor muydu? Yonatan konuşmasını sürdürünce, yüreği daha da karıştı: "Herkes Samuel'in babamdan sonraki kral olarak seni seçtiğini anlatıyor."

Yoksa Yonatan Davud'un bilgeler huzurunda kutsandığını duymuş muydu? Değilse, onunla alay mı ediyordu? Soru dolu gözlerini Yonatan'a çevirdi.

– Bu dedikodudan haberin yok muydu? Hadi canım! diye bağırdı Yonatan gülerek. Böylesi bir intikam, tam da Samuel'e göre bir şey. Ama Samuel'in kararının hiçbir önemi yok, sen de biliyorsun ya, babamın arkasında biz üç kardeş varız. Babam böyle bir söylentiyi duymuş bile olsa, hiç önemsemediği açık. Samuel'in bunaklıkları nedeniyle sana kinlenmesini de beklemiyorsun umarım.

Acı Davud'un soluğunu kesmişti. İçinden çelik pençesiyle yürekleri sıkan, en yumuşak duyguları bile ezen güce lanet etti. İşte, koyunlarını güderken şarkı söylemekten zevk alan Çoban Davud, kendini kralla baş başa bir hücreye hapsolunmuş buluyor, ilahî iradenin onu sonunda kazanacağı, ama yüreği parçalanmış olarak çıkacağı bir çatışmaya mahkûm ettiğini biliyordu.

Oysa Yonatan'ın bütün bunları anlayabilmesi imkânsızdı. "Akşam olduğunda gidip, babamı sakinleştirebilirsin. En çok akşamları çöküyor. Belki de böylelikle huzurlu bir gece geçirmesine yardımcı olursun. Sanırım biliyorsun, birkaç geceden beri ya hiç uyumuyor ya da çok az uyuyor."

Davud başını salladı, Yonatan bu hareketi bir kabullenme olarak algıladı.

– Benden hiçbir şey saklanmayacağını biliyordum, dedi. Gidip babama müjdeyi vereyim.

Davud gün boyunca endişesini yenemedi. Gidip Mikal'a açıldı, genç kadın kocasını sakinleştirdi. "Eğer bunu senden Yonatan istiyorsa, babamın haberi var demektir. Eğer ba-

bam da kendisi için şarkı söylemene razıysa, belki de seninle barışmak istiyordur."

Akşam olunca, Davud lirini aldı, ağır adımlarla Saul'un evine yollandı. Kapıda kölelerin başı tarafından karşılandı, birazdan Abel göründü.

– Bunun ona iyi geleceğini düşünüyorum, dedi alçak sesle. Herkes senin kusursuz bir şarkıcı olduğunu söylüyor. Önceki gün gelip seni dinleyemediğim için pişmanım. Ama bu kez kapıda duracağım, bu zevki kaçırmayacağım. Kapıyı kendi eliyle açtı. Saul, diye bağırdı. Davud geldi, buyruğunu bekliyor.

– Girsin, dedi kralın sesi.

Kralın bulunduğu oda o denli karanlıktı ki, Davud başlangıçta onu göremedi. İki pencerenin üzerine kalın halılar örtülmüştü; havadaki yanık yağ kokusundan da Saul'un sadece lamba ışığında yaşadığı anlaşılıyordu. Bir duvarın dibinde, altın süslü tahtadan üç büyük terafîm[1] duruyordu. Heykellerin ifadesi, gözlerinin geleceği olmayan bir geleceğe daldığını gösterir gibiydi.

– Gir, dedi Saul, Davud hayvan derileriyle kaplı yüksek bir peykeye uzanmış vücudu gördü. Duvara dayanmış kalkan ile elinin uzanacağı yere bırakılmış mızrak zayıf ışığı yansıtıyordu. Davud gölgelerin arasından güçlükle seçtiği yüzün sıskalığını görüp ürperdi. Sanki burnun etleri dökülmüş, bir zamanlar kaslarla süslü maskenin ortasında, bir kemik yığını olarak asılı kalmıştı. Sakal göğse kadar iniyordu. Bir an, tıpkı yerdeki silahlarda olduğu gibi, gözlerden birinde de kızıl bir kıvılcım çaktı, kırmızı ışık vahşi bir hayvanın gözündeymişçesine akıp geçti. Davud yutkundu.

– Yonatan bana senin melekler gibi şarkı söylediğini, insanların seni dinleyebilmek için çadırının önünde beklediklerini anlattı. Anlaşılan, tüm yetenekler sende toplanmış, Davud.

1 Tunçtan, kilden ya da tahtadan yapılmış heykel ya da heykelcikler. Bu aile heykelcikleri, tıpkı göç zamanındaki "urim" ve "turim"ler (daha küçük) gibi, tapınma amacıyla kullanılır. Yakub'un gidişi bölümünde, eşi Rahel'in kayınpederinin terafimlerini saklamasında (Tekvin, XXXI, 19) görüldüğü gibi, bu heykelcikler aile mirasını oluşturur. O dönemde Saul'un evinde olduğu gibi, diğer İbranî evlerinde de terafim kullanıldığı, kızı Mikal'ın terafimden yararlanması, Samuel'in terafimleri lanetlemesiyle (Samuel, XV, 23) de doğrulanmaktadır. Gerçekten de İbranîlerin çoktanrılılıktan tektanrılılığa geçişleri, uzun ve güç bir süreç olmuştur.

– Sana teşekkür ederim, Kral Babam, dedi Davud iltifattaki alayı anlamazlıktan gelerek.

– Oraya otur, dedi Saul, fildişi kakmalı bir sandığın dibine, yere atılmış minderleri göstererek.

Davud söyleneni yaptı, birkaç saniye sonra lirinden yumuşak sesler yükseldi. Saul kıpırdamıyordu.

"Sana sesleniyorum, ey Tanrı;
Ey kaya, çağrıma sağır olma,
Çünkü eğer cevabın sessizlik olursa,
Benim uçuruma düşenlerden farkım kalmaz.
Seni imdada çağırdığımda,
Bağışlanma yakarışlarımı işit,
Ellerimi kutsal sunağına kaldırdığımda,
Beni imansızlarla, kötülerle,
Yürekleri kurnazlıkla dolu olup da komşularıyla
Kibarca konuşanlarla yoldaş kılma.
Onlara sapık davranışlarının, eserlerinin
karşılığını ver;
Onlara ellerinin yaptıklarının karşılığını ver,
Alacaklarını esirgeme.
Çünkü onlar Tanrı'nın yaptıklarından,
Ellerinin işlediklerinden habersiz.
Öyleyse Tanrı onları yıksın, bir daha da
kaldırmasın!"

Sesini balla yumuşatmıştı; şarkıyı gerektiği gibi söylediğinin bilincindeydi. Saul'a baktı, kralın bakışlarını ondan ayırmadığını, gözlerini bile kırpmadığını görmekten çok, hissetti. Saul tek bir kelime bile etmiyordu.

"Tanrı'ya şükürler olsun,
İman çağrıma cevap verdi.
Tanrı benim gücüm, kalkanım,
Tanrı güvenim;
Şimdi rahatladım, kalbim neşeyle çarpıyor,
Tüm vücudum titriyor.
Tanrı halkının gücüdür,
Kralının da sığınağı..."

Kralın hareketsiz vücudu birden, bir şimşek kadar kısa sürede canlandı. Doğruldu, eli mızrağı kavradı, şaşırtıcı bir güç ve hızla fırlattı. Davud Saul'un hareketini görmüştü, yere uzanıp yuvarlandı, mızrak fildişi kakmalı sandığa, bir saniye önce sırtının dayalı olduğu yere saplandı. Davud hemen ayağa kalktı, soluk soluğa Saul'un karşısına dikildi.

– Sahtekâr! Hırsız! Geyik gibi göz süzüşünle, güvercin gibi kuğurdamanla beni kandırmaya mı geldin? Seni küçük hadım entrikacı! Bu sefer seni elimden kaçırdım, ama gelecek sefer bu kadar talihli olamazsın! diye bağırıyordu Saul boğuk sesiyle.

– Şimdi Samuel'i anlıyorum, diye mırıldandı Davud titreyerek.

Öfkeli bir kükreme duydu, Saul üzerine atılıyordu. O sırada kapı açıldı, eşikte şaşkın, bembeyaz, fal taşı gibi açılmış gözleriyle Abel göründü. Davud rahibi itti, kargaşadan yararlanarak fırladı, çıktı.

– Yakalayın onu! diye bağırıyordu Saul.

Oysa Davud çoktan uzaklaşmıştı bile. Gecenin içinde, Gibea'yı çevreleyen ormana ulaşıncaya kadar koştu. Ağaçların arasına daldı. Soluğunu düzenlediğinde yüzünü sıvazladı. Tüm vücudunda, sanki bir yerinden yaralanmış gibi, bir yanma hissediyordu.

Gerçekten de bir yırtılma olmuştu. Kader, o ana kadar Saul ile Davud'un adlarının yan yana yazıldığı parşömeni yırtmıştı.

– Ne kadar safmışım! Tanrım, Tanrım bana yardım et! diye yalvardı.

Artık kendi kaderine sahip olmadığını anlıyordu. Çok daha büyük bir gücün, bilge Samuel'in tercümanı olduğu kudretin elinde bir aletti. Bu güç Samuel'in tanrısıydı ve bundan böyle de kendisinin. Onu kral yapan bu Tanrı koruyabilirdi sadece.

Kaçış

Davud kafasını biraz toparlayınca ormandan çıktı, insanlardan kurtardığı vücudunu hayvanlara yem etmek niyetinde değildi. Onu korkutan keskin ve sessiz kanat çırpışlarıyla kızıl yarasalar ya da ayaklarına sürünüp de geçen firavunsıçanları değildi; insanlara, kendisinin Filistîlere saldırdığı gibi saldıran yabandomuzlarından ya da alçak dallara kurulu eşekarısı yuvalarından çekiniyordu doğrusu. Oysa Saul'un sarayından kaçarken elinde silah olarak sadece liri, elbise olarak da ince gömleği vardı.

Mehtap, tepesinde kentin uyuduğu yamaçları ışığa boğuyordu. Düşmanların en ürkütücü olanı, Golyat'tan ve tüm Filistîlerden de korkuncu artık oradaydı: Saul. "Öteki kral" diye düşündü, farkında olmadan Davud. "Öteki kral, evet." Çünkü Samuel'in amaçları artık Davud'a yerleşmişti. Davud artık kral olduğunu biliyordu, içinden gelen gizemli bir inanç ona geleceğin gerçek kralı olduğunu söylüyordu. Büyük Kâhin'in bu kadar acımasızca tahmin ettiği gerçekleri anladı birden; Saul'un ağacının özsuyu artık zehirliydi. Saul zamanı geldiğinde yıkılacaktı.

Tepeyi tırmanırken düşünmeye çalıştı, Saul'un öfkesine teslim olduğunu, cinayet arzusunu daha ileri götürmeyeceğine inandırmaya çalıştı kendini. Üstelik geçerli bir neden olmaksızın ne Yonatan ne Mikal ne de Abel damadını öldürmesine izin vermezlerdi. Yine de kendini sonsuz bir güven-

de hissetmedi, ihtiyatlı hareket etmeye, gecenin geri kalan bölümünü emir subayının, Ezer'in evinde geçirmeye karar verdi.

Ev saraydan yeterince uzaktı. Kapıyı vurdu. Kapıyı, elinde geleni tanımak için tuttuğu bir lambayla Ezer açtı.

– Kralım! diye bağırdı Davud'u saçı başı dağınık görünce. Neler oldu?

– Bir gece için konukseverliğine ihtiyacım var.

Ezer hızla kapının önünden çekildi. "Gir, yalvarırım gir." Davud girdikten sonra kapıyı sürgüledi.

– Saul beni öldürmeye çalışınca ormana sığındım.

– Kendini lirle mi koruyacaktın? diye sordu Ezer.

Davud tabureye oturdu, başından geçenleri anlattı. Ezer duyduklarından şaşkına döndü. Ev halkı uyandı, Ezer'in karısı neler olup bittiğini anlamak için geldi, Davud'u görünce bir çığlık attı.

– Biraz süt ısıt, dedi Ezer karısına. Efendim için bir döşek hazırlamalarını söyle.

– Karıma birini gönderip, sağ ve sağlam olduğumu bildirebilir misin?

– Oğlum, dedi Ezer. Böylesi dikkat çekmez.

On yaşında bir çocuktu; önce uykulu gözlerle çevresine bakındı, gece görevini duyunca da heyecanla dikildi.

– Dönüşte kimsenin seni izlemesine izin verme, diye öğütledi Ezer. Bir sinek kadar hafif, rüzgâr kadar görülmez. Anladın, değil mi?

Gözleri gurur ve cesaretten pırıl pırıl çocuk, başını salladı.

– Beni öldürmek için onu izleyebileceklerini mi düşünüyorsun? dedi Davud.

– Ordudan hiç kimse sana karşı parmağını kaldırmaz, dedi Ezer. Abner ya da kral emir verse bile kaldırmaz. Ama Saul'un çevresinde karanlık ruhlular var. Bir kiralık katil gönderebilir.

Davud düşünceli düşünceli sütü yudumladı, ağzına bir lokma susamlı ekmek attı. Doğru dürüst düşünebilmeye başlamıştı.

– Bunu tahmin etmek güç değildi, dedi Ezer. Bilgelerin bu sırrı sonsuza dek saklamaları beklenemezdi. Abel Samuel'in seni kutsadığını öğrendi, haberi hemen Saul'a yetiştirdi.

– Ama Abel kötü biri değil ki.

– Kötü bir adam değil, ama Saul'un hizmetinde. Samuel'in değil. Saul'u durumdan haberdar etmese, kendini suçlu hissedecekti. Ne olursa olsun, Saul krallığını er ya da geç öğrenecekti. Senin ölümün, Samuel'den alabileceği tek intikam olacaktı. Bunu nasıl oldu da gözden kaçırdın?

– Ya Yonatan? diye sordu Davud.

– Dün senden söz ettik. Samuel'in seni babasının yerine seçtiğini biliyor, ama bunu çok ileride gerçekleştireceğini sanıyor. Kutsandığından haberi yok, kutsamaya tanık olduğumu söyleseydim de, bana inanmazdı. Tahtın ona kalacağından öylesine emin.

Davud içini çekti, döşeğe uzandı.

– Huzur içinde uyu, dedi Ezer. Ben nöbet tutacağım.

Davud şafağın ilk ışıklarıyla birlikte uyandı. İhtiyaçlarını gidermek için dışarı çıktığında, onu derin bir saygıyla selamlayan iki nöbetçiyle karşılaştı. Gidip yüzünü yıkadı. Biraz sonra Ezer'in oğlu geldi, gururla görevini yerine getirdiğini bildirdi. Kentte neler konuşulduğunu öğrenmeye giden Ezer dönüşte Saul ile Abel arasında çok şiddetli bir tartışma geçtiğini, Saul'un daha sonra odasına kapandığını, kimseyle görüşmediğini anlattı.

– Evine dönmende bir sakınca yok, dedi Ezer. Ama ne kadar zaman için, bilemem. Bu durum sonsuza dek böyle gidemez. Saul seni bir sahtekâr, bir hain olarak görüyor, çocuklarının tahttaki haklarını korumak için seni öldürmeyi yeniden deneyecektir. Karısı ısıttığı sütü iki tasa koyarak getirdi. Ezer taslardan birini Davud'a uzatıp sözlerini sürdürdü. Saul artık kendini denetlemekten de âciz. Şu anda Filistîlerle bir savaş çıksa, olabilecekleri düşünmekten bile korkuyorum. Yine de, ne olursa olsun, artık saatleri sayılı.

"Ne yapmalı?" diye düşündü Davud sütünü içerken.

Düşüncesini duymuş gibi, cevap verdi Ezer: "Davud, ne olursa olsun, kral sensin. Sabırlı ol. Senin günün gökte yazılı. Samuel ne yaptığını biliyordu."

Davud beyni düşüncelerle dolu, yüreği ağır, evinin yolunu tuttu. Kapıyı ittiğinde Mikal kollarına atıldı. Ağlıyordu.

– Samuel onu lanetledi! diye mırıldandı. Böyle bir şeyi na-

sıl yapar? Davud cevap veremedi, karısının hiçbir şeyden haberi yoktu.

Yaşam her günkü akışına döndü. Davud, Abner ve Yonatan ara sıra bir araya gelip Filistîlere karşı düzenlenecek saldırıları görüştüler. Yahudi casuslar Filistîlerin tüm hareketlerini izliyorlardı; son haberlere göre düşman Gibea çevresinde ve Dan ve Bünyamin kavimlerinin oturduğu topraklarda yeniden toplanmaya çalışıyordu. Birkaç günden beri ordugâhlarında giderek artan bir hareketlilik görünüyor, saldırıları sıklaşıp güçleniyordu. Büyük ölçekli bir saldırıya hazırlandıkları belliydi; yine de ordugâhlarına karşı bir harekete girişmeden önce nerelerde toplandıklarını kesinlikle belirlemek gerekirdi, yoksa, Davud'un da dediği gibi, Yahudilerin güçleri gereksiz yere dağılmış olacaktı. Abner ve Yonatan da Davud'un görüşlerine katıldı, her üçü de askerleri hemen birkaç gün sonra gerçekleştirilecek bir saldırıya hazırlamaya girişti. Ne Yonatan ne de Abner, Saul'un bu kararlar hakkında düşündüklerinden söz etmedi; sanki kral göklerde bir yerdeydi.

Ayrılacakları sırada, Yonatan Davud'a uzun uzun baktı, Davud bakışlardan rahatsız oldu, nedenini sordu.

– Seni hayatının baharında tanıdım, dedi Yonatan. Şimdi yüzüne baktığımda, yazı görüyorum. Bakışın karanlık ve olgun. Davud Yonatan'a Saul'la arasındaki çatışmanın gerçek nedenlerini anlatamayacaktı, o yüzden sessiz kaldı, başını sallamakla yetindi. Ne olursa olsun, yemin ediyorum, bizi hiçbir şey ayıramayacak.

Davud'un gözleri buğulandı.

Birkaç gün sonra, casusların getirdiği bilgiler Filistîlerin kuzeyde, Beytel Dağı eteklerinde ve batıda, Ayalon Vadisi'nin dibinde on binden fazla asker topladığını gösterdiğinde, Davud Mikal'ın endişeden kıpkırmızı, ateşli yüzüyle karşılaştı.

– Davud, hemen gitmen gerek! dedi Mikal. Gibea'dan ayrılman şart! Yoksa, yarın ölü birisi olursun. Saul bu sabahtan beri evimizi hizmetkârlarına gözetletiyor. Üç kez gelip seni sordular, ben de burada olmadığını, seni yarın sabahtan önce beklemediğimi söyledim. Yonatan'a haber verdim. Kaç-

mana yardım edecek. Nöbetçilerin yarın şafakta yeniden geleceklerinden eminim. Kim bilir, belki de bu akşam gelirler.

– Nereye gideceğim? dedi boğulurcasına.

– Yonatan hizmetkârlar avlusuna bakan pencerenin altında seni bekliyor, dedi Mikal Davud'a lirini uzatırken.

Davud tehlikenin önemini anlamıştı, hizmetkârların bölümüne geçti. Camdan eğilip baktı, karanlık bir gölge gördü, Yonatan'ın gölgesi. Hafifçe ıslık çaldı, beriki başını kaldırdı. Davud bacağını pencereden çıkardı, kendini aşağıya bıraktı. Yonatan onu havada tuttu, yere bırakıp harmanisinin kukuletasıyla başını ve omuzlarını örttü. "Peşimden gel" dedi fısıldayarak. "Bu saatte ıssız olan bir patikadan ineceğiz."

"İşte" diye düşündü Davud, "işte zaferin ve güzelliğin beni getirdiği nokta. Hırsız gibi, onursuz bir kaçış."

Çakıl taşı kaplı patikadan indiler, uzunca bir süre yürüdüler, sonunda Yonatan durdu. "Seninle burada ayrılıyoruz" dedi. "Artık dönmem gerek, yoksa babam benim de peşime birini takar."

Gece dünyanın rengini silmişti, ay ışığının altındaki görüntü, kötü bir kâbusu andırıyordu.

– Güneye, Yahuda kavmine doğru git. En çok orada rahat edersin, dedi Yonatan.

– Babanın beni öldürmek istemesi için, yeni bir gelişme mi oldu?

– Hayır, ama kötü fikirler büyüdü. Seni ona şarkı söylemeye gönderdiğim günden bir gece önce, saçının kılına bile dokunmayacağına yemin etmişti. Bana ihanet etti. Kendine ihanet etti. Artık kendine hâkim değil. Tanrılar bize acısın.

"Tanrılar" diye düşündü Davud. "Neden birçok tanrı olsun ki?"

Birbirlerine sarıldılar. Yonatan Davud'a bir kırba, bir de ekmek ve hurma dolu bir torba verdi. Davud her döndüğünde, Yonatan'ın hareketsiz gölgesini gördü, ta ki karanlıklar her ikisini de yutana dek.

Şafak söktüğünde, Saul'un adamları gelip Davud'un evinin kapısına dayandılar. Kapıyı köleler açtı, gelenleri karşılayan Mikal'dı.

– Kralın buyruğuyla, Davud'u tutuklamaya geldik, dediler.

– Hasta bir adamı mı tutuklayacaksınız?

– Onu görmek istiyoruz.

– Öyleyse sakın gürültü yapmayın. Uyuyor.

Önlerine düşüp neredeyse tümüyle karanlık odaya götürdü. Döşeğin üzerinde, örtülerin altında bir karaltı gördüler. Örtünün altından görünen darmadağınık saçlar, ateşli bir hastalığı doğrular gibiydi. Bir hastayı yatağından kaldıramayacaklarına karar vererek saraya döndüler. Saul kükredi: "Onu buraya getirin! Gerekirse, döşeğiyle birlikte! Davud'u kendi ellerimle öldüreceğim!"

Tekrar Mikal'ın evine geldiler, genç kadının karşı koymalarına rağmen Davud'un odasına girdiler, döşeği kaldırıp saraya taşıdılar. Döşeği elinde kılıç bekleyen Saul'un ayakları dibine bıraktıklarında, oynanan oyun bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı. Örtülerin altındaki şekil bir teraf, dağınık saçlar da bir keçi postuydu. Saul öfkeden boğulacak gibiydi.

– Bana Mikal'ı getirin!

Genç kadını neredeyse kollarından sürükleyerek, saraya getirdiler.

– Beni neden kandırdın? diye kükredi Saul. Kılıcı hâlâ elindeydi. Mikal babasının onu öldüreceğini sandı. Belki de öldürecekti, ama üç abisi de oradaydı. Saul onları görmedi, ama varlıklarını hissetti. Kendi hayatını da tehlikeye atabileceğini düşünerek öfkesini denetlemeye çalıştı. Mikal soğuk, meydan okuyan bakışlarını kaldırdı, babasına baktı.

– Çünkü böyle yapmazsam, beni öldüreceğini söyledi, dedi kısık ve nefret dolu, çevredekilerin duyamayacağı kadar da alçak bir sesle.

Mikal'ın nefreti bulaşıcı oldu, tüm Gibea'ya yayıldı. Herkes biliyordu ki, Saul çıldırmıştı. Büyük Kâhin yine doğruyu görmüştü. Tanrı'nın inayeti Saul'dan yüz çevirmişti. Saul artık, sakınılması gereken vahşi bir hayvan gibiydi.

Karanlık bir işaret

Davud geceyi bir baykuşla birlikte, bir mağarada geçirdi. Çok kısa da olsa uyukladı, şafak sökerken Yonatan'ın verdiği ekmek ile hurmaları yedi, kırbadan su içti. Çevreyi tanıyordu, buralarda savaşmıştı ne de olsa. Etrafta dereden bol şey yok gibiydi; bir de incir ağacı. Ne var ki güneye inmedi. Kuzeye yöneldi. Gidip kimi göreceğini biliyordu.

Üç gün sonra Rama'ya ulaştığında, ömründe ilk kez dünya üzerinde bir yolcu olmanın bilincine varmıştı. Samuel'in evine doğru tırmanan yamacı, sanki babasının evine dönüyormuşçasına rahat tırmandı. Orada bahçeyi çapalayan iki köle tarafından karşılandı. Kölelerden biri Miryam'a haber vermeye gitti.

Miryam Davud'un ellerini öptü, "Kralım evime uğur getirsin" dedi eğilerek. Sanki Davud'un maiyetindekileri arıyormuş gibi yaptı, Davud yalnız geldiğini söyledi. Miryam onu gözleriyle sorguladı, sonra eve döndü. Bir süre sonra, Samuel gözlerini kırpıştırarak göründü. Gözleri eskisi gibi keskin değildi artık.

Evin önünde seçtiği karaltıya yönelerek, "Davud!" diye bağırdı.

Davud koştu. Samuel kemikli ama hâlâ güçlü parmaklarıyla genç adamın kollarını kavradı. Davud gözyaşlarını tutmakta güçlük çekiyordu.

– Biliyorum, dedi hemen ihtiyar.

– Nereden biliyorsun?

– Bunu tahmin etmek güç değildi. Tanrı'nın inayeti ondan uzaklaştı.

– Beni iki kez öldürmeye çalıştı.

– Burada olman, Tanrı'nın onu değil, seni koruduğunu gösterir. Saul ve soyu artık lanetli.

– Ne yapacağım?

– Onun ölümüne kadar hayatta kalacaksın. Artık bütün kavimler, Tanrı'nın seçtiği kralın sen olduğunu biliyor.

– Tanrı beni korusun! dedi Davud.

Samuel kemikli parmağını parıltılı göğe uzattı. "Altı mehtap geçtiğinde Saul ve sulbünden bir kemik yığınından başka bir şey kalmayacak!" Bir süre sustu. "O ana kadar yaşaman gerek Davud![1] Anlıyor musun? Yaşamak! Ne pahasına olursa olsun! Tanrı böyle istiyor! Onun evini inşa edip onun halkını toplaman, onlardan bir ulus oluşturman gerekiyor! Komşularına korku verecek bir ulus!"

Bütün bu bilgiler nereden geliyor? Sesine hangi güç ilham veriyor? Davud'u ürperten, içinden gelen sese?

– Sonra, diye devam etti Samuel. Sonra, zorluklar yeniden başlayacak, işte o zaman Yaradan'ın gücüne gerek duyacaksın.

– Nereye sığınacağım? dedi Davud. Beni hangi kavim kabul eder?

– Tüm kavimler insanlardan oluşur, insanların hepsi de seni kabule hazır. Ama gücünle onları ikna edene, Tanrı'nın işareti parıldayana kadar, sana ihanet de edebilirler. Evin önündeki peykeye oturdu. Saul öldüğünde, krallığından geriye bir şey kalmayacak. Hiçbir şey. Kavimler, asi koyunlar gibi çöle dağılmak isteyecektir. Görevin ağır olacak. Onları bir araya toplaman gerekecek.

– Sensiz ne yapacağım? diye sordu Davud yeniden.

– Ben efendimin hizmetkârından başka bir şey değilim. Kolunu silahlandıracak, sana ilham verecek olan da odur.

O arada Miryam göründü, kralı için küçük bir yemek ha-

1 Samuel'e göre, Saul'un sadece iki yıl hüküm sürmüş olması gerekiyor. Bu süre biraz kısa görünüyor. Ama Saul'un Samuel'in düşmanlığını kazanması ve daha sonraki olayların gelişimi, Saul iktidarının iki yıl olmasa da iki yıla yakın olduğunu göstermektedir.

zırladığını söyledi. Samuel konuğuyla birlikte eve girdi. Davud acıkmıştı. Bir zamanlar Sara'nın İbrahim'in çadırı önünde duran ve onun bir saat sonra doğuracağını müjdeleyen tanrısal konuğuna yaptıklarına benzeyen ezmelere saldırdı. Buğday doldurulmuş kuşları, acı otlarla yapılmış salataları, ballı çörekleri, berrak ve köpüklü şarabı midesine indirdi.

– Bu gece burada kal, dedi Samuel. Sonra, git. Çünkü Saul'un adamlarının seni ilk arayacakları yer burasıdır. Herhalde yarın burada olurlar. Şafakta çık, kaybol. Nob'da Ahimelek'e sığınabilirsin. Dürüst bir rahiptir. Ama Kenanlıların elindeki Skopus Tepeleri'nden kaçın. Zamanını bekle. Ben yoksam, endişelenme. Dua et ve Tanrı'nın sana baktığını düşün.

Davud kölelerin hazırladığı döşeğe uzandı, uzanır uzanmaz uykuya daldı. Sonra Samuel yıkanması için uyandırdı onu. Yıkanması bittiğinde, akşam duasına katıldı. Akşam yemeğini, onu kral yapan, ölümün yaklaştığını bilip aldırmazca bekleyen adamla karşı karşıya yedi. Kırılgan, duyarlı ihtiyar taşlaşmış gibiydi, duygularını göstermedi. Davud'u etkileyen duyguları tahmin ediyor muydu? Yoksa heyecan ve duygunun geçici birer hastalık olduğunu, zayıf ruhları işaret ettiğini, adilin zamanla heyecanlanmamayı öğrettiğini mi düşünüyordu?

Her neyse, Davud'un o akşam anladığı, çok büyük bir parşömenin üzerinde hâlâ karanlık bir işaret olduğuydu, oysa Büyük Kâhin'e göre bu karanlık işareti çizen, Yaradan'ın eliydi.

Ertesi sabah yürürken birçok kez döndü, tepenin üzerinde duran Samuel'e baktı. Samuel'in görüntüsü çevrenin ışığı içinde gözden kaybolana kadar. Ama o görüntüyü asla unutmadı.

Bir lir, ekmek ve hurmayla yola çıkıyordu. Bir kral için oldukça az.

Kılıç

Şeria Nehri'nin batı kıyısını izleyerek Celile'den indi. Böylece İzahar kavminin topraklarından çıkıp, Menaşe kavminin bölgesine girdi. Davud hep keskin gözleriyle gururlanırdı. Sürekli olarak yolu gözetliyor, Filistîlerin onu tanıyıp Golyat'ı öldüren adamdan intikam almak isteyeceklerinden korkuyordu. Yolun üzerinde bir toz bulutu görür görmez, bir kayanın ardına saklanıyor, yolcuların geçmesini bekliyordu. Çoğu kez de, Kenanlı askerlerdi geçenler. Bir keresinde, beş savaş arabası, peşlerinde atlı mızrakçılar ve okçular, gürültü içinde geçip gitmişti.

Bir gün yolun üzerinde altı kişi gördü, bir kayanın arkasına yüzüstü yatıp saklandı. Başını kaldırıp baktı, Yonatan'ın birliğinden askerlerdi: iki okçu, üç mızrakçı, bir sapancı. Onu bulup öldürmekle mi görevliydiler? İçlerinden birinin, "Samuel onu Nob'da bulacağımızı söyledi" dediğini duydu. Oysa Samuel'in ona ihanet etmesi imkânsızdı. O sırada askerlerden birinin Ezer olduğunu anladı. Yonatan dışında ona ihanet edecek sonuncu insanın Ezer olduğunu düşündü. Ayağa kalkıp bağırdı. Önce şaşkınlıkla kalakaldılar, sonra da neşeli çığlıklar atarak ona doğru koştular.

– Bizi Yonatan gönderdi! Senin yollarda yalnız olmandan endişeleniyor! Başkaları da gelecek! diye açıkladılar yarım yamalak, sonu gelmez kucaklamalardan sonra. Gibea'dan Şeol uçurumlarından kurtulmuş insanlar gibi söz ediyorlar-

dı. Davud, Saul çıldırdı! Yonatan, ah! Bir bilebilsen!

– Neyi bilebilsem?

– Babası sürekli seni öldüreceğinden söz ediyor! Yonatan öyle acı çekiyor ki!

Yanlarına açlıktan ölmeyecek kadar erzak almışlardı; ekmek, peynir, kuru incir... Bir köye varmayı, bir hizmet karşılığında karınlarını doyurmayı umuyorlardı. Üç gün sonra, Skopus Tepesi'nin eteğinde, doğuya doğru küçük Nob köyünü gördü Davud, Ahimelek'in köyünü. Tam zamanı... Erzakları tükenmeye yüz tutmuştu. Ama köye vardıklarında yanıldıklarını anladılar. Köy halkının onlar için hayvan kesmeyeceği belliydi. Nob evlerinin bolluk içinde yüzdüğü söylenemezdi. Kaç kişi yaşıyordu, bu köyde? Çok çok üç yüz; çobanlar, topraktan yaşayacak kadar bir şeyler koparmaya çalışanlar, küçük zanaatkârlar. Davud tapınağın yolunu sordu, mabedin tam karşısında durduğunu anladı. Bina son derece gösterişsizdi. Kapıyı vurdu, Elli yaşlarında, ak sakallı, beli bükük bir adam geldi kapıyı açtı.

– Ahimelek'i arıyorum, dedi Davud.

Yaşlı adamın gözleri şaşkınlıkla parladı. Davud'un ardındaki altı askere kuşkuyla baktı. "Benim. Bunlar dostların mı? Girin." Hepsi girdiğinde kapıyı kapadı, sürgüledi. Demek bir zamanlar Silo'nun büyük sunağını yöneten, Ahit Sandığı'nın düşman eline geçiş acısını yaşayan ünlü Ahimelek bu adamdı.

– Ben Davud'um. Beriki başını salladı. Anlaşılan onu tariflerinden çıkarmıştı. Ya da belki Kudüs'e gitmiş, Golyat'ı öldürdükten sonra katıldığı tören yürüyüşünü izlemişti. Beni Samuel gönderdi.

– Ya onlar?

– Saul'un oğlu Yonatan tarafından gönderildiler. Hepsi de dost.

– Hoş geldiniz. Biliyorum.

Haberciler çok, haberler hızlıydı anlaşılan.

– Samuel buraya sığınmamı söyledi.

Ahimelek'in yüzü sıkıntı ile endişe arasında gidip geldi. Kaşlarını belli belirsiz kaldırdı.

– İnsanlar güçlülerin yanına sığınır. Oysa ben güçlü biri değilim. Nob da korunan bir yer değil. Senin iyiliğin için söy-

leyebileceğim, buranın ancak geçici bir sığınak olabileceğidir. Saul'un intikamı acımasız olacak.

– Hiç olmazsa burada uyuyamaz mıyım?

– Tabiî tabiî! dedi beriki kollarını kaldırarak. Su istiyor musunuz? Kardeşlerime haber vereyim.

Davud bir süre bekledi. Birazdan Ahimelek beş rahiple birlikte döndü. Gelenler konuğun çevresini aldılar, her yanını incelemeye, dikkatle bakmaya başladılar. Demek on iki kavmin müstakbel kralı buydu! Ellerini bırakmaksızın tutuyor, gözlerini gözlerine dikerek, kalbini ya da beyninin dibini görmeye çalışıyorlardı. Anlıyordu Davud, bir kralın bu kadar genç, bu kadar yoksul olmasına şaşırmışlardı. Ne var ki Büyük Kâhin bu gencin Saul'un yerini alacağına karar vermişti bir kere. Büyük Kâhin'e, üstelik krallık kadar önemli bir konuda kim karşı gelebilirdi ki? Ahimelek kulpsuz bir testi uzattı; Davud testiyi boşalttı. Ahimelek kralın yoldaşları için dolu bir testi getirmek zorunda kaldı.

– Ne kadar kalabiliriz? diye sordu Davud.

– Yargıç Samuel'in adı ve kendi güvenliğin için, diye cevap verdi rahiplerden biri. Olabildiğince az. Burayı krallığını ele geçirmek için bir üs olarak kullanamazsın. Ama yine de başımızın üzerinde yerin var.

Nob'da genç erkek yoktu; gençler başka yerlere gitmişlerdi. Nob sürgün edilmiş rahipler için bir çeşit manastır gibiydi. Davud'un orada rastladığı tek genç, heyecanlı yüzlü biri olan Ebyatar oldu. Bu insanlar neyle yaşıyorlar? Konukların ilk akşam çağrıldıkları yemeğin sadeliği örnek olacak gibiydi: buğday çorbası, yağ benzeri bir sıvıyla ıslatılmış bir salata, biraz da tuz. Şarabın adı bile anılmıyordu, su bile ancak bulunur gibiydi. Belki de insanlar öylesine cansız, öylesine neşesizdiler ki, ava çıkmayı ya da balık tutmayı bile düşünemiyorlardı.

Üç gün sonra Davud ve yoldaşları daha zengin ufuklara yönelmeye karar verdiler. Rahipler vedalaşmak için toplandı, aralarında Davud'a tanıdık gelen köylüler de vardı. Davud gelecek günler için Ahimelek'ten erzak istedi. Hayır, verecek bir şeyleri yoktu. Hiç yoktu. Sadece çörekler. Undan yapılmış, Tanrı'ya sunulan basit çörekler. Davud'un ağzı şaşkınlıktan açıldı.

– Hepiniz efendimizin askerlerisiniz, dedi Ahimelek. O yüz-

den ona ayrılanları yemenizde bir sakınca yok. Yine de cenabet olmadığınızdan emin olmak zorundayım. Yok öyleyseniz, bu çöreklere dokunamazsınız.

Davud ve adamları bakıştılar. Son günlerde akıllarının oynaşta olmadığı kesindi. Hepsi de inançla başını salladı.

– Temiziz, diye cevap verdi Davud. Ama galiba uzun süre temiz kalamayacağız. Ahimelek'in gözleri büyüdü. Eğer biraz daha aç kalırsak, hepimiz ölüp ceset olma tehlikesiyle karşı karşıyayız. Cesetlerin temiz olmadığını herkes bilir.

Rahiplerin yüzleri kederliydi. Ahimelek'in işaretiyle birisi gitti, temiz bir beze sarılmış çörekleri getirdi. Hepsi hepsi on iki çörek vardı, askerler çörekleri keselerine yerleştirdi. Davud'a katılmış askerlerden birinin, Aji'nin oğlu Şamma'nın da dediği gibi, Tanrı onlara ilk kez ekmeği pişirip öyle veriyordu.

– Ama senin için başka bir armağanımız var, dedi Ahimelek, Davud'a birçok kumaş parçasına sarılmış, uzun ve besbelli ağır bir şey uzattı. Bak, dedi.

Davud kumaşları açınca şaşkınlıkla kalakaldı. Golyat'ın kılıcı!

– Nasıl? Nereden?.. diye kekeledi.

– Hatırla, dedi Ahimelek. Savaş arabasının üzerinde törene katıldığında, bacaklarının arasında Filisti'nin kellesiyle bu kılıcı tutuyordun, sonra Rahip Abel'in isteği üzerine, ona verdin. O zaman kılıcı bir zamanlar Ahit Sandığı'nın bulunduğu sunağa yerleştirdik. Sonra da korumak için oradan aldık. Askerler bu sıradışı kılıcın boyutları karşısında şaşkındı. Bu kılıcı kabzasından kavrayıp kaldırmak için nasıl bir güç gerekirdi? Bu kadar güçlü bir devi yenen, kellesini uçuran Davud değil miydi? Bu kılıç artık sana yakışır, dedi Ahimelek. Rahipler başlarını sallayıp onayladılar. Ahimelek'in oğlu mutluluktan uçuyordu. "Davud'a değil de, kime?" dedi neşeyle.

Davud ve yoldaşlarının Nob'daki kısa konukluklarının sonuçlarını öğrenmeleri için bir mehtap geçmesi gerekti. Yahudiye Çölü'ne varmak üzereydiler ki, Ebyatar arkalarından yetişti. Üstü başı parçalanmış, güçsüz, solgun.

– Babam, anam... ötekiler, ötekilerin tümü... diye söze gi-

rişti, sözünü tamamlayamadı, hıçkırıklarla sarsıldı. Söze yeniden başlayabildiğinde anlattıkları korkunçtu. Davud'un vedalaşma sırasında tanıdığı yüz Saul'un hizmetkârlarından, ruhunu şeytana satmış Hulalı Dueg'inkiydi. Efendisine Davud'un Nob'a sığındığını yetiştirmiş, Saul da bir birlik göndererek Ahimelek'i tutuklatmış, öteki rahipler ile ailelerini Gibea'ya getirtmişti. Sonra Ahimelek'e dönmüş, "Davud'a yardım ettin, onun için ağzına Tanrı'nın adını aldın; ona kılıcı verdin, oysa o şu sırada benim kuyumu kazıyor. Demek oluyor ki sen de benim kuyumu kazdın, bu yüzden ölmen gerek" demişti. Ahimelek kendini savunmaya çalışmış, Saul'un Davud'a kızını verdiğini, evinde başköşeye oturttuğunu söylemişti, ama Saul onu dinlememişti bile. Askerlerine tüm Nobluları öldürme buyruğunu vermişti. Ne var ki askerler kılıçlarını rahiplere kaldırmak istememişlerdi. Bu işi Hulalı Dueg üstlenmiş, sonra bütün köy halkını öldürüp köyü ateşe vermişti. Dueg'in tek başına döndüğünü gören Ebyatar ihaneti tahmin etmiş, çareyi kaçmakta bulmuştu.

Davud ve yoldaşları anlatılanları içleri parçalanarak dinledi. Davud, "Saul Saul, Tanrı'nın kolu ensene ağır gelecek!" diye mırıldandı sonunda ve elini gözyaşları dinmeyen Ebyatar'ın omzuna koydu.

Salak

Yani, sonunda sekiz adam. Silahsız, yurtsuz. Hiçbir şeysiz.

Hiçbir şeysiz oldukları, birkaç günlük bir açlıktan sonra, bir ormandan dikkatsizce çıkıp, çoğu şarap sarhoşu iki yüz-üç yüz kişilik bir Kenan birliğinin ortasına düştüklerinde görüldü. Ne kaçmak ne de dövüşmek söz konusuydu. Kenanlılar çevrelerini sardılar, fazla saldırganlık göstermeksizin, kaba bir neşe ve tehditkâr bir yakınlıkla konuşmaya başladılar.

– Bakın burada kimleri bulduk! Komutanlarını kaybetmiş bir sürü asker! diye bağırdılar kahkahalarla.

Dikkatlerini hemen Davud'un sürüklediği olağanüstü büyük kılıca çevirdiler.

– Bu kılıcı sen mi kullanıyorsun, sümüklü? diye sordu subaylardan biri. Davud ona aptal aptal bakmakla yetindi. Adın ne?

– Davud.

– Adın Davud ve bu kılıcı taşıyorsun, ha?

Yine aynı aptal bakış, üstelik bu kez aynı aptallıkta bir sırıtışla birlikte.

– Evet.

– Sen sakın Golyat'ı öldüren Davud olmayasın?

– O benim, o benim! diye haykırdı Davud. O kadar güçlü bağırdı ki, yoldaşları neye uğradıklarını şaşırdı. Ama Davud onlara gizlice göz kırptı, yüreklerini ferahlattı.

Subay askerlerine seslendi.

– Hey! Bu ahmak Golyat'ı öldürenin kendisi olduğunu söylüyor.

Hepsi kahkahadan kırıldı, dudaklarını bükerek Davud'un kaslarını sıktılar. Ses çıkarmadı, eğleniyormuş gibi yaptı; ne de olsa Kenanlılar eğleniyordu, eğlencelerine ilişmemek daha hayırlı olacaktı.

– Siz hangi kralın askerlerisiniz? diye sordu, oyunu anlayan Ebyatar.

– Akiş'in. Gat kralı.

– Kralınız zengin mi?

Subay kahkahayı patlattı: "Kral dedik ya, evlat."

Artık hep birlikte gülüyorlardı. Bir zamanlar şu Davud'un korkulacak bir savaşçı olduğunu sanmışlardı, oysa şimdi karşılarında duran hafif aptal bir gençti.

– Evet, açız! diye bağırdı Davud.

Yoldaşları da ona katıldı, acıkmışlardı, hem de çok. Subay onlara ekmek ve peynir verilmesini buyurdu. Yiyeceklerin üzerine atılışları, ellerine geçirdiklerini yutuşları, yalan söylemediklerini gösteriyordu.

– Onları krala götürmeli, dedi bir asker. O da şu korkunç Davud'u tanıdığına mutlu olacaktır!

– Orada yemek de yiyebiliriz, dedi Davud. Gat'tan bu kadar uzaklarda, ne yapıyorsunuz?

Gat kıyı platosunda bir kentti, oysa Kenanlılar Gat'tan uzaklaşır gibiydiler.

– Kral Saul'la görülecek bir hesabımız var!

Davud kollarını salladı, Golyat'ın kılıcını kaldırmaya çalıştı, ama boşuna. "Ben de gelebilir miyim? Onu hiç sevmiyorum!" diye bağırdı.

– Hayır, Saul'u sevmiyoruz! Hem de hiç! diye ekledi askerler ve Ebyatar. Biz de sizinle gelmek istiyoruz!

Oysa subay ile çevresindeki askerler bu serserilerin askerî yetenekleri konusunda oldukça kuşkuluydu.

– Sizi Gat'a göndereceğiz, dedi subay. Davud ve arkadaşlarını götürmek için yirmi kişilik bir birlik seçti. Akiş'in askerlerinin erzakı bol olduğundan, bu, karnı tok üç günlük bir yürüyüş demek oluyordu. Tabiî şarabı saymazsak.

– Ne yapıyoruz? diye fısıldadı Davud'un yoldaşlarından biri, bir gece.

– Bana bırak.

– Şimdi kaçmamızı istemiyor musun?

– Çok tehlikeli.

– Aptal gibi görünmeye devam mı edeceksin?

– Tabiî.

Üç gün sonra Gat'a vardılar. Davud her yerde olduğu gibi orada da ünlüydü. Akiş'in sarayına giden yolun üzerinde kalabalıklar onun onuruna şarkı söylüyordu. "Saul binlerce insan öldürdü, oysa Davud on binlerce." Ne var ki Gat'ın halkı Filistîlerden oluşuyordu, bu şarkılar Davud ve arkadaşlarının hayatlarına mal olabilirdi. Kafile saraya varıp da Davud büyükçe bir salona alındığında, dipte oturan şişman ve somurtuk adamın Kral Akiş olduğunu tahmin etti. Topallayarak, aptal bir ifadeyle krala doğru ilerledi.

Kral gözlerine inanamadı, şaşkınlıktan hayrete düştü. Yanındakiler de gözlerini açarak bakakaldı.

– Sen Yesse'nin oğlu Davud musun?

– Hizmetkârınım, ey soylu Kral. Ayakta sallanıyor, bu çocukça hareketinden rahatsızmış gibi etrafına bakınıyordu.

– Golyat'ı öldüren sen misin?

– Golyat'ı öldüren benim, diye bağırdı kollarını kaldırarak; neredeyse dengesini yitirip düşüyordu. Çaylak gibi çığlık attı. Kral, karşısındaki yalancı pehlivana yakından bakmak istermiş gibi boynunu uzattı. Susadım, dedi Davud, gözleri birer çizgi halinde gülümseyerek. Daha da kötüsü, salyası sızıyordu. Dudaklarının kenarında tükürük toplanmıştı.

– Nasıl öldürdün onu?

– Bir taş. Güm! Düştü! Anlattıklarını hareketleriyle destekledi, kral kaçarcasına sakınmak istedi.

– Susadım, dedi Davud.

– Ama bu bir salak! diye bağırdı kral. Davud ile yoldaşlarını getiren askerlere döndü. Tam bir salak! Bir deliler ile salaklar eksikti, onları da getirdiniz, öyle mi? Şuna içecek bir şeyler verin, sonra arkadaşlarıyla birlikte def edin. Hem de hemen!

Askerler Davud ile arkadaşlarını yakaladılar, sarayın kapısına doğru sürdüler. Onlara su dolu kupalar verdiler, sonra da alay ederek Golyat'ı yenen ile kader arkadaşlarını

kentten kovdular. Ebyatar hâlâ korkudan titriyordu.

Güneş alçalmıştı. Gat'tan yeterince uzaklaştıklarında, Davud "İyi kurtulduk!" diye bağırdı. Sonra hepsi çılgınca, katıla katıla gülmeye başladılar.

Bir hırsız pazarı

Gerisingeri döndüler. Kıyı Filistîlerin elindeydi, bir kez daha düşmanın eline düştüklerinde, bu kadar kolay kurtulmaları mümkün olamayabilirdi.

– Bari kendimize ait topraklarımız olsaydı, diye bağırdı Davud'un yoldaşlarından Aşmonalı İşbozet.

– Bir de biraz daha kalabalık olsaydık, diye ekledi Davud.

Hebron Dağı eteklerindeki Kenan kenti Adullam yakınlarındaydılar. Filistîlerle karşılaşmamak için genişçe bir daire çizdiler, sakızağacı ve ılgın kaplı bir bölgeye düştüler, sığınabilecekleri meşe ormanına doğru yol aldılar. Karınları hâlâ zil çalıyordu.

– Yılan bile yerdim, diye bağırdı Ebyatar.

– Önce yakalaman gerekir, dedi Davud.

Bir su birikintisine varınca, oldukları yerde kaldılar. Suyun kenarında, akşamları güvercinlerin de yaptığı gibi, çalıhorozları su içiyordu. En az yüz çalıhorozu. Rüzgâr onlardan yana esiyordu, Davud ile arkadaşlarının kokusunu almadılar, seslerini duymadılar. Adamlar birden fırladı! Vahşi birer hayvan gibi sıçradılar, kimi suyun içine, kimi otların arasına düştü, her birinin elinde bir çalıhorozu vardı; içlerinden ikisi ikişer hayvan yakalamayı başarmıştı. Böylece sekiz kişiye toplam on çalıhorozu düşüyordu. Sonunda, bir geceliğine de olsa, mide yerine taşıdıkları delikleri dolduracak gibiydiler.

Sonunda iş, hemen her yerde olduklarını bildikleri Filistîlerin dikkatini çekmeden ateş yakmaya, horozları pişirmeye kalmıştı. Ormanda uygun bir yer ararlarken, Ebyatar bir mağara ağzı gördü. İçeri daldılar.

Soğumuş küller, yemek artıkları, döşeğe benzer ot yığınları, oldukça geniş mağaranın kısa zaman önce başkalarına da sığınak oluşturduğunu gösteriyordu. Açlıktan gözleri başka şey göremez durumdaydı, ellerindeki hayvanların tüylerini yolup temizlemeye, kanlarını akıtmaya koyuldular; bu arada Davud ile Ebyatar çakmaktaşlarını birbirine vurdu, kıvılcımı çalı çırpıyla, kuru yapraklarla besleyerek ateş yakmaya giriştiler.

Mağarayı bir duman ve tüy bulutu kapladı, aldırmadılar. Askerlerden biri yanında bakır bir tas getirmişti, çalıhorozlarının yağını tasta topladılar, kalan son iki çöreği tasın içine ufalayıp yediler. Onlara göre krallara layık bir ziyafet çekmişlerdi, aynı ziyafeti çalıhorozları geldiğinde tekrarlamaya kararlıydılar.

Kemikleri emmeye, şarabın yokluğundan yakınmaya başlamışlardı ki, iki adam göründü. Davud ve arkadaşları ellerindeki yağları bile silemeden silahlarına sarıldılarsa da yeni gelenler kollarını kaldırdı.

– İlahlar aşkına! Evimize hoş geldiniz!

– Ne demek, evimize? diye meraklandı Davud.

– Bu bizim mağaramız; biz burada yaşıyoruz, dedi adamlardan saçlarını kızıl bir yele gibi taşıyan irisi. Öteki, yanık tenli olanı yoldaşından daha bakımlı değildi. İkisi de ne askere ne köylüye ne de çobana benziyordu; üstelik ikisinin de belinde kocaman hançerler vardı.

– Silahlarınızı bırakıp, oturun, dedi Davud. Sonra konuşuruz. İki adam denileni yaptı, dolu oldukları anlaşılan erzak torbalarını yere bıraktılar, yanına da bir kırba şarap. Adullam'a yürüyerek bir saatlik yolda olmanıza karşın, neden mağarada yaşıyorsunuz?

– Ben de sana aynı soruyu sorabilirim, dedi adamlardan biri sırıtarak. Belki de aynı mesleği yapıyoruz.

– Hangisini?

– Biz hırsızız.

Açıklamayı yapan, ışıltılı gözlerini Davud'a çevirdi. Yap-

tıklarından kesinlikle utanmadığı açıktı. Ebyatar ve askerlerin gözleri fal taşı gibi açıldı.

– Dinle, dedi adam. Eğer bir kral olsam ve komşu kenti yağmalasam iyi bir iş yaptığım söylenirdi. Benim ile bir kral arasındaki tek fark, benim kral olmamam.

Davud gülmeye başladı: "Neden hırsız oldunuz?"

– Çünkü kralımız bize ganimetten düşen payımızı vermedi, dedi kızıl saçlısı. Böyle sorular sorduğunuza göre, siz hırsız değilsiniz?

– Öyleyse o kırbada da çalınmış şarap olmalı? diye sordu Ezer.

– Doğru görmüşsün yabancı. Ben de senin susamış olduğunu gördüm.

Kırbanın kaytan bağlarını çözerken, öteki sekizi genellikle su içtikleri bakır taslara sarıldı.

– Bir dakika, diye bağırdı Davud. Sen ve arkadaşının şarap içirdikten sonra bize saldırmayacağınızı nereden bilelim?

Yanık tenlisi güldü. "Biz akıllı hırsızlarız yabancı. Sizin neyinizi alalım? Birer çakıl taşı kadar yoksul olduğunuzu anlamak için yediklerinize bakmak yeterli." Şarabı dağıtmaya koyuldu.

– Celile şarabı bu, dedi Ezer.

– Doğru. Bunu varlıklı bir tüccara mal götüren kervandan aldık. Sadece şarapla da yetinmedik.

Yere bir örtü yaydıktan sonra çantasını devirdi, içindeki peynirleri, kurutulmuş balıkları, susamlı ekmekleri, ballı çörekleri, hurmaları, zeytin kaplarını... gözler önüne serdi. Oldukça inandırıcı bir davet gibiydi.

– Adın ne? dedi Davud.

– Benim adım Amon. Arkadaşımınki de Eli. Ya sen?

– Davud.

– Gibea kralının adamlarının her yerde aradığı Davud olmayasın? Davud başıyla onayladı. Demek Golyat'ı öldüren sensin, dedi adam Davud'un yanında, yerde duran kılıca bakarak. Peki senin gibi bir kahraman nasıl oldu da açlığını bastırmak için çalıhorozlarına kaldı?

– Uzun hikâye, dedi Davud.

Amon susamlı ekmekleri dağıttı, sonra da küçük ve sert

yuvarlak peynirleri. "Ekmeği kesmek için bıçağımı kullanabilir miyim?" diye sordu alayla. Sessizce ekmeği ve peyniri çiğnedi, sonra cömertçe yerdeki yiyeceği gösterdi: "Buyrun. Daha da var. Bize katılırsanız aç karnına koşturmaktan, boş mideyle uyumaktan kurtulursunuz."

– Hırsızlık yapan kral görülmüştür, ama taç giyen bir hırsıza hiç rastlanmadı, diye cevap verdi Davud. Onun için, sizin bize katılmanız daha doğru olur.

– O zaman ne yiyeceğiz?

– İnsanlar bize yiyecek verecek, çünkü onları koruyacağız.

– Kime karşı?

– Hırsızlara, dedi Davud gülümseyerek. Amon ve Eli kahkahayı patlattı. Kral olunca da, sizleri birliklerimin başına geçiririm.

– Çünkü kral olmak istiyorsun? diye sordu Amon alayla.

– Oldu bile, dedi Ezer.

– Bizimle alay mı ediyorsun?

– Yahudilerin Büyük Yargıcı onu Saul'un yerine kral seçti, diye açıkladı Ezer.

– Durumunuzun nedeni şimdi anlaşıldı, dedi Eli düşünceli düşünceli.

Ertesi sabah, Davud'un küçük kafilesi on kişi olmuştu. İki gün sonra, iki hırsızın altı arkadaşının da katılmasıyla on altı.

Kavuşma

Köylerde konakladılar, tarlalarda ya da evlerde verdikleri hizmetler karşılığında birer döşek, karınlarını doyuracak bir sofra buldular. Yaptıkları işler köyden köye değişti: toprak çapalamak, zeytin ya da badem toplamak... Kimse onları tanımadı, tanış çıkmadı, ama Dueg'in ihanetinden beri dikkatli davranmak zorundaydılar. Köylüler bazen Davud'un sıcaklığının etkisinde kalıyor, bazı akşamlar ona şarkı bile söyletiyorlardı, ama Davud Saul'un casusları tarafından tanınmaktan endişeliydi. Adını sorduklarında "Davud" diyordu, hatta bazıları, "Anlaşılan pek yakın bir gelecekte Davud adında güzel bir kralımız olacak" diye cevap veriyorlardı. Bazıları askerlere genç kralın Saul'un çocuğu olup olmadığını soruyordu, ama kimse karşılarındaki kişinin müstakbel kral Davud olduğunu aklından bile geçirmiyordu. Kızların gözlerindeki bakış Davud'u düşler dünyasına gönderiyordu. Yüreği Gibea'da kalmıştı, ama Samuel'in Saul'un soyunun laneti konusunda anlattıklarını unutmamıştı.

Her halükârda kafan bir sürü sorunla meşgulse, yüreğin özgür olmaz. Düşman her yerdeydi: Saul'un adamları, Filistîler. Tuz Gölü'ne, kıyıda Beytharaba olarak adlandırılan köye vardıklarında balıkçılar adını sordu, Gibea'dan gelen askerlerin de aynı isimde genç bir adamı aradıklarını anlattı. Dünyada Davud'dan bol isim olmadığını söylemekten başka bir şey gelmedi elinden. Yahudiye lehçesiyle konuştuğu için

fazla yabancıya benzemediğinden, konuyu kapatmayı, daha fazla soru sorulmadan oradan uzaklaşmayı başardı.

Akor Vadisi'nden, Yerüel Çölü'nden geçtiler, önce Yahudiye Çölü'ne, oradan da Zif Çölü'ne ulaştılar. Davud orada yaşlı bir çobanla dostluk kurdu, işinde yardım edip sofrasını, evini paylaştı. Ötekiler değişiklik olsun diye avlanıyordu. Davud Beytüllahim'in yürüyerek iki günlük yolda olduğunu düşündü. Belki bir gün oraya dönecek, yeniden koyunlarının başına geçecekti. Onu gerçeğe döndüren, kılıcın ağırlığı oldu. Büyük Kâhin başka türlü karar vermişti.

Geceleri mehtaba bakıyordu. Aradan bir mehtap geçmişti, Davud Samuel'in sözlerinin de, bundan önce bir sürü insanın sözü gibi rüzgâra kapılıp dağıldığını düşündü. Yoksa başarısızlıklarıyla mı ünlenecekti? Ya ötekiler, öteki hepsi, Mikal, Yonatan, Ezer... onlara ne olmuştu? Yoksa onu unutmuşlar mıydı?

Ertesi gün, yaşlı çobanla birlikte sürüyü güderken önlerindeki yolun bir kervanın atlarının, katırlarının, eşeklerinin toynakları altında tozuduğunu gördü.

– Bu insanlar buralarda ne arıyor? diye homurdandı yaşlı çoban. Elini hançerinin kabzasına koydu. Bölge eşkıya kaynıyordu; ama genellikle beş ya da altı kişilik gruplar halinde dolaşıyorlardı. Oysa bu gelenler çok daha kalabalıktı. Üstelik eşkıya ata binerdi, eşeğe değil.

Hançerinin kabzasını avucunda sıktı, küçük kervan yoldan ayrılıp da onlara doğru dönünce kaşlarını çattı. Davud ayağa kalktı, ağzı şaşkınlıktan açılmıştı. Öndeki atlıya doğru koştu.

– Yonatan! diye haykırdı. Çığlığı ovayı kaplayan miskotlarının, peygamberçiçeklerinin, acı baklaların üzerinde rüzgâra kapılıp dağıldı. Öndeki atlı durdu, hemen atından indi, Davud'a doğru koşmaya başladı. Sarıldılar, bir kez daha sarıldılar.

– Terk edildiğime inanmaya başlamıştım! dedi Davud.

– Gördüğün gibi! dedi Yonatan gülerek.

Bir başka binici de yere atladı, mızrakçıların en yeteneklilerinden biri, Yoab. Kervanın geri kalanı, yaşlı çobanın kuşkulu gözleri önünde, köpek havlamaları arasında durdu.

– Bütün bunlar senin adamların, dedi Yoab. İşte halkının tohumları.

Zırhları ve erzak torbalarıyla birlikte iki yüz kişiye yakınlardı. Davud'un yüzü kızardı, gururun kızarıklığı, güvenin kırmızılığı. Kollarını göğe kaldırdı. "Tanrı'ya şükürler olsun!" diye bağırdı, beklenmedik bir heyecanla.

– Tanrı'ya şükürler olsun! diye tekrar etti ötekiler.

Ebyatar ve diğerleri de avdan döndü, Davud'a ilk katılan altı asker, arkadaşlarını görünce gözlerine inanamadı. Çığlıklar atıldı, kahkahalar patladı, danslar edildi. Davud yayan gelenleri karşılamaya gitti. Aralarından üçü koşarak geldi ve hep birlikte sarılarak Davud'un ayaklarını yerden kesti, Davud gülerken ötekiler neşeli çığlıklar atıyordu. Gelenler abileriydi, üç okçu, Eliab, Abinadab ve Şamma.

– Golyat'la boy ölçüşmek istediğim gün beni nasıl azarladığını hatırlıyor musun? diye sordu Davud Eliab'a, ayakları yeniden yere değince.

– Efendimiz Yehova'nın koluna güç vereceğini nereden bilebilirdim? dedi Eliab.

Efendimiz. Demek ki onlar da Samuel'in tanrısını kabul etmişlerdi. Bir şey söylemeden döndü, ötekileri, on okçu ile on mızrakçıyı, adlarını hatırlayarak teker teker selamladı. Artık buyruğunda yüz yirmi yedi asker vardı.

– Peki ama Saul bunlara ne diyor? diye sordu Davud, Yonatan ve Yoab'a dönerek.

– Saul'un ne dediğinin ne önemi var? diye cevap verdi Yoab. Bu adamlar gerçek kralın askerleri olduklarına inanıyorlar.

Davud bu boşboğazlığı duyunca ürperdi. O ana kadar sessiz duran Yonatan elini Davud'un omzuna koydu. "Daha da gelecekler, çok kalabalık gelecekler" dedi başını eğerek. "İsrail'e senin hâkim olacağını biliyorum artık. Ben senin yaverin olacağım.

– Tanrı seni korusun! diye bağırdı Davud. Dediğinin olmasını diliyorum! Sonra, hiç beklemeden sordu. Mikal?

Yonatan'ın yüzü, cevabı kelimelerden önce verdi. "Sağlığı ve güvenliği yerinde, ama mutlu değil." Üzüntülü gözlerle Davud'a baktı. "Babam senin kaçışından onu sorumlu tuttu. Onu başkasıyla evlendirdi."

– Bir başkasıyla! diye bağırdı Davud.

– Paltiyel. İyi biri.

Davud'un gözleri yaşardı.

– Peşinden gelmeliydi, dedi Yonatan. Ben de seninle gelmeliydim. Seni seviyorum, burada olmam da bunu kanıtlıyor sanırım?

Davud uzunca bir süre sessiz kaldı. Saul'un iki kızıyla, önce Merab'la, sonra da Mikal'la evlenmesinin böylesine engellenmesinin bir anlamı vardı kuşkusuz. Sözü değiştirmek için döndü, ciddi bir yüzle konuşulanları dinleyen Ezer'e bakarak sordu: "Gibea'dan böyle silahlı mı geldiniz? Dikkat çekmiş olmalısınız!"

– Hayır, dedi Yonatan. Yolumuz çok uzun değildi. Şefela'dan, Lakiş dolaylarından geliyoruz. Babam ile Abner bölgede toplanan Filistîlere karşı bir saldırı hazırlıyor.

– Ya ilk çarpışma?

– İşte Filistîleri güneye kaçmaya zorladı ya.

– Öyleyse ben de size katılmayacak mıyım? diye bağırdı Davud.

Yonatan ağır ağır başını salladı. "Hayır, Davud. Hain bir okla kolayca vururlar seni. Bu savaş artık senin savaşın değil. Nedendir bilmem, her sabah kalktığımda babamın güneşinin batmakta olduğunu düşünüyorum. Karım özürlü bir çocuk doğurdu. Bu işareti beğenmedim. Bunun anlamı talihin bizden yüz çevirdiği. Hayır, tekrar ediyorum, bu senin savaşın değil. Senin savaşacağın birçok çarpışma var."

Ezer Davud'un ellerine sarıldı. "Eğer gelmeseydik, sana ihanet etmiş olacaktık. Anlıyorsun, değil mi? Bize katılacak olanlar da, eğer gelmezlerse, sana ihanet etmiş olacak."

– Halkımı korumak zorunda değil miyim? diye sordu Davud cevap olarak.

– O henüz senin halkın değil, dedi Yonatan. Önce hayatta kalmayı başarman gerek, Davud.

Neredeyse kelimesi kelimesine Samuel'in söyledikleri. Davud donakaldı. Aşk, tanrısal ilhamla aynı kelimeleri bulmuştu. Belki de ikisinin arasında pek bir fark yoktu.

– Şimdi babamın ve kardeşlerimin yanına gidiyorum, dedi Yonatan. Atına bindi, içten bir selamdan sonra atının başını çevirdi. Kısa süre sonra, büyük bir toz bulutunun ortasındaki bir binici gölgesine dönüştü.

– Çok güzel, dedi Davud Yoab'a, heyecanını bastırmaya çalışarak. Sence buraya kaç kişi gelecek?

– Bence üç yüz. Ama firarların etkisini bilemem. Çoğu asker için sen zaferin ruhusun. Birkaç gün içinde burada bin kişinin toplandığını görürsem şaşmam.

– Öyleyse bize güvenli bir yer gerek, dedi Davud. Burada, savunmasız bir şekilde çölde kalamayız.

Düşündüler, en yakın ve en uygun yerin Hebron'un güney yamacındaki Horha köyü olduğuna karar verdiler. Köyün nüfusu azalmıştı, ama orada hâlâ üç kuyu vardı.

– İbrahim Hebron'da uyuyor, dedi Davud düşte gibi.

Yaşlı çoban yere çömelmiş, elleri çenesine dayalı, gençlerin gürültüsüne aldırmadan konuşulanları dinlemişti.

– Demek Kral Davud sensin, demişti beriki vedalaşmak için yaklaştığında. Ben de diyordum ki...

– Ne diyordun?

– Üzerinde ilahî bir işaret bulunmadığı halde fazla güzel olduğunu.

Abigail

Gerçekten de geldiler, dalga dalga geldiler. İlk gün elli, ikinci gün on, üçüncü gün yüz. Akın akın. Ezer, dördüncü gün üç yüz yirmi üç kişi saydı.

Akın durmadı. Sanki Beytüllahim'in üzerinde bir yıldız parlıyor, insanlara katılmak istedikleri, katılıp zaferlere garkolacakları parlak bir kader gösteriyordu. Bir insanın zafere ihtiyacı vardır. Bir askerin de iki kişilik zafere; üstelik bu İbranîlerin hepsi de askerdi.

On günde yüzlerce kişi oldular. Asker kaçakları değil, heyecanlı, istekli insanlar. Davud olmadan savaşmak, insanların bütün tutkusunu söndürüyordu; oysa insan ancak tutkulu olunca iyi savaşır. Her an çevresini alıyorlar, onu görmek, dinlemek, mümkünse de dokunmak istiyorlardı.

– Bizi hangi savaşa götüreceksin? diyorlardı.

– Yarınki savaş hepsinden daha büyük, hepsinden daha güzel olacak, diyordu cevap olarak.

Bazılarının kadınları da geliyordu. O güne kadar bir avuç eviyle küçük bir köy olan Horha'nın aceleyle genişletilmesi gerekiyordu. Köy halkının, şimdiye kadar hep efendisiz yaşamaya alışmış Moavlıların şaşkın bakışları altında surlar örüldü, bir gözcü kulesi yükseldi, evler, bir de hamam yapıldı. Göz açıp kapayıncaya kadar Horha kaleye döndü. Üzerinde tartışılacak bir şey yoktu; kaldı ki Moavlıların da itiraz etmeye niyetleri olduğu söylenemezdi. Bu insanlar onlara iş

getiriyordu; eskiden, kervanları mola verdiğinde buraya gelmeye tenezzül bile etmeyen Arap kervancılar şimdi şaşkın nidalarla koşup gelmeye başlamışlardı. Horha artık bir kentti. Bunun nedenini öğrenmek istediler. "Kral Davud'un iradesiyle" cevabını aldılar. Kervancılar Saul'un öldüğünü, yerini oğlu Davud'un aldığını sandılar. Ya da onun sadece Yahuda kavminin kralı olduğunu düşündüler. Tahta geçme hikâyeleri hep gizemli kalmıştı.

Çoğunluğu çobanlık yapan Horha halkını sevindiren bir diğer neden de, yeni gelenlerin onları eşkıyaya karşı koruması oldu. Amonlu olsun, Moavlı olsun, çevredeki diğer köylüler de durumdan memnundu. Koruma ücretini mal, hayvan, hububat olarak ödemeye hazırlardı.

Gerçekten de haramîlerin komşu Araba'dan gelip bölge insanını haraca kesmediği hafta yok gibiydi. Her zamanki gibi, beş ya da altı kişilik gruplar halinde, hızlı atlara binerek geliyorlar, çevrelerini korkutmak için işe bir iki kişiyi öldürerek başlıyorlar, böylelikle niyetlerinin ciddi olduğunu kanıtlıyorlardı. Kısa sürede askerlerle karşılaşmaktan, ellerinde mızrak ve kılıçlarla üzerlerine saldıran insanlardan kaçmak zorunda kalmaktan bıktılar. En büyük düşmanları da artık komutan rütbesini almış olan Amon, Eli ve onların çevresindeki eski haydutlardı. Aslında geriye tek bir haramî bile kalmayacaktı, ama Amon her seferinde birinin kaçmasına göz yumulmasını buyurdu, böylece bozgun söylentileri daha da hızlı yayılacaktı. Birkaç hafta kadar sonra, bölgeye gerçek bir barış ve huzur geldi. Davud Yahudiye'nin önemli bir bölümünün güvenliğini sağlıyordu. Yiyecek, elbise ve hizmet ihtiyaçlarının büyük bir bölümünü de bu koruma görevinden sağlamaya başlamışlardı artık.

Henüz İşrail kralı olmasa da, Davud şimdilik Lut Gölü'ne kadar bütün Yahudiye Çölü'nün efendisiydi.

Ne var ki, Saul'un yanından kaçıp onlara katılanların sayısı arttıkça, durumları giderek tehlikeye girdi. Bölgenin et ve hububat imkânları ihtiyacı karşılamamaya başladı. Üstelik hem ihanet hem de dedikoduların yayılmasıyla Davud'un ve arkadaşlarının haberleri Gibea'ya kadar ulaştı. Bölgenin güvenliğini sağlayacak güçte olabilirlerdi, ama henüz Saul'un birliklerinin karşısına çıkacak durumda değillerdi.

– İttifaklar kurmalıyız, dedi ansızın Davud çevresinde toplanan abileri, Ezer ve bazı subaylardan oluşan heyete.

Gözcülerin daha birkaç gün önce Saul'un askerlerinden oluşan bir birlik gördükleri düşünüldüğünde, ittifakın ne kadar acil olduğu anlaşılacaktı. Saul'un askerleri Horha'nın çevresinde dolaşmışlar, keşif yapmışlardı. Onlarla karşılaşan bir çoban gelip duyduklarını anlattı. "Demek sahtekâr ile asi arkadaşları burada saklanıyor?" demişti askerler. "Filistîlerin işlerini bitirir bitirmez buraya gelip onların hesabını da göreceğiz." Davud Horha'nın uzun bir kuşatmaya dayanamayacağını, Saul'un birkaç bin askerle gelmesi halinde pek şansları olmadığını biliyordu.

– Önce erzak konusuna bakalım, dedi Ezer.

Karmel'de, Hebron'un güneyinde, Davud ve arkadaşlarının oluşturduğu güvenlik ağından yararlanan Nabal adlı zengin bir hayvan yetiştiricisi vardı. Toprakları ve evlerinin dışında, üç bin koyunu ve bin keçisiyle Nabal önemli biriydi. Davud ona dört elçi gönderip bir anlaşma önerdi.

Elçiler ertesi akşam, öfkeli ve yorgun döndüler. Nabal onları dinlememiş, kovmuştu.

– Kim bu Davud? Yesse'nin oğlu dediğiniz, kim? Bugün kaçmayı başaran her köle kendini kral ilan ediyor! Rüzgâr satıyor, karşılığında da et istiyorsunuz! diye gülmüş, alay etmişti. Herkesin bir palavracı, bir sahtekâr olduğunu söylediği efendinize gidin ve söyleyin, hayvanlarımı kimseye vermiyorum! Kendimi hem ona hem de diğer haydutlara karşı koruyabilirim ben!

Davud öfkelendi. "Ona sahtekârların silahlarının ne işe yaradığını göstereceğiz!" diye bağırdı. En kısa zamanda bir cezalandırma saldırısı yapmaya karar verdi.

Ne var ki ertesi sabah şafak sökerken, gözcüler kaleye bir kervanın yaklaştığını bildirdi. Bir kervan! Davud sıçradı, kalktı. "Koyunlar, keçiler, sığırlar!" diye bağırdı surların dibindeki gözcü kulesindekiler. Silahlı bir saldırı değil yani. Daha da harikası önde, dişi bir eşeğe binmiş bir kadının yönettiği bir kervan! Davud gülmeye başladı.

Kadın Horha'ya tırmanan patikaya saptı, kentin kapısına vardığında onu karşılamaya gelen Davud daha da şaşırdı. Kadın güzeldi. Davud'u tepeden tırnağa süzdü, onu tanıyor

gibiydi. Kölelerinden biri koşturdu, kadının eşeğinden inmesine yardım etti. Davud da elini uzattı. Kadın Davud'un önünde diz çöktü. Davud eğildi, kadını ayağa kaldırdı.

– Senin kral diye anılan Davud olduğunu sanıyorum, dedi kadın. Ben Nabal'ın karısıyım, adım da Abigail.

– Evet, Davud benim.

– Eğer hâlâ kral değilsen, kısa süre sonra olacaksın, dedi kadın çın çın sesiyle. Çevresine toplanmış erkeklerin gözlerinin içi gülüyordu. Kadının hayatının baharı biteli epey zaman geçtiği belliydi, ama yaz da oldukça cömert davranıyordu; kaldı ki belli belirsiz düzgün sürmüş, yüzünün renklerini daha da belirginleştirmişti. "Güzel bir kadın" diye düşünüyordu ki, kadın sözlerine devam etti.

– Bir kralın güzel olması şart. Sen güzelsin. Efendim ve sahibim Nabal, dedi harmanisinin kukuletasını düzelterek. Çobanlarla konuşa konuşa onların âdetlerini kaptı. Zaten adından da belli değil mi?[1] İşte bu nedenle, itirazlarımı dinlemedi, sana yaptığın kral korumasının karşılığını vermeye yanaşmadı. Ben onun yanlışını telafi etmeye geldim, dedi kölelerinin Horha'nın dar meydanına sığdırmaya çalıştığı hayvanları göstererek. Burada otuz koyun ile kuzu, bir o kadar da keçi var. Altı da öküz. Bir de kümes hayvanları, buğday, peynir ve şarap getirdim.

Davud kendini gülümsemekten alamadı. Gerçekten de gördükleri kadının söylediklerini doğrular gibiydi. Eşeklerden biri ayaklarından bağlanmış tavukla, diğeri de şarap kırbasıyla yüklüydü. Anlaşılan Abigail işini yarım bırakanlardan değildi...

– Kentimize hoş geldin Abigail, Tanrı senden şefaatini esirgemesin. Ama söyle bana...

Kadın Davud'un sözünü kesti. "Bütün bunlar çalıntı Davud. Bunlar mohardan benim payıma düşenlerin sadece bir bölümü." Ezer Mikal'ı alabilmek için Davud'un ödemek zorunda kaldığı iki yüz sünnet derilik moharı düşünüp gülümsedi. "Bunun adil olduğunu düşünüyorum." Kadın güvenle, söylediğinden emin ve sıcak bir samimiyetle konuşuyordu.

– Adaletli düşüncelerin için Tanrı seni ödüllendirsin, de-

1 Nabal, İbranîce "köylü" demektir.

di Davud. Benim tek endişem, kocanın senin bu düşüncelerini paylaşmaması...

Kadın Davud'un sözlerini bir el hareketiyle kesti. "Onu yoksulluğa düşürmek için birkaç baş hayvandan çok fazlası gerek, inan bana" dedi. "Kocam çok varlıklıdır."

Davud evine döndüğünde karşılaşabileceği muameleden söz etmemeyi uygun gördü. Abigail bir bardak su istedi. Davud bir kupa demirhindi şerbeti getirtti, yemeğe kalmasını önerdi.

– O zaman geceyi burada geçirmem gerek, dedi Abigail.

– Sana ve cömertliğine layık bir yer hazırlatırım, diye cevap verdi Davud.

Kadına kendi evini verdi; o gece Ezer'le birlikte yatacaktı. Askerler hayvanları artık çok daralmış olan ağıllara sığdırmaya çalıştılar. Abigail, peşinde köleleri, geçici evine doğru yürüdü.

O gece, haftalardan beri ilk kez Horha'da şölen yapıldı. Yemek basit ama boldu, şarap ise her zamankinden fazla aktı. Abigail sofranın başında, bir kraliçe gibi oturuyordu. Davud'un sağında, sanki tahtta gibiydi. Lambaların kusurları saklayan ışığında, zarafet ve soylulukla oturuyordu.

Davud ise kadının cömertliğinin görüldüğü kadar içten olup olmadığını merak ediyordu. Nabal'ın eşi böylesi bir yolculuk için hiç de gerekli olmayan şeyler almıştı yanına, mesela mücevherlerini. Böylesine cömert niyetli birinin, bu denli süslenmesi de olağan değildi. Bir de kara çalınmış kirpikleri arasından gözlerini süzerken, Davud'u Saul'la arasında geçenler konusunda ustalıkla sorguya çekmesi onu ele verdi. Belki de sadece dikkat çekmek, hoşa gitmek istiyordu. Davud'un gözleri gerçeği görmekte gecikmedi: Abigail müstakbel kralın yakınlığını kazanmaya gelmişti.

Ne var ki evliydi, ertesi gün de evine döndü. Öykünün geri kalan bölümünü Abigail'in adamları anlattı. Eve döndüğünde, Nabal'ı sanki taç giymiş gibi neşeli, adamlarının arasında eğlenirken buldu. İçkinin etkisi altındaydı, neşeli olmakla birlikte, karısının başından geçenleri dinleyecek durumda değildi. Abigail öyküsünü ertesi gün anlatmaya karar verdi.

Anlattıkları etkisini göstermekte gecikmedi: Nabal öfke-

den mosmor oldu, sonra da yığılıp kaldı. Ölmemişti ama ölüden de farksızdı. On gün sonra gelen ikinci bir darbeye dayanamadı. Abigail artık duldu. Cömertlik pintiliği öldürmüştü.

Haberler Horha'ya ulaşmakta gecikmedi. Abigail'in Davud'a gösterdiği ilgiyi ve Davud'un rahatsızlığını gören Ezer, önderinin yanına gitti. "Senin durumundaki bir erkeğin birden fazla karısı olması gerekir" diye açıkladı düşüncesini. "Benim anladığım kadarıyla, Abigail kendini sana vermeye hazır. Üstelik bence o bölgedeki en uygun kısmet." Davud da aynı fikirdeydi, emir subayını gidip Abigail'e evlenmeyi önermekle görevlendirdi. Altı ay önce evlenme çağına girmiş bir bakireyle, Yizreel[2] kentinden zengin bir tüccarın kızı Ahinoam'la da bir düğün düzenlenmişti. Davud her iki düğünün de aynı gün yapılmasına karar verdi.

Öyle de oldu. Ezer silahlı bir bölükle Karmel yolunu tuttu. Abigail onun gelişini uzaktan görmüş olmalıydı, çünkü evinin kapısında bekliyordu. "Davud senden karısı olmanı istememiz için gönderdi bizi" dedi Ezer sadece.

Abigail yere kapandı. "Efendimin hizmetkârının ayaklarını yıkayacağım" dedi.

Bir saat içinde hazırlandı, eşyalarını taşıyan beş hizmetkârını aldı, dişi eşeğine bindi ve Ezer ile adamlarının korumasında Horha yolunu tuttu. Ezer ile adamları ertesi gün de Ahinoam'ı almaya gittiler.

Üç gün sonra, Karmelli bir rahip olan Yohafat, Davud'u Abigail ve Ahinoam'la evlendiriyordu. Biraz sarhoştu, törenden sonra düzenlenen şölende İsrail kralını evlendirdiğini anlattı durdu. Davud onu duydu, artık bir kralın damadı olmadığını düşündü.

Şölen, Horha'nın o güne kadar gördüğü en büyük şölendi. Abigail Davud'un sağına, Ahinoam da soluna oturmuştu. Biri dolgun, öteki zayıftı; biri beyaz, öteki esmer. Biri kayısı, biri hurma gibi. Kadınlarının başlarına gül ve defne karışımı taçlar yerleştirdi. Saul'un bağının koruklarının tadına bakmış; dişleri kamaşmıştı. Hayatının bir mevsiminin kaçtığını

2 Burada sözü edilen kent, Celile'deki Yizreel ya da şimdiki adıyla Esdrailon değil, Hebron Dağı'nda bulunan, Horha ve Zif Çölü'ne yakın olan Yizreel olmalıdır. Ahinoam'ın babasının adıyla bilinmemektedir.

hissediyor, sabırsızlıkla yeni mevsimi bekliyordu.

Davud yemeğin sonunda gözlerini göğe kaldırdı, ayın yusyuvarlak olduğunu gördü. Samuel'in kehanetinden bu yana üçüncü dolunay. Tanımadığı bir konuk Davud'u inceliyordu. Zayıf ve düşünceli bir genç. Davud'a yaklaşıp sordu: "Mehtapları mı sayıyorsun?"

– Evet, dedi Davud. Neden sordun?

– Ben Samuel'in yeğeniyim. Beni sana adının gökyüzüne yazılması için toplam yirmi beş mehtap geçeceğini söylemem için gönderdi. "Bir kehanet daha" diye düşündü Davud. Eğer bu kehanet de gerçekleşecekse, İsrail krallığına, gerçek krallığa topu topu yirmi iki dolunay kalmıştı.

Gece kayısı ile hurma arasında paylaşıldı. Davud bir başka kadını elde etmenin, bir kadını sevmenin en iyi yolu olduğunu düşündü; birinin balının tadına bakıldıktan sonra, ötekinin tadını daha iyi alıyordu insan. Şimdilik tek toprağının bir kadının karnından ibaret olduğunu düşündü. O nedenle bir palmiye ve bir kayısı ağacı dikti. Anlayacaklar mıydı kadınlar? Kelimelerden sakındılar, rüzgârlı ve uğultulu gece gibi, kısa inlemeler ve çığlıklarla yetindiler.

Şafak ve Abigail onu Ahinoam'ın yatağında uyur buldu. Abigail'in elinde, içine kuruüzüm atılmış bir tas badem sütü vardı. Birbirlerine gülümsedikten sonra, iki kadın bakışlarıyla anlaştılar. Onu uyandırmalı mı? Bu onuru bir güneş ışınına bıraktılar.

Engedi'de yüz yüze

Özel bir ordu, yaşayacak kadar yiyecek, fazladan seven zengin bir kadın... Davud'un uykusunu kaçırmak için bundan fazlası gerekirdi. Yine de gizli bir kralcıktan başka bir şey olmadığını düşünüyordu. Samuel'in ona hazırladığı kader bu muydu yoksa? Yoksa Büyük Kâhin yanılmış mıydı? Ne de olsa, Saul'u seçerken de yanılmıştı. Belki de onu; Davud'u kral seçerken de aynı yanılgının etkisindeydi?

Ancak Samuel'in düşü, onun da düşü olmuştu: on iki kavmi bir araya getirmek, Filistîlerin ve Kenanlıların kılıcı altında inleyen topluluklardan bir ulus yaratmak. Mızrakları ve kılıçları Tanrı'nın güneşini yansıtacak, gerçek bir ulus! Hakarete uğrayanlardan muzaffer askerler yaratmak! Kurucu ataların düşünü gerçekleştirmek: Vaat Edilmiş Topraklar'a, Gerçek Vaat Edilmiş Topraklar'a kavuşmak!

Bütün bunlar ne kadar uzak görünüyordu!

Üstelik, askerler de sabırsızlanıyorlardı. Davud'un yanına, zaferlerinden pay almak için katılmışlar, oysa sadece angaryayla uğraşmışlardı. Tabanları yağlayıp kaçan haramîlerin ardından seğirtmek... bu bir süre için eğlenceli görünebilirdi, ama insana ün kazandıracak olan bu değildi. Saul'un pis ruhunu hâlâ köpeklere teslim etmemiş olması da onları sık sık endişelendiriyordu.

Bir de Saul'un bitmek tükenmek bilmeyen, onulmaz nefreti vardı, tabiî. Davud hayattayken, kırılan onurunun, in-

sanlardan duyduğu korkunun onu rahat bırakmayacağı açıktı. Davud'un hayatına son verecek olan yaşlılığı olmayacağına göre, bunun için yüreğini delecek, bağırsaklarını parçalayacak bir kılıca ihtiyaç vardı. Bu kılıcı saplayacak olan ne ödlek Yonatan ne de askerlerinin kayıp kahramanları Davud'a karşı duyduğu hayranlığı silmekten âciz Abner'di. Yola düşüp, köpeğin oğluyla arasındaki hesabı kapamak, kısacası Saul'a düşüyordu. Davud, umutsuzluk ve uykusuzluktan çıldırmış, çocukları öldürülmüş bir dişi aslandan daha da tehlikeli rakibi Saul'u bugünlerde yolunun üzerinde bulacağını düşünüyordu.

Davud doğru tahmin etmişti.

Gerçekten de Saul'un ordusuna ait birlikler en az iki kez, bir kaleye dönüşmüş olan Horha'ya yaklaşıp keşif yaptılar. Hatta bir keresinde Davud iki ya da üç yüz kişinin başındaki adamın miğferinin altında Abner'i gördüğünü sandı. Ne var ki keşfe gelenler çarpışmaya girmedi. Davud'un askerlerinin komutanlarına bağlılıklarının yanı sıra, belki de Abner ileride İsrail kralı olacağını bildiği adama saldırmaktan çekinmişti. Belki de Yonatan'ın sözünü dinlemiş, böyle bir saldırıyı Saul'a bırakmayı tercih etmişti.

Söz konusu saldırının kolay olmayacağı kesindi. Her şeyden önce Yonatan ve adamlarının saldırıya katılmayacağı biliniyordu. Yonatan'ın kardeşlerinin de böyle bir maceradan kaçınmaları beklenebilirdi. Saul saldırıyı kendine bağlı kalan birliklerle yürütmek zorunda kalacaktı. İyi de, ona bağlı kalanlar kaç kişiydi?

Bütün bu sorular, Ezer'in izcilerinin getirdiği haberlerle birlikte daha da önem kazandı: Saul ve askerleri Filistîlerin peşine düşmüş, Horha'ya birkaç saatlik yola gelmişlerdi. Kuşkusuz Saul'un da casusları vardı. Herhalde Horha'yı kuşatmaya gelecekti.

– Horha'da kalıp kuşatılmaya izin vermeyelim, dedi Davud. Ezer ve üç yüz askerle birlikte daha güneye, Maon Çölü'ne gitti. Saul Davud'un gidişinden haberdar edilmiş olmalıydı, çünkü o da çöle doğru yöneldi. Saul'un askerleri ile Davud'un grubu arasında sadece üzerinde bir kaya bulunan bir tepe vardı, çarpışmaları kaçınılmazdı. Davud kaçmaya hazırlandı.

Ne var ki, beklenmedik bir gelişme çarpışmayı önledi. Da-

vud'un kayalığın üzerine yerleştirdiği gözcü koşarak geldi: "Saul geldiği yoldan dönüyor! Filistîler geliyor! Şimdi onlarla vuruşmak zorunda!" Anlaşılan sadece Saul ve Davud'un casusu yoktu: Filistîler de casuslarını kullanmışlar, Saul ve askerlerinin Gibea'dan bu kadar uzaklaşmalarından yararlanarak onlara saldırmaya karar vermişlerdi.

Davud ve adamları doğuya, Lut Gölü'nün kıyısında Engedi adlı bir ikinci sığınağa, vahalara doğru kaçtılar. Gerçekten de Davud, çevrenin güvenliğini daha iyi sağlayabilmek için, üslerinin sayısını artırmıştı. Amon Adullam'da kalmış, ordunun başkomutanı olarak görülen Ezer de Horha'nın savunmasını Amonlu İşbozet'e bırakmıştı. Engedi'de geceyi geçirebilecekleri bir mağaraları vardı.

Ertesi sabah şafak vakti, Saul ile Filistîler arasındaki savaşın sonucunu öğrenmek için saklandıkları yerden çıkmayı düşündüler. İşte o sırada Saul'un mağaraya girdiğini, bir girintiye çöküp doğal ihtiyacını gidermeye çalıştığını gördüler. İşte orada, üç yüz kişi, nefret ettikleri yalnız adamın bağırsaklarını boşaltmasını izlediler, sessizlik içinde.

– Zamanı geldi, diye fısıldadı Ezer. Tanrı düşmanını avucunun içine getirdi. Yapman gerekeni yap.

– Söz konusu bile olmaz, dedi Davud. Tanrı'nın seçtiği bir insanın hayatına son vermek bana düşmez. Hele böylesi koşullarda, hiç. Yine de doğruldu, kılıcını aldı, bir kurt gibi sessiz Saul'a yaklaştı. Hâlâ çömelmiş, rahatlamaya çalışan amansız düşmanının arkasına geldiğinde, kraliyet harmanisinin bir ucunu kaldırdı, bir kılıç hareketiyle kesti. Saul döndü, Davud'u gördü; korkudan yüzü karmakarışık bir hal aldı, bir sıçrayışta doğruldu, kaçtı.

Davud peşinden mağaradan çıktı.

– Saul, Kralım! diye bağırdı yüksek sesle. Beriki durdu, döndü. Askerleri imdadına gelemeyecek kadar uzaktaydı. Kaçması da imkânsızdı, Davud ondan çok daha gençti, kesinlikle yetişecekti. Davud'un adamlarına gelince, mağaranın kapısına birikmiş olanları seyrediyorlardı. Saul'un Davud'u mızrağıyla öldürmek istediği geceden beri, iki kral ilk kez karşılaşıyordu. Neden her yerde senin kötülüğünü istediğimi söylüyorsun? diye bağırdı Davud elinde harmani parçasıyla. Görüyorsun ki Tanrı bugün seni benim elime teslim

etti. Seni öldürmek istedim, evet, bana bütün yaptıkların için seni öldürmek istedim; ama bugün seni bağışlamaya karar verdim. Dehşetten kararmış, donmuş, çirkinleşmiş olan Saul'a yaklaştı. Bak Saul. Bak güzel Kralım, elimde harmaninden bir parça var, sıçtığın sırada kılıcımı vücuduna saplayabilirdim, ama yapmadım. Yapmadım, çünkü Tanrı'nın seçtiği birine el kaldıramayacağımı düşündüm. Kendi pisliklerinin içinde can verecektin güzel Kralım, ama seni bağışladım. Oysa sen, sen beni öldürmeye kararlıydın! Yehova yargıcımız olsun! Senden intikamımı almaya karar versem bile, sana el kaldıran ben olmayacağım! Saul donmuş, Davud'un yaklaşmasını izliyor, tek bir hareket bile edemiyordu. Atasözünü bilirsin Kral: bir yanlış diğerini getirir. Peki ama söyle bana, İsrail kralı buralarda ne avlamaya geldi? Ölü bir köpek mi? Bir bit mi? Buralara kadar beni izledin, beni öldürmek için buraya geldin. Tanrı yargıcımız olsun! Durumumu düşünecek, beni savunacak ve beraat ettirecektir!

Davud sol elinde harmani parçası, sağ elinde kılıç, Saul'un üç adım ötesine kadar yaklaşmış, gözlerini kralın gözlerine dikmişti.

– Davud, Oğlum! diye dehşetle haykırdı Saul alçak, iğrenç ve acınacak bir ihtiyarın hazin sesiyle. Davud! dedi gözleri yaş içinde, ellerini yüzüne kapatarak. Bir çığlık attı. Sen haklısın! Haksız olan benim! Toparlandı, omuzlarını büken dehşeti gizlemeye çalıştı. Cömertliğinin sonu yok, evet, beni öldürebilirdin. Ama öldürmedin! Oysa ben, ben seni öldürmeye gelmiştim! Tanrı seni bugün yaptıkların için ödüllendirsin. Burnunu çekti. Bir gün İsrail kralı olacağını biliyorum Davud. İsrail Krallığı'nın senin döneminde parlayacağını biliyorum. Senden tek istediğim, soyumu kurutmaman, babamın adına son vermemen!

Bir süre geçti, "Yemin ediyorum" dedi Davud sonunda.

Uzunca bir süre karşılıklı bakıştılar. Bu dayanılmaz çekişme sırasında, intikamın anlamı iki adamı etkilemeye başladı; kuşkusuz izleyicilerini de. Aslında Davud Saul'u öldürmüştü. Onu bağışlayarak ezmiş, affından yararlandırarak ona üstünlüğünü kabul ettirmişti. Saul ulu bir kral değil, hasta bir cüceydi artık. Kendini Tanrı'nın ellerine bırakıyor, bu da onun açısından, artık bu dünyada olmadığını gösteri-

yordu. Saul bunu anladı mı? Birden uzaktan görünen, ona seslenen emir subayını duymadı. Bir parçası eksik harmanisinin içinde kambur duruyordu. Teninin rengi safradan da acıydı. Tüm aşağılanmayı son damlasına kadar içtikten sonra, rakibine arkasını döndü, askerlerine doğru yürüdü. Kısa sürede kayaların ardında gözden kayboldu. Davud uzunca bir süre olduğu yerde kaldı, elindeki harmani parçasına baktı, yere bıraktı, ağır adımlarla mağaraya döndü. Adamları hareketsiz, gün ışığına yakalanmış baykuş yavrularınınkine benzer yuvarlak gözleriyle ona bakıyordu. Söyleyecek bir şey bulamadılar.

– Sen gerçekten kralsın, diye mırıldandı Ezer. Bunu artık Saul bile biliyor.[1]

1 Eski Ahit'e göre Davud eline düşen Saul'un hayatını iki kez bağışlamıştır (I. Samuel 24 ve 26). İlkinde Engedi Mağarası'nda, ikincisinde de Hakila Tepesi'nde. Bir keresinde Davud yanında "komandoları"yla (başka bir ad bulamıyoruz) gecenin karanlığında düşmanın ordugâhına girmiş, uyuyan Saul'un yanına kadar ulaşmıştır. Yine de kaderin avucuna koyduğu düşmanını öldürmekten vazgeçmiştir.

Oysa Davud'un âlicenaplık örneğini tekrar etmesi kuşkuludur. Her şeyden önce Davud'un hiçbir nöbetçiye görünmeden düşman ordugâhına sızması, hele Saul'un çadırına kadar ulaşmış olması mümkün değildir. Düşman ordugâhına girme, özellikle de Saul'un çadırına kadar ulaşma tehlikesini göze aldıktan sonra, düşmanını ortadan kaldırmayı reddetmesini anlamak da mümkün değildir. Üstelik, I. Samuel'in XXVI. bölümünün tamamını kapsayan çadır macerası birçok açıdan Engedi öyküsünü anımsatmakta, bu anlamda asıl hikâyeye bazı ayrıntılar ekliyor gibi görünmektedir.

Tehlikedeki düş

Beşinci mehtapta Horha'ya gelen ulaklar Davud'a Samuel'in öldüğünü bildirdi. Rama'da, evinin yanında gömülecekti.

Davud üzüntü veren konuşmaları dinledi, akşama kadar ortadan kayboldu. Çölde yürüdü, bundan böyle şu an olduğu gibi, çölde yalnız kalacağını düşündü. Kanı veren baba çok şeydir, sizi seçen babaysa çok daha fazla. Böyle bir babanın acısı gözyaşları akıtan acılardan değil, hayatı değiştirenlerdendir.

Yanında sadece Ezer'le Rama yoluna düştü. Tepe bir insan ormanı altında kaybolmuştu. Her kavimden yüzlerce insan gelmişti. Ne de olsa Samuel onların gerçek kralı olmuştu. Cesedin önünde saygıyla eğilip dua etmek için geniş eve girdiler; bu kadar insanın bir arada başka bir şey yapması imkânsızdı; sonra iki oğlu ve dul karısıyla, Miryam'la konuştular.

Kukuletalı harmanisine sarınmış Davud başlangıçta kimsenin dikkatini çekmedi. Kuşkusuz geçen günler onu da değiştirmişti. Biraz irileşmiş, sakalı göğsüne inmişti. Onu Miryam'dan başka tanıyan olmadı. Miryam onu görünce bir çığlık attı, sanki kendi öz oğluymuş gibi kollarına aldı. "Ruhunu efendimize teslim etmeden bir saat önce, senin adını andı! Tanrı'nın seni korumasını istedi!" Ne var ki bu ad eve yayıldı, sonra da dışarıya, bütün tepeye dağıldı. "Davud! Davud burada!" Çığlık kalabalığı ürpertti, yüksek otları yatıran

rüzgâr gibi sarstı. Rüzgâr artmıştı ve adı konmamış belirsiz bir umut taşıyordu. Kutsanmasına tanık olan, biraz önce tanımadan yanından geçen bilgelerden çoğu, Hanamel ben Efron, Yusuf ben Adil, Tobiel ben Tobiel çevresinde toplandı, ellerini, kollarını, omuzlarını tuttular. "Davud! Buradasın! Tabiî ki buradasın!" O, Davud, Samuel'in gerçek oğluydu, onlar da artık sakallı ihtiyarlar değil, Samuel'in tanıkları, Davud'un yasallığının teminatlarıydı. Tanımadığı başka bilgeler de bağrıştı. "Kralımız! Kralımız!" Ezer'in gözleri doldu. Kalabalığın içinde Dueg'i, Saul'un hizmetkârı haini görünce, gözyaşları kurudu. Dueg'e yaklaşıp bağırdı:

– Hadi Dueg, hadi alçak köle, git Davud'a bir daha ihanet et! Hadi, efendin Saul'a koş, Davud'un Samuel'in cenazesine geldiğini söyle, onun gelmesinin yasak olduğu cenazeye! Hadi Dueg, köpek yuvana dön! Daha fazla pis kan dökülmesini sağla! Sonra onu tokatladı. Öteki diklendi, iki adam gırtlak gırtlağa geldi. Dueg'i tanıyanlar onu tepeden kovdular.

Saul'un Büyük Kâhin'in cenazesinde açıkça alaya alınması, kralın büyük ordusundan başka dayanağı kalmadığının kanıtıydı. Tacı demir parçasından başka bir şey değildi! Ama bütün bunlar aynı zamanda Davud'un henüz tahta oturtulmadığını da gösteriyordu. Saul'un iktidarının hemen başlarında, kısa bir süre için gerçekleştirilmiş on iki kavim birliği can çekişiyordu; birliğin yakında yeniden canlandırılması gerekecekti. Büyük Kâhin'in rüyasının gerçekleşmeye en yakın göründüğü o andaki kadar tehlikede olmamıştı hiç. Samuel ona taşınması güç bir armağan bırakmıştı!

Kısa süre sonra, Büyük Kâhin'in öldüğünü duyan Saul'un krallığında ruhlar ve hayaletlerle ticaret yapanları, yani kâhinleri yasakladığı duyuldu.

On yedi mehtap

İkilem, bir kum fırtınası kadar apansız çıktı. Bir kum fırtınası gibi gözleri ve zihinleri kararttı.

Davud'un, Filistîlerin kahramanı Golyat'ın kellesini uçurduktan hemen hemen iki yıl sonra, Gat kentinin Filistî kralı, Davud'un karşısında aptal taklidi yaptığı Akiş, Horha'ya küçük bir heyet gönderdi. Davud gelen subayların arasında, onu Gat'a götüreni tanıdı. Artık oyun zamanı değildi. Beş yaşında bir çocuk bile Davud'un delilikten uzak, Horha'nın efendisi olduğunu anlayabilirdi. Elçileri, bir tek kendinin saray olarak adlandırmadığı evinin büyük salonunda kabul etti.

Kürkle kaplanmış geniş bir koltuğa oturmuş, çevresine kardeşlerini, Ezer'i, İşbozet'i, Amon'u ve bazı subaylarını almıştı. Filistîler çevrelerine bir bakışla durumu değerlendirdi.

– İyi oyundu, dedi Akiş'in elçisi. Davud'unkinden biraz daha alçak bir koltukta oturuyordu. Seni gerçekten de aptal sandık. Aptal değilsin, bu da birçok kraldan daha akıllı olduğunu gösteriyor.

Davud tek kelime etmiyordu. İzcilerimiz bize bir ordun, birkaç kalen olduğunu bildirdi. Engedi, Adullam, Horha, hatta belki Karmel. Yiyecek karşılığında bölgenin sürülerini koruyorsun, Karmelli bir kadınla evliliğin sayesinde de varlıklı bir adamsın. Ordunun bin kişi kadar olduğunu sanıyo-

ruz.[1] Davud başını salladı. Bin adam, fena değil, diye sürdürdü sözünü Filistî. Ama Saul'un ordusu karşısında yeterli değil. Hayatını bağışladın, ama bildiğim kadarıyla bunun için sana diş biliyor. Davud kaşlarını kaldırdı. Buradan bir iki günlük yolda, on bin kişilik bir orduyla Ayalon Vadisi'nde. Davud duygularını belli etmemeye çabaladı. Ezer ve diğerleri irkildi, ayaklarını oynattılar. Saul seni kendinden önce mezara sokmaya ant içti. Bizim karşımıza çıkmayı düşünmesi mümkün, ama on beş bin askerimizle karşılaştırıldığında, on bin kişi pek az, hele savaş arabalarımız ve müttefiklerimiz de olduğu düşünülürse. Filistî asıl konuya gelmeden önce oyalandı. Bence asıl amacı, sana karşı bir harekete girişmek. Öbür gün, en geç iki ya da üç gün sonra. Davud anlatılanları fazla keyif almadan dinliyordu. Nasıl olmuştu da izcileri ona bu denli kalabalık bir ordudan söz etmemişlerdi? Ona oynadığın oyundan sonra bile sana karşı kin duymayan Kral Akiş, diye devam etti beriki. Seni Saul'a karşı korumayı öneriyor. Sana, ailene ve adamlarına sığınacak bir yer vermeye hazır olduğunu bildirmeye geldim. Tabiî onun müttefiki olman koşuluyla.

Davud'un aklına hemen Samuel'in öğüdü geldi. Hayatta kalmak! Önce hayatta kalmak gerekiyordu! Küçücük topluluğuyla, nefreti giderek kabaran Saul'la bir çatışmaya dayanamazdı. Saul'un nefretinin Davud'un cömertliğiyle, o korkunç hakaretle daha da keskinleşmiş olması mümkündü. Akiş'in önerisi Tanrı'nın bir lütfu gibiydi. "Kralın davetini kabul ediyorum" diye cevap verdi Davud.

Subaylarının bakışları üzerine çöktü.

– O halde, dedi Filistî. Horha'dan ayrılmak için pek az zamanın var. Saul yarın burada olacak ya da o denli yaklaşacak ki gidişin güçleşecek, güney yoluyla kaçmak zorunda kalacaksın. Hebron'daki askerlerimize bir ulak gönderip, buraya, gidişini koruyacak bir birlik yollamalarını isteyeceğim. İki kum saati süresi içinde burada olur.

Davud başını salladı. Akiş'in onunla ittifak kurması için

1 Samuel bu sayıyı altı yüz olarak verir; Samuel'in sayısı biraz düşük görünmektedir; Davud'a bağlı olanlar ile kraldan yararlanmayı amaçlayan döneklerin sayısının biraz daha yüksek olması gerekir.

Saul'un hemen yakında saldırıya geçeceğinden emin olması gerekirdi. Böyle bir çatışmada, bin kişinin büyük önemi vardı. Emirler verildi, Filistî koruma birliğini çağırdı, Davud da yandaşlarına eşyalarını hazırlamalarını, gün batmadan Horha'yı terk etmelerini buyurdu. Davud gitti, Abigail ve Ahinoam'a haber verdi.

– Eğer Saul sizi burada bulursa, gözümüzün yaşına bakmaz, dedi. Gat kralının, Akiş'in yanına gidiyoruz.

– Bir Filistî'nin? diye şaşırdı Abigail.

– Hayatta kalmanın ırkı olmaz, dedi Davud. Akiş bizi davet ediyor. Bizim için şimdi tek Filistî, Saul'dur.

Abigail hizmetkârlarını çağırdı. Davud daha yanından ayrılmamıştı ki elbiseleri toplayıp çuvallara tıktılar; bu sırada Abigail mücevherlerini ve düzgünlerini sandıklara kaldırıyordu. Davud daha sonra Filistîlerin yanına döndü, onlara sofra kurulmasını buyurdu.

Güneş daha ufka inmeden, Horha'dan çıkan uzun kervan kuzeye, Harkeres, Gezer ve Gat'a[2] varmak için Hebron'a doğru yola koyuldu. Yol yükselip batan güneşin ışığında kızarmış orman ve vadiler ayaklar altında kaldığında, Davud'un içinden tıpkı bir dev gibi elini uzatarak, ağaçları ve toprağı okşamak geçiyordu.

Gat'a gecenin çok geç saatinde vardılar. Kale duvarlarının üzerine yerleştirilmiş demir çerçevelerde meşaleler yanıyordu. Filistî subayı nöbetçilere bir buyruk verdi, karşı sesler cevap verdi, demir sürgüler gıcırdadı, kapılar menteşelerinin üzerinde inleyerek açıldı. Surların içindeki kalabalık yabancıların gelişini kaçırmamak için yatma saatini ertelemişti. Çocukları gözlerini fal taşı gibi açmış, Golyat'ı yenen efsanevî kahramanı görmeye çalışıyordu. "Yarın, hepiniz kulum olacaksınız" diye mırıldandı Davud sakalının altından. Bir mabeyinci Davud'u tanıdı, yanına gelip atından inmesine yardım etti, o ve ailesi için kral sarayında bir daire ayrıldığını, adamları için de uygun yer hazırlandığını açıkladı. Kral onu yemeğe bekliyordu, askerleri için de yemek hazırlan-

2 yklş. 40 km'lik bir yol.

mıştı. Herkesin yerleşmesi bir saat aldı. Askerler ve kadınlar dağ gibi denkler getirmişti. "Ne kadar çok eşya!" diye mırıldandı Davud. "Bir insanın yolda bir torbayla yetinmesi gerekir." Yanında Golyat'ın kılıcı ve kendi silahları dışında bir şey getirmemişti.

Birazdan, ağzındaki toz tadını yıkamaktan başka bir şey düşünmez olmuştu. Susuzluğunu gideren, Akiş'in konuğunu selamlamak için uzattığı, altın kakmalı, şarap dolu gerçek bir manda boynuzuydu. İki adam kısa bir süre bakışlarıyla birbirlerini tarttılar. Sonra Akiş kollarını açtı, kendinden daha uzun olan Davud'a sarılabilmek için kollarını biraz kaldırdı. Nefesinden içmeye daha önce başladığı, sırıtışından da kendine cömert olma ayrıcalığını tanıdığı anlaşılıyordu. Sürekli olarak, "Hoş geldiniz!" diyordu. "Kahramanlar hoş geldi! Kurnaz Davud hoş geldi!" Tören giysileri, altın işlemeli gömlekleri ve kürk takkeleriyle saray halkı bu kadar ünlü bir kahramanın aralarında olmasından mutlu görünüyordu. Herkes yiyip içmek için yere oturdu. "Yaa! Beni iyi güldürdün!" diye haykırdı Akiş. "Az kurnaz değilsin!" Başlangıçta takındığı çokbilmiş maskesini çıkarmış, kahkahalarla gülüyordu; Davud da öyle. "Kurnaz insanları severim!" diyordu, o akşam fazla konu bulamayan Akiş. Kral Davud'un iltifatlarını gülümseyerek dinliyordu. Abileri ve Ezer ona gülerek bakıyorlardı. Eğer Akiş aslanı terbiye ettiğini sanıyorsa, kısa zamanda düş kırıklığına uğrayacaktı kuşkusuz.

Bütün bunlar şimdilik iştahlarını kesmedi. Yemek bol, hatta özenliydi. Susama bulanarak kızartılmış dil balığı, şaraplı sosta hazırlanmış tavuk, ızgara kuzu, nohut ezmesi, sebzeler, badem ezmeli çörekler, pişmiş ya da taze peynirler, ama en önemlisi şarap, kırbalar ve kırbalar dolusu şarap. Sert olmayan, meyve kokulusu. Bu insanlar şarabı neredeyse saf içiyorlardı. Saray halkı birbiri ardından boynuzlarını dolduruyor, konuklarının cesareti, zafer, kadınların doğurganlığı, soyları, soylarının devamı şerefine boşaltıyor, giderek daha neşeli, giderek daha rahat görünüyorlardı. Uğultu, uğultuyla birlikte de sistronların ve kemikten yapılma kavalların çıkardığı tiz nağmeler yükseldi. Sonra gürültü dindi, konuşmalar daha yapışkan, daha macunsu olmaya başladı. Davud başını çevirdi; Akiş uyukluyordu. Tören elbiselerini

giymiş subaylar çevrelerine aldırmaksızın uyuyor, horluyorlardı. Oysa kendisi sadece iki boynuz boşaltmıştı, ikincisini de suyla karıştırdıktan sonra. Yoldaşları da ona uymuşlardı. Onlara bakıp göz kırptı, ev sahiplerini rahatsız etmeden kalktılar, yeni dairelerine, evlerine çekildiler.

Ertesi gün, krala şükranlarını sunmak için epeyce beklemesi gerekti; Akiş ortaya çıktığında güneş epeyce yükselmişti.

– Seni aramızda görmekten memnunum, dedi Akiş. Yalnızca gelecek savaşlar için sana ve adamlarına güvendiğimi hatırlatmak istiyorum.

– Nasıl savaşçılar olduğumuzu göreceksin, diye cevap verdi Davud. Konu Saul'la savaşmak olduğunda, ona sonuna kadar güvenilebilirdi. Gerisine gelince, gerisi başka bir konuydu.

Ve mehtapları saymaya başladı.

Kartal gibi ve aslan gibi

Kurtuluşuna kadar on yedi mehtap saydı.

Hareketli on yedi mehtap. Aslında Gat'a göçü, güvenliğini sağladığı bölgeyi de batıya, Şefela ile Necef'e taşımıştı.

Ne var ki artık bir koruyucu değildi; özellikle Akiş'in, genellikle de Filistîlerin koruması altında çalışan bir yok ediciler grubu oluşturdu. Artık yumuşak lir çalgıcısı, Yonatan'ın aklını çelen tüysüz çocuk yoktu. Samuel'in omuzlarına yüklediği görevi lir çalarak ya da aptal taklidi yaparak başarması da düşünülemezdi. Filistîlerle çatışan ve yağmacılıkları her geçen gün sıklaşan güney kavimlerine karşı temizliğe girişti. İşe Necefli Geşurlularla başladı, üç günde ortalığı dümdüz etti. Filistîler hayran olmuştu; görünürde tek bir Geçurit bile yoktu. Bu temizlik bir şölene gerekçe oldu.

Temizlik hareketleri birbirini izledi, bazen bir, bazen de birkaç gün sürdü. Davud haftada bir gün Akiş'e yemeğe gidiyor, ona zamanını nasıl geçirdiğini anlatıyordu.

– Necef'te Kenitlerin topraklarındaydım, diyordu mesela. Onların kaçmalarını sağladım.

Akiş Davud'u kutluyordu. "Şu yağmacılar bir işe yaramaz. Onlara hak ettikleri dersi vermek gerek." Davud bir başka seferde Midyanlıların, Yeramelitlerin peşine düşüyor, Akiş onu yine kutluyordu. Gat'a gelen haberlerde Necef'te ve Yahuda Çölü'nde sonunda barışın hâkim olduğu, bütün bunların da Davud adlı şu Yahudi tarafından gerçekleştiril-

diği söyleniyordu. Neyse ki Geşurluların, Amaleklilerin ya da Gizritlerin cesetleri konuşamazdı, yoksa Akiş bu güzel çocuğun ne denli acımasız olduğunu öğrenebilirdi. Gerçekten de Davud'un gelmesi iyi bir kazanç olmuştu, o kendini beğenmiş Golyat'ın kellesini uçurmuş olması da göründüğü kadar önemli değildi kuşkusuz. Ne olursa olsun, bu genç her şeyini ona borçluydu, hatta armağan olarak aldığı kenti bile. "Ben onun babası gibiyim" diyordu Davud'un sırtını sıvazlayarak. Genç Yahudi'nin her geçen gün artan gücünden endişelenen subaylarına da tüm Yahudilerin ondan nefret ettiğini, bu nedenle Davud'un Filistî dünyası dışında yaşayamayacağını, onu öldürmek için Saul'un fırsat kolladığını söylüyordu.

– Madem hizmetlerimden bu kadar memnunsun, dedi Davud. O zaman bana daha rahat edebileceğim bir yer ver.

– Sana Siklag'ı verdim, diye bağırdı Akiş bir cömertlik anında.

Necef'in kuzeyindeki bu kent, aslında yarım bir armağandı. Gat'tan, Filistîlerin karışamayacakları kadar uzaktı, doğuda Araba'dan, batıda da Mısır'dan gelip vahaları yağmalamakla yetinmeyen, birbiriyle vuruşmaktan hoşlanan göçerlerin yaşadığı bölgenin de ortasındaydı. Davud armağanı büyük bir sevinçle kabul etti. Aynı gün yola çıktı, Siklag halkına Kral Akiş'in onu kentin yeni efendisi yaptığını bildirdi.

– Ama sen, Golyat'ı öldüren Davud değil misin? diye sordu kentin büyükleri şaşkınlık içinde.

– Evet, bütün düşmanlarıma da aynı şeyi yapmaya kararlıyım. Akiş bundan böyle benim dostum, beni koruyacaktır.

– Yani Akiş Yahudilerle barış mı yaptı? diye ısrarla sordular.

– Akiş benimle barış yaptı. Bu sizin için yeterli olmalı, diye kesti Davud.

Evlere el koydu, en güzelini kendine ayırdı, askerlerini yerleştirip Siklag'ı dördüncü üssü yaptı. Din adamlarının şaşkınlığına aldırmadı, en kısa zamanda bir tapınağın yapımına girişti, mabedin yönetimini düğününü yapan Yohafat'a bırakıp onu yeni din adamları bulmakla da görevlendirdi. Kente varışının ilk günü, aceleyle hazırlanmış sunağın başında bir kurban töreni düzenledi. Abigail ile Ahinoam ise

hizmetkârları ve köleleriyle birlikte yeni evlerine yerleşmeye çalışıyorlardı. Artık onlar da buyruk vermeyi öğrenmişlerdi.

Kent göz açıp kapayıncaya kadar denetim altına girdi. Daha varışının ertesi günü kentin duvarlarını yükseltmeye girişti, bu iş için kent halkının yanı sıra kendi adamlarını kullanırken, Filistî'nin koruması altındaki bir görevliden çok, bir hükümdar gibi hareket etti. Cumaları ise, akşama kadar adalet dağıtıyordu, en azından kentte olduğu zaman. Günlerinin çoğunu akınlar düzenleyerek geçiriyordu çünkü.

Amalekliler, Gizritler, çöldeki öteki haramîler Davud'un varlığını tez öğrendi, hele bölge halkı Kenitlerin sessiz desteğini sağladıktan sonra. Kenitler Yahudi değildi, ama Musa'nın kayınpederinin bir zamanlar onlara çölde yol gösterdiğini unutmamışlardı. Yahudilere gelince, Horha'dakiler gibi onlar da Davud'un korumasından memnundu. Yahuda kavminin kabilelerinden biri olan, sürülerinden çoğunu yağmacılardan koruyamayan Yeramelitler de. Gerek Kenitler, gerekse de Yeramelitler Davud'a adam sağlıyor, böylece hırsız diye adlandırdıklarının ortadan kaldırılmasına katkıda bulunuyorlardı. Davud her hafta birlikleriyle kentten çıkıyor, bir düşman kampı görür görmez apansız saldırıyordu. Acıma, bağışlama yoktu! Kaçamayanlar, kadın bile olsalar öldürülüyor, cesetleri toplu mezarlara atılıyordu. Daha sonra kamp yağma ediliyor, sonunda da ateşe veriliyordu. Geriye hiçbir iz bırakmamacasına. Davud her yeri dümdüz ediyordu; krallığın başına geçtiği gün karşısına çıkacak düşmanları bugünden azalttığı inancındaydı. Tutsak falan da almıyordu; tutsak alsa, onları Siklag'a ya da daha kötüsü, Gat'a götürmek zorunda kalacak, tutsakların onun vahşetinden söz etmelerini önleyemeyecekti.

– Kartal gibi ve aslan gibi, demişti bir gün Ezer büyük bir önderden söz ederken. Ta yükseklerden gören kartal gibi, acımasız aslan gibi. Gerçekten de uzaklardan görmeyi öğrenmeye başlamıştı; acımasız olmaya gelince, acımasız doğmuş olmamakla birlikte, öyle olmuştu. Davud'un yaptığı tarife uymaya başladığını gören Ezer, eklemişti: ve tilki gibi de kurnaz.

– Ben tavuk hırsızı değilim! diye bağırmıştı Davud gülerek.

– En iyi tilki, tavuk hırsızı olduğunu inkâr edendir, diye cevap vermişti Ezer.

Davud bazen kendi birliklerinden daha kalabalık bir düşmanla karşılaşıyordu. Şeria Nehri'nin ve Gad kavminin topraklarının doğusunda, Beytşean ile Rabba arasında yaşayan Menaşe yarı kavminin çağrısına uyduğunda da öyle oldu. Üç Menaşe büyüğü onu görmeye gelmiş, başlarının başka bir yarı kavim olan Geşurlularla sürekli belada olduğundan yakınmıştı. "Her konuda kavga çıkarıyorlar, kuyu, otlak konusunda çekişiyoruz; meyve ağaçlarımızın bile kendi toprakları üzerinde büyüdüğünü iddia ediyorlar!" diye şikâyet etmişti büyükler. "Bu kadar güçlü olduğuna göre, bizi bu insanlardan kurtar!"

Davud başını salladı, abileri, Amon ve Ezer'le birlikte keşfe çıktı. Üç gün boyunca Geçurit kent ve köylerini tartıp değerlendirdiler. Geşurlular hem kalabalık hem de yerleşikti. "En azından yirmi bin kişi" dedi Amon. "Üstelik adamların çoğu da genç." Davud için fazla büyük bir lokmaydı Geşurlular. Mefaat'ta, hana benzer bir yerde karınlarını doyurup geceyi geçirmeye karar verdiklerinde, Geşurluların sandıklarından da kalabalık olduklarını öğrendiler. Handa rastladıkları bir ihtiyar, Geşurluların Talmay adlı krallarının birçok çocuğu olduğunu, çocuklarını evlendirerek başta Başan ve Edom kralları olmak üzere güçlü komşuları Galaad ve Amon hükümdarlarıyla ittifaklar kurduğunu anlattı. Bütün bunlar, bin adamla başa çıkılamayacak kadar büyük bir ittifakla karşı karşıya olduklarını gösteriyordu. Strateji değiştirmek gerekliydi.

Davud Siklag'a döndü, tören harmanisini, işlemeli kuzu derisinden çizmelerini giydi. Kardeşleri, Ezer, Amon ve Siklag Tapınağı'nın Rahibi Ebyatar'la birlikte yola koyuldu, Kral Talmay'ın yaşadığı Keryut'a gittiler. Ezer Davud'u saray mabeyincisine Siklag kralı olarak tanıttı; bir kralın başka bir krala konukseverlik göstermesi şarttı. Ellilerinde, sakalı hâlâ ağarmamış dinç bir adam olan Talmay konuğunun haydutların korkulu rüyası, Golyat'ı öldüren kahraman Davud olduğunu öğrenince daha da sevindi. Geleneksel akşam yemeği şölene dönüştü.

– Bu bölgede kralların birbirleriyle iyi komşuluk ilişkisi kurmalarını haklı gösterecek kadar çok düşman yok mu? diye sordu Davud.

Talmay soruya soruyla karşılık verdi. "Başlıca düşmanımız Saul değil mi?"

– Evet, dedi Davud. O benim de düşmanım.

– O bütün ülkeyi hâkimiyeti altına alıp kana boğmak istediği için düşmanımız değil mi?

– Evet, dedi Davud.

– Peki ama bir zamanlar sen onun veliahdı olarak gösterilmiyor muydun? diye sordu Talmay.

– Ben Saul'un veliahdı olamam, dedi Davud dikkatle. Onun oğulları var.

Talmay ısrar etti: "Yahudi kavimleri senin Saul'un veliahdı olarak seçildiğini söylüyor."

Anlaşılan bu insanlar iyi haber alıyordu.

– Seçilmiş olmam, diye cevap verdi Davud. Bu seninle dostça ilişki kurmamız için daha da önemli bir neden oluşturmaz mıydı?

Talmay başını salladı, gülümsedi, şarap boynuzunu konuğunun onuruna kaldırdı. "Eğer böyle düşünüyorsan, aramızda güvene dayalı bir ilişki kurmanın en iyi yolunun damadım olmaktan geçtiğini de düşünmüşsündür?"

– Bundan eminim, dedi Davud.

– Sana kızım Maaka'yı vermekten mutluluk duyarım.

– Onun kocası olmaktan onur duyacağım.

Talmay ayağa kalktı, konuklarına Siklag Kralı ve müstakbel İsrail Kralı Davud'un kızı Maaka'yla evleneceğini, damadı olacağını müjdeledi. Tüm konuklar ayağa kalktı, bu mutlu ittifakın onuruna boynuzlarını kaldırdılar. Heyecanları göstermelik değildi. İsrail'in artık düşman olmayacağını bilmek, Aramîlerin sırtından önemli bir yükü kaldırıyordu. Saul'un kısa zamanda ortadan çekilmesi için dua edildiği duyuldu.

Talmay, subaylarından birini Maaka'yı getirmesi için gönderdi. Maaka gelmeden önce tüm hazırlıkları yaptı, sonunda sütannesi ve üç hizmetkârın eşliğinde göründü. İnci süslerin ağırlaştırdığı keten bir elbise, altın sırmalı bir kaftan giymiş, yüzünü tülle örtmüştü. Davud'un daha önce hiç görmediği, örümcek ağı gibi ince, beyaz bir tülle.

Babası kızını çağırdığında, bir böcek kadar hafif ilerledi. Ayakları sanki yere değmiyordu.

– Seni bu adama, Davud'a, Siklag kralına veriyorum, dedi Talmay. Bundan böyle kocandır.

Tülün ardındaki gözlerin parıltısı kıvılcımlandı. Davud parmaklarının ucuyla beyaz buharı kaldırdı, tülün gerisinde bir kadın minyatürü buldu. Ciddi ve dingin. Ömründe ilk kez, beğenilip beğenilmediğini düşündü. Kıza gülümsedi; Maaka gözlerini Davud'dan ayırmadan başını hafifçe eğdi.

İki gün sonra Maaka'yı Siklag'a götürmek, orada Ebyatar'a evliliğini kutsatmak için geri dönmesi gerekiyordu.

Efodun dediği

Dönüş yolunu tuttular. Kente varır varmaz onları karşılayan haberciler, zaman geçirmeden Afek'e gitmesini, Akiş'in onu beklediğini söylediler.

– Neler oluyor? diye sordu Davud.

– Filistîler Enharod'da bulunan Saul ve ordusuna karşı büyük bir saldırıya hazırlanıyor. Kral senin de Afek'e gidip onlara katılmanı istedi.

Davud Enharod'u, Yizreel Vadisi ile Şeria Vadisi arasında, Gilboa ve ormanlarının kuzeyinde yer alan "sarsıntının kaynağı"nı iyi biliyordu. Afek, Şeria Nehri'nin öteki yakasındaydı. Demek eski düşmanın karşısına çıkma zamanı gelmişti. Yonatan da Enharod'da mıydı? Bunu ancak Tanrı bilirdi! Evlilik törenini ertelemek gerekecekti. Silahlarını almak için saraya giderken, Ezer'e askerleri toplamasını buyurdu.

Celile'ye kadar at koşturdular, iki gün sonra hedeflerine vardılar. Karşılarında inanılmayacak güçte bir Filistî ordusu buldular. Yirmi bin asker, savaş arabaları, biniciler, mızrak birlikleri, parıldayan zırhlar... Yüreği sıkıştı. Anlaşılan Filistîler Saul'un hâkimiyetini ve onun ülkeyi yönetme iddialarını sonlandırmaya kararlıydı. Davud Akiş'i nerede bulacağını sordu. Akiş'in yerini gösterdiler, kralın çevresindekilerin gözlerinde düşmanlık gördü. Birlikleri Filistî ordusunun artçısını oluşturan Akiş'i buldu. Saldırının ne zaman başlayacağı bilinmiyordu.

Davud Akiş'in kuşkulu yüzünden, aralarındaki ilişkinin bulutlandığını anladı. Kralın çevresinde, yüzlerinden düşmanlık okunan öteki orduların komutanları vardı.

– Kim bu adam? diye sordu bir komutan. Bu İbranî Davud değil mi? Burada ne arıyor?

– Davud. Bir yıldan bu yana bana hizmet ediyor, şimdiye kadar bir kusurunu görmedim.

– O bir İbranî, Saul'un komutanlarından biri. Yüzlerce Filistî öldürdü. Kendi saflarımıza bir düşman mı alacağız? Efendisine yaranmak için savaş sırasında bize ihanet edecektir.

– Saul artık efendisi değil, diye itiraz etti Akiş.

– O bir İbranî. Aramızda İbranîlere yer yok, dedi komutan sertçe. Bu adamı ona bağışladığın kente geri gönder.

Uzun bir sessizlik oldu, sonra Akiş Davud'a döndü. "Bana sadakatle hizmet ettin, yaptıklarında tek bir kusur bile bulamam. Siklag'a dön. Öteki krallar senin bizimle birlikte savaşmanı istemiyor. Bizim tanrılarımız ve senin Tanrın seni kutsasın. Artık git, beni daha fazla sıkıntıya sokma."

Davud başını salladı. Sonsuza dek iki tarafta birden kalamazdı. Birbirlerine sarıldılar, Davud Ezer'i çağırdı, atlarının başlarını çevirdiler, artık Filistîlerin silah arkadaşları olmadıkları söylenen bin askerle birlikte, dönüş yoluna çıkabilmek için Filistî saflarının arasından geçtiler. Tek koruyucularını kaybetmişlerdi. Bu yeterince acıydı, ama dertleri henüz bitmemişti.

Üzüntülü geçen bir günlük bir yolculuktan sonra Siklag'ı görecek kadar yaklaştıklarında, donup kaldılar. Yıkılmış duvarların gerisinde, kararmış yıkıntılardan başka bir şey kalmamıştı. Yaklaştılar, şaşkındılar, hepsi bir arada konuşuyordu. Yakınlarını, hiç olmazsa cesetlerini bulabilmek için evlerin yıkıntılarını aradılar, hâlâ sıcak küllerden, gırtlaklanmış ihtiyarlardan başka bir şey bulamadılar.

– Kral kendine bir nişanlı ararken, düşmanlarımızla pazarlık ederken, kentimiz yerle bir edildi! diye bağıranlar oldu. İsyankâr sesler duyuldu.

Ezer askerlerini sakinleştirmekte güçlük çekiyordu. "Onun da iki karısı kayboldu" dedi askerlere. "O da en az sizin kadar acı çekiyor." Ebyatar tapınağın yıkıntılarını karış-

tırdı; içlerinde ufak bir teselli bulabilen sadece oydu; yağmacılar efodu[1] sakladığı yeri bulamamışlardı.

Havayı bir beddua yağmuru kapladı. Ancak kimse, kime beddua ettiğini bilmiyordu. Bu yağmayı yapanları düşünürken, en az yirmi isim buldular. Davud'un yenip kovdukları nın hepsi geri gelmiş, intikamlarını almış olabilirdi. Yağmacılar kadın ve çocuk dahil tüm Siklag halkını rehine mi almıştı, yoksa onları çöle götürüp öldürmüşler miydi?

– Efodu çıkar, dedi Davud Ebyatar'a. Tanrı'ya danışmamız gerek. Bu haydutların peşine düşecek miyim? Düşersem, yenebilir miyim?

Ebyatar başını salladı, efodu sardığı beyaz bezi açtı, el büyüklüğünde bir heykelcik çıkardı. Efodu ellerinde tutarak, "Tanrım sana yalvarıyoruz, bizi dinle" diye başladı. "Bize ışık tutman için sana yalvarıyoruz. Haklıların intikamını almaları, haksızı cezalandırmaları için hizmetkârlarına ne yapmaları gerektiğini ilet!" Gözlerini kapadı, çevresini alan, yüzleri acı ve öfkeyle kararmış erkeklerin ortasında kendi içine döndü. Bir süre sonra ürperdi, elinde efod, kollarını kaldırdı. Sonra da hırıltıya benzer bir çığlık kopardı.

– İntikam! diye bağırdı. İntikam! Gözlerini açtı. Peşlerinden gitmek gerek! Onları yeneceğiz! Rehineleri kurtaracağız! Tanrı bizimle! Uzun bir soluk verdi.

Erkeklerin arasından bir uğultu yükseldi.

– Kimin peşine düşeceğiz? diye bağırdı bir asker.

– Tanrı bunu bize söyleyecek! dedi Ebyatar.

– İman edin! diye bağırdı Davud'un üç yeğeninden biri olan, genç yaşına karşın birkaç hafta önce onlara katılıp her zaman atak görünen Yoab. Davud onu Ezer ve Amon'dan sonra üçüncü komutanlığa getirmişti.

Davud zaman geçirmeden tarlaların çiğnendiği yönde gitmeye karar verdi. Tuttuğu yön onu önce Besor Deresi'ne, oradan da çöle götürecekti. Adamlarından iki yüzü üzüntüden bitkindi, Davud'un peşinden gitmeyi reddettiler. "Haya-

1 I. Samuel XXX, 7. "Musa'nın öğreti ve buyruklarının iyi bilinmediği ya da değişikliğe uğratıldığı çağlarda kehanetler beklenen" (André-Marie Gérard, *Dictionnaire de la Bible,* Robert Laffont, 1989) ve tanrılarla ilişki kurma aracı olan efod, o dönemde dökme bir şekildi. Yerel dinlerden alınan geleneklerin, MÖ X. yüzyılda, yani Davud'un çağında hâlâ geçerli olduğunu unutmamak gerekir.

letlerin peşinden mi koşacağız?" diye inliyorlardı.

Bir büyük kum saatlik süreden beri yoldaydılar ki, Amon çölün üzerinde kollarıyla işaretler yapan bir gölge gördü. Kim olduğunu anlamak için iki asker gönderdi. Uzaktan bile görünüyordu, yürüyemeyecek kadar yorgun ve güçsüz bir çocuk. Askerlerden biri onu kucağında getirdi. Ezer mola buyruğu verdi. Nefes nefese kalmış, yüzü bembeyaz olmuş çocuk can çekişiyor gibiydi. Yine de yiyecek ve su verildiğinde, birkaç hurmayla kuruüzüm çiğnediğinde kendine geldi. Davud çocuğu sorguya çekti. Çocuk bir Amaleklinin Mısırlı kölesi olduğunu, hasta olduğu için üç gün önce aç ve susuz terk edildiğini söyledi.

– Efendinin kaç adamı vardı? diye sordu Davud.

– İki bin.

– Ne yaptılar?

– Her zaman yaptıklarını. Talan, yağma. Önce Yahuda Çölü'nün Keretitlerine, sonra da bu çölün Kenizitlerine[2] saldırdılar. Beni terk ettikleri gün, Siklag'a gelmiştik. Orayı da yağmalayıp ateşe verdiler.

Demek Davud ve askerlerinin ayrılışından hemen sonra Siklag'a gelenler Amaleklilerdi.

– Bizi onlara götürebilir misin? diye sordu Davud.

Genç Mısırlı yeni efendilerini eskilerinin bulunduğu yere götürebileceğini söyleyince, Yoab onu terkisine aldı. Bu sırada Davud dört adamını Yahudiye'ye, daha önce sürülerini ve mallarını haramîlere karşı koruduğu köy ve kentlere gönderdi. "Gittiğiniz her yerde onlara, 'Sizi haydutlara karşı büyük bir cesaret ve kahramanlıkla koruyan Davud'un başı şimdi aynı haydutlarla belâda. Ona yardım edecek adamlara ihtiyacı var" diyeceksiniz. Bulabildiğiniz her adamı alın, ama kaç kişi bulursanız bulun, önemli olan şafaktan önce Besor Deresi'nin kıyısına gelmeniz. Sizi orada bekleyeceğiz." Gerçekten de köy ve kentlere gidip gelmek için bir gece ancak yeterdi.

Geri kalanlar yola koyuldu. Güzel, sakin ve neredeyse rüzgârsız bir gündü. Hava çölün tozundan temizlenmiş gibiydi.

2 I. Samuel XXX, 14'e göre "Kaleb Necefi". Büyük bir olasılıkla Edomit, Kenizit ve Kaleb'in Yahuda kavmine karışmış soyunun oturduğu bölge.

Güneş batmak üzereyken Mısırlı bir çığlık attı, parmağıyla önlerinde bir yeri gösterdi. "Orada! Dumanlar! Onlar olmalı!" Davud durma emri verdi, Amon ve Mısırlıyla birlikte keşfe gittiler.

Kayaların arasından ilerleyerek, dumanın çıktığı yere kadar ilerlediler. Batan güneşin ışıklarıyla kızıllaşmış, otuz kadar ateşin yakıldığı geniş bir kamp. Dumanlar, neredeyse dimdik göğe yükseliyordu. Haydutlar Siklag'dan ve başka yerlerden yağmaladıkları yiyeceklerle şölen yapıyorlardı.

"Onlar!" diye bağırdı genç Mısırlı. "İşte efendimin çadırı, üzerinde ucu siyah-kırmızı bir at kuyruğu olanı!"

Görünüşe bakılırsa, Amaleklilerin Mısırlının da dediği gibi iki bin kişi kadar olmaları gerekirdi. Bütün çadırları saymak mümkün değildi, ama kampta yüzlerce çadır görünüyordu. Çadırlardan bazılarının içinde tutsaklar olmalıydı, Abigail, Ahinoam... Davud dişlerini gıcırdattı. Elli kadar deve bir kenarda toplanmış at ve katırlar başka tarafta bağlanmıştı. Üç adam çevreyi iyice kolaçan etti, geri dönmeden önce de, derenin en sığ olduğu noktayı belirlediler.

– Bu gece burada kalacağız, dedi Davud. Yanlışlıkla rehineleri öldürmemek için şafaktan önce saldırıya geçemeyiz. Kimse ateş yakmasın. Burada olduğumuzdan kuşkulanmamaları gerek. Zaferi kazanmak için onları apansız bastırmalıyız.

Topu topu dört saat uyudular. Daha şafak sökmeden duyulan nal sesleri ve hafif ıslıklar gönderilen habercilerin geri döndüklerinin habercisiydi.

– Davud nerede?

– Buradayım.

– Biziz. Yeremi, Hoham, Paçur ve Yubal.

– Adam toplayabildiniz mi?

– Evet, üç yüz kişi.

– Silahlı mı?

– Hepsi değil.

– Ne tür silahlar?

– Mızraklar, sapanlar, hançerler. Bir de yirmi sekiz binek getirdik, katır ve eşek.

– Güzel. Ezer, git adamları toparla. Onlara Amaleklilerin nerede olduğunu, ne yaptıklarını anlat. Sonra gelip, beni gör.

Şafağın ilk ışıklarıyla birlikte saldırıya geçtiler. Önlerinde kılıçlarını rüzgâra vermiş Davud ve Ezer gidiyordu. Düşman kampını ikiye bölmek ve iki parçayı birbirinden olabildiğince uzaklaştırmak için giderek genişleyen bir üçgen gibiydiler, üçgenin sivri uçlarında da Davud ve Ezer vardı. Sabahın ilk ışıklarıyla uyuklamaya başlayan nöbetçiler arkadaşlarını uyaramadan, Davud ve Ezer ilk çadırlara varmış, kılıçlarıyla yırtmışlardı bile. Çadırların içinde, gırtlaklarına kadar et ve şarap tıkınmış Amalekliler uyuyordu; ilk çadırdakiler ne tam anlamıyla uyuyabildi ne de yediklerini sindirebildi. Amon içlerinden en gencini yakaladı, hançerini göğsüne dayayarak tutsakların nerede olduklarını sordu. Beriki ölmeden önce üçüncü sıradaki çadırları gösterecek zaman bulabildi.

Amalekliler direnmeye çalıştı, ama biraz önce üç kişi gördükleri yere bir daha baktıklarında altı kişi görüyorlardı; gözleri kararıyor, başları dönüyordu. Davud üçüncü çadır sırasına atıldı, öncekiler gibi yırttığı bir çadırda, elinde kılıç bekleyen iki Amalekliyle karşılaştı. Peşindeki askerler ellerindeki mızrakları Amaleklilere sapladı. Çadırın içinde tutsak kadınlar vardı, ama Abigail ile Ahinoam'dan eser yoktu. Ne var ki kadınlar Davud'u tanıdı ve karılarının bulunduğu çadırı gösterdiler. Atıldı. O çadırda da Amalekliler üzerine atladı, ama çadırdan bir kadın çıktı: Ahinoam. Elindeki hançeri Amaleklilerden birinin sırtına sapladı. Davud ikincisinin gırtlağını kesti, üçüncüsü atının ayaklarının altına düştü, askerlerin kılıç darbeleriyle öldü. O sırada çadırdan, elinde hançerle Abigail çıktı. Hançeri nereden bulduğunu Tanrı bilirdi, ama elindeki silahı kullanmakta kararlı olduğu gözlerinden okunuyordu.

– Davud! diye bağırdı. Tanrı'ya şükürler olsun!

Tanrı'ya sonra şükredilecekti. Davud yere indi, Abigail'e ata binmesini, Ahinoam'ı da terkisine alarak, saldırının açtığı gedikten geçip geriye gitmesini söyledi. Abigail'in ata binmesine yardım etti, bacaklarını sıkmasını söyledikten sonra Ahinoam'ı terkiye attı, atın sağrısını şamarladı. Hayvan uçtu.

Saldırı kampı ikiye ayırmıştı. Amaleklilerden bazıları develerin bulunduğu yere koştu, yetişebilenler hayvanları çözdü, arkalarına bile bakmadan tabanları yağladı. Kaçmayı beceremeyenler saldırganları karşılamak zorunda kaldı. Oy-

sa karşılarındaki savaşçı değil, gözlerini nefret bürümüş, intikam hırsıyla yanan katillerdi. Kendilerini korumaya çalıştılar, ancak Yahudilerin kılıçları tırpan gibiydi, orada bir kol kesiyor, burada bir bacak uçuruyordu. Kaçanlar izleniyor, tepeleniyor, çakalların parçalaması için düştükleri yerde bırakılıyordu.

Görünürde tek bir canlı Amalekli bile kalmadığında, Davud'un ordusunun iki kanadı birbirinden bir fersah uzaklaşmıştı. Davud boru çalınmasını buyurdu. Savaş bitmişti. Askerler silahlarını indirdi. Güneş de yorgunluktan bitkindi, hızla ufka yaklaşıyordu.

Efod doğruyu söylemişti.

Sıra ölü ve yaralıları saymaya gelmişti. Yüzden fazla. Bütün gece çalışıldı, ölüler gömüldü.

Sonra tutsaklar sayıldı. Üç yüzden fazla tutsakları vardı. Genç kızlar, güçlü kuvvetli erkekler, genç çocuklar. Amalekililerin köleleri. Onlar da zafere katkıda bulunmuşlardı. Davud yanlarına yaklaşınca, Abigail ve Ahinoam üzerine atıldılar.

– Hiç korkmadım, dedi Abigail. Gelip bizi kurtaracağını biliyordum.

Amon düşman ölülerini saydırdı, bin beş yüz kişi öldürdüklerini gördü. Cesetlerin kampın bir ucuna sürüklenmesini emretti. Gün yorucu olmuştu, Davud açlıktan gözlerinin kardığını hissetti. Yine de Saul'u hatırladı, Ebyatar'dan bir kurban töreni hazırlamasını istedi. Rahibin gözetimi altında askerler becerebildikleri kadar düzgün bir sunak hazırladılar, Davud bir kuzu kurban etti, sonra Ebyatar bir ateş yaktı, alevlere şarap ve süt döktü. Duman, sonsuz bir hançer gibi lacivert göğe yükseldi.

– Sözün adil olanlara rehberlik etti Tanrım, dedi Davud çevresini alan askerlerinin ortasında. Kolun kollarımıza güç verdi. Sözlerimizin, çocuklarımızın sözlerinin sonsuza dek senin gücünü kutlamalarını nasip et!

Sonra yoktan bir yemek var edildi. Şarap tutsakları rahatlattı, dillerini çözdü. Maceralarını anlattılar. Genç çocuklardan biri, ölü bir Amaleklinin hançerini kapmış, bir diğerinin sırtına saplamıştı. Genç bir kız karşısındaki askerin suratını bıçaklamıştı. Sonra uyku birden galip geldi, hepsi oldukları yere kıvrılıp uyudu.

Şafak sökünce, ganimeti topladılar: silahlar, gümüş ve tunçtan tabaklar, mücevherler, kürkler, elbiseler... bir de yiyecek. Her şeyi Amaleklilerin geride bıraktıkları hayvanlara yüklediler, sonra askerler kampı ateşe verdi, birlikler geriden yükselen bir duman bulutunun önünde, dönüş yoluna koyuldu. Hangi dönüş? Yahuda kentlerinden, köylerinden gelen gönüllülerin gidecekleri yerleri vardı. Oysa Davud ve askerlerini Siklag'da yıkıntılar bekliyordu; ertesi günden tezi yok, kentin yeniden yapımına girişmek gerekiyordu. Sonra da Maaka'yı getirmek.

Birliklerinin önünde, kafası düşüncelerle dopdolu giden Davud, efodun aslında gerçeği söylediğine karar verdi. Tanrı onunlaydı. Demek Saul'la değildi. Tanrı'nın, birbirine düşman iki adamla olması imkânsızdı.

Döndüğünde, onlarla birlikte gelmeye cesaret edemeyen iki yüz askeri topladı. Acınacak durumdaydılar; komutanlar onları bir araya topladığında, yağmadan artakalan kap kacak içinde, yarılmış çuvallardan dökülen bir avuç buğdayla çorba yapmaya çalışıyorlardı. Askerler onları küçümseyerek alay ettiler. İçlerinden çoğu bu ödleklerin ganimetten pay almamasını istedi.

– Tanrı'ya güvenmediniz, dedi Davud onlara. Zaferimiz sizi öylesine cezalandırdı ki, benim ekleyebileceğim bir şey kalmadı. Hiçbir şey kazanmamış olmanıza rağmen, ganimetten payınızı alacaksınız. Ama yarın şafakla birlikte işe koyulmanızı buyuruyorum. Siklag'ı yeniden inşa edeceğiz.

O gece, yağmalanmış evinde bir katil gibi uyudu. Ağır, yoğun, çamur gibi bir uyku. Bir keresinde, su içmek için uyandı. Karışık düşüncelerle. Enharod'da savaşmaya başlamışlar mıydı? Savaşın sonunda ne olacaktı? Sonra Ahinoam'ın hamile olduğunu, Abigail'in de hamile kalmakta gecikmeyeceğini düşündü; kısa zaman sonra da, Maaka. Ağacı dal veriyordu; bu dallar Saul'un kılıcının tehlikesinden korunabilecek miydi? Mikal'ı merak etti. Yediğin tüm ekmekler ağzından düşmüş lokmanın tadını unutturamaz. O sırada uyanan Abigail, kocasının düşüncelerini okur gibiydi. Hamile kadınlara özgü dolunaya benzeyen yüzünü kocasına çevirdi, ansızın, "Sen İsrail'in kralı olacaksın" dedi, "Bundan hiç kuşkum yok." Davud başını sallamakla yetindi. Yaptığın her

şey, başka bir şey yapmanı engeller. Bir daha asla tarlalardaki kızlara gizlice zevk veren, vücutlarının kokusunu ezilmiş ot kokusuna karıştıran küçük çoban olamayacaktı. Her hareketin bir zincirin halkasıdır. Onun kaderi, İsrail'e kral olmaktı. Başka, başka hiçbir şey.

Doğrusu Samuel ona güzel bir tuzak kurmuştu! Başka kim İsrail kralı olmak isterdi ki? Bütün bu entrikalar, bu kan, ezici ağırlık!

Sonra ihtiyarın kehanetinden bu yana yirmi dört mehtap geçtiğini hesapladı. Sonra yeniden Saul denilen o hasta köpeği düşündü. Sonra Yonatan'ı. Sonunda uykuya daldı.

Ertesi sabah, ganimetten ayırdıklarını ulaklara verdi. Amaleklilerle savaşması için asker gönderen köyler ile kentlerin büyüklerine gönderdi: Beytüel, Ramot, Yattir, Arara, Sipmot, Eştemoa, Rahal... Yeramelitlere ve Kenizitlere de gönderdi. "Tanrı'nın düşmanlarına karşı kazandığımız zaferden sizlerin payına düşenler." Ulakların iletmelerini istediği mesaj böyleydi. Sonra kentin yeniden inşa edilmesi için gerekli buyrukları verdi. Davud zaman geçirmeden Maaka'yla düğününü burada kutlamak istiyordu. İşe ilk olarak kent duvarlarıyla başladı. Saul belki de daha önce yaptığını tekrarlamış, Filistîleri yenmişti. Bunun anlamı da tehlikenin her an ufukta görüleceğiydi.

Endorlu büyücü

– Biraz daha ince... Fazla su koyma...

Davud bir taraftan surların eski taşlarını yenileriyle birleştirmek için hazırlanan harcı denetliyor, bir yandan da Ezer ve Amon'la konuşuyordu. Çevredeki köylüler ile izcilerin anlattıkları uyuşuyordu: Saul son haftalarda sık sık Siklag ve Horha yakınlarında görülmeye başlanmıştı. Avını izleyen, ama dişleri dökülmüş bir çakal gibi Adullam ve Engedi çevresinde de dolaşıyordu... Bu hep böyle mi sürecekti? Enharod'a ve Afek'e casuslar gönderip çarpışmaların nasıl geliştiğini öğrenmek daha akıllıca olmaz mıydı?

– Haberler gecikmeden gelir, dedi Amon. İlk öğrenen de sen olacaksın.

Ne var ki Davud'un Amaleklileri bozguna uğrattığı gece, Enharod'da toplanmış birlikleri saldırı emri beklerken, Saul odasındaki üç efodla baş başa kalmıştı.

– Tanrım, diye sormuştu. Bu savaşın sonu ne olacak? Onlar on binden fazla. Biz ise sadece üç bin kişiyiz. Hizmetkârın ve halkının yenilmesine göz mü yumacaksın?

Efodlar böylesi sorgulama törenlerinin hemen hemen hepsinin sonunda, insanın içinin derinliklerinden bir ses yükseltirdi. Bu cevaptı. "Yap. Yapma. Bu iyi. Ya da bu kötü. Belirtiler iyi, Tanrı seni koruyor. Ya da bu Tanrı'nın hoşuna gitmiyor, bu iş başarısızlıkla sonuçlanacak."

Oysa efodlar bu kez sessizdi. Kantaşı rengindeki gözleri

krala tehdit dolu bakışlar fırlatıyordu.

Saul içini çekti. Birkaç geceden beri rüya görememiş, Tanrı dualarına sağır kalmıştı. Odasından çıktı, kapının önünde nöbet bekleyen hizmetkâra "Git bana harmanini getir" dedi.

– Benim harmanim bir krala layık değil.

– Sana git getir, dedim.

Hizmetkâr birazdan harmanisiyle döndü. Saul harmaniyi giydi, kukuletasını gözlerine kadar indirip çıktı, yaşlı biri gibi görünmek için eğik duruyordu. Bu halıkta kentinin, Gibea'nın sınırına kadar yürüdü, bir fırının önünde durdu. Konuştuğunda, sesini değiştirmişti.

– Söyle bana, içinde bir ruh olan bir kadın arıyorum. Ona atalarımı soracağım.

Beriki ona bir süre baktı. "Bilmiyor musun?" dedi sonunda. "Saul meslekleri geleceği okumak olan herkesi krallığından kovdu. Ama duyduğuma göre bir tane kalmış, Endor'da."

– Uzak, dedi Saul.

– Bildiğim bir o var.

Saraya döndü, en sadık komutanlarını çağırdı. "Zaman geçirmeden atlarınızı eyerletin" dedi, "Benimkini de." Güneş batmak üzereydi, atlarına binip dörtnala uzaklaştılar.

– Nereye gidiyoruz?

– Güneye.

Ordunun olduğu yönün tam tersi. Karanlık gecede dörtnala ilerlediler, sonunda bir köyün ışıklarını gördüler. Saul yolu sormaya gitti.

– Endor'a daha çok var mı?

Bir Kenanlı evinin önünde duruyordu. Tabor Dağı eteklerindeki bu bölgenin Kenanlılarını yerlerinden söküp atmak mümkün olmamıştı. Bir adam varmak üzere olduğunu söyledi.

– Peki, büyücünün evi nerede?

Adam kuşkulu gözlerle baktı.

– Artık büyücülük yapmıyor.

– İyi de, evi nerede?

– Yolunun üzerindeki ilk ev onunki. Zaten yanındaki dev meşeden de kolayca bulursun.

Eve vardılar, atlarını meşeye bağladılar. Saul kapıyı vurmadan önce yoldaşlarına kendisini orada beklemelerini söyledi. Uzunca bir süre sonra bir kadın kapının sürgüsünü çekti, ziyaretçisinin yüzünü görebilmek için elindeki kandili kaldırdı. Ölümle çok sık karşılaştığı için, gözbebekleri çukur, çok yaşlı bir kadındı.

– Bu saatte ne istiyorsun? diye sordu.

– Ölülerle konuşarak, sana adını vereceğim insanın ruhuyla buluşarak bana geleceğimi söylemeni istiyorum.

– Saul'un hayaletler ve ruhlarla konuşan herkesi kovduğunu bilmiyor musun? Senin için hayatımı neden tehlikeye atayım?

Kral cebinden üzerinde bir zümrüdün parladığı bir iğne çıkardı, kandilin ışığı altında parıltısını gösterdi: "Sana Tanrı adına söz veririm ki, bu nedenle başına hiçbir kötülük gelmeyecek."

Kadın subayların kuşkulu bakışları altında konuğunu içeri aldı, bir iskemle gösterdi. Ayaklar üzerine oturtulmuş tunç bir mangal getirdi, içine çalı çırpı atıp ateşledi. Alevler yükselince, içine daha kalın tahta parçaları ve odaya koku veren yapraklar attı, dumanı seyretmeye koyuldu.

– Kimin ruhunu çağıracağım?

– Samuel'in.

Ateşin önüne çömelmiş, bacakları ile kollarının vücuduna gömüldüğü ve adeta vücudunun emilerek sadece kafasının görüldüğü boş bir elbise izlenimi verecek kadar ufalmıştı. Oda duman içindeydi, göz gözü görmüyordu. Kocakarı bir çocuk çığlığı kopardı.

– İşte geldi! Ama, ama bu Büyük Kâhin! diye bağırdı. Beni neden kandırdın? Sen Saul'sun! Uzun, öfkeli bir çığlık daha attı.

– Korkma. Bana sadece gördüklerini anlat.

– Onu topraktan doğrulurken görüyorum, harmanisini giymiş bir ihtiyar...

Saul iskemleden kalkıp diz çöktü, mangalın üstüne kapandı; imkânsız gerçekleşti: Samuel ateşin önüne çömelmiş, başını geriye atmış, gözlerini devirmiş kadının ağzından konuşmaya başladı. Büyücünün buruşuk dudaklarının arasından duyulan, gerçekten de onun sesiydi, sadece

biraz daha derinden geliyordu.

– Beni neden rahatsız ettin? Beni neden Şeol'dan buraya getirttin? diyordu Samuel.

– Büyük zorluklar içindeyim, dedi dehşet içindeki Saul. Yutkundu, bakışlarını kaldırmaya cesaret bile edemiyordu. Filistîler bana saldırmaya hazırlanıyor. Üstelik çok da kalabalıklar. Tanrı da benden elini çekti. Artık bana cevap vermiyor, rüyama bile girmiyor. Seni bana ne yapmam gerektiğini söylemen için getirttim.

– Tanrı senden elini çektikten, düşmanın olduktan sonra bana neden soru soruyorsun? Sana yaptıklarını daha önce benim ağzımdan duyurmuştu. Krallığı senin elinden aldı, Davud'a verdi. Yarın sen ve oğulların benim yanımda olacaksınız, çünkü Tanrı ordunu ve halkını Filistîlerin ellerine atacak!

Yarı doğrulmuş olan Saul yıkıldı. Büyücü bir çığlık attı, kralın üzerine atıldı. Saul sırtüstü yatıyor, ağzından çıkmamakta direnen bir şeyler söylemeye çalışıyordu. Bir hayaletin yendiği kralın üzerine eğildi, onu oturtmaya çalıştı, "İstediğini yaptım" dedi, "Bunun için hayatımı tehlikeye attım. Şimdi beni iyi dinle. Yola çıkmadan önce bir şeyler yemelisin." Saul şaşkınlıkla başını salladı, dilsiz gibi anlaşılmaz sesler çıkarıyordu. Kadın dışarı çıktı, iki subayı yardıma çağırdı. Her üçü o kadar ısrar ettiler ki, Saul biraz et ezmesi ve iki mayasız ekmek[1] dilimi yemek zorunda kaldı. Sonra da Enharod'daki birliklere yetişmek için yola koyuldular.

Davud'un Siklag'daki yıkıntılar arasında uyandığı sırada, Enharod'a vardılar.

1 I. Samuel XXVIII, 21-25'e göre, büyücü Saul'u doyurmak için damızlık bir dana kesmiş, o gece krala yemek pişirmiştir. Bu ayrıntı ilginç olduğu kadar imkânsızdır. Orduları yaklaşık elli kilometre kuzeyde, yaşamsal önemi olan bir savaş için onu beklerken, Saul'un geceyarısı bir dana kurban edilmesini ve yemek pişirilmesini beklemeyeceği açıktır. Büyük bir eve sahip bir insanın bile bir dana kurban etmesi kuşkuyla karşılanabilecekken, Yahuda'nın küçük bir köyünde yaşayan bir büyücünün böylesi bir fedakârlıkta bulunduğunu düşünmek bile mümkün değildir.

Ağacın devrilişi

Darbe korkutucu oldu.

Yanesare Gölü'nün doğu kıyısından gelen Filistîler, Saul'un Yizreel Ovası'nın güney girişinde bekleyen askerlerinin üzerine önce savaş arabalarını sürdüler. Saul'un ordusunda savaş arabası yoktu, önceleri bunun eksikliğini hissetmediler. O ağır arabaların yön değiştirmesi çok güçtü, atlarıyla birlikte bir dönemeci alabilmeleri için, en az yirmi dirseklik bir mesafeye gerek vardı. Gürültüleriyle gelişlerini çok önceden haber veriyor, kaçmaya ya da yolun iki yanına çekilmeye fırsat tanıyorlardı. Tunçtan yapılmış bu canavarların üzerindeki mızrakçıların yolun kenarında okları veya sapanlarıyla bekleyenler için kolay birer hedef oldukları da doğruydu. Filistîler bu nedenle çok adam kaybettiler.

Ne var ki savaş arabalarının asıl görevi, düşman ordusunu hemen ikiye bölmekti. Gerçekten de Filistî arabalarının Yahudi saflarında açtıkları geniş yarığa önce mızrakçıları, sonra okçuları, en geriden de piyadeleri daldı. Artık geriye beşer bin kişilik iki yarım orduya dönmüş Saul askerlerini sağa ve sola doğru itmekten başka yapacak şey kalmamıştı. Yahudiler ya saldırganların sayısı karşısında düşüp ölüyor ya da kaçmak zorunda kalıyorlardı. Ertesi gün Davud'a savaşın nasıl geçtiğini anlatan da bir asker kaçağıydı zaten.

Saul ve Abner Gilboa Dağları'nda ikinci bir savunma hattı düşünmüştü. Ancak bu hatta ordunun sadece bir yarısı,

kral ile üç oğlunun da içinde bulunduğu bölümü varabildi. Savaş arabalarının darbesiyle ayrılmak zorunda kalan öteki bölüm ovada kaldı, Filistîlerce kuşatılıp yok edildi. Saul ve adamları kendilerini savunmak ve ok yağmuru altında tepelere tırmanmak zorunda kaldı. Saul'un okçusu Filistîlere karşılık vermek istedi, ama düşmanla aralarındaki mesafe oldukça kısaydı: yaylarını germek için ne bacaklarını açmaya ne de oklarını kaldırmaya fırsat buluyorlardı. Gecenin sonunda, savaş gırtlak gırtlağa bir boğuşmaya döndü. Yonatan, Abinadab ve Malkişua birbirlerinin ardından düştüler. Karnından okla vurulan Saul, emir subayından kendisini öldürmesini istedi. Subay dehşet içinde kralını öldüremeyeceğini söyledi. İşte o zaman Saul kılıcını, ucu yukarıya bakacak biçimde yere sapladı, kendini de üzerine bıraktı; emir subayı da kralını taklit etti. Dünyanın üzerine yeni bir güneş doğarken, iki ceset yuvarlandı, tepenin yamaçlarını kaplayan mersinlerin arasında kayboldu.[1]

Kaçaklar bölgedeki Yahudi kent ve köylerine, Şeria Nehri'nin batı yakasına, Gilboa Dağları'nın güneyine sığındılar, konuşmalarıyla istemeden de olsa Filistîlerin durumunu daha da güçleştirdiler. "Artık bitti! Saul ve oğulları öldü! Filistîler orduyu yok etti!" diyorlardı.

Yahudiler de dehşete kapıldı, torbalarını toplayıp kaçmaya koyuldu. Artık son gelmişti. Filistîler tek bir ok atmadan Yahudi kentlerine yerleştiler.

Beş yıl boyunca baskı altında yaşamanın, kendi topraklarını geri kazanmak için savaşmak zorunda kalmanın etkisindeki Filistîler acımasız davrandılar, düşmanlarının cesedini bile bağışlamadılar; zırhını çıkardılar, Gezer'deki Astar-

1 Bu, I. Samuel XXXI, 4-6'daki yorumdur. II. Samuel I, 4-16'daki ise çok farklıdır: etrafı düşman atlıları ve savaş arabalarıyla çevrilen Saul'un gözü, orada ne aradığı belli olmayan genç bir Amalekliye ilişir. Saul yaralı olmadığı halde, öleceğini hissederek bu yabancıdan kendisini öldürmesini ister. Amalekli bu isteği yerine getirir ve Saul'un tacı ile kol şeridini alarak Davud'a olanları bildirmeye gider. Bir krala el sürdüğü için de Davud tarafından öldürtülür. Ancak bu yorum, birkaç açıdan inandırıcılıktan uzaktır. Öncelikle Saul, savaş arabalarının giremeyeceği ancak atlıların girmesine imkân veren Gilboa Ormanı'nda ölmüştür. İkincisi, bir kralın, özellikle de Saul yapısındaki bir kralın, düşmandan değil de bir yabancıdan kendisini öldürmesini istemesi hiç inandırıcı değildir. Üçüncüsü, genç bir Amaleklinin, Filistî şefleri dururken, Saul'un taç ve kol şeridi gibi en değerli eşyalarını alması ve üstelik övünmek için Davud'a gitmesi çok anlamsızdır. Bu, mutlaka I. Samuel'in eski yorumunu bilmeyen yazarlarca kurgulanmış ve Davud'a iyi bir rol vermek amacını güden bir anlatımdır. Burada yer vermememin nedeni de bu tutarsızlıklardır.

te Tapınağı'na gönderdiler. Sonra kafasını vücudundan ayırıp kelleyi bir mızrağa diktiler, kendi kentlerinde, yeni fethettikleri köylerde dolaştırdılar. Ne başsız kalmış cesede ne de oğullarının cesetlerine saygı gösterdiler, alıp Beytşean duvarlarına çivilediler.

Gece olunca, Yabeş'in korkusuz ve inançlı insanları cesetleri duvardan indirdiler. Törenin saflığını bozan, pis bir iş. Ne var ki kral kıraldı, cesedi itlere ve akbabalara bırakılamazdı. Cesetleri bezlere sarıp evlerine getirdiler. Yıkadılar, kokulu otlara büründürüp kentlerinin büyük ılgınının gölgesine gömdüler.

Yedi gün boyunca oruç tuttular, üzüntü içinde, onları terk etmiş görünen Tanrı'ya dua ettiler. Ağaç yıkılmıştı, yerini alacak bir yenisi de görünmüyordu.

Bir gençliğin sonu

"... Ve onları yıkadılar, otlara sardılar, Yabeş'te, büyük ılgın ağacının altına gömdüler..."

Neftali kavminin bilgesinin sesi çatallaştı. Davud'a savaşın nasıl bittiğini anlatmak için, Menaşe kavminin iki bilgesiyle birlikte Siklag'a gelmişti. Bir zamanlar Davud'un evi olan yıkıntının önündeki büyük taşlara oturmuşlar, çevredeki çalışmaların gürültüsünü duyuyorlardı. Kuşkusuz, Samuel'in aldığı önlemlerden geriye ne kaldığını görmeye gelmişlerdi: Davud taht üzerinde hak iddia edecek miydi? Her üçü de Davud'un kutsandığı gün oradaydı. Sonuçta Samuel Davud'dan da önce Saul'u kutsamamış mıydı? Sonucunu herkes görmüştü. Belki de Davud krallığa layık bile değildi... Unutulmamalıydı ki on iki kavim bundan altı yıl önce Samuel'den bir kral istemişti; Büyük Kâhin'in istekleri de kendisi gibi yok olduğundan, belki de en doğrusu her kavmin kendine bir kral seçmesiydi.

Davud öne eğildi, üzüntüden başı dönüyordu, hemen yanında duran Yoab'a dayandı. Sonra başını kaldırdı. Güneşin nasıl olup da parladığı günlerden biriydi. Oysa parlıyordu işte. Bu yaz sonu gününde parlıyor, denizden gelen esintiyle serinliyordu. Nar ağaçları meyvelerinin ağırlığıyla dallarını eğmişti.

– Biz ne olacağız? dedi bilge. İki yoldaşı soru dolu bakışlarını Davud'a çevirdi.

– Tanrı Samuel'in sesiyle konuştu, dedi Davud. Bizi terk etmedi.

Her üçü de başlarını salladı.

– Hayır, diye tekrarladı Menaşe bilgelerinden biri. Bundan böyle onun habercisi sensin.

– Ne yapacaksın? diye sordu Neftali bilgesi. Saul'un soyu Gilboa'da onunla birlikte ölen üç oğluyla kurumadı. Geride İşyo var.

– Bir de Abner, diye ekledi öteki Menaşe bilgesi. Tabiî eğer hayattaysa. O Saul'un akrabasıydı.

Olayların nasıl gelişeceğini tahmin etmek güç değildi: Abner İşyo'nun tahtın yasal vârisi olduğunu ileri sürecek, Saul hanedanını yeniden canlandırmaya çalışacaktı. İşyo'yu bir kukla gibi oynatarak Davud'un ona vermeyi düşünmediği bir yetkiye kavuşmak isteyecekti. Davud'un yanında kendi kavmi ve komutanları vardı, Abner'e ihtiyaç duymayacaktı.

– Samuel'i duydunuz, dedi bir süre sonra. Tanrı'nın yıldırımı Saul'un ağacına çarptı. O ağacın yıkılması gerekliydi. İşyo gibi güçsüz bir dal ağacı canlandırmaya yetmez. Basit, anlaşılır ve güçlü kelimelerle konuşuyordu. Bilgelerin gözleri canlandı. Bunu diğerlerine tekrarlamanız için söylüyorum: Tanrı'nın iradesine karşı gelmeye çalışmak kimsenin işine yaramaz. Bazılarının Abner ya da İşyo'yla kurmaya çalışacakları ittifak öfkemi kabartmaktan başka bir sonuç vermez.

Bilgeler başlarını salladı. Kuşkusuz Davud'un öfkesi de, en az Saul'unki kadar ürkütücüydü! Ayağa kalktılar, Davud'a Tanrı'nın inayetini dilediler ve eşeklerine doğru yürüdüler.

Bilgeler gidince kentin onarımıyla görevli kişiler geldi, şu sokağın yönünün düzeltilmesi, şu yapının büyütülmesiyle ilgili sorular sordular. Davud onlara dalgın cevaplar verdi. Onun kenti artık Siklag değildi; er ya da geç öldüreceği bir düşmanın armağanıydı.

Rahip Ebyatar, Ezer, Amon, Amonlu İşbozet, Yoab ve birkaç komutanıyla birlikte yediği akşam yemeği sırasında, Davud tavuklu mercimek dolu büyük bir tasın önünde konuşmaya başladı.

– Saul'un krallığından geriye bir şey kalmadı. Abner İş-

yo'nun adından yararlanarak kendine bir prenslik çıkarmak isteyen bir entrikacı. Ama bundan bir şey çıkmaz, çünkü on iki kavim de Saul'un ağacının öldüğünü biliyor. Filistîler bizim aramızda bölünmüş olduğumuzu, birbiriyle kenetlenmiş bir ulus yerine on iki kavmi ayrı ayrı yönetmenin çok daha kolay olacağını biliyor. Benim bir temel kurmam, bu temelden hareket ederek bütün ülkeyi tekrar kazanmam gerekiyor.

– Siklag'dan ayrılacak mıyız? diye sordu Amon.

– Siklag bizim, bizim kalacak. Elimizde Horha ve Adullam gibi başka kentler de var; gerektiğinde onlardan da yararlanabiliriz. Ama Siklag bir Yahudi kralına uygun bir kent değil.

– Nereye gitmek istiyorsun? dedi Yoab.

– Hebron'a. Bize halkımızın belleğinde kök salmış bir yer gerek. İbrahim ve atalarımız Hebron'da uyuyor. Çevrede de dost sayabileceğimiz insanlar var. Beytüel'de, Ramot'ta, Yattir'de, Arara'da, Sipmot'ta, Eştemoa'da, Rahal'da... Yerameelitler ile Kenizitler de müttefikimiz.

– Ganimetten paylarına düşeni de göndermiştik onlara, dedi Ezer.

– Tanrı seninle, dedi Ebyatar. Bunu Samuel söylemişti, ben de onunla birlikte tekrarlıyorum.

Davud ertesi gün Ebyatar'ı çağırttı.

– Efoda danışmanı istiyorum, dedi. Tanrı'nın Hebron'a gitmemi isteyip istemediğini sor.

Ustaların meşeden bir çatı yapmakta olduğu tapınağa gittiler. İşçiler çekiçler ile iplerin gürültüsü arasında çalışıp terlerken, Ebyatar bronz heykeli saran bezleri bir kez daha açtı. Gözlerini bir kez daha yumdu. Bir kez daha ürperdi. Bir kez daha sesi değişti. Garip bir ses, delirmiş bir kocakarının sesine benzeyen, garip bir ses.

– Ne öğrenmek istiyorsun Davud, tek tanrının hizmetkârı?

– Yahuda kentlerini almaya gitmeli miyim?

– Gitmelisin.

– Hangisine gideyim?

– Hebron'a. Babaların orada uyuyor.

"Söylemiştim" diye düşündü Davud.

Ertesi gün Ezer, Amon, Yoab ve iki abisi, Abişay ve Asahel'le birlikte Hebron'a hareket etti. Ebyatar da yanındaydı. Davud kentin bilgelerini çağırdı. Onu zaten tanıyorlardı, Davud'u, Golyat'ı yenen kahramanı, küçük çocukların taklit ettiği, sapanıyla kuşları vuran, genç kızların kocaları olarak görmek istediği Davud'u herkes tanıyordu.

– Saul öldü, bizler de kralsız kaldık, dedi bilgelere. Samuel on iki kavmin bilgeleri önünde beni kutsadı.

Herkes, yaşlı kadınlar ile genç erkekler, hırsızlar ile fırıncılar, yargıçlar ile tapınağın rahipleri, demirci ile kasap, dilenciler ile tefeciler, çocuklar ile yanında savaşmış erkekler, hepsi gözlerini ona dikti. Onların kafasından geçenleri, kralların insanları savaşa götürüp vergi ödettiğini düşündüklerini tahmin edebiliyordu.

– Bizim bir tek kralımız var. O da Tanrımız. Ama eğer yeryüzünde bir kralımız olmazsa, çok yakında Filistîlerin kölesi olacağız. Eğer aynı zamanda Tanrı'nın hizmetkârı olacak bir kral bulamazsak Filistîlerin kölesi oluruz. Sizler tek tanrının hizmetkârı mı, yoksa Filistîlerin kölesi mi olmak istiyorsunuz? diye bağırdı.

En duyarlı yanlarından yakalamıştı.

– Eğer siz tek tanrının hizmetkârıysanız, ben de sizin kralınızım.

Bilgeler ayağa kalktı. "Davud" dedi içlerinden en saygını, "Seni maceralarından tanıyoruz, ama asıl bildiğimiz Samuel'in sözleri. O seni seçtiyse, bizim kralımızsın demektir." Sonra çevresindeki kalabalığa döndü. "Bu adam bizim kralımız. Bizim koruyucumuz. Onu seçen Tanrı'ya şükürler olsun!"

Yüksek sesle Tanrı'ya şükrettiler. Davud duyduğu duaların karışık olduğunu, insanlardan çoğunun kendi tanrılarını Kenanlıların tanrılarından ayırt edemediğini biliyordu. Onlara Tanrı'nın kim olduğunu öğretecekti.

Aynı sözleri Yahuda'nın öteki kentlerinde de yineledi. Tabiî doğduğu Beytüllahim'de, ama Nebo'da, Mambre'de, Şamir'de, Yattir'de, Karmel'de, Simeon toprağının diğer kentlerinde de. Her seferinde kentin rahibine bir kurban töreni düzenletiyordu. Birkaç ayda Yahuda kralı olduğu kabul edildi. Simeon toprağının kralı olduğundan kuşku bile du-

yulmuyordu, Siklag bu topraklardaydı, o da Siklag kralı değil miydi?[1] Yahuda kavminden olduğuna göre, başka türlüsü olabilir miydi? Sınırdaki Bünyaminler, İsrail'e ilk kralını verdiklerini unutmadılar, istemeyerek de olsa Davud'u desteklediler. Bu nedenle heyecandan ağlayan Ebyatar'ın da katıldığı bir törenle, Yahuda toprağında Hebron rahibi tarafından kutsandı.

Tören tapınakta, Yahuda ve Bünyamin kentlerinin bütün rahiplerinin huzurunda yapıldı. Neredeyse bütün gün sürdü, özel olarak bu tören için yapılmış sunaktaki kurban töreniyle başladı, İbrahim'in mezarı başında gerçekleştirilen ve bütün kalabalığın katıldığı başka bir kurban töreniyle son buldu. Bir zamanlar Samuel'in Rama'da yaptığı gibi, rahip Davud'un alnına yağ sürdü. Davud tören için altın işlemeli keten bir elbise ve kızıl bir harmani giymiş, ayaklarına da kuzu derisinden sandaletler geçirmişti. Güneş altın rengi tarlaların üzerinden batarken, yanında rahipler, peşinde komutanları, başında sırmalı bir şeritle kentin içinden geçti, onlarla birlikte mezarın başında duaya başladı.

– Sevin İsrail, Tanrı sana bir kral verdi! Tanrı'ya dua et İsrail, dua et ki tıpkı seçtiği kralın alnında parlayan altın gibi, senin de zaferin Ebedî Baba'nın gözlerini kamaştırsın! diye bağırdı rahip akşam töreninden sonra. Tanrı'ya dua et ki kötülükler, imanlı ellerin koparacağı tarlalardaki ayrıkotu gibi olsun!

Bütün gece süren bir şölen yapıldı, şölenden sonra da gençler meşalelerin ışığında sabaha kadar raks ettiler.

Davud ertesi sabah, daha önceden beğenip genişlettiği büyük evde uyandığında kent halkının sabahtan beri kapısına astığı çelenkler ve çiçeklerle karşılaştı. Bir birliği Siklag'a, Abigail ve Ahinoam'ı, yüz kişilik silahlı ve tören elbiseli bir birliği de Ezer ve Yoab'ın yönetimine vererek Keryut'a, Maaka'yı getirmeye yolladı.

Sonra Yonatan'ın yasını tuttu. İnsan ölülerle, zamanın-

1 Simeon toprağı, Hebron'daki taç giyme sırasında Davud'a düşen topraklar arasında geçmez; ne var ki Yahuda'da bulunması nedeniyle krallığının içinde olduğu kuşku götürmemektedir.

dan önce ölür. Ölüler unutulduklarında ikinci kez ölürler. Ama insan sadece kendine ağlar, çünkü ölüm hiç bitmez. Bu nedenle bir zamanlarki durumuna ağladı. Bir zamanlar olduğu, bir daha hiç olamayacağı genç ve yumuşak adama.

– Samuel, Samuel! Sen benim gençliğimi çaldın!

Yoab'ı Yabeş'e haber götürmeye gönderdi. Saul ve oğullarını gömme inancını gösterdikleri için kent halkına Tanrı'nın şefaatini diliyordu. Tanrı onu Yahuda'nın kralı yaptığına göre, Yabeşlilerin imanını unutmayacaktı.

Hayır unutmayacaktı. Hiçbir şeyi unutmayacaktı.

"Ey ölümün yıktığı İsrail prensi!
Savaşçılardan kaçı öldü!

Gat'ta ilan etmeyin!
Aşkelon sokaklarında tellal dolaştırmayın;
Filistî kadınlar sevinmesin,
Sünnetsizlerin kızları gülmesin.

Gilboa Dağları, üzerinize yağmur ya da çiğ yağdırmayın.
Kutsal tarlalarınıza da!
Çünkü orada savaşçıların soluk kalkanları var.
Saul'un artık yağsız kalan kalkanı da.
Yonatan'ın yayı düşmanın göğsünü,
Yenilenin kanını esirgemedi.
Saul'un kılıcı kınına lekesiz girmedi.

Hayranlıkla seviliyorlardı
Saul ve Yonatan;
Hayatta olduğu gibi, ölümde de beraberler.
Kartallardan daha hızlı
Aslanlardan daha güçlü.

Ey İsrail kızları,
Sizleri lal ve nakışlarla donatan,
Elbiselerinizi altın mücevherlerle süsleyen
Saul'a ağlayın!
Savaşçılar toprağa nasıl düştü!
Ey ölümün yıktığı Yonatan!

Senin için ağlıyorum, Yonatan, kardeşim;
Benim için değerliydin,
Bana olan sevgine hayrandım
Kadınlarınkini geride bırakan sevgine.

Düştüler, savaşçılar düştü;
Zırhları savaş meydanını süslüyor..."[2]

Şiirini Ebyatar'a verdi, çoğaltılarak bütün Yahuda rahiplerine dağıtılmasını, onların da şiiri çoğaltmalarını sağlayarak bütün İsrail çocuklarına öğretmelerini istedi.

Abigail doğurdu; bir erkek doğurdu, Davud oğluna Danyel adını taktı, annesi ise çocuğa Kaleb adını vermek istiyordu. Ahinoam da yakında doğuracaktı. Sonunda Maaka'yla evlilik töreninin kutlanmasına karar verdi.

O genç kız vücudu belki de bu dünyadaki en son isteklerinden biriydi. Memeler sütün ağırlığıyla sarkmadan önceki o kaygan ve tehlikeli zarafet! Aynı zamanda hem çiçek hem de meyve olabilmek! Etten yapılmış bu lir! Bir erkeğe hâlâ hayatta olduğunu anlatan, şafaktaki o ses!

2 II. Samuel I, 18-27'de aktarılan bu şiirin eksiksiz olup olmadığı bilinmemektedir. Aynı metin, Eski Ahit'in üç kitabından biri olan, bir kenara bırakılmış ya da kaybolan Yahar'ın Kitabı'ndaki şiirle karşılaştırılamayacağını belirtir.

II- Ebedî kral

Yararsız bir zafer

Davud'un taç giymesinden birkaç gün sonra, Şeria Nehri'nin öteki yakasında Mihanayim'de, Galaad ve Amon topraklarının sınırında, bir taç giyme töreni daha düzenlendi. Gerçekten de Abner, İşyo'nun Galaad, Aşer, Yizreel, Efraim, Bünyamin ve küstahlığa bakın ki, "bütün İsrail"in kralı olarak taç giymesini sağlamıştı.

Abner ve Saul hanedanının Davud'un Yahuda kralı olduğundan habersiz olmaları düşünülemezdi. Demek ki, buna aldırmayacaklardı ya da en azından öyle göstermeye çalışacaklardı.

– Sakın aldanma, dedi Yoab. Bütün bunlar bir şakaya benzeyebilir, ama senin karşında bir iddia var. Er ya da geç Abner ve İşyo Yahuda ve Simeon'daki krallığın üzerinde hak iddia edeceklerdir.

Davud'un öteki iki akrabası, Abişay ve Asahel de Abner'e karşı daha hoşgörülü değildi. Onlara karşı aşırı bir şey duymayan Ezer ise, "hayatta kalanların krallığından" söz etmekle yetiniyordu. Abner nasıl yapmıştı da Gilboa Dağı'ndaki katliamdan canlı kurtulmayı başarmıştı? Ya İşyo, çarpışmalar sırasında o neredeydi? Filistîler babasının ve kardeşlerinin cesetlerini Beytşean duvarlarına çiviliediklerinde, neden gidip cenazelere sahip çıkmamıştı? İşyo kırk yaşına varmıştı, ama ölen kardeşlerinin aksine, şimdiye kadar hiçbir alanda başarı gösterememişti.

Davud söylenenleri dinledi, ama tek kelime bile etmedi, çevresindeki herkes kafasındakileri anladı. Doğrudan Saul hanedanına saldırmaktan hoşlanmayacaktı. Bu konudaki tüm tartışmaları ertelemeye karar verdi.

– Bir akşam Siklag'da bize söylediklerini inkâr mı ediyorsun? Kendi ağzınla bize Saul ağacının laneti olduğunu anlattığını unuttun mu? Yani boşuna mı savaştık? diye bağırdı Ezer umutsuzlukla. Çölü bir hiç uğruna mı geçtik? Samuel'in iradesinin artık bir anlamı yok mu? Cesaretinin kırılması için Saul'un kanından birinin görünmesi yeterli mi?

Ezer'in umutsuzluğu yapmacık değildi; gerçekten de öfkelenmişti. Davud'un Yonatan'a olan bağlılığını yüksek sesle yinelemesi bir yere kadar kabul edilebilirdi. Bu ilişki biliniyor, hoş görülüyordu. Ama onu mızrağıyla öldürmeye çalışan, yıllar boyu onu nefretle izleyen, karısını elinden alan Saul için ağıt yakması affedilemezdi. Abner'in girişimleri karşısındaki hareketsizliği de onu koruyanlar için dayanılmaz olmaya başlamıştı.

Davud tehlikeyi gördü. Onu görmeye gelen bilgeler, İşyo ve Abner'in hayatta olduğunu hatırlatarak uyarmak istemişlerdi. Davud özellikle Ezer'in sözlerindeki Samuel'in iradesiyle ilgili üstü kapalı tehdidi anladı. Saul hanedanının canlandırılması karşısında tepki göstermemesi halinde, gerçekten de Büyük Kâhin'in iradesine karşı gelmiş görünecekti. Üstelik Saul'un yaşadığı dönemde olduğu gibi, hayatı yine tehlikede olacaktı. Filistîlerin dışında, sürekli olarak kuzeydeki orduları düşünmesi gerekecekti; ne de olsa o sadece iki kavmin kralıydı, karşısında birleşmiş on kavim vardı. Hayatta oldukları sürece, ne Abner'in ne de kukla kralının İsrail'de başka bir kralı kabul etmeyecekleri açıktı.

– Abner ve İşyo'yla mutlaka savaşacağız, dedi iki gün sonra yakın adamlarına. Ama ilk darbe benden gelmeyecek.

Fazla beklemesi gerekmedi. İki krallık birbirine komşuydu, çatışmalar sıklaştı; Yabneel'den Beythogla'ya kadar giden ve Yahuda Krallığı'nı Bünyamin topraklarından ayıran çizgi boyunca akınlar, yağmalar, katliamlar birbirini izledi. Her iki tarafın askerleri birbirlerini uşaklık, sahtekârlık ve sünnetsizlikle suçladı. Sonunda iki ordu harekete geçti, Abner'in habercileri, Davud'un birliklerine komuta eden Yoab'a

komutanlarının onu Bünyamin toprağında, Gabaon Gölü'nde beklediğini bildirdiler.

Her iki ordu gölün iki yakasında birbirini süzerken Abner iki taraftan da on ikişer kişinin teke tek dövüşmelerini önerdi. Böylesi bir düello gereksiz yere kan akmasını önleyecekti, ama Yoab hayal kurmuyordu.

Katliam eksiksiz oldu. Savaşçılar ikişer ikişer karşılaşıyor, birbirlerini saçlarından yakalayarak kılıçlarını rakiplerinin vücuduna saplıyorlardı. Hiçbiri hayatta kalmadı. Ölümlerin gereksizliği Yoab'ın birliklerini ateşledi. Düellolar biter bitmez, ellerinde kılıçları, Abner'in askerlerinin üzerine atılıp, onları gafil avladılar. Abner'in birlikleri kendilerini savunmaya çalıştı, ama kısa sürede geri çekilmek zorunda kaldı.

Yoab'ın kardeşi Asahel birden kendini Abner'i izler buldu. "Kaç! Yoksa seni öldüreceğim!" diye bağırıyordu Abner Asahel'e. Ne var ki Asahel avını bırakmadı, Abner'in üzerine atıldı. Abner mızrağını Asahel'e sapladı, kaçmaya devam etti. Yoab'ın Asahel'i izleyen askerleri bir an şaşkınlıktan durakladı; sonra Asahel'in cesedini alıp, takibi sürdürdüler. Abner ve çoğunluğu Bünyamin olan askerleri, Gabaon otlaklarına giden yolun üzerindeki Ammah Tepesi'ne sığınmaya çalıştılar. Davud'un askerleri Yoab ve Abişay'ın komutasında tepeyi kuşattı. Kuşkusuz bu kuşatma Abner'e Saul'un Gilboa Dağı'na çekilişiyle ölümünü hatırlattı. İlerledi, Yoab'a seslendi: "Bu katliam sonsuza dek mi sürecek?"

– Eğer aman dilememiş olsaydın, diye haykırdı Yoab nefret dolu bir sesle. Seni şafağa dek izlerdik. Seni ve adamlarının sonuncusunu öldürürdük!

Abner kardeşini öldürmüştü; bunu unutması mümkün değildi. Aman dilediğine göre, Yoab borusunu çaldı. Çarpışma ve izleme durdu. Abner ve Bünyaminler tepenin öteki yamacına geçti, Şeria Nehri'ni aştı ve Mihanayim'e ulaştı. Yoab ölülerin sayılmasını buyurdu; kardeşinden başka on dokuz kişi kaybetmiş, buna karşılık Abner'in askerlerinden üç yüz altmışını öldürmüşlerdi.

Bütün bunlar Asahel'i geri getirmezdi. Yoab kardeşinin cesedini Beytüllahim'e götürüp gömmek için bir manga asker ayırdı. Beytüllahim'de kadınlar cesedi yıkadı, ataların

köyüne gömdü. Cenaze töreni gece yapıldı. Yoab, içi acı ve nefret dolu, şafakta Hebron'a döndü.

Davud hiçbir sorunu çözemeyen bir zafer kazanmıştı. Hiçbir işe yaramayan bir zafer; yine kana mal olan, boş bir zafer.

İki kadın öyküsü

– Demek savaşın büyüsüne kapıldık, yirmi genç kaybettik. Peki ne elde ettik? diye sordu Davud öfkeli bir sesle yakın adamlarına. Ya sen, sen bir kardeş kaybettin; ne elde ettin? Aynı İşyo'nun emrinde olan, Gabaon'da bir kardeş ya da baba kaybedenlerin elde ettiklerini.

Başları öne eğik, dinliyorlardı; Ezer, Amon, Yoab, Abişay, Abner ve İşyo'yla hesaplaşmaya can atan bütün diğerleri. Gerçekten de çözümsüzlüğün ortasındaydılar. İsrail'de hâlâ iki taçlı adam vardı.

– Kardeşlerimizle savaşmak istemiyorum. Bundan sonra yapılması gerekenlere Tann karar verecek, dedi büyük bir inançla.

Adamları çekildiğinde, umutsuzluklarını gemleyemediler. "Eğer zamanında Saul hanedanına karşı daha kararlı olsaydı, şimdi on iki kavmin tartışmasız kralı olarak tanınacaktı" diye bağırdı Yoab.

– Benim bilmek istediğim, onlara karşı neden bu denli hoşgörülü davrandığı, dedi Ezer. Onu birkaç kez öldürmek istediğini herkesin bildiği bir adamın ölümünden neden bu kadar etkilendi? Bu saçma değil mi?

Esrar sürüyordu.

Statüko da bir işe yaramadı. Bünyamin topraklarının insanları ile Yahudalılar arasındaki çatışmalar yeniden alevlendi. Bir kuyunun kullanılması, otlakların paylaşılması, şu

ya da bu ürünün taşınması konusunda bir çatışma olmadığı gün yok gibiydi; sonunda iki kral da karşı tarafın kendilerini kuş isimleriyle suçlamasını sineye çekmek zorunda kalıyordu. Filistîler kendileri için fazla geniş buldukları Yahuda topraklarına saldırmaktan kaçındığından, bu durum askerleri umutsuzluğa itiyordu. Oysa Davud'un kılı bile kıpırdamadı; kuzey topraklarına saldırılmayacaktı.

Yine de Abner'in Rispa'yı, Saul'un cariyesini istediğini öğrendiğinde, yakınlarının sitemlerini daha dikkatlice dinlemek zorunda kaldı. Rispa Saul'a iki erkek çocuk doğurmuştu; Armoni ve Meribbaal. Abner'in Saul hanedanını canlandırma çabaları giderek belirginleşiyordu; o sadece ölmüş kralın bir akrabası değil, kralın cariyesinden olma iki çocuğunun da koruyucusu olmak, böylelikle krallık üzerinde hak kazanmak istiyordu.

Tehlikeyi en açık ve en ateşli anlatan Yoab oldu. Davud onu sabırla, hatta belki biraz da sıkılarak dinledi. Yoab sadece kardeşinin intikamını almayı düşünüyordu, intikam gözlerini körleştirmişti. "Tanrı'nın bilgeliği sonsuzdur" dedi. "Davud, eğer Abner'in niyeti senin anlattığın gibiyse, Tanrı onun isteklerini ayaklarına dolaştıracaktır."

Oysa Abner'in tasarıları gün ışığına çıkmıştı. İşyo bir akşam şahin avından döndü, Abner'in görkemli evinin yanındaki Mihanayim sarayına girdi, mabeyincilerin asık yüzlerini görüp sordu:

– Neden hepiniz baykuş gibi bakıyorsunuz? O sırada hizmetkârları av arkadaşlarının getirdiği hayvanları almakla meşguldü.

– Rispa dün geceden beri Abner'in evinde, dedi mabeyincilerden biri.

Herkes inanmaz gözlerle mabeyinciye baktı. İşyo topukları üzerinde döndü, girişe giden merdivenleri indi, sokağı geçip Abner'in evine yöneldi. Nöbetçilerin şaşkın bakışları arasında, rüzgâr gibi içeriye girdi.

– Bana Abner'i çağırın, diye buyurdu.

Abner'in subayları kabul ettiği geniş peykeler, bir masa, halılar ve kürklerin bulunduğu geniş bir salona alındı. Komutan biraz sonra göründü. Üzerinde Tir işi geniş ve işlemeli bir elbise vardı.

– Av nasıl geçti, akrabam? diye sordu. Seni hangi güzel rüzgâr attı?

– Babamın cariyesiyle yatmaya nasıl cüret edersin? diye bağırdı İşyo. O kadını derhal evine gönder!

Abner donakaldı.

– O kadın akrabamın cariyesi. Bu da dul olduğu anlamına gelir. Bir günah işlemek istemediğin sürece, senin kadının olamaz. O nedenle önce benimdir, dedi soğuk bir sesle.

– Onu evine gönder! diye yineledi İşyo.

– Ben emir alacak bir maymun değilim İşyo. Saul hanedanına, kardeşlerine, dostlarına sadık kaldım. Sana da sadakatle hizmet ettim. Seni Davud'un ellerine teslim edebilirdim, yapmadım. Eğer bu kadının yüzünden benimle böyle konuşacaksan, yemin ederim Saul hanedanını yıkmak için elimden geleni yaparım! İşyo bembeyaz oldu. Davud'un hanedanının Dan'dan Beerşeba'ya kadar bütün İsrail'e ve Yuda'ya yayılması için ne gerekiyorsa yaparım!

İşte İşyo gururu nedeniyle o güne kadar tanıyamadığını o zaman tanıdı; kuzeydeki kavimlerin gerçek kralı Abner'di. Orduya komuta ediyordu, bütün kavimlerin bilgelerinin de güvenini kazanmıştı. Ne kadar kral olsa da geri çekilmek, sarayına dönmek zorunda kaldı. Babasının son aylardaki üzüntüsüne tanık olmuş hizmetkârlar, oğlunun yüzünde de aynı ifadeyi gördü. Umutsuzluğunun nedenini biliyorlardı, zaten bilmeseler de gözden kaçacak gibi değildi bu neden; tıpkı Davud'un babasının tahtını tehdit ettiği gibi, şimdi de Abner İşyo'nun tacını tehdit ediyordu.

Davud bu felaketi tahmin etmiş miydi? Sadece bir akşam "İşyo iyi değil" dedi.

İki gün sonra, Ezer Abner'in iki elçisinin onunla görüşmek istediklerini söyledi. Elçilerin mesajı açıktı: "Anlaşırsak, bütün krallığı ellerine bırakmak için ne gerekiyorsa yapacağım."

Davud başını salladı. "Onunla anlaşmaya hazırım, ama bir şartla" diye cevap verdi. "O da Mikal'ı yanında getirmesi." Davud yeniden seslendiğinde, elçiler kapıya varmışlardı. "Bekleyin, kendi elçilerimi de yanınıza katacağım. Mihanayim'e götürmeleri gereken başka bir mesaj daha var."

Böylece iki krallığın elçileri birlikte yol aldı. Konuşmaya başladılar, sonra da dost oldular.

– Neler oluyor? dedi içlerinden biri

– Bir kadın hikâyesi, dedi beriki.

Önce kahkahalarla güldüler, sonra düşünmeye başladılar.

– Abner bir kadın yüzünden İşyo'yu terk etmekle tehdit ediyor, Davud'sa başka bir kadın için onunla barışmaya hazır, dedi ilk elçi.

– Kadın bir ganimettir, dedi beriki.

– Evet ama küçük kralcıklar doğuran bir ganimet, diye cevap verdi arkadaşı.

Yeniden gülmeye başladılar.

Mikal

İşyo'nun içinde yaşadığı endişenin ilk etkisi, bir kocanın aldatılması oldu.

– Mikal'la evlenebilmek için kralım yüz sünnet derilik bir başlık ödedi, dedi Hebron'dan gelen elçi. Şimdi de senden Mikal'ı ona göndermeni istiyor. Bir zamanlar, onun senin enişten olduğu törende şarap içmiştiniz. Senden şarabı dökmemeni istiyor.

Davud'la barışma, bu arada Abner'in sırtından iş çevirme fırsatı sanki Tanrı'nın bir lütfuydu. İşyo'nun yüzü güldü.

– Sizinle gelecek, dedi cevap olarak.

Zaman geçirmeden kız kardeşini çağırttı, hizmetkârlara da eşyalarını ve mücevherlerini toplamasını buyurdu.

– Neler oluyor? diye sordu Mikal öfkeyle.

– Kocanın yanına gidiyorsun.

– Neler söylüyorsun? Kocam burada, kapının önünde.

– Ben Davud'dan söz ediyorum. Senin başka kocan yok, dedi İşyo, cevap kabul etmeyeceğini gösteren kararlı bir sesle.

– Peki ben Davud'u istiyor muyum? Sen kral mısın, yoksa Davud'un emir kulu mu? diye bağırdı Mikal. Paltiyel'e beni babam verdi.

– İyi ya, ben de seni Davud'a iade ediyorum.

Kapı açıldı, Paltiyel koşarak içeri girip İşyo'nun ayaklarına kapandı.

– Yalvarırım sana, diye hıçkırdı. Yalvarırım sana, karımı

elimden alma! Tanrı tüm istediklerini sana bahşetsin, karımı benden alma!

İşyo muhafızlara bahtsız kocayı yerden kaldırmalarını, dışarıya, kapının önüne atmalarını buyurdu. Bu evlilik bağları sonunda canını sıkmaya başlamıştı! Sonra kız kardeşine döndü: "Sana gelince, gidiyorsun! Bunun için seni zincire vurmam gerekse bile! Başlığın ödendi."

Salonda inanılmaz bir kargaşa yaşanıyordu. Nöbetçiler debelenen Paltiyel'i dışarıya çıkarmaya çalışırken, köle ve hizmetkârlar getirdikleri denkleri Mikal'ın ayakları dibine bırakıyor, subaylar da Amon yağmacılarına karşı ne yapılacağını soruyordu. Abner içeriye işte o sırada girdi.

– Ne istiyorsun? diye sordu İşyo.

– Eşlik etmek için Mikal'ı bekliyorum, dedi Abner.

– Mikal'a refakat edecekleri seçtim bile, dedi İşyo.

– Onunla ben gidiyorum, dedi Abner sert bir sesle.

İşyo'nun neşesi kaçtı. Abner Davud'la barışma fırsatını elinden mi alıyordu? Her ne olursa olsun, keyfi kısa sürmüştü.

Mikal ertesi sabah, Davud'un iki elçisi ve Abner'in komutasındaki refakat mangasıyla birlikte yola koyuldu. Paltiyel inleyip üzüntü çığlıkları atarak kafileyi Bahurim'e kadar izledi, bağırıp küfürler etti; sonunda Abner daha fazla dayanamadı, onu geri dönmeye zorladı.

Hebron'daki karşılama göz kamaştırıcıydı. Bir zamanlar Abner'in komutasında savaşmış, şimdi de Davud'un yanına geçmiş askerlerden bazıları, eski komutanlarına saray kapısına kadar alkışlarla eşlik etti. Sonunda her şey düzene girmişti! Davud bile Abner'i ailesinin bir üyesiymiş gibi karşıladı, saraya yerleştirdi, konuğu onuruna bir şölen hazırlanmasını buyurdu. Ama önce, Mikal'la yeniden buluşması için zaman ayırmalıydı.

Kadınlarından ilki için ayırdığı dairenin kapalı kapılarının ardında yeniden bir araya geldiler. Uzunca bir süre konuşmadan karşılıklı bakıştılar.

– Dört yıl, dedi Davud sonunda.

Mikal'ın gözlerinde büyük bir sıcaklık yoktu.

– Şişmanlamışsın, dedi Davud'a.

Kadının bakışlarını kalçalarında, karnında, kalınlaşmış

boynunda hissetti. Saçını taramak için kendini seyrettiği küçük gümüş daireler, bir zamanlar Saul'un sarayını fetheden aldırmaz genç olmadığını söylüyordu.

– İnsanın genç olduğu bir mevsim vardır, dedi gülümseyerek. Bir de erkek olduğu bir mevsim. Sen de fazla zayıflamamışsın.

– Artık hoşuna gitmiyorsam, abimin evine dönebilirim, dedi başındaki örtüyü indirip saçlarını sallayarak. Kocamın elinden kaçırdığına göre, bana çok bağlısın demektir.

– Seni kocanın elinden kaçıran, babandı. Ben başlığı ödedim.

– Ben alınıp satılacak bir dana değilim, dedi denklerini açmaya başlarken.

– Kavgacı saksağan da olma, öyleyse. Baban benden kuşkulanmasaydı hep yanımda kalacaktın. Bu dört yılı hiç yaşanmamış say. Seni tohumladığım geceyi hatırla. Benim hayatımı kurtaranın sen olduğunu hatırla...

– Tohumladığın... dedi başını kaldırarak. Davud'a döndü, sertçe. Tohumların hiçbir işe yaramadı, dedi.

– Ya Paltiyel'inkiler? dedi biraz sinsice.

Mikal omuzlarını silkti. "Onunkiler de" dedi alçak sesle, bakışlarını kaçırarak. Davud Samuel'in kehanetini düşündü. "Babamın soyunu devam ettirecek olan ben değilim anlaşılan" diye ekledi acıyla. Demek ki Mikal kısırdı. Davud'un yüreği acıdı. "Hayatını kurtarmaya gelince, seninkini kurtarırken babamınkini kısalttığımı bilmeliydim."

– Onunla Gilboa Dağı'nda çarpışan ben değildim! diye itiraz etti Davud.

– Hayır, Gilboa Dağı'nda sen yoktun. Sen Samuel'in hayaletinin yanındaydın! Mikal'ın sözünü kesmeye çalıştı, kadın elini kaldırarak onu susturdu. Ailemin iyiliklerinden yararlandığın sırada, Samuel'den kral tacını alıyordun Davud! Babam bunu biliyordu; bildikleri beynini kemiriyordu! Babam kralken, krallık tacını kabule nasıl cüret ettin? Yonatan'la guruldaşırken? Davud kadının şiddetinden ürktü. Tabiî, şarkı söylüyordun. Bana ve Yonatan'a ne güzel şarkı söylüyordun; başka kimin için söyledin Davud? O ballı sesinle, fildişi göğsünle, muzaffer ellerin ve yarık nar tebessümünle başka kimi büyüledin? Şarkı söylerken, ikiyüzlülüğünle,

taht iddialarınla babamı zehirledin! Şimdiyse...

– Mikal!

– Uykularını da kaçırdın! diye sürdürdü sözlerini, bağırmasına aldırmadan. Ve sonunda, eskiden olduğunun yarısı bile değildi babam. Filistîler aslanı işte böyle öldürdü!

Davud'un gözleri yaşlarla doldu.

– Sonra beni getirttin, beni bir erkeğin sevgisinden kopardın. Neden Davud? Tohumlarını Saul hanedanının üzerine saçmak için mi? Bir kahkaha attı. Ben kısırım Davud! Benden bir çocuk koparamayacaksın. Saul ağacından bir dal koparamayacaksın!

– Kutsanmayı isteyen ben değildim, dedi hıçkırıklar arasında.

– Babamın dostluğu ile bir kâhinin saçmalıkları arasında seçim yapman gerekiyordu! diye bağırdı. Hâlâ Gibea'da olacaktık! Ama hayır, sen Büyük Kâhin'e inandın! Öldüler! Saul! Abilerim! Sevdiğini söylediğin abim bile! Sen hiçbir kadını sevmedin! Öfke ve alayla soludu. Hayatını kurtaran da benim! Ben! Babamın hanedanını yıkan ben! Sonsuza dek lanetleneyim! Cesedimi itler parçalasın!

Bağırdı: "Mikal!" Yanına yaklaştı, kollarına aldı. Kadın hareketsizdi.

– Çünkü seni seviyordum, diye mırıldandı. Eğer taptığın Tanrı gerçekten var olsaydı, beni kalpsiz yaratırdı Davud. O halde o, kötü bir Tanrı.

– Mikal, seni men ederim...

Davud'un kollarından kurtuldu. "Yakında İsrail kralı olacaksın Davud. Ama hiçbir zaman yüreğimin kralı olamazsın. Çünkü babamı öldürerek yüreğimi ayaklarının altında çiğnedin. Ben burada tutsağım. Bana özgürlüğümü versen de, artık Mihanayim'e dönmek istemiyorum. Sana olan aşkımın verdiği bütün zararı unutmaya çalışmıştım. Şimdi seni yeniden gördükten sonra, artık unutamayacağımı anladım. Paltiyel'in yokluğuma ağlamasını yeğlerim. Ben öldüm. Buraya getirttiğin bir ceset Davud, bir ceset!"

Davud kaçmaya karar verdi. Gidip Abigail'in yanına sığındı, ama ona hiçbir şey anlatamazdı. Böylesi şeyler anlatılmaz. Gömülür.

İhanet ve aldatma

Davud Abner'i ancak ertesi gün kabul etti. Daha önce yanındakilerle birlikte hamama götürülmesini, kokulu yağlarla ovulmasını buyurmuştu; vücutları rahatlayan insanlar daha kolay etkilenir. Abner'i çok görkemli bir şekilde kabul etmeyi düşünmüştü; tahtının iki yanına subay ve komutanlarının en önemlilerini onar onar yerleştirmiş, tören üniformalarını giymelerini, zırhlarını parlatıp saçlarını yağlamalarını istemişti. Kabul salonu tütsü kokuyordu. Kısacası, Davud eski düşmanını maviler ve kırmızılar içinde, gösterişle karşıladı.

Abner kralın ayaklarına kapandı. Hem kahramanlık hem sahtekârlık, gerçek güç ve sürekli yaralanmış gurur, katıksız bağlılık ve küçük hesaptan yoğrulmuş bu et kütlesinin yeni efendisini tanıyan bir köpek gibi heyecanlanması yeterince ilginç değil midir? Davud onu omuzlarından tutup kaldırdı, ama yavaş yavaş, acele etmeden. Abner'e eşlik eden subaylar armağanlarını Davud'un ayakları dibine bıraktılar. Abner'in gözleri parlıyordu. "Aslında" diye düşündü Davud, "Abner bir uşaktı, sadece bir efendinin gölgesinde yaşayabilecek bir uşak", o zavallı İşyo'nun bir kukla olduğunu anladığına göre, galiplerin tarafına geçmesi gerekiyordu. Kucaklaşmalardan, övgülerden, bağlılık sözlerinden sonra sofraya geçildi.

Yahuda ne Horha'ydı ne de Siklag; sofranın üzerindekiler,

bölgenin herhangi bir kralının ağzını sulandıracak görüntüydeydi. Kekiğe bulanmış iki kuzu, kuruüzüm doldurulmuş av hayvanları, altı değişik sebze, soğanlı mercimekler, yumurtalı baklalar, susamlı nohut ezmeleri, sirkede bekletilmiş karnabaharlar, sarımsaklı lahanalar, balıklar, üç çeşit tatlı, şaraplar... Kap kacak da görkemliydi, işlemeli altın ve gümüş tabaklar, altın kakmalı boynuzlar... Saul'un sarayındaki gösteriş çok geride kalırdı.

– Kral, dedi Abner ayağa kalkarak. Krallığına içiyorum. Yarın gidip bu ülkeyi sana kazandırmaya, kılıcını yüreğine layık bir ülkeye hâkim kılmaya uğraşacağım.

Çevreden alkışlar yükseldi. Boynuzlar kaldırıldı.

– Hiç utanmadan, diye mırıldandı Davud solunda oturan Ezer'e dönüp.

Ezer başını belli belirsiz salladı. "İyi ki Yoab göreve gitti" dedi. Gerçekten de Yoab en çok sevdiği ava çıkmıştı, insan avına. Hep haramîlerin bölgesinde dolaşıyor, onları kılıç ya da sopayla hizaya getiriyordu.

Yemek bitince, rakkaseler gelip körpe vücutlarıyla, el ve ayaklarıyla, bir ele sığacak memeleriyle bakışları çeldiler. Abner keyifliydi. Herkes tasarılarında başarılı olacağına inandığını görüyordu. İşyo Mihanayim'de kıskançlıktan çatlasın isterse; bunları babasının cariyesi hakkında saygısızca konuşmadan önce düşünmesi gerekirdi.

Gecenin sonu, böyle şölenlerden sonra hep görüldüğü gibi karışık bitti. Konuklar şaraptan aldıkları güçleri, az çok gizli çiftleşmelere harcadılar. Ebyatar, olacakları görmemek için erken çekilmişti. Ne de olsa rakkaseler kölelerin ya da sünnetsizlerin kızlarının arasından seçilmişti. Davud da erkenden odasına çekilmişti; çekilmeden önce de Abner'e Yahuda topraklarından özgürce geçmesi için gerekli belgeyi verdi. Mikal'la yaptığı konuşma hâlâ beyninde yankılanıyordu, bu yankıları sadece iyi bir uyku boğabilirdi.

Abner ertesi sabah işe çevre kavimlerinin bilgelerini ziyaretle başladı. Önce Bünyamin, sonra Ruben, sonra Gad, Efraim ve Dan.

Konuşmalarının temeli hep aynıydı: "Samuel onu Saul'un halefi olarak seçtiğinden beri, Davud'un kral olmasını istiyordunuz. Tanrı'nın söylediğini duydunuz: 'Hizmetkârım Da-

vud'un eliyle, halkım İsrail'i Filistîlerin ve öteki düşmanların elinden kurtaracağım.' Artık herkesin ayağa kalkıp Davud'un adını söylemesinin zamanı geldi. Daha şimdiden Yahuda toprağına hâkim; acele edin, Tanrı'nın iradesine uyun."

Bu konuşmaya en çok şaşıran Bünyamin kavmi oldu; çünkü kendi de Saul hanedanından olan Abner, daha kısa süre öncesine kadar akrabası İşyo'yu destekliyordu, Bünyamin olan İşyo'yu. Ama eğer tacın bir Bünyamin'den alınıp Yahudalıya verilmesi gerekiyorsa, yapacak bir şey yok demekti. Öteki kavimlerin bilgelerine gelince, Samuel'in Davud'u kutsamasına tanık olanların belleği hâlâ canlıydı.

Yoab görkemli bir ganimetle haramî avından döndüğünde her şey yolundaydı; hemen o akşam keyfini kaçırdılar. Yokluğu sırasında olanları öğrenmiş, Abner'in Davud'u ziyaret ettiğinden de haberdar olmuştu.

– ... Üstelik Davud da onun onuruna büyük bir şölen verdi. Görmeliydin, olağanüstü bir şölendi! Buraya adamlarıyla birlikte geldi!

– Peki Abner şimdi nerede?

– Davud'dan izin belgesi alarak gitti.

Yoab çılgınca bir öfkeye kapıldı. Daha üzerinden yolun tozunu silkelemeden, Davud'un yanına koştu.

– Neler duyuyorum? Abner buraya geldi ve sen de ona prens muamelesi yaptın, öyle mi?

– O zaten prens, dedi Davud sakince.

– Kardeşimin katilinin onuruna bir şölen verdin, sonra da izin belgesini imzaladın, doğru mu?

– Kanı kanla mı temizleyeceğiz? diye sordu Davud yumuşak bir sesle.

– Saul hanedanının cinayetlerine karşı gerçekten de çok hoşgörülüsün! diye bağırdı Yoab. Peki, kardeşim neydi? Kurbanlık bir kuzu mu? O adamın seni kandırmasına izin verdin! Abner'i tanımıyorsun! O ikiyüzlünün teki! Buraya casusluk yapmaya, gördüklerini İşyo'ya anlatmaya geldi!

– Abner Saul'un cariyesini alınca, İşyo'yla arası bozuldu, diye açıkladı sakinliğini korumaya çalışan Davud.

– Şu sırada kuzeydeki on kavim üzerinde hüküm süren Abner'in senin keyfin olsun diye hâkimiyetinden vazgeçeceğine mi inanıyorsun? İşyo onun kuklası! Onun üzerinden ve

onun sayesinde hüküm sürüyor!

Konuşmaya tanık olan Ezer ne kadar Yoab'ın söylediklerinde gerçek payı olduğunu anlatırsa anlatsın, Davud'u inandırmak imkânsızdı. Bir el hareketiyle, bu kadar konuşmaktan sıkıldığını belli etti. Yoab yanından ayrıldı. Öfkesini ne hamam ne uyku ne de karısının okşamaları hafifletemedi. Ertesi gün, sırdaşlarını toplayıp konuştu: "Abner'i bulmak için casuslarınızı tüm ülkeye salın. Onu bulduğunuzda, bana haber uçurun, hemen geleceğim. Bütün bunlar sırdır."

Bu insanlar leb demeden leblebiyi anlardı. Asahel'in öldürülmesi, sadece kanla temizleneceğine inandıkları bir darbe olmuştu onlar için. Onlara göre Davud, böyle duyguları anlamazdı. Göze girmek için, tüm güç ve kurnazlıklarını Abner'i bulmaya harcadılar.

Fazla uzağa gitmeleri gerekmedi. Abner kavim ziyaretlerini tamamlamış, yeniden Hebron yoluna düşmüştü ki, Hebron'un kuzeyinde, Sırat Çeşmesi denilen yerde Yoab'ın adamlarıyla karşılaştı.[1] Daha yeni gelmiş, gece uykusundan önce hamama girerek gevşemek istemişti. Adamlar onu gözden kaçırmadılar, içlerinden biri koşarak Yoab'a haber verdi Abner'in ertesi gün Hebron'a döneceğini bildirdi.

Yoab haberi gecenin geç saatinde aldı, ondan sonra da gözüne uyku girmedi. Döşeğinde sağa sola dönerek karısını endişelendirdi. Şafak onu ayakta, tepeden tırnağa silahlı buldu. Sonra kardeşi Abişay ve adamlarıyla birlikte Hebron kapısına, düşmanını beklemeye koştu.

Biri bağırdı: "İşte! Geliyor!"

Abner gerçekten de geliyordu. Yoab gidip onu karşıladı, sanki özel bir konuda konuşacakmış gibi kenara çekti, ötekilerin yanından uzaklaşır uzaklaşmaz da hançerini düşmanının karnına, tıpkı Abner'in mızrağını Asahel'in karnına sapladığı gibi sapladı. Abner tok bir gürültüyle yere yıkıldı, ellerini yarasına götürdü, ruhunu teslim etmeden önce bir süre can çekişti; yanında getirdiği subaylar koşarak geldiler.

1 Nerede karşılaştıkları kesin olarak belirlenememiştir; buluştukları yer ya Sırat ya da Bella'dır. Her ikisinin de Hebron'un kuzeyinde olması, Abner'in gerçekten de Davud'a bilgi vermek üzere Hebron'a döndüğünü gösterir.

– İşte, dedi Yoab sadece, arkadaşlarının yanına gitmeden önce hançerini çekip çıkardı, sildi.

Abner'in yoldaşları intikam çığlıkları attılar, ama Hebron'daydılar, hiçbir güçleri olmayan Hebron'da. Cesedi saraya taşıdılar. Sabahın ilk saatleri daha bitmemişti. Davud olanları duyunca, Ezer'i ve subaylarını endişelendiren bir tepki verdi.

– Ben ve krallığım, Ner'in oğlu Abner'in kanında suçsuzuz! diye bağırdı. Bu adamın kanı Yoab'ın ve tüm ailesinin başına olsun! Yoab'ın soyu acıdan ve en korkunç hastalıklardan kurtulamasın! Bundan böyle o soydan sadece dilenciler, sakatlar ve kılıçla ölecekler doğsun!

Kral sarayının subayları bu ateşli sözleri önce endişeyle, sonra belirgin bir rahatlıkla dinledi; bu kadar lanet gerçekten de fazlaydı. Başlangıçta Davud'un önce Yoab'ı sonra iki yeğenini ölüme mahkûm etmesinden korkmuşlardı, oysa onları lanetlemeyi tercih etti. Yoab'ın Davud'un gözünden düşmesi, onun hızlı yükselişi karşısında endişelenen öteki subayların gücünü de artırıyordu.

Oysa Davud akrabalarını lanetlemekle de yetinmedi. Yoab ve Abişay'a elbiselerini yırtmalarını, çuval giymelerini, yas tuttuklarını göstermek için de herkesin huzurunda göğüslerini yumruklamalarını buyurdu. Sonra Abner için çok görkemli bir cenaze töreni düzenledi, tabutun ardından, en derin üzüntü belirtileriyle yürüdü. Yol üzerinde biriken Hebron halkı krallarının iyi bir adam olduğunu, cinayet gibi şiddet yöntemlerine artık eskisi gibi başvurmadığını konuşuyor, onunla birlikte ağlıyordu.

Abner'in mezara indirileceği sırada, Davud ellerini göğe kaldırdı, ağıta başladı.

"Abner bu kadar yakışıksız bir ölüme layık mıydı?
Ellerin bağlı değildi,
Ayaklarında zincir yoktu,
Yine de bir haydudun kurbanı gibi öldün!"

Bazı kötü niyetliler, bu kadar büyük bir üzüntü gösterisini abartılı buldu. Ne de olsa aynı Abner, İşyo'yu kuzeydeki on kavmin tahtına çıkararak Davud'a zarar vermişti. Kukla

kralıyla bozuşmasının nedeni de tanrısal bir ilham değil, adi bir cariye öyküsüydü. Davud'u açıkça ikiyüzlülükle suçlamıyorlardı, ama buna ramak kalmıştı.

Ne var ki Davud gösteriyi cenaze töreninden sonra, sarayda da sürdürdü, başkalarının yanında, üzüntüsünü belli ederek konuştu.

– Bugün ölen büyük bir adamdı. Bunu biliyor muydunuz? Büyük bir savaşçı! Büyük bir adam! Ah! Ne kadar kral olsam da, Zeruya'nın ele avuca sığmaz oğulları karşısında güçsüz, silahsız kalıyorum! Tanrı kötülük yapanları cezalandıracak!

– Oysa Zeruya dediği kendi kız kardeşi, diye hatırlattı bazıları bıyık altından, üstelik fazla da abartmamak gerekirdi: Yahuda insanlarının çoğu hâlâ Davud ile Saul arasındaki savaşlarda ölen oğullarının yasını tutuyordu. Yani Davud kime bağlıydı? Kendi halkına mı, yoksa Saul hanedanına mı?

Pazardan kervana, büyükler toplantısından kışla gevezeliklerine Abner'in cenazesi ülkede büyük yankı yarattı. Tüm ülkenin olanları öğrenmesi için üç gün yetti, İşyo da haberi diğerleri gibi aldı. Haberler onu neşelendireceğine, endişeye düşürdü. O da babası gibi büyük bir korkaktı, yanındakilerin olduğu kadar onun da gözüne görünen tek gerçek, Davud'un karşısında yalnız olduğuydu. Üstelik İşyo'nun Davud'unki gibi ittifakları yoktu. En kötüsü, Abner ölmeden önce Davud ile kavimler arasında bir ittifaklar ağı oluşturmayı başarmıştı. Gerçeği olduğu gibi görmek gerekiyordu; o, İşyo, yanında cariye Rispa'nın iki oğlu, Yonatan'ın tek vârisi, yanlış kaynayan bir kemik nedeniyle topal kalan Meribbaal'la birlikte Saul hanedanının yıkıntıları arasında tek başına kalmıştı. Mihanayim sarayının koridorları, odasından burnunun ucunu çıkarmasını bekleyenlerle doluydu.

İşyo babası gibi yaptı; odasına kapandı. Kapısında nöbet tutmak, hayatta güvendiği tek insana, sütannesine düşmüştü. Sütanne kapının önünde nöbet tutarken günlük işlerini de yapıyor, yün eğirip yama yapıyor, mercimeklerin taşını ayıklayıp nohut çekiyordu. O öğleden sonra da öyle yaptı. Ama hava sıcaktı, uyuyakaldı.

İki subay, Baanah ve Rehab, fırsatı kaçırmadı; İşyo'nun odasına sızdı. İşyo öğleden sonra uykusuna yatmış, horlu-

yordu. Kellesini kesip ses çıkarmadan kaçtılar, kesik kafayı bir çuvalda taşıyorlardı. Atlarını dörtnala sürerek ertesi sabah Hebron'a vardılar. Davud'un huzuruna çıkmak istediklerini söylediler, kabul edildiler. Davud'un ayaklarına kapandılar, çuvalı açıp içinden İşyo'nun kellesini çıkardılar.

– İşte Saul'un, seni öldürmek isteyen düşmanının oğlunun kellesi.

Davud bir kez daha itiraz çığlıkları attı, lanetler savurdu.

– Masum bir adamı uykuda öldürmek!

Nöbetçilerini çağırdı, katilleri yakalamalarını, onların da kellelerini uçurmalarını buyurdu.

Artık aldatma ve hainlerin ihaneti yetmişti. Önemli olan, Davud'un doğruluk maskesini koruyabilmesiydi. Kimse onu tacı için cinayet işlemekle suçlayamayacaktı.

Kudüs! Kudüs!

Yaz geliyordu. Kış gelip de göğün grisi en renkli anıları çağrıştırdığında, yazın yaşadıklarını hatırlayacaktı.

Yahuda ve İsrail tahtı, İsrail'in büyük yargıçlarından sonuncusu olan Samuel'in sembolik kutsamasından on üç yıl sonra, sonunda onundu.

On iki kavmin temsilcileri haftalardan beri Hebron'a gelip armağanlar veriyor, nutuklar çekiyordu: "Biz senin kanınız, etiniz" diyorlardı. "Tanrı sana dedi ki: 'Sen benim İsrail halkımın çobanısın. Onların kralı olacaksın'." Çevre kralları baharatlar, altın kaplar, fildişi ya da değerli taş kakmalı abanoz sandıklar, köleler, konuşan kuş gibi ilginç hayvanlar, işlemeli kaftanlar, altın sandaletler gönderiyorlardı. Tir Kralı Hiram ise hepsinden iyisini yaptı: Davud'a gerektiği kadar sedir ağacı, mimar, taşçı ve duvarcı göndererek, yeni bir saray yapılmasını sağladı.

Davud otuzuna geliyordu. Gençliğin savaşçı inceliği yerini biraz semizliğe varan doygunluğa bırakmış; şeytanî güzellik ise ciddiyetle karışık bir çekiciliğe dönüşmüştü.

Ağacı da gelişiyordu. Hebron'da altı oğlu doğdu: Abigail'in oğlu Hilyab, Ahinoam'ın oğlu Amnon, Maaka'nın oğlu Abşalom, Hagit'in oğlu Adonyas, Abitam'ın oğlu Şefatyas, Egla'nın oğlu İsream. Bir de kızları. Saray çocuklar doğdukça genişlemiş, kralın yeni karıları, on iki kavmin önderlerinden bazısının kızları için yeni bölümler eklenmişti. Bir de genç Me-

ribbaal vardı. Davud onda babası Yonatan'ın yüzünü görüyor, bir bastonla yürümeye çalışan Meribbaal'ı yanından ayırmıyordu. Hebron artık kral ailesine dar gelmeye başlamıştı.

Üstelik Hebron güneyin, Yahuda'nın kentiydi. Yeni Yahuda ve İsrail Krallığı'nın başkentinin o merkezde olması gerekirdi. Ebyatar, iki yardımcısı ve bir müneccim papirüs üzerine bir harita hazırlayarak on iki kavmin topraklarını, kentlerini göstermiş, haritayı sedir ağacından bir panoya gererek kral sarayının duvarlarından birine asmışlardı. Yahuda ve İsrail sınırlarında birçok kent vardı. Öncelikle Yabneel vardı, ama hâlâ çok sayıda Filistî'nin yaşadığı bir bölgedeydi, üstelik neredeyse deniz kıyısında, krallığın hemen hemen dışındaydı. Sonra Ekron geliyordu, hani Filistîlerin felaketten felakete koşmadan önce Ahit Sandığı'nı sakladıkları kent.

– Üstelik, diyordu Ebyatar. Bu kent aynı zamanda hem Yahuda'ya, hem de Dan'a verildi. Davud başını salladı. Beyt-şemeş? Filistîlerin Ahit Sandığı'nı yıllar boyu burada saklamalarının dışında hiçbir özelliği olmayan bir köy. Kiryat-Yearim? Ahit Sandığı'nın şu anda bulunduğu kent.

– Bütün bu kentler uygun olabilirdi, dedi Davud. Ama su sıkıntısı var, oralarda kuyu az. Bana su kaynağı olan bir yer gerek. Sınır çizgisinin üzerinde, su kaynağı olan bir tek Kudüs var.

Ebyatar, öteki iki rahip ve müneccim şaşkınlık ve heyecandan donup kaldı. Doğru, evet, en doğru seçim! Kudüs! Ya da Kenanlıların dediği gibi Yeruşalayim, kent halkının, Yebusîlerin deyimiyle Yebus, Filistî dilinde Salem paylaşma sırasında Dan kavmine verilmiş, Dan'a ait olmadığı gibi hiçbir kavmin kenti olarak tanınmamıştı. İbranîlerin fetih çabalarına, haklı olarak, iyi direniyordu. Her şeyden önce, korunaklı bir tepe üzerine kurulmuştu. Doğuda Kidron, batıda da Tiropoeyon vadileri vardı. Güneyde, ele geçirilmesi imkânsız taş bir mahmuza, Ofel'e doğru uzanıyordu. Tek güçsüz yer kuzeydi, ama burası için bir şeyler yapmak mümkündü.

Ama en önemlisi, Kudüs'te bir su kaynağı vardı, Gihon. Kent bütün kuşatmalara bu kaynak sayesinde direnebilmişti. İddia büyüktü.

– Kudüs'ü alacağız, dedi son söz olarak Davud.

Abner'in ölümünden beri bu onura ulaşamamış olan Yoab'ı çağırttı.

– Yarın, dedi. Sen ve birkaç subay benimle birlikte Kudüs'e geleceksiniz. Yanına genç, dikkatli ve güçlü adamlar almanı istiyorum.

– Yebusîlere Golyat'ın kellesini gösterdiğin günden beri Kudüs'e gitmedin, dedi Yoab kaşlarını kaldırarak.

Davud bir an cevap vermeden durdu, başını eğmişti. Bakışlarını kaldırdığında, sakince "Kudüs başkentim olacak" dedi.

Yoab başını salladı, sonra hayranlıkla gülümsedi. "Bize hep direndi."

– Onu ele geçirmek için güç değil, kurnazlık gerek, dedi Davud. Beytüllahim'de çobanken, ara sıra oraya giderdim. Beni iyi dinle... Kente Kidron Vadisi'nden yaklaşırken, kent surlarının hemen altında iki büyük girinti var. Kentin karşısına geçip baktığında, ikisi de solda kalıyor. Biri tepeden altmış dirsek uzakta, kuyuya benziyor; bu açıklıktan girerek kentin surları boyunca ilerleyen uzun bir tünele, oradan da kentin içinde kubbeli büyük bir odaya varılıyor. Tünelin kubbeli salona giden son bölümü çok dik. Genç ve hafifken bu bölümü tırmanmayı başarırdım. Kubbeli salona kalabalık varabilmek için ipler bağlayacağımız kancalara ihtiyacımız olacak. Öteki açıklık çok daha aşağıda, neredeyse Kidron hizasında; önce biraz iniyor, sonra yükselip doğal bir kuyuyla birleşiyor; o dik kuyu da daha önce sözünü ettiğim tünele kavuşuyor."[1]

Davud durakladı. Tasarı, duygularını gizlemekte güçlük

1 Samuel'in kitaplarında yüzeysel olarak anlatılan Kudüs'ün ele geçirilişi, burada ayrıntılı olarak ele alınmıştır: askerlerin Kudüs tepelerinden geçen, kolayca kırılabilir kireç ile sert dolomitin üst üste gelmesiyle oluşmuş karstik kaynaklı doğal tünellerden ilerleyişi. Bu tüneller milyonlarca yıl boyunca sızan sularla açılmış, daha sonraki yüzyıllarda, özellikle de kentin Asurlu Sanherib tarafından kuşatıldığı MÖ VIII. yüzyılda Hezekiyel tarafından geliştirilmiştir. Gerçekten de Hezekiyel Kudüs kentinin içinden başlayıp, Gihon'un kaynağına kadar inen bir tünel kazdırmıştır. O zaman Gihon'un suyu kendine yeni bir yol bulmuş, kentin içindeki Siloam havuzunu doldurarak Kudüs halkının Asur kuşatmasına dayanmasını sağlamıştır. Davud'un tünellere girmek için kullandığı girişlerin kapatıldığı anlaşılmaktadır.

Kudüs tünelleri konusunda XIX. yüzyıldan bu yana yoğun araştırmalar yapılmıştır. Araştırmaların ayrıntılı sonuçları *Biblical Archaeology Review*'un temmuz-ağustos 1994 sayısında yayımlanmıştır. Bu arada dil araştırmaları da II. Samuel'deki anlaşılmaz, hatta saçma bir bölümün üzerindeki anlaşmazlığı çözümlemeye yaramıştır. Gerçekten de II. Samuel V, 8'de Davud Kudüs'ün alınışından bahsederken, "Bir Yebusî öldürecek olan herkes demir bir kanca kullansın..." demektedir. Kanca olarak çevrilen İbranîce kelime *tsinnor*'dur: bu kelime aynı zamanda "kanal" ya da "tünel" anlamında da kullanılır.

çeken Yoab'ı heyecanlandırmıştı. "Birinci tünele sızacak olanlar" diye devam etti Davud. "Kolayca ikinci tüneldekilere ip atar, böylece askerlerimizin sürekli olarak ilerlemesini sağlar. Bence kente gece girmek ve Yebusîleri savunmasız yakalamak için üç yüz asker yeter. İlk girenler, önünde askerlerimizin toplandıkları kapıları açar."

– Bütün bunları nereden biliyorsun?

– Söylemiştim. Oraya gittim. İlk tüneli araştırdım.

Yoab odada yukarı aşağı yürüyordu. "Adamlarım var" dedi. "Hemen en iyilerini seçeceğim."

– Git, dedi Davud. Yoab kollarına atıldı. Odadan çıkarken, "Kudüs!" diye tekrarlıyordu.

Böylece tembel tembel yola çıktılar; Davud, Ezer, Amon, Yoab, Abişay; atlara ya da katırlara binmiş bir avuç rahip ve subay, hayata en kolay, en yumuşak yanından bakan, yüz kişilik bir kral kafilesi. Ertesi sabah, kent halkının hayran bakışları arasında Kudüs'e vardılar.

– İşte güney kapısı, diye fısıldadı Davud Yoab'a.

Çocuklar, "Davud burada!" diye bağrışarak sokaklarda koşuşturdu. Daha yaşlı olanlar şaşkındı. On dört yıl önce bir savaş arabasının üzerinde, elinde Golyat'ın kellesiyle gördükleri aynı Davud. İşte o çocuk, şimdi ülkenin kralı olmuştu!

Elçilik görevi yapan komutanlar, kentin yöneticisini görmek istediklerini söylediler. Yönetici konuklarını surlara hâkim bir kalede kabul etti. Rafael adında, kırklarının ortasında, ince, saçları yağlanmış yakışıklı bir adamdı kent yöneticisi. İlgi çekmek için fırsatı kaçırmadı. İsrail kralı onu ziyarete gelmişti! İki önder birbirlerine sarıldı. Rafael kurnazı, Davud ahmağı oynadı. On iki kavmin, yani Filistî toprağının kralıydı, savaşları korkunç ve gereksiz buluyordu. Bir iyi komşuluk anlaşması imzalamaya gelmişti ve gerektiğinde Kudüs'ün de korumasından yararlanmak isteyip istemeyeceğini merak ediyordu.

Rafael öneriyi bilgiç bilgiç dinledi.

– Kudüs bağımsız, dedi. Her zaman da kendine yetmeyi bildi. Senin de bildiğin gibi, aralarında İbranîlerin de bulunduğu kaç komutan onu almaya çalıştı, ama Kudüs ne yağmacılara ne de krallara pabuç bıraktı. İyi komşuluk anlaşması önerin bizleri sevindirir, ama biz senin kulun değiliz.

Davud önce tartışır, sonra da diklenir gibi yaptı; beriki kendinden emin, gülümsüyordu. "Dünyada kör ve sakat kalmadığı gün buraya gelebilirsin" diye bitirdi sözlerini Rafael.

Davud başını yorgunluk ve üzüntüyle salladı.

O sırada Yoab ve izcileri Davud'un sözünü ettiği tünellerin ağızlarını, kentin kapılarını araştırıyordu. Öğlene doğru Davud ile heyeti dönüş yoluna koyuldu.

– Her şey tamam, dedi Yoab. Bana gününü söyle, hazır olurum.

– Mümkün olduğunca erken, dedi Davud. Boy boy ip alın. Kancalar ne olacak?

– Bu akşamdan tezi yok, yaptıracağım.

Hebron'un iki demircisi o gece uyumadı; bir uçları ip geçirmek için açık, yüzlerce kanca yaptılar.

Üç gün sonra, Yebusîler uyurken, surlardaki nöbetçiler de her zamanki gibi Zeytin Dağı'na bakarken, Yoab'ın adamları Davud'un sözünü ettiği tünellerde fare gibi ilerliyordu. Ellerini, dizlerini yaraladılar, ama heyecanları onlara güç veriyor, acılarını uyuşturuyordu. Sonunda kendilerini Davud'un dediği gibi, kubbeli salonda buldular. Yeterli sayıya ulaştıklarına karar verdikleri an sokağa fırlayıp, kentin kapılarına doğru koşmaya başladılar. Nöbetçiler daha hiçbir şeyin farkında değildi. Meşaleleri sadece surların üstünü aydınlattığından, Kidron Vadisi'nden gelen askerleri de görmemişlerdi. Üstelik o gece rüzgâr doğudan esiyor, meşalelerin alevlerini onlara doğru yatırarak gözlerine kül üfürüyordu. Kentin saldırıya uğrayacağını anlamaları için, gözlerinin dizkapaklarında olması gerekirdi. Üstelik saldırı da surlara değil, kentin bağırsaklarına ve kapılarına yönelmişti.

Birden kentten alışılmadık sesler duyuldu. Köpekler havladı. Vadi, Gübre, Koyunlar ve Balıklar kapılarındaki nöbetçiler bayıltıldı, boğuldu ya da bıçaklandı, kent kapıları el çabukluğuyla açıldı. Davud'un Ezer, Amon, İşbozet ve Abişay komutasındaki üç bin askeri kente dalıp önemli noktaları ele geçirdi. Kışlada uyuyan askerler henüz gözlerini açamadan Rafael yatağında gırtlaklanmış, komutanları ya bağlanmış ya da öteki dünyaya gönderilmişti.

Davud'un askerleri tünellerdeki birkaç sıyrık, burkulma

ve çürük dışında hiçbir kayba uğramadı.

Kudüs şafaktan çok önce el değiştirdi. Uzun tarihinin ilk Yahudi gün doğumuna hazırlandı. Kentin ileri gelenleri itiraza ya da pazarlığa yeltendiler.

– Tartışacak ne var? diye karşıladı Yoab onları. Bize aitsiniz. Size dostluğumuzu önerdik, siz ele geçirilemeyeceğinizi söylediniz.

Güneş saatlerinin iğnelerinin gölgesinin düşmediği saatte gelen Davud, "Kudüs! Kudüs!" diye bağırdı. "Seni aynı anda hem bakire bırakıyorum hem de tohumluyorum! Senin geçmişin yokken, sana bir gelecek veriyorum! İsrail'in rahmi ol! Samuel'in iradesini yerine getir! Onun iradesi, bundan böyle senin tek tanrın, Yaradan'ın isteğidir!"

Et ve taş

Taşınma ve yerleşme, Davud'un üzerinde cinsel canlanma etkisi yaptı. Durup dinlenmeden çiftleşti.

Kralın iç göğünü, sonu gelmez bir göğüs, yarık ve kalça çelengi süsledi. Artık düş görmesi gerekmiyordu, bir kadınla ilgili her şeyi yaşamıştı. Her yönünü biliyordu artık kadının, ekşi serinliğinden şekerli dolgunluğuna, Araba'dan gelen koyu tenlerin tarçınından Tir ve Sidon prenslerinin Küçük Asya'dan getirdikleri sarışın kölelerin yaseminine kadar. Bir bakışta elma göğüsleri, Sina kervanlarıyla Afrika'dan gelmiş kızların yüksek ve sıkı kalçalarıyla bağdaştırıyor, armuda benzer göğüslerin altında, tıpkı bindikleri develer gibi salınan Küçük Asya bakirelerinin düşük kalçalarını arıyordu. Islak ötüşünden bıldırcını, kısa ve yanık sesinden kırlangıcı tanıyan avcı gibi, kızların sesinden, zevklerini bızırın çiçeğinden alanlar ile yarığın dibinde arayanlardan ayırt edebiliyordu.

Bütün bunları ahlaksızlık olarak görmek mümkündü, ama tohumlar kiraz çiçeği gibiydi, meyveyi haber veriyordu. Meyveli bir ağacı eleştirmek kimin haddine?

Kralın ilişkilerinden bazıları sadece bir gece sürüyordu, bazılarıysa bir tamamlanmamışlık duygusu veriyor, Davud'u geri dönmeye zorluyordu. Bazılarıyla evlendi, bazıları cariyelikle yetinmek zorunda bırakıldı, kimileriyse bir armağanla gönderildi. Gönderilenler çoğu kez bir baba ya da bir erkek kardeş

adına bir şeyler istemek için döndü. Kadınların hepsi gebe kalmadı, ama artık çocuklarının hesabını tutamıyordu. Bu görevi Abigail'in sütannesi üstlenmişti, yalanlara kanmayan, dedikodulardan etkilenmeden ihtimalleri hesaplayan bir kocakarı.

– Bütün kenti dolduracak! diyordu Ezer gülerek, ama onun da fazla sıkılmadığını itiraf ediyordu. Böyle davranarak Davud'un buyruğunu yerine getiriyordu.

– Kılıçların paslanmasına izin vermeyin! diyordu Davud belli belirsiz gülümseyerek. Kılıcınız köreldiyse, kınını değiştirin! Değişiklik iştahı azdırır! Bekârları azarlıyordu; yoksa kendi kendilerine mi eğleniyordu bekârlar? Önemli olan, Kudüs'te doğan bütün oğlanların -anaları Yebusî olsa bile- sünnet edilmesi ve mümkün olduğunca çok çocuk doğmasıydı. Genç Meribbaal erkekliğe adım atalı henüz altı mehtap geçmişti ki, Davud döşeğine genç bir Yebusî almasını öğütledi. "Topal olan ortadaki değil!" diyordu.

Kaldı ki Yebusî kadınları da karışımdan şikâyetçi değildi. Kaçınılmaz olan ilk sürtüşmelerden, askerlerle olan anlaşmazlıklar ve meyhane kavgalarından sonra, Yebusîler de kötü talihlerinden çıkar sağlamayı öğrendiler. Üstelik pek azımsanacak bir çıkar da değildi bu. Kudüs krallığın başkenti olmuştu, bunun ne denli önemli olduğunu önce tüccarlar anladı. Davud'un kente gelişinden hemen sonra kavimlerin elçilerinin sayısı artmıştı, ziyaretçiler her gelişlerinde oda istiyor, sebze, balık, ekmek, zeytin, yağ, hıyar, kümes hayvanı, harmaniler, sandaletler alıyorlardı. Bazen de bir eşek, bir katır ya da Suriye'den gelme camlar, Fenikelilerin yaptığı mücevherler... İşler bağlanıyor, bitmez tükenmez pazarlıklarla değiş tokuş yapmaya çalışılıyordu.[1] Tabiî en iyi işi sünnetliler yapıyordu; bu nedenle erişkin yaşa gelmiş birçok Yebusî de aslında fazla bir işe yaramayan deri parçalarını feda ediyordu.

Daha varlıklılar daha çok ve daha iyi beslenmeye başladılar. Zeytin Dağı'ndaki bostanların alanı önce iki, sonra üç kez büyüdü, kasaplar eskisinden iki kat fazla et kesmeye başladı. Aram'dan,[2] Koba'dan, Şam'dan ve ötesinden, Fı-

1 O dönemde para kullanılmıyordu; ticaret sadece değiş tokuş ya da trampa yöntemiyle yapılıyordu. Örneğin bir çuval mercimek (belirli ağırlıkta) karşılığında, bir ölçü kuru balık, vs.

2 Suriye.

rat'a kadarki bölgeden eskisinden dört kat daha fazla bira getirildi, o insanların yaptığı biranın tadı çok daha güzeldi. Şarap tüccarları Celile ve Yahuda bağlarından getirttikleri şarabın miktarını üç kat artırmak zorunda kaldılar, yıllar önce Yosve casuslarınca çalınmış bağ çubuklarının küçük torunları, Şefela tepelerinde yeni bağların oluşturulmasına yaradı.

Bu hareketlilik kendini taşta da hissettirdi. Davud'un yüksek kentinde kendine, Hebron'da geride bıraktığından çok daha büyük ve çok daha güzel bir saray yaptırmaya karar verdiği gün ile, o saraya yerleştiği gün arasındaki on beş mehtaplık sürede, sarayın dibindeki evlerin sayısı iki kat arttı. Gerçekten de komşu topraklarda -Ruben, Gad, Efraim, Bünyamin ve Yahuda- yaşayan Yahudiler, İsrail'in ışığı olarak adlandırdıkları Davud'un yakınında olabilmek için Kudüs'e akın ediyorlardı.

Bu gelişme Davud'u sevindirmekten çok endişelendirdi. "Birbirlerine yapışık bütün bu evler..." diyordu çevresindekilere, "Bir lamba devrilse, bütün mahalle yanacak."

Yoab'ı kentin yönetimiyle görevlendirmişti; ondan bir kadastro ve sokak sınırlarına saygı istedi, bundan böyle insanlar istedikleri yere yerleşemeyecekti. Yeni kuralın uygulanmasında bazı sorunlar yaşanmadı değil. Yan yana iki parça toprağa sahip olan kimileri, yol geçmesi için topraklarından küçük bir bölümün ellerinden alınmasına karşı çıkıyor, "Yolu başka yerden geçirin!" diyorlardı.

– Buradan geçecek, başka yerden değil! diyordu kolayca öfkelenmesiyle ünlü Yoab.

Beriki bu kez inanılmayacak bir tazminat istiyordu. Kazanmaya alışık köylü, kazancının bir bölümünden bile vazgeçmeye razı olmuyordu.

Yoab en sonunda patladı, "Komşunun evi yanıp da sen ve seninkiler yıkıntının altında kaldığında, arazin bir mercimek bile etmeyecek! Anlamıyor musun, ben herkesin iyiliği için iki arazinin arasından yol geçirmek istiyorum?"

Belediye görevlileri sokağın kenarına bir oluk açtıklarında, yeni itirazlar duyuluyordu. Sokak halkı oluğun pislik taşıyacağından yakınıyordu. Onlara olukların yağmur mevsiminde su taşkınını engellediğini, onlar olmasa evleri su ba-

sacağını anlatmak, bazen gerçekten de güç oluyordu.

Şehir nüfusunun sürekli artması, Yoab'ı kenti çevreleyen duvarın yeri ile yüksekliğini iki kez değiştirmek zorunda bıraktı. Başlangıçta surları Yebusîlerin yaptığı yerde bıraktılar, kent dar gelmeye başlayınca, surları batıya ve doğuya doğru genişletmek zorunda kaldılar.

– Yakında her şeyi yeniden düşünmek zorunda kalacağız, dedi Yoab bir gün Davud'a.

– Her şey düşünüldü, diye cevap verdi Davud. Yoab bir açıklama bekliyordu. Arazi fiyatları o denli arttı ki, her şey düzene girecek, dedi Davud. Bundan böyle Kudüs'e sadece gücü yetenler ile ihtiyacı olanlar gelecek. Tapınağın yeri için ne kadar ödemek zorunda kaldım, biliyor musun?

– Ama bir tapınak var, dedi Yoab şaşkınlıkla.

– Hayır, yaptırmak istediğim öteki tapınak... Davud düş görüyor gibiydi. Büyük bir tapınak. Ahit Sandığı için. En büyük tapınak.

– Ahit Sandığı, diye yineledi Yoab. Ama o Kiryat-Yearim'de... Filistîlerin ellerinde.

– Alacağız, dedi Davud sakalını sıvazlayarak. Daha ilk bakışta efendimizin kenti olarak görülmedikten sonra, Kudüs'e taşınmamızın ne anlamı var? Tanrı'nın inayeti olmasa, başımıza neler gelirdi. Üstelik onun inayetini Ahit Sandığı'ndan çok ne gösterebilir?

– Öyleyse, Filistîlerle yapılan savaşı kazanmak gerek, dedi Yoab rahat bir ifadeyle.

– Bu toprakların on iki kavmin krallığı olduğunu onlara öğretene kadar savaşa son vermeyeceğiz. Memnun değillerse gitsinler!

"Her şey konuşuldu" diye düşündü Yoab. Akşam da kardeşi Abişay, Ezer ve Amon'la bu konuyu konuştu. Casusların raporlarına göre, Filistîler sabırsızlanmaya başlamıştı. Yeni kral, ülkenin tümüne hükmetme hırsı ve başkentinde ortaya çıkan karışıklıklar onları rahatsız ediyordu. Bu maceracıyı kendi saflarından kovmamışlar mıydı? Şimdi de başlarına mı geçmeyi düşünüyordu?

Tehlikeli bir şey

Filistîler hiçbir şeyden kaçınmamışlardı; altı bin kişi; ordularının büyük bir bölümünü, casuslara göre yaklaşık dört bin askeri Beytşemeş'ten yola çıkararak Rift Vadisi'nden geçirmişler, gerisini de Şefela'dan, Lakiş üzerinden Gazze'den yürütmüşlerdi. Bir kuşatma Kudüs'ün ülkenin geri kalan bölümüyle bağlarını koparabilirdi, ama kentten çıkıp Filistîleri karşılamak da tehlikeliydi; Saul'un askerlerinden büyük bir bölümü hâlâ Mihanayim'deydi, Davud'un bütün itirazlarına karşın Abner ve İşyo'nun öldürülmesinden Yoab'ı sorumlu tutuyor, intikam almak için fırsat kolluyorlardı. Oysa Ezer'in elinde, Filistîlere karşı koyabilecek topu topu beş bin kişi vardı.

Davud Ebyatar'ı çağırttı, onunla birlikte dairesine kapandı. Ebyatar terafimlerin önünde yakmak için tütsü getirmişti. Saul'un terafimleri gibi üç tane, ama bunlar değişikti; Saul'unkiler Mihanayim'de kalmıştı. Uşağın getirdiği korları heykelciklerin önündeki tunç taslara attılar. Kral ve rahip korların üzerine tütsü bıraktı.

– Dua edelim, dedi Ebyatar.

Sessizce dua ettiler. Dumanlar usulca yükseldi, sonra tavanın işlemeli sedirden oymaları içinde kayboldu.

– Tanrı'ya sor, dedi Davud. Eğer Filistîlere saldırırsam, onları benim elime bırakacak mı? Çünkü tehlikede olan onun kenti, Kudüs.

Ebyatar kendi içine döndü. Uzunca bir sürenin sonunda,

gırtlağından bir ses yükseldi. "Filistîlere saldır, Davud!" diye bağırdı tiz bir sesle. "Onları senin eline bırakıyorum."

Casuslar iki Filistî birliğinin birleşerek tek bir ordu oluşturduğunu, bu ordunun da Rift Vadisi'nde yürüyüşe geçtiğini bildirdi. Artık kuşku yoktu, Kudüs'e geliyorlardı; Rift Vadisi'nin ucundaki tek kent Kudüs'tü.

Davud Yoab ve Ezer'i çağırttı, orduyu ikişer bin kişilik iki birliğe ayırmalarını, birlikleri de vadinin iki yanına, sık ağaçlarla örtülü yamaçlara yerleştirip saklamalarını buyurdu. "En uygun yer vadinin Baal-Perasim'den önce daraldığı yer" diye açıkladı. "Amon'un komutasında bin kişiyi de kentin savunmasına ayıracağız. Yerimizi belli etmeden düşmanın ilerlemesine izin verecek, hizamıza geldiklerinde de oklarımız ve sapanlarımızla işlerini bitireceğiz. Mızrakçılar düşman bozguna uğrayıp kaçana dek beklesin. Çabuk olun. Casuslarının bizi görmemesi için ormana gece yerleşmemiz gerek. Vadinin daraldığı yere, aralığın iki yüz dirseğin[1] altına düştüğü bölgeye yerleşeceğiz."

Aynı gece, ordu ormana pusu kurmaya gitti, Davud da yanlarındaydı.

Ağaç tepelerine yerleştirilen casuslar, Filistîlerin her zamanki gibi sıkışık safta ilerlediğini, önlerinde savaş arabalarının bulunduğunu bildirdi.

– Bırakın, savaş arabaları geçsin, dedi Davud. Tek başlarına kaldıklarında, bizim için kolay hedef olurlar.

Filistî izcileri şafakta göründü, koşar adım geliyorlardı. Altı yedi kişi kadardılar, sağı solu kolaçan ederek ilerliyor, ara sıra durup soluklanıyor, vadinin dibini araştırıyorlar, sonra da aralarında konuşuyorlardı. Anlaşılan önlerinde hiçbir İbranî bulamamalarına şaşırmışlardı. Kudüs casuslarının efendilerine haber vermemiş olması imkânsızdı; peki ama Davud'un askerleri neredeydi? İzcilerden ikisi geriden gelen orduya döndüklerinde güneş yükselmişti.

Biraz sonra duyulan tunç şakırtısı ve görülen toz bulutu, savaş arabalarının habercisiydi. Üzerinde bir sürücü ve bir mızrakçı, ikişer ikişer, yan yana Kudüs'e doğru yol alan yirmi iki savaş arabası. Kısa bir süre sonra, peşlerinden atlı

1 yklş. 80 m.

mızrakçılar göründü. Davud bir buyruk verdi, ağaçlara tünemiş okçular ile yerdeki sapancılar Filistîlerin üzerine ok ve taş yağdırdı. Mızrakçılar saldırının nereden geldiğini göremeden düştü, süvarilerini kaybetmiş çoğu yaralı atlar kişneyerek her yöne dağıldı, bu durum korkularını daha da artırıp, kargaşa yaratarak Davud'un ekmeğine yağ sürdü. Filistî birliklerinin geriden gelen safları bu kargaşaya tosladı, daha fazla ilerleyemeyip geçidi tıkadı; kolay birer hedef oldu. Daha da gerideki Filistî okçu ve piyadesi düzenini kaybetti, ilerleyemedi, geçitten çılgın gibi çıkarak kaçmaya çalışan atlara karıştı, ezildi. Sağ taraflarında düşmanı gördüklerini sandılar, hesaplaşmak için o yöne atıldılar, bunu yaparken sırtlarını karşı yamaçtaki okçulara ve sapancılara döndüler, sırtlarına yedikleri bir ok, enselerinde patlayan bir taşla vurulup düştüler. Birlikler durmuş, herkes birbirine karışmıştı; komutanlar düzensiz çekilme emri verdi, gerçekten de yapacak başka şey yoktu. Ne var ki arkadakiler verilen emirleri duymadı ve geçidi tıkamayı sürdürdü.

Bir yamaçta Davud, Ezer ve subaylar, karşı yamaçta da Yoab ve adamları işte o zaman ormandan fırladılar, en yakındaki düşman komutanlarına koştular. Öfkeden çıldırmak üzere olan düşman komutanları, enselerinde gözleri olmadığını unutmuşa benziyordu. İçlerinden biri Davud'a doğru hamletti, o kılıcını Davud da kalkanını kaldırdıkları sırada, bir Yahudi mızrağı sırtına saplandı. Filistî'nin bu dünyada gördüğü en son şey, Davud'un çizmeleri arasındaki ot tutamıydı.

Savaş arabaları dönmüş, geri geliyorlardı. Yahudiler gürültüyü duydu, tepenin yamaçlarına tırmandı. Arabalar kendi arkadaşlarından geriye kalanları ezdi ve fırsatını bulup bir yarık oluşturmak için geriye doğru ilerlediler. Bir kısmı da yamaçlara vurarak kaçmayı, kurtulmayı denedi, üç tanesi tırmanırken devrildi. Çarpışmalar durduğunda, güneş alçalmaya başlamıştı. Filistîler savaş alanında altı yüz ölü bıraktı, Yahudilerse yüzden az.

Ganimetin hasadı başladı. Yahudiler yamaçtan tırmanırken devrilen üç savaş arabası, birkaç at, zırh, miğfer, kılıç, onarılıp kullanılabilecek mızraklar, ölen üç düşman komutanının harmanilerindeki altın süsler, onlarca muska sahibi

oldu... Bütün ganimet, savaş arabalarına yüklendi.

Kudüs'e dönüş görkemli oldu. Davud yeni tapınağın yapılacağı yerde kurdurduğu sunakta büyük bir kurban töreni düzenledi.

Filistîler bir ay sonra intikamlarını almaya geldi. Casuslar düşmanın geçen seferden de kalabalık olduğunu, deneyimlerinden de ders çıkardıklarını, tüm Rift Vadisi'ni tuttuklarını söylüyordu. Tüm bir birliği ormanı araştırmak, vadinin iki yamacını temizlemekle görevlendirmişlerdi.

Davud yine Ebyatar'ı çağırttı, bir kez daha terafîmlere danışmasını istedi. "Çevrelerinden dolan" diyordu ilham almış rahibin sesi. "Ağaçların tepesinde bir çıtırtı duyar duymaz onlara kavak ormanının karşısında saldır. Çünkü onları senden önce yeneceğim." Bu kadar ayrıntı Davud'u kuşkulandırdı. Çevrelerinden dolanmak stratejik açıdan gerçekten de dâhiyane bir fikirdi, ama ağaçların tepesindeki çıtırtı da neyin nesiydi? Ebyatar daha fazlasını bilemiyordu, Davud rahibin ağzından tek bir kelime bile almayı başaramadı.

Davud ertesi gün öğlene doğru, askerlerini ıssız Sorek Vadisi boyunca yürüttü. Ne cins olduklarını anlamak için ağaçları inceledi, başlangıçta yeşil meşelerden, aralıklı büyümüş çamlardan başka şey göremedi. Dağın öteki yanında, Filistîler aksi yönde ilerliyordu, Kudüs'e doğru. İlerlerken de ağaçların arasını araştırıyor, Yahudilerin bu kez ne kurnazlık hazırladıklarını düşünüyorlardı. Güneş kurşunî göğün üzerinde alçalmaya başladığında, Ezer bir çığlık attı:

– Kavaklar!

Gerçekten de kavak ormanı, Sorek Vadisi'nin ucunda, nehrin Rift Vadisi'ne ulaştığı noktada, ovanın kıyısına kadar uzanıyordu. Sağanak o sırada başladı. Kavakların tepesinden gelen ilk çıtırtıda Davud anladı. Yağmur. Düşen tek tük damlalar birkaç saniye sonra çoğaldı, bardaktan boşanırcasına bir yağmur yağmaya başladı. Gök gürültüsü yamaçları sarstı. Kudüs tepeleri sular altında kaldı. Rif Vadisi'ndeki seller coşacak, sonra da kabaracaktı!

Davud'un bir işareti üzerine Ezer ve Yoab saldırı borularını çaldırdı. Yahudiler koşar adım dağın çevresini dolaştı, kaygan oldukları belli yamaçlardan ayrılmamaya özen göstererek Rift Vadisi'ne girdiler. Sel suları gerçekten de kükre-

meye başlamıştı. Yahudiler üç mil ötede, Filistîleri zor durumda buldular; savaş arabaları sel sularında ilerleyemiyor, geri dönmeye çalışıyordu. Atlar kıyıya varmak için çılgınca çabalıyordu, mızrakçılar da yarı bellerine kadar sudaydı! Yahudiler düşmanın üzerine atıldı. Yağmur şiddetini artırdı. Kıyıya varmayı başaran Filistîlerin sayısı, saldırıya karşı koyamayacak kadar düşüktü, Yahudilerin arkadaşlarını kılıçtan geçirdiklerini görünce, ormana doğru çekilmeye başladılar. Yahudiler kaçanlarla ilgilenmedi bile, nasıl olsa onları arayıp bulmanın da zamanı gelecekti. Suların içinde debelenip kurtulmaya çalışan, çoğu boğulan mızrakçı ve okçular, Yahudi oklarının altında kaldı. Kirişler ıslanmıştı, yaylarını çekemediler, hızla akan suyun içinde mızraklarını istedikleri gibi fırlatamadılar. Tam bir katliam olacağı belliydi, zaten sel suları da ceset sürüklüyordu. Filistîlerin içinde Yahudilerin daha az olduğu kıyılara ulaşıp koşar adım Baal-Perasim'e kaçmayı başaranlar oldu; bir ay sonra oldukları yerde tepeleneceklerdi. Sağlam toprağa ulaşan savaş arabaları hızla kaçmaya başladı, peşlerinde Filistîler, onların da peşinde Yahudiler.

Böylece herkes Kudüs Ovası'na kadar koştu. Filistîler Geba'ya varınca dağıldı ve birbirlerinden ayrıldılar. Topraklarına ulaşabilmek için geniş bir daire çizmek, önce Ayalon'a, oradan da Şefela'ya gitmek zorundaydılar. Ülkelerine bir haftadan önce varamayacaklardı. Acı bir ders almışlardı; anlaşılan Davud'un başkentine saldırmak hayır getirmiyordu.

Kudüs'te zafer üç gün üç gece kutlandı.

– Baal gerçekten de bu kralın yanında, dedi yaşlı bir Yebusî karısına, tüm kent boru sesi ve şarkılarla yankılanırken.

– Kral da her zaferden sonra ona kurbanlar sunuyor, diye ekledi akşam yemeği için hazırladığı yulaf çorbasına tavuk eti karıştıran kadın. Baal'ın yardımına mazhar olabilmek için, yapılması gereken de bu.

– İki oğlumuzu da sünnet ettireceğim, dedi erkek.

– Bu yaşlarında mı?

– Doğruyu yapmanın geçi erkeni olmaz, dedi ihtiyar. Ocaktan gelen dumanı çıkarmak için panjuru açtı. Bu odunlar yaş, kadın.

– Öyleyse sen de bana kuru odun al!

– Zengin olduklarında, bizim de kuru odunumuz olur, dedi adam filozofça.

– Ne zaman zengin olacaklar?

– Sünnet olduklarında. Bu da onların Baal'a verdikleri kurban.

– Onların tanrısının adı Baal değil, El, diye düzeltti kadın.

– Baal, El, hepsi bir! diye özetledi adam sabırsızlıkla. Önemli olan, adlar değil!

Ebyatar Davud'un yanına gitti. Ona Davud'un belleğinde yer etmiş o üzgün gözlerle baktı; Yahudiye Çölü'nde Davud'un yanına şaşkın ve bitkin varıp, Saul'un askerlerinin bütün ailesini öldürdüğünü anlattığı günkü gözler gibi. Doğru, Ebyatar o günden bu yana toparlanmıştı. Kötü beslenmiş çocuk vücuduna rağmen göbeklenmişti, ama Davud'un gözünde hâlâ Ahimelek'in, Davud'u ve yoldaşlarını doyurmak için kutsal çöreklerden başka bir şeyi olmayan yoksul rahibin oğluydu.

– Davud, dedi büyük bir ciddiyetle. Şimdi Ahit Sandığı'nı geri almanın zamanı geldi.

– Ahit Sandığı... diye tekrarladı Davud.

Ebyatar çoktan beri Ahit Sandığı'ndan söz eder, onu Kudüs'e getirmek gerektiğini söyler; Davud da her seferinde fazla düşünmeden bunu onaylardı. Hatta Ahit Sandığı'nı koymak için yaptıracağı tapınağın arazisini inanılmayacak bir bedele almıştı. Oysa, neden söz edildiğini bile tam olarak bilmiyordu. Samuel ona hiç sandıktan bahsetmemişti. Davud sadece şurada burada anlatıldığını, yarım yamalak söz edildiğini duymuştu.

– Bu sandık tam olarak ne? diye sordu kral.

– Babam onu bir zamanlar görmüştü, diye cevap verdi Ebyatar bir düşteymişçesine. Altın bir kutu.

– Sandıkta ne var?

– Davud, dedi rahip elini usulca kralın koluna koyarken. Sandığın içinde yasa tabletleri var. Kırık tabletler. Çünkü Musa halkını Altın Buzağı'nın çevresinde görünce öfkeye kapılmış, tabletleri yere çalmıştı.

Davud ayağa kalktı, masanın üzerindeki gümüş kakmalı

boynuzlardan ikisine şarap doldurdu, birini Ebyatar'a uzattı. Rahip dudaklarını ıslattı.

– Ahit Sandığı bizim Tanrı'yla yaptığımız ittifakın kanıtı, diye devam etti sözüne. Senin on iki kavme hükmetmeni, bizim Kudüs'ü ele geçirmemizi sağlayan ittifak.

– Ve tabletler kırık, dedi Davud. Sandığın içine yeni tabletler koymak gerekmez mi?

Ebyatar'ın gözleri dehşetle açıldı. "Yeni tabletler mi?" Yutkunmaya çalıştı. "Tanrı'yı sorgulamamak gerek, Davud. Ahit Sandığı'na dokunmak cezasız kalmaz!" Davud'un şaşkın bakışlarını görünce, ekledi: "Filistîler çok önce Ahit Sandığı'nı Afek'te elimizden alıp, ilahları Dagon'un tapınağına götürdüklerinde, o tapınakta korkunç şeyler oldu... İşte bu nedenle sandığı Abinadab adında Kiryat-Yearimli sofu bir Yahudi'nin korumasına verdiler. Hayır hayır Davud, Ahit Sandığı'na el sürerken çok, ama çok saygılı olmak gerek. Sana öyküsünü anlatacağım. Ama Ahit Sandığı bize lazım. O olmadan, Kudüs bir hiç."

Bir mehtap sonra Davud bütün krallığın bilgelerine otuz altı ulak gönderdi: Şeria Nehri'nin ötesinde, Menaşe toprakları ile Neftali bölgesi arasındaki Dan kavmine; kuzeyde, Aşer toprağında Ebron'a ve Beytüllahim'e; Zebulon'a; İzahar toprağında Yizreel'e ve Beytşean'a; Menaşe toprağına; Gad toprağında Sukkot'a; Efraim toprağında Yanoah'a; Dan toprağının deniz kıyısındaki bölgesinde Yabad'a ve güneyde Bünyamin bölgesinde Gabaon'a; Ruben topraklarında Kiryat-Ayim'e ve tabiî Simeon'da Beerşeba'ya. Ulakların söyledikleri basitti; Davud Ahit Sandığı'nı Filistîlerden almak, Kudüs'e koymak arzusundaydı. Bunun için de İsrail halkından bir heyetin Kiryat-Yearim'e gitmesini, Ahit Sandığı'nı alıp Kudüs'e getirmesini istiyordu.

Tabiî Filistî casusları bu denli önemli bir hareketi kısa sürede öğrenip, efendilerini haberdar ettiler.

– Ya! Demek Ahit Sandığı'nı istiyorlar! diye bağırdı Filistî kralları. İyi ya! Alıp Kudüs'e götürsünler o halde; böylece Kudüs bizim olacaktır!

Yahudi casusları Filistîlerin tepkisini Davud'a aktardılar. Ebyatar ise Ahit Sandığı'nın öyküsünü anlatmaya başladı.

Yetmiş yıl önce, Filistîler Ahit Sandığı'nı Afek'te, İbranîlerden kaçırdıktan sonra, ganimetlerini Aşdod'da Tanrı Dagon adına yaptıkları tapınağa götürdüler, tanrının heykelinin yanına yerleştirdiler. Ertesi gün heykel kaidesinden kaymış, yüzüstü yere düşmüştü. Heykeli doğrulttular. Bir sonraki gün, Dagon'un heykeli yine yerdeydi. Üstelik kafası vücuttan ayrılmış, iki kolu da kopmuştu. Bazı kötü niyetliler olanların ardında doğal nedenler arasa da, bu kadarı kötüye işaretti. Kötü niyetliler sandığın heykelin de bulunduğu platforma konduğunu, platformun düz olmaması nedeniyle aşırı ağırlığın heykelin dengesini bozduğunu, olanların bundan ibaret görülmesi gerektiğini söylüyordu.

Söyledikleri mantıklı olabilirdi. Yine de, hatta sandığın tapınaktan çıkarılmasına rağmen, Aşdod'da önce bir fare salgını yaşandı, sonra çıkan hastalık çok can aldı.[2] Filistîlerin vücutlarında görülen acılı şişlikler kısa zamanda çoğaldı, bu da yetmezmiş gibi bağırsakları bozuldu, basur insanları kısa zamanda bitirdi. Bu kadar felaket artık fazlaydı; Aşdod'un yöneticisi Ahit Sandığı'nın bir gün bile kentte kalamayacağına karar verdi. Krallar ve yöneticilerle yapılan toplantılardan sonra, ganimetin Gat'a götürülmesine karar verildi.[3] Orada da fareler çoğaldı, aynı salgın yaşandı.

Sandık Gat'tan Ekron'a gönderildi, ama kent halkı ayaklanmıştı: "Bu felaket sandığını İbranîlere gönderin! Hepimizi öldürmek mi istiyorsunuz? Onu kimin elinden aldınızsa, yine onlara verin. En iyisi bu!"

Ahit Sandığı yedi aydan beri Filistîlerdeydi ama ellerini yakmaya başlamıştı. Beş Filistî kralı kâhinlerine ve rahiplerine danışmaya karar verdi.

Doğaüstü olayların uzmanları, "Ahit Sandığı'nı İsrail'e geri verin" dediler. "Üzerimizdeki laneti kovmak için de sandığa bir armağan ekleyin. İbranîlere cefa çektirdikleri için vücutlarında yedi iğrenç yara açılan Mısırlıların durumuna düşmeyelim."

– Nasıl bir armağan?

– Şişlerin, basur memelerinin ve farelerin altından hey-

2 Anlaşıldığı kadarıyla, bir veba salgını.

3 İki kentin arasında yaklaşık 30 km vardır.

kelciklerini yaptırın. Her prens için bir şiş, bir basur memesi, bir de fare.

Prensler etkilenmişti, söylenenleri yaptılar. Rahipler bu ilginç armağanları da yeterli bulmadı, Ahit Sandığı İbranîlere iade edilirken, daha önce hiç boyunduruk takılmamış iki ineğin çektiği, bu iş için özel yapılmış görkemli bir arabaya konmasını istediler. Aynı arabaya yüklenecek, değerli tahtalardan yapılmış ikinci bir sandığın içine de Filistîlerin çektiği acıların kaynağı korkunç yaraların altın kopyaları konacaktı. Yahudilere Ahit Sandığı'nın geri verileceğini bildirmek için ulaklar çıkarıldı.

Ahit Sandığı, koruyucularıyla birlikte Beytşemeş'e gönderildi. Koruyucular göz kamaştırıyordu doğrusu: tören elbiseleri giymiş, zırhlı, miğferli, çizmeli, kalkan ve mızrakları parıltılı beş Filistî prensi. Hasat mevsimiydi. Altından yapıldığı söylenen olağanüstü şey, altın bir perdenin önünde parıldıyordu kısacası.

İneklerin Yosve adlı birinin çiftliği önünde durmasını Tanrı'nın bir işareti kabul ettiler. Yerel tapınağın rahipleri koşuşturdu, önce Ahit Sandığı, sonra da armağan kutusunu kaldırdılar. Kutsal sandık, üzerine hemen bir çadır kurulan büyükçe bir taşın üstüne kondu; altından yapılmış şişler, basur memeleri ve fareler de Aşdod, Gazze, Aşkelon, Gat ve Ekron'un Yahudi cemaatleri arasında paylaştırıldı. İnekler Tanrı'ya kurban edildi, etleri Beytşemeş halkına dağıtıldı, büyük bir şölen düzenlendi.

Davud altından yapılmış şişlere, basur memeleri ve farelere kahkahalarla güldükten sonra sordu:

– Öyleyse Ahit Sandığı neden hâlâ Beytşemeş'te değil?

– Çünkü orada Tanrı'nın ittifakına güvenmeyen bir kavim vardı, diye cevap verdi Ebyatar. Yekonyas kavmi. Kavim halkı Ahit Sandığı'nın getirildiğini görünce, aynı felaketlerin onlara da bulaşacağını düşündü. Beytşemeş'te düzenlenen şölene katılmadılar. Sonunda, Yekonyas kavminden yetmiş kişi öldü.

– Bu gerçekten de tehlikeli bir şey, diye mırıldandı Davud.

Ebyatar söylediklerini duymazlığa vurdu, sözüne devam etti: "Beytşemeş halkı bu yeni katliam karşısında öylesine dehşete düştü ki, kimse Tanrı'nın, kutsal Yaradan'ın önün-

de güvende değil. Ahit Sandığı'nı kime emanet edebileceklerini düşündüler. Kiryat-Yearim'e ulaklar göndererek bu görevi kabul edip etmeyeceklerini sordular. Sonunda sandık bu kente gönderildi, Abinadab adlı ulu bir adama emanet edildi, hâlâ durduğu eve konuldu. Arada Abinadab öldü, Ahit Sandığı'nın korunması görevi de oğlu Eliezer'e kaldı."

– Ona bir şey oldu mu?

– Hayır, dedi Ebyatar.

Som altından iki melek

Ahit Sandığı'nın taşınması sırasında Filistîleri bütün lanetlere rağmen İbranîlere saldırmaktan alıkoyan bambaşka bir neden olmuştu. Gerçekten de Davud'un çağrısına cevap verip Kiryat-Yearim'de toplanan Yahudilerin sayısı otuz bini geçiyordu. Kudüs'ün ayakları altındaki bütün ovayı doldurmuşlardı. Hemen hemen herkes yolculuk için yanlarında yiyecek getirmiş olmasına karşın, bir hafta süren toplanmaları sırasında gelenleri doyurup susuzluklarını gidermek için oldukça büyük bir çaba harcamak gerekmişti.

Sonunda Davud toplananlara yolculuğa hazır olmaları haberini gönderdi, borular çalındı, kalabalık harekete geçti.

Önde, at üzerindeki Davud ile on iki rahip gidiyordu, arkalarında da beş bin silahlı asker, Filistîlerden alınan savaş arabaları, mızraklı piyadeler, okçular, kılıçlı piyadeler. Komutanların hemen arkasında, iki öküzün çektiği, kırmızı kumaşla kaplı, muhteşem bir araba. Onların ardından da heyetler. Gerçek bir göç! Emmaüs'ten Kiryat-Yearim'e kadar her yerden gelen vardı. Üstelik hepsi de dayanılmaz bir yavaşlıkla ilerliyordu. Tepelere yerleşmiş Filistî atlıları bu hareketi şaşkınlıkla izliyordu.

Kiryat-Yearim'e çevresinde rahipler, komutanları ve on iki borucuyla birlikte önce Davud girdi. Tepesinde Abinadab'ın evinin bulunduğu yamaca tırmandı. Başta kendisi, rahipler, maiyetindeki subaylar attan indiler. Abinadab'ın

evi yolun biraz içinde, bakımsız bir meyve bahçesinin ortasında, mütevazı bir yerdi. Davud kapıyı vurdu. Kapıyı başında bir takke olan yaşlı bir adam açtı. İki çocuk evin pencerelerinden fırladı, bir daha göremeyecekleri manzarayı izlemeye koyuldu. Eliezer ise karşısında duran kızıl harmanili, altın işlemeli çizmeler giymiş kusursuz güzellikteki erkeğe, onun arkasındaki din adamlarına, askerlere şaşkınlık içinde baktı, bakışları ovayı ufka kadar dolduran kalabalığa kaydı. Gözleri yaşla doldu.

– Sen kralsın, dedi. Sen Davud'sun. Davud başıyla onayladı. Eliezer kapıyı ardına kadar açtı. Ahit Sandığı'nı almaya geldin. Artık onun da gerçek bir yeri olmasının zamanı geldi. Yaşlanıyorum. Kralın ve rahiplerin geçmesi için kenara çekilirken. Artık yük oluyor, dedi.

– Kudüs'e götüreceğiz, dedi Davud. Kudüs'e gelmek ister misin?

Eliezer cevap vermedi, belki de soruyu duymamıştı. Yandaki odaya geçti, tahtalar üzerine yerleştirilmiş, bir kol yüksekliğinde, iki kol boyunda,[1] içinde ne olduğu anlaşılmayan uzunca bir sandık gösterdi. Sandığın üzeri yünlü bir örtüyle kaplıydı.

– İşte, dedi sadece. Çubukları getirdiniz mi?

– Çubukları mı? diye sordu Ebyatar.

– Çubukları. Halkalara geçirip kaldırmak için. İhtiyar sandığın önünde secdeye vardı, sonra olağanüstü bir yavaşlıkla, neredeyse korkudan titreyerek, örtüyü kaydırdı. Örtünün altından, üzerinde som altından iki melek heykelciği, kendisi de som altın bir sandık çıktı. Davud ve rahiplerin soluğu kesilmişti. Sonra onlar da yere kapandı.

– Bu bir taht, dedi Davud tekrar doğrulduktan sonra.

– Tanrı'nın tahtı, diye cevap verdi Eliezer sakince. Nasıl taşıyacaksınız?

– Arabayla, dedi Davud.

Rahipler bahçeye çıktı, iki askerden mızraklarını aldı, silahları taşıma halkalarına geçirdi. Sonra Davud ve Ebyatar mızrakların başlarını kavradı, küçük adımlarla kutsal san-

1 Doğu'da kullanılan dirsek boyuna göre sandığın 1,10-1,30 m uzunluğunda, 70-80 cm derinliğinde olması gerekir.

dığı evden çıkardılar. Evin çocukları, Eliezer'in oğulları Uzza ve Ahyo hemen kafileye katıldı. Borular, bulutları da olanlardan haberdar etmek istermişçesine çalmaya başladı. Abinadab'ın evinin çevresinde inanılmaz bir kalabalık toplanmıştı. Davud sandığı kırmızı örtülü arabanın üzerine koymadan, bir rahatlama şarkısı gibi yoğun bir uğultu yükseldi, uğultunun nedenini anlayamadı. Güneş yükselmiş, sandığı güneşten bir parçaymış gibi parlatmaya başlamıştı. Kalabalık arabaya doğru akarken, Davud sandığı uzun uzun seyretti. Sandık manzaranın merkeziydi, dünyanın, evrenin merkezi. Sandığın merkezini oluşturduğu görüş sahası, devasa bir devinimle canlanmış gibiydi. Kalabalıktan sonsuz bir nağme yükseliyordu.

Sonra çok daha dünyevî bir müzik duyuldu: on iki kavmin temsilcileriyle birlikte gelen müzisyenlerin darbukalar ve zilleri kulakları sağır edici bir gürültü çıkarmaya başladı. Onları kim suçlayabilirdi? Ne de olsa her müzisyen grubu tempo ve hız farkını duyamayacak kadar uzaktı diğerlerinden. Uzza ve Ahyo arabanın yönetimini ele aldı, Ahyo önde Uzza arkada sevinçle dans etmeye koyuldular. Ahit Sandığı'nın yanında büyümüşlerdi, sandığı Kudüs'e taşımak onların hakkıydı.

Yolculuk hareketli oldu.

Yol kötüydü. Zaten son yağmurlarla bataklığa dönmüştü, şimdi de yükselip alçalıyor, sağa sola dönüp Ahit Sandığı'nı tehlikeli biçimde sarsıyordu. Bir düven alanına gelindi. Arabanın tekerlekleri sapların üzerinde kaydı, sandık arabanın arkasına doğru akmaya başladı. Düşmesini önlemek için Uzza sandığa yapıştı. Başaramadı. Sandık ağırdı, bütün çabasına rağmen düştü, ama onun üzerine. Kaburgaları kırılan Uzza oracıkta öldü.

Kafile dehşet içinde durakladı. Müzisyenlerin gürültüsü yerini sessizliğe bıraktı. Rahipler ağlaşmaya başladı.

– Sandıkla fazla samimiydi, dedi rahiplerden biri.

– Yoksa düşecekti, diye itiraz etti Ahyo.

Uzza'nın cesedi en yakındaki köye götürülüp gömüldü. Ebyatar onu teselli etmek için ne kadar çabalarsa çabalasın, Davud'un yüzü endişeliydi.

– Bu sandığı Kudüs'e götüremem! diyordu.

Rahipler için yeni bir sorun kaynağı. On iki kavmi Ahit Sandığı'na Kudüs'e döndürülmesi için davet etmişlerdi; şimdi elleri boş mu döneceklerdi? Tartışıldı, sesler yükseldi, sonunda kararı Davud verdi. Güneş batmak üzereydi, kapkaranlık gecede, tehlikeli bir şeyle nereye gideceklerini bilemeden baş başa kalacaklardı. Ondan sonra olacakları ancak Tanrı bilebilirdi. Rahipler sonunda gerçeği kabullendi. Davud kafileye Gat'a doğru geri dönme buyruğu verdi.

İşte Gat halkının sonsuza dek kurtulduklarına inandıkları sandığı yeniden kentlerinde görmeleri böyle oldu. Bir zamanlar Davud'un hizmet ettiği, son haftalardaki askerî yenilgilerden de payına düşeni alan Kral Akiş, sandığın geri getirilmesine direnmek istedi. Davud ona gerekli güvenceyi verdi: Kutsal Sandık kentin değil, rahiplerin seçmek zorunda kaldıkları sofu bir Yahudi'nin sorumluluğunda olacaktı.

– Onu neden Kudüs'e götürmüyorsun ki? diye sordu Akiş safça. Uzza'nın ölümünden haberi yoktu.

– Kudüs'e çok uzaktayız, dedi Davud. Yakında gelip onu alacağız.

Davud'u ansızın karşısında bulduğuna sevinen Akiş, kandı. Gat kralı Kudüs kralının onuruna bir şölen verdi, şölende Ahit Sandığı'nın sözü edilmedi. Sandığın yeni muhafızının adı Obed-Edom'du. Doğru, sofu bir gençti ama, aptal değildi. Sandığın ününü duymuştu. O da üzerine kalan ürkütücü yükten kurtulmaya çalıştı, ama rahipler ciddiyetle konuştu, ağırlıklarını koyup, endişesini giderdiler; verilen karardan dönülmeyecekti, zaten bu konuyla yeterince uğraşılmıştı.

Davud eski koruyucusunun, Akiş'in sarayında uyudu, ertesi sabah da Kudüs'e döndü. Dönüş bir törenden çok bir kaçışa benziyordu.

Ezer, Amon ve Yoab Kudüs yolunda oldukça düşünceliydi. Rahipler düşünceliydi. Askerler düşünceliydi. Davud da. Hepsinin kafasında aynı düşünce vardı: ya Ahit Sandığı İsrail'in inancının merkeziydi -o halde Davud'a karşı yakın davranmamış, masum bir gencin ölümüyle ona bir işaret vermek istemişti- ya da değildi, tıpkı Filistî inancının ya da bilinen diğer dinlerin merkezi olmadığı gibi. O halde Davud yanılmış demekti. Sandık, artık üzerinde konuşulmaması

gereken lanetli bir şeydi. Aslında bütün o altın basur memesi, fare öykülerinden sonra dikkat etmek gerekiyordu. Kısacası, iman edilen tanrı İsrail tanrısı değildi, birden tanrılarını kaybetmişlerdi. Herhalde kötü bir deneyimden geçmişlerdi, bütün bunlar da Kudüs'ün ününü soldurmuştu.

Kadınlar Davud'u endişeli gördüler, fazla bir şey değiştiremediler. İçki içiyor, homurdanıyordu. Terafimlere danışmayı düşündü, ama cevaplarını dinleyecek sabrı yoktu. Dünya gittikçe karmaşık bir hal alıyordu, bu da onun için en büyük engellerden biriydi. Hayatını tehlikeye atmaya, dövüşmeye hazırdı, ama bu rahatsızlığı çekmekten hoşlanmıyordu.

Ebyatar kapının önünde bekledi, sonunda kralla görüşmeyi başardı.

– Sandığı Kudüs'e getirmek gerek, dedi rahip.

– Söz konusu olamaz, dedi Davud. O felaket getiriyor.

– Yehova'yla ittifakımızın sembolü olduğuna inanmıyor musun? diye bağırdı Ebyatar öfkeyle. Yehova'nın evi olduğuna inanmıyor musun?

– Eğer sandık Yehova'nın eviyse, Yehova iyi bir tanrı olamaz. Düşmesini önlemeye çalışan masum bir genci öldürmemeliydi. Uzza hiçbir günah işlemiyordu. Sandığın düşmesini önlemeye çalışıyordu. Bunu tekrar ediyorum, çünkü oradaydım, gördüm. Sonra da sandığın altında kalıp ezildi.

– Bu bir kaza! diye itiraz etti Ebyatar. Bazen çocuklar da incir koparıp yemek için tırmandıkları ağaçtan düşüp ölürler.

Davud bir süre düşündü. "Sandık bir incir ağacı değil Ebyatar. Yehova'nın eviyse eğer kaza olmaması gerekirdi." Gidip iki boynuza şarap doldurdu, birini rahibe uzattı. "Sen bana sandığın içinde hiçbir şey olmadığını söylesen daha iyi olur."

– Küfür! diye bağırdı Ebyatar. O kadar sarsılmıştı ki, elindeki şarap boynuzunu sallıyordu. Sandığın içinde yasa levhaları var!

– Nereden biliyorsun? diye sakince sordu Davud.

– Eğer inanmıyorsan, sandıkta hiçbir şey yok, dedi Ebyatar buz gibi bir sesle.

– İnanmıyorum, çünkü levhaları hiç görmedim. Sandığı

hiç açmadım. Hepiniz hikâye anlatıyorsunuz.

– Öyleyse sen, Samuel'in seçtiğini sandığı adam değilsin, dedi Ebyatar. Sen de Saul gibi oldun. Öteki krallardan farkın yok. Sen Yehova'nın seçtiği kral değilsin. Sen kaderi olmayan bir kralsın.

Davud kötü kötü baktı. Uzun bir sessizlik oldu.

– Gerçek olan tek şey Davud, inandığın şeydir. Samuel'in dediklerine inandığın, gerçekten inandığın sürece talih yüzüne güldü. Talih, yani Yehova. Ona inanmaktan vazgeç, sonun geldi demektir.

– Sözü nereye vardırmak istiyorsun? diye sordu Davud altdudağını aldırmazca sarkıtarak.

– Bütün halk, on iki kavim, senin gibi Ahit Sandığı'nın gerçekten de Tanrı'nın evi olup olmadığını merak ediyor. Sandığı Gat'ta bırakırsan, insanlar onun belki de Yehova'nın evi olmadığına inanmaya başlayacaklar. Aradan zaman geçtikçe de, kesinlikle Yehova'nın evi olmadığını söyleyecekler. Sonra da soracaklar. Ya Yehova, peki o kim? Baal gibi, Dagan gibi, El gibi, Kenanlıların öteki tanrıları gibi bir tanrı. Biz de olmayı düşündüğümüz kadar İbranî olamayacağız. Kalabalıkların içinde eriyeceğiz. Bizi onlardan ne ayıracak? Biz neden Tanrı'nın halkı olalım? Bu toprağı neden fethedelim?

Davud ayağa kalktı, pencereden kentin ayakları dibine yayılmış manzaraya baktı. Gecenin dalgalarıyla yıkanan ova, mosmor gök. Çok uzakta değil, Beytüllahim'de doğmuştu, ama yol çok uzun sürmüştü. Şarap boynuzunu boşalttı. Kuşkusuz bütün bunlar bir düştü, ama düş gören düşünü değiştiremediği için gerçek gibiydi. Döndü, sırtını usulca pencereye yasladı. Ebyatar başını kaldırdı, Davud'a baktı.

– Geminin rotasını düzelt, dedi. Sandığı Kudüs'e getir.

– Uzza'nın ölümünü nasıl açıklayacağım?

– Saygısızlık.

– Bu yalan.

– Evet, bu bir yalan, diye kabul etti Ebyatar. Yalan seni korkutuyor mu, Davud?

– Ne demek istiyorsun?

– Yonatan'a ve Saul'a İsrail kralı olarak kutsandığını söylemiş miydin?

– Buna hakkın yok... diye söze başladı Davud. Sonra gözleri doldu. Başını eğdi.

– O yalan sadece senin işine yarıyordu. Benim senden istediğim yalan...

Ebyatar cümlesini tamamlamadı, Davud anlamıştı.

– Ahit Sandığı'nı sana getireceğim, dedi bitkin bir sesle.

Ebyatar şarabını ağır ağır içti. Sonra ayağa kalktı, gece göğünü seyretmeye başladı.

Küçümseme

Böylece Gat'a, Ahit Sandığı'nı getirmeye gitti.

Gereken her şeyi yaptıktan sonra. Ebyatar, öteki rahipler, Nathan olarak adlandırdıkları bir kâhin kutsal sandığın Obed-Edom'un ailesine mutluluk ve bereket getirdiğini anlattı. Bütün bereketi ödeyenin Davud olduğunu sakladılar tabiî. Sandık Tanrı'nın gerçek hizmetkârlarına uğur getiriyordu.

Ordunun da yardımıyla, sandığın Gat'tan getirilmesi için yeni bir hareket oluşturuldu. Akiş'e armağanlar, değerli taşlar altın kakmalı bir kemer, abanoz ve fildişinden yapılmış bir iskemle, devekuşu tüyünden bir yelpaze gönderildi. Sandığın yükleneceği araba çok daha sağlamdı, sandığın devrilmesini önlemek için de kenarları yükseltilmişti. Davud'un Kudüs'te, Sion Kalesi olarak adlandırılan tepelerde inşa ettirdiği kral sarayının yanında satın aldığı Arauna arazisinin üzerine geniş bir çadır kuruldu. Burayı bir tapınak yaptırmak için almıştı. Bir kez daha ulaklar çıkarıldı, halk Tanrı'nın evinin yerine yerleştirilmesini görmeye çağrıldı.

Yeniden işe koyulurken, yüreklerindeki endişeleri de söküp atmaya çalıştılar. Fırıncılar fırınlarına şimdiye kadar hiç yapmadıkları sayıda somun sürdü, pastacılar binlerce pasta hazırladı, kasaplar büyük bir kalabalığı doyurmaya hazırlandı. On iki kavmin insanları, bu kez düş kırıklığına uğramama isteğiyle Kudüs yoluna düştü. Düş kırıklığı insanı

yaşlandırır. Kimse yaşlanmak istemiyordu.

Oysa Ahit Sandığı, boruların, sistronların, darbukaların, zillerin, üçgenlerin, flütlerin, lirlerin ve çığlıkların gürültüsü arasında, bir kazaya uğramadan geldi. Öğle zamanı kente varıldı, kent sokaklarından geçirildi, Vadi Kapısı'ndan Bostan Kapısı'na kadar götürüldü. Daha ilk kapıdan henüz geçmişti ki, yanlarında müzisyenler ile bir grup genç, arabanın önünde raks ederek ilerlemeye başladı. Herkesin şaşkın bakışları grubun önünde, belden yukarısı çıplak, beline sadece basit bir bez dolamış, ayaklarına altın işlemeli sandaletlerini giymiş, darbukaların ritmine kapılıp raks eden Davud'a döndü.

Kral raks ediyordu!

Raks eden kral, pürüzsüz teni, yağlanmış saçlarıyla çok güzeldi. Arabanın üzerinde sallanan, sanki darbukaların temposuna uyup oynuyormuş görünen sandığın önünde raks ederek gidiyordu kral. Esnek vücutlu, mutlu. Halk da raksa başladı. Sokakta, pencerelerde, damlarda izleyiciler alkışlarla tempo tutuyordu. Kral bütün yol boyunca, geleceğin tapınağının yapılacağı Sion Kalesi'ne kadar raks etti. Orada, terli omuzlarına kırmızı bir harmani örttüler. Zemini taş döşeli geniş alanın üzerindeki çadır, rüzgârın etkisiyle şaklıyordu. Çadırın ortasında, yekpare taştan, insan boyunda bir kaide vardı. Kralın ve rahiplerin endişeli bakışları altında sandığı kaldırdılar. Borular, borazanlar çaldı. Çadırın işlemeli kumaşı üzerinde kızıl gölgeler dolaşıyor, tanrısal sandığın olmayan alevlerin içinde parıldadığı izlenimini veriyordu. Meleklerin üzerine yansıyan aynı gölgeler, onları sanki canlıymış gibi gösteriyordu.

Rahipler -yüz yirmi bir rahip- secdeye vardı, sonra yeniden doğruldular, gırtlaklarından tek bir dua yükseldi, sonra yandaki sunakta kurban törenini başlattılar. Davud üzerinde beyaz bir dananın yattığı odunları ateşledi. Sıcak ve pürüzsüz sesiyle, o gün için bestelediği ilahiyi okudu, rahipler ve dinleyiciler nakaratı onun ardından tekrar ettiler. Kral şarkı söylüyordu, onunla birlikte şarkı söylendi.

Sonra yemek dağıtıldı. Davud bitkindi, yıkanmak ve ailesiyle, rahiplerle, askerlerle, kadın ve çocuklarla birlikte yemek yemek için saraya döndü. Saçları birbirine karışmış,

yorgunluktan sarhoş gibiydi. Kapıda onu Mikal karşıladı.

– İsrail kralı için ne muhteşem gün! diye bağırdı. Kölelerine ve hizmetkârlarına çırılçıplak, raks ederek göründü, tıpkı içkinin etkisinde kalmış herhangi bir serseri gibi.

Şaşkın mabeyincilerin önünde, birbirlerinin yüzüne bakarak durdular. Kadının fazla boyanmış gözlerine, çukur yanaklarına, umutsuzluğun inceltiği ağzına, sonra da katı maskenin sertliğini daha da artıran mücevherlerine baktı. Kötü günlerin uykusuz Saul'una benzemesi için, bir tek sakalı eksikti. Kısır kadın, kötü soy!

– Beni babanın ve ailenin yerine seçen Tanrı'nın gözleri önünde raks ettim, dedi yavaşça. Beni halkının kralı yapan Tanrı'nın gözleri önünde, mutluluktan dans ettim. Senin gözünde kendimi daha da onursuzlaştıracağım, Mikal. Düşüncelerinden endişe duyduğun köleler ile hizmetkârlara gelince, onlar bunun için bana saygı duyuyor. Hizmetkârlardan biri efodu, öteki kırmızı harmaniyi alırken, yıkanmak üzere dairesine geçti.

Taş kurnanın üzerine oturdu. Başına ve vücuduna sıcak su döktüler, sabunu uzattılar, omuzlarını, sırtını, kalçalarını, kollarını, bacaklarını, ayaklarını yıkadılar. Yüzünü ve bacak arasını kendi sabunladı. Saçlarını kurutup yağladılar, banyodan çıktıktan sonra da taradılar. Saçlarını ensesinin üzerinde bağladı.

– Tören görkemli oldu. Bu halkımızın en büyük bayramı. Kral da üçüncü bir melek kadar güzel, dedi başhizmetkâr ona altın ve gümüş işlemeli, boynu kolları ve eteğinde mercan çiçeklerle süslü temiz giysisini uzatırken.

Davud gülümsedi. Peki şu melekler, aslında neydi? Sonra başhizmetkâra döndü: "Karım Mikal'a kendine bir erkek bulup evlenmesini söyle. Bir daha onun döşeğine girmeyeceğim."

İnsandan fazla, melekten az

– Sandığın içinde ne var, bilmek istiyorum, dedi Davud. Sandığın üzerinde bir kapak var. İnsanlar tarafından yapılmış, insanlar tarafından açılıp kapatılmış bir kapak. Senin ve rahiplerin, kapağı benim önümde açmanızı istiyorum; böylelikle sandığın içini görebilirim.

– Tanrı'nın tahtının içindekileri denetlemek doğru mu? diye sordu Ebyatar.

– Tanrı'nın bizi karanlıkta bırakmak istediğine inanmak doğru mu? diye karşılık verdi Davud.

– Ya içinde bir şey yoksa?

– O zaman ulu tahtın içinde bir şey bulundurmak zorunda olmadığını öğreneceğiz. Ama boş olamayacak kadar ağır.

– Öteki rahiplere danışmam gerek, dedi Ebyatar mutsuzca.

Ebyatar gidince, kral Kâhin Nathan'ı çağırttı. Elli yaşlarında çocuk yüzü kırışık, sesi tiz, ufak tefek bir adamdı; tamamen keldi, sakalı da tüm göğsünü örtüyordu. Görünmez güçlerle şaşırtacak derecede yakın ilişkiler kuruyordu. Davud isteklerini ve Ebyatar'ın çekincelerini anlattı.

– Tahtı kralla mı karıştıracaklar? diye cevap verdi Nathan.

Davud kahkahayı patlattı, Nathan da ona katıldı.

Akşam olunca Ebyatar, öteki rahiplerin de sandığın üzerinde bir kapak olduğunu kabul ettiklerini, bunun sandığın

açılabileceği anlamına geldiğini söylediklerini anlattı. Sandığın ertesi gün açılmasına karar verdiler. Açma işine on rahip katılacaktı; seçilmiş Otuzlar Meclisi'nin üyesi, kısa süre önce bakanlık görevine getirilen Mitnili Yosafat da yeminli on adam getirdi: sandığın açıldığının bilinmemesi daha uygun olurdu.[1]

Rahipler Davud ve Yosafat'ın huzurunda, Tanrı'nın iyiliğine sığındıklarını, ona daha iyi ibadet etmek için onun yarattığı gözlerindeki perdenin açılması gerektiğini belirten uzun bir duaya başladılar. Sonra işçiler taştan bir kaidenin üzerine yerleştirilmiş sandığın iki yanına iskeleler kurdular; sandığın kaidesinden indirilmesi söz konusu bile değildi. Bir iskeleye iki rahip, ötekine de Davud ve Ebyatar tırmandı. İki rahip kapağı kaldırdı, Davud ve Ebyatar sandığın içini görebilene kadar çekti. Davud sandığın içine eğildi. Daha iyi görebilmek için bir meşale istemeye cesaret edemedi: çadırın tepesine çok yakındı, kumaşı tutuşturmaktan çekindi. Ebyatar heyecandan titriyor, iskeleyi sarsıyordu.

– Biraz daha çekin, dedi Davud karşı iskeledeki rahiplere.

Davud sandığın üzerine eğildi. Sandığın içi sedir ağacından yapılmış, altın kaplaması çekiçle vurulmuştu. Bunu sandığın kenarından da görmek mümkündü: altın varaklar tahtaya çivilerle çakılmıştı. Sandığın dibinde ince uzun iki taş blok gördü.

– On Emir, dedi Ebyatar. Yasa'nın levhaları.

– İyi de Musa levhaları kırmamış mıydı? diye sordu Davud.

– Demek kopyaları yapılmış.

– Eski parçalar ne olmuş?

1 Aynı zamanda hem taht hem kasa hem de tereke sandığı olan, kısacası dinî bir eşya olan Ahit Sandığı'nın, aslında yasanın orijinal levhalarını içerdiği, diğer bir anlatımla Tanrı ile İbranîler arasında yapılan itifakın anıtı olduğu düşünülür. Eski Ahit'çe doğrulanmamış bir hahamlık anlatısına göre sandığın içinde hem kırık levhalar hem yeni levhalar hem de Torah'ın birer nüshası olmalıdır. Kimse sandığın içinde başka bir şey olup olmadığını bilmez. Bazı yazarlar Sayılar Kitabı'nın bazı metinlerini yorumlarken Harun'un asasının da sandıkta bulunması gerektiğini ileri sürer; oysa asa toprağa dikilmiş, çiçek ve meyve vermiştir, asayı sökmek küfür olacaktır; üstelik asanın iki buçuk dirsek, yani bir metreden biraz daha uzun bir sandığa nasıl sığdırıldığı da ayrı bir konudur. Aziz Paulus sandığın içinde Tanrı'nın çöldeki İbranîlere gönderdiği bir kap bulunduğunu ileri sürer. Ama Göç'ün bu konuyla ilgili bölümünde (XVI, 33-34) kabın sandığın içine değil, önüne konduğu belirtilir.

– Bilmiyorum.

Davud eğildi. Taşların üzerindeki işaretler derindi.

– Ya altın kaplı bu asa?

– Harun'un asası.

– Oysa asanın çiçek açtığı, meyve verdiği söylenirdi? diye yeniden sordu Davud.

– Demek ki sonradan altın kaplandı, dedi Ebyatar. Dayanılmaz heyecanı nedeniyle terliyor, yüzünden koca damlalar düşüyordu.

– Demek simgesel bir asa, dedi Davud. Sandığı kapayın, diye buyurdu rahiplere, kapağı yerleştirmelerine yardım etti. Dikkatle iskeleden indikten sonra elini, titreyen bacaklarının üzerinde durmakta zorlanan Ebyatar'a uzattı.

– Sandığın içinde Tanrı'nın hizmetkârlarına korku verecek hiçbir şey görmedim, dedi rahiplere. Tanrı düşmanlarını mağaraların dibine saklansalar da, sandıktan millerce uzak olsalar da cezalandırıyor. Bu tahtın laneti üzerine dedikodular anlatılmasını doğru bulmuyorum.

Rahipler Davud'un söylediklerinden rahatsız olmuş gibiydi.

– Ya... Uzza? dedi bir rahip. Onu sen de gördün...

– O bir kazaydı, dedi Davud, Ebyatar'ın görüşünü tekrarlayarak. Bu kez rahatsız görünen, Ebyatar'dı. Uzza'nın niyeti tertemizdi, o Tanrı'nın tahtının düşmesini önlemek istedi, diye ekledi.

Kendi düşüncelerinin tuzağına düşen Ebyatar başını salladı, "Evet, ben de bu kazanın böyle yorumlanması gerektiğini düşünüyorum" dedi içini çekerek.

– Ya Filistîlerin yaraları? dedi, Uzza'nın ölümünü hatırlatan rahip.

– Bize adillerin sandıktan çekinmeleri için bir neden olmadığını gösteriyorlar, dedi Davud. Eğer bu korkuyu sürdürürseniz, yeni bir Yekonyas yaratırsınız. Onlara korkuyu öğretmişlerdi, sandığın geri getirilmesi karşısında dehşete düştüler.

Başını sallama sırası rahipteydi.

– İçimizi Tanrı'ya olan aşkımız doldurmalı, diye özetledi Davud. Tıpkı onun düşmanlarının içini korkunun doldurması gibi.

Akşam olunca, Kâhin Nathan'ı yemeğe alıkoydu.

– Ben burada, sedir ağacı ve taştan yapılmış bir evde yaşıyorum, Ahit Sandığı'ysa çadırın altında. Bu doğru bir şey mi? diye sordu kâhine. Arauna'daki arsayı pahalıya aldım. Oraya, bildiğin sunağı yaptırdım. Artık Tanrı'nın en büyük evini yaptırmamın zamanı gelmedi mi?

– Eğer Tanrı kutsal sandığı için taştan ve sedir ağacından bir ev isterse, bildirir, dedi Nathan.

– Öyleyse Kudüs'te Tanrı'nın bir evi olmayacak mı?

– Gabaon'da en yüksek tapınak onun değil mi?[2] diye sordu Nathan cevap olarak. Halk ona dua etmek için Zeytin Dağı'na[3] gitmiyor mu? Bence, Tanrı'nın işaretini beklemen gerek.

– Terafimlere mi danışayım?

– Sadece düşünde bir şey görmezsen.

Davud bir süre sessiz kaldı.

– Söyle bana Nathan, dedi sonunda. Ben kimim de Tanrı beni bu kadar yükseğe çıkarıyor?

– Tepe taşı neden binanın en yüksek noktasına konulduğunu sorar mı? Hatırla Davud, koyunlarını güdenle aynı insan olduğunu hatırla. Sen Tanrı'nın amaçlarına ulaşmak için seçtiği araçsın.

– Şimdi ne olacak?

– Tanrı'nın hizmetinde kalırsan, sadece iyilikler. Ama hiçbir şey kolay olmayacak. Başka görevler verilecek. Gençsin, kalsın, biz artık zenginiz ve çevremizde kıskanç komşularımız var.

– Öyleyse, neden biz? diye sordu Davud elini Nathan'ın koluna koymak için eğilerek. Neden sadece biz?

– Neden biz olmayalım? diye cevap verdi Nathan gülümseyerek. Sen bize buna layık olduğumuzu gösterdin.

Yemek bitiyordu. Önündeki tabaktan bir hurma aldı, özenle çiğnemeye koyuldu. "Belki bunun için Tanrı'nın inayeti senin üzerinde."

Davud düşüncelere daldı. Eskiden savaşmaktan hoşlanı-

2 Gerçekten de kutsal sandığı koruyan eski çadırla birlikte en büyük kurban sunağı "yüksek yer" anlamına gelen bu Bünyamin kentindeydi.

3 Kidron Vadisi'nin diğer yanında bulunan, Kudüs'ün karşısındaki Zeytin Dağı toplu bir dua yeriydi (II. Krallar XXIII, 13).

yordu, savaşmak onun için bir görev olmuştu. Eskiden bir kadını sevmişti, sonra bir başkasını, üçüncüsünü; ama artık bunlardan zevk almıyordu. Bir zamanlar heyecanlıydı, şimdi hesaplı. İçini çekti. Artık her şeyin bir amacı vardı. Sevilen bir kral, bu bir askerin biraz üzerinde, bir meleğin biraz altında bir şey. Bir hizmetkâr. Bununla yetinmek zorundaydı.

Olağan askerî günlük

Nathan doğru söylemişti; yine savaşmak gerekiyordu.

Filistîler batıdan saldırıya geçti. İnatçıydılar. Yenildiler.

Moavlılar doğudan Kudüs'e saldırdı. Davud onları sekiz günde yendi, vergiye bağladı.

Kuzeyde, Çobalı Aramîler Kralı Hadadezer, kendi adına bir tapınak yaptırmak için Fırat kıyısında ilerlerken, Neftali topraklarında Davud'un askerleriyle karşılaştı, kaçmak zorunda kaldı. İbranîler Hadadezer'in atlarının çoğunluğunu, okçularının altın işlemeli sadaklarını ele geçirdi. Şamlı Aramîler komşularının imdadına koştu ve koştuklarına pişman oldular; askerleri kılıçtan geçirildi, Davud iki krallıktan Beytay ve Berotay kentlerini aldı, buraya askerlerini yerleştirdi, krallarını vergiye bağladı.

Bu krallıklarla ilişki kurmak, bir kayıkçı kavgasına karışmaktan farksızdı; aynı zamanda hem müttefik hem de düşman kazanılırdı. Hadadezer'le arası açık olan ve Asi Nehri'nin üzerindeki tarihî Hama kentinin kralı olan Toy, Yahudilerin Aramî'ye tattırdığı yenilgiyi duyunca, oğlu Yoram'ı Davud'a gönderdi. Genç Yoram kolları altın, gümüş ve bakır taslarla dolu, yüzünde bir gülümseme Kudüs'e geldi.

– Maiyetindekileri de yakalamalı, dedi Yosafat gülerek, Onlar da üzerlerinde ağırlıklarınca altın taşıyorlar.

Bütün taslar tapınağa, Tanrı'nın hizmetinde kullanılmak üzere Ebyatar'a gönderildi.

Kral ailelerinin kaprisli oldukları görülüyordu. Amon Kralı Nahaş öldüğünde, sonunda onunla dost olan Davud, oğlu ve tahtın vârisi Hanun'a bir taziye heyeti gönderdi. Heyet iyi karşılanmadı. Amonlu yöneticileri veliahdı uyarıp, bütün Yahudilerin ikiyüzlü casuslar olduğunu söylediler. Genç adam çevresindekilere inandı, Davud'un elçilerini yakalattı, sakallarının yarısını tıraş ettirdikten, elbiselerinin eteklerini kalça hizasında kestirdikten sonra geri gönderdi.

Davud olanları duyunca öfkeden küplere bindi, elçilerini karşılamaya koştu. Temsilcilerini Eriha'da yakaladı, sakalları yeniden uzamadan kentten ayrılmalarını yasakladı. Amonlular Davud'un intikamının yakın olduğunu çabuk anladılar; aceleyle Çobalı Aramîlerle, Maaka ve Tob krallarıyla ittifak kurdular. İttifaktan haberdar olan Davud, düşmanlarının üzerine Yoab'ı gönderdi. Zarlar atıldı: Amon orduları ordugâhlarını kentin önünde, Aramîler, Maaka ve Tob'un askerleriyle birlikte kentin arkasında kurdular. Toplam on iki bin asker. Eriha kuşatılmıştı.

Yoab on bin kişilik askerini ikiye ayırdı, birini kendi komutasında tutarken, öteki yarısını kardeşi Abişay'ın emrine verdi. Kendi Aramîlerin karşısına geçerken, Abişay Amonlularla kapışacak, içlerinden birinin durumu kötüleştiğinde de öteki yardıma koşacaktı. Davud gözünü bile kırpmadan Kudüs'te savaş haberlerini bekliyordu. Ahit Sandığı, göklerin de istediği gibi Kudüs'te mi kalacaktı, yoksa yeniden sürgün yolları mı gözüküyordu? Çünkü kuşkusuz Yoab ve Abişay'ın savaşı kaybetmeleri Kudüs'ün bağımsızlığına büyük bir darbe vuracaktı.

Karmakarışık bir savaş oldu. Yoab Aramîlerin üzerine saldırdı, hücumun şiddeti düşmanı şaşırttı. Aramîlerin elindeki silahlar Yahudilerden üstündü kuşkusuz, ama stratejileri düşmana salacakları korku üzerine kurulmuştu. Savaş arabalarının Yahudileri hiç de etkilemediğini görünce, korkmaya başlayan onlar oldu. Ordunun vurucu gücü olarak düşünülen bu parıltılı ama hantal savaş aletleri Yahudiler için gerçekten de tören süsünden başka şey değildi. İşinin ustası bir avuç okçu kısa sürede araba sürücülerinin hakkından gelince, başsız kalmış, kayışlarla birbirine bağlanmış atlar her yana saldırıyor, peşlerinden sürükledikleri araba-

larda da mızrakçılar can çekişiyordu. Savaş arabalarının hemen arkasından ilerleyen mızrak bölüğü birden kendini açıkta görüyor, ordunun ortasında değil, iki kanadına yerleştirilmiş Yahudi okçusunun hedefi haline geliyordu. Savaş birkaç dakika sürdü, sonra düşman paniğe kapıldı, kaçmak zorunda kaldı.

Amonlular Aramîlerin kaçmaya başladığını, kendilerinin de yalnız kaldığını gördü, Abişay'ın askerleri önünde tabanları yağlayarak Eriha'ya sığındı. Abişay fare yuvasının önünde bekleyen kedi gibi nöbet tutmaya başladı.

İşler bu halde kalabilecekken, Aramîler kuzeyde yeniden toplandılar, başlarından geçenlerden ders almamaya kararlı olduklarını gösterdiler. İntikam çığlıkları attılar, tattığı yenilgiyi hazmedememiş Hadadezer'i imdada çağırdılar, Fırat'a kadar uzanan bir ittifak kurdular. Niyetleri her şeye hâkim olduğunu iddia eden şu yeni krala unutamayacağı bir ders vermekti. Kazanacakları destansı ganimetleri düşünerek Hadadezer'in Başkomutanı Hubaş'ın emri altında Şeria Nehri'nin doğusundaki ovaya girdiler. Casuslar koştu, Davud'a haber verdi. Düşmanın gücünü kestiremiyorlardı, ama Helam önünde yirmi bin, hatta yirmi beş bin asker toplandığını hesapladılar. Ne var ki Helam, erişilmesi güç bir dağ kentiydi, oraya varmak için sadece iki yol vardı. Sadece kent seçimi bile Aramîlerin bölgeyi iyi bilmediklerini göstermeye yetti. Yenilgileri acı oldu.

Davud on günde şimdiye kadar yönetmediği kadar kalabalık bir ordu topladı. On iki kavim yeniden on bin asker çıkardı. (Abişay'ın emrindeki beş bin kişi hâlâ Eriha önündeydi.) Elçileri aracılığıyla, krallığın kaderinin bu savaşa bağlı olduğu düşüncesini yaydı. Komutanları, önceki zaferlerden kazanılan bütün silahları askerlere dağıttılar, dağıtmadan önce de yeni silahların nasıl kullanılacağını gösterdiler. Sonra da basit bir iaşe planı hazırladılar; savaş hızla bitirilmeliydi, uzun bir sefere hazırlanmak gerekmezdi. İki, en çok üç günlük bir sefer için biraz ekmek, hurma ve kurutulmuş balık yeterli olurdu.

Davud Şeria Nehri'ni geçti, tepesinde Helam'ın yükseldiği dağın eteğindeki ovaya kadar ilerledi. Aşağıdan bakıp kendileriyle alay eden bütün İbranîlerin görüntüsü Aramîler ve

müttefiklerini kışkırttı; saldırıya geçtiler. Ne var ki ovaya inmek için Davud'un ucuna asker yığdığı iki yoldan birinden geçmek zorundaydılar. Yolların darlığı Aramîleri on ya da on iki kişilik saflarla ilerlemek zorunda bıraktı. Böylesi mezbahaya koşmak gibiydi, yolun sonunda gerçekten de büyük bir katliam yaşandı. Yahudiler Aramîleri bekliyordu, karşılarına çıkanları kılıçtan geçirdiler. Aramîlerin yeniden dağa tırmanıp, dağın diğer yamacından inip kaçmaktan başka yapabilecekleri bir şey kalmamıştı. Yahudilerden gına gelmişti.[1]

Aşerliler, Amonlular, Geşurlular, Moavlılar, Edomlular, Aramîler, Filistîler, Aviler, Midyanlılar, uzun sürecek bir perhiz dönemine giren Araba haramîleri... hepsi de gerçeği kabullenmek zorunda kaldı. İbranîlerden bir tüy koparmaya çalışmak yerine, onlarla barış içinde yaşamanın daha akıllıca olacağını anladılar.

Başlangıçta zaferler baş döndürücü olmuştu, ama kısa sürede sıkıcı hale geldi. Kan göllerinin, uçurulan kellelerin, sakatlıkların, açık yaraların sonu gelmeyecekti... Sefere çıkmayıp da sıkıntı içinde beklediği zamanlarda Davud, savaştan dönen komutanlarını kabul ediyor, verdikleri raporları dinleyip stratejileri tartışıyor, kaybedilen asker sayısını, öldürülen ya da yaralanan düşmanı öğreniyor, ganimet listesini inceliyordu. Ertesi gün de ganimeti değerlendirmeye gidiyordu. "Bu, bu çekiçlenmiş altın (gümüşün ya da bakırın üzerine çekiçle kaplananı, en incesi), bu da eritilmiş altın; şuradaki saf gümüş, buradaysa altın ile gümüş karışmış; bu

1 Burada, muhtemel güç dengesi ve bölgenin özellikleri göz önünde bulundurularak savaşın yeniden canlandırıldığı bilinmelidir. II. Samuel X'da verilen ayrıntılar, ikinci ağızdan da öte olduklarından, hem belirsiz ve kısa hem de kuşkuludur. Örneğin metinde şiirsel bir abartıyla Davud'un "kırk bin" Aramî'nin ötesinde "yedi yüz savaş arabası sürücüsü" öldürdüğü anlatılır. Bu sayılar tarihçinin özeninden çok epik düş gücünden kaynaklanır: Davud'un kırk bin kişi öldürebilmesi için, düşman ordularının tümünü yok etmiş olması gerekir ki, bu imkânsızdır. Düşmanın yarısını yok ettiği varsayılsa bile, bu karşısında 80 000 kişi olduğu anlamına gelir ki, o dönemde böyle bir ordunun bir araya getirilmesi düşünülemez; özellikle de 27 yılında Octavius komutasındaki Roma İmparatorluğu ordularının tümünün 300 000, Azincourt Savaşı'nda V. Henry'nin emrindekilerin de topu topu 15 000 kişi olduğu düşünüldüğünde. MÖ X. yüzyılın küçük krallıklarının bu kadar asker toplaması, toplasa bile böyle bir kalabalığı besleyecek lojistik destek oluşturması mümkün değildir. Aynı şekilde, yedi yüz savaş arabası sürücüsü öldürmüş olmak için, Davud'un düşmanın tüm savaş arabası birliklerini, savaş arabası başına iki kişi düşünüldüğünde, 350 savaş arabasını yok etmiş olması gerekir. Ne var ki bu kadar çok savaş arabasının (araba başına iki at düşünüldüğünde 700 atın) bir yerde toplanması, Heram'ın bulunduğu dağlık ve ormanlık bölge göz önüne alındığında inandırıcı değildir.

bakır, bu bronz; bu komutanların, bunlar tapınaklara, şunlar da bize gönüllü gönderen kentler için..." Mücevherlerin paylaşımı daha gevşekti. Bir göz kırpışıyla, parlak taşlı ya da fildişi incili bir kolye bir yeri fetheden komutana verilebilirdi.

Sonra Davud komutanlarıyla yemeğe geçer, yemeğe olgunlaşmış oğullarından birini, bazen iki ya da üçünü de çağırırdı. Örneğin Amnon ya da Abşalom; Hilyab bir hastalık sonucu ölmüştü... Üstelik Kudüs'te de birçok oğlu olmuştu: Şammay, Şobab, Nathan, İbhar, Elişa, Nefeg... Dudaklarının kenarları sosa bulanmış bacaksızlar bu ünlü ve güçlü savaşçıları ağızları açık dinliyor, sonra da silah şakırtısı düşleriyle uyuya kalıyorlardı.

Askerlerin konuşması da sonunda sıkıcı olmaya başlamıştı. Davud bu sıkıntıdan kurtulmak için çoğu zaman yemeğin hemen sonunda kalkıyor, karılarından birinin yanına gidiyordu. Gerçeği söylemek gerekirse, eskiden olduğu gibi hevesli değildi artık. Eskiden! İki üç yıl önce! O zamanlar bir okşamanın ortasında da uyuduğu oluyordu.

Kral olmak sadece yarı meleklik değildi, aynı zamanda memurluktu da. Bir gece bunu düşündüğünde güldü. Tanrısal kadastro memuruydu o. Kralla geçireceği geceden nasıl bir bal almayı beklediği bilinmeyen genç Midyanlı şaşkındı. Kralın sarhoş olduğunu sanıp alındı. Oysa Davud bıyığının altından gülüyordu, hem de yürekten. Biraz yuvarlaklaşmaya yüz tutmuş karnını hoplatarak!

Sabah olduğunda, akşamki kahkahalarını gülünç buldu. Kral olmak, bütün bunların da ötesindeydi; kral olmak, aynı zamanda da rahip olmaktı.

Terastaki kadın

Kraliyet mahallesi genişti. Yapımı daha tamamlanmadığı halde, daha şimdiden sarayı, kralın karılarının ve çocuklarının dairelerini, mabeyincilere, hizmetkârlara ve kölelere ayrılan bölümleri kaplamakla kalmamış, Davud'un komutanlarının -Ezer, Amon, İşbozet, Yoab, Abişay ve diğerlerinin- evlerini de içine almıştı. Kral sarayının tepesindeki teraslardan rüzgârda kuruyan çamaşırları, top oynayan çocukları, avluların dibinde insanların yüzdüğü, çamaşırların yıkandığı havuzları, uzaktaki Tiropoeyon ve Kidron vadilerini, Zeytin Dağı'nı ve en arkadaki Ananya'nın maviliğini görmek mümkündü. Batıda da yaz sonu güneşinin sararttığı ormanları. Kidron kuzeyde ve güneyde yatağında ürperiyor, gümüşî kıvılcımlarını saçıyordu.

Davud o sabah her zamankinden daha geç uyandı. Doğal ihtiyaçlara ayrılan odaya geçip işedi.[1] Geniş mermerin ortasındaki delik, dışkıları Tiropoeyon Vadisi'nin en dibine, bir lağım çukuruna akıtıyordu. Yıkanma suları da aynı delikten, yere kazılmış oluklardan geçerek boşalıyordu. Kraliyet mahallesinin her yerinde bulunan buna benzer delikler, aynı lağım çukuruna bağlıydı. Gözü döşeğinin karşısındaki

1 II. Samuel XI, 2'ye göre, Davud Betşeba'yı ilk kez akşam görmüştür. Döşeğinden kalkıp terasa çıkmış, oradan da yıkanan Betşeba'yı görmüştür. O dönemin güçsüz aydınlatması düşünüldüğünde, bunun akşam olması kuşkuludur. Daha da kuşkulu olan, Davud'un geç saatte evli bir kadını çağırtmasıdır.

masanın üzerine yerleştirilmiş Fırat mücevherlerine takıldı; bunlar Yoab'ın Maaka Sarayı'nda bulduğu, ülkenin kralının saklamaya çalıştığı hazineden kendi payına düşen ganimetti. İçlerinde en güzel parça, iri zümrüt damlalarla süslü, kırmızı akik kupaydı. Sonra ince yünden elbisesini giydi, ayağına sarı deri sandaletlerini geçirdi, elindeki çıngırağı salladı. Başmabeyincisi Efraim, taze süt ve ballı bademlerle dolu altın bir tas getirdi. Kral sütten bir iki yudum aldı, sonra dairesinin terasına, kral mahallesinin en yüksek terasına çıktı. Terasın çıkışında, büyük taş havuzlardaki yaseminlerin kokusunu içine çekti, ten kokusuna benzer bir rayiha yayan gardenyaları kokladı. Mutlu bakışlarını çevresinde dolaştırdı. Bu sıcak ve yumuşak şehre hâkim olan kent Kudüs'tü, kendi kenti. Kendi kenti, çünkü onu fethetmişti. Tıpkı İsrail'i fethettiği gibi. Bir Yahudi'nin düşleyebileceği tek şey. Bir insanın düşleyebileceği tek şey. Aslında, Tanrı'nın dilemiş olduğu her şey. Derin bir nefes aldı.

Bakışlarını aşağıdaki yapılarda gezdirdi. Köleler bir terası süpürüyordu. Bazıları da iplere çamaşır seriyorlardı. Kadının biri, bir kölenin yardımıyla havuzda yıkanıyordu. Davud'un bakışları durakladı, kaldı. Kadın otuz dirsek boyu ötedeydi, kolayca görünüyordu. Havuzun içine oturmuş, beline kadar gelen suda ayaklarını sabunlamak için önce bir bacağını, sonra ötekini kaldırıyordu. Sonra ayağa kalktı, bütün vücudunu gösterdi; ince, ama dolgun vücudunu, geniş kalçalarını, ince bileklerini, suyun parlattığı kehribar rengi cildini. Islak, açık bronz rengi. Sabuna bulanmış bir süngerle önce omuzlarını, sonra göğüslerini sabunladı kadın. Yuvarlakları ile kaburgaları arasında tek bir kırışık bile görünmeyen, genç, elmamsı göğüsler. Koyu, siyahımsı, iri ve diri memeler soğuk suyun içinde dikleşmişti. Davud, vücudun ayrıntılarını daha iyi görebilmek için eğildi. Elindeki tası terasın tırabzanı üzerine bıraktı. Kadın elindeki süngerle karnını ovdu, göbek deliğinin üzerinde uzunca gezindi, sonra elini bacak arasındaki tüylere indirdi, hafif bir kalça hareketiyle şişkin yarığını gösterdi. Ağır hareketlerle elini bacaklarının arasında, yarığının üzerinde gezdirdi. Davud aynı anda hem bacaklarının arasındaki sertliği hissetti, hem de gözlerini kadından alamadığını anladı. Zihninde kadının görün-

tüsü bir hurmayla üst üste geliyordu. Bir hurma! Hem eriyen hem de sert bir hurma. Hizmetkâr kadının sırtını yıkadı, kokulu yağ dolu bir şişeyi bir tas suya boşalttı, efendisinin vücudunu duruladı. Sonra kadını geniş bir havluya sardı, sandaletlerini havuzun kenarına yerleştirmeye çalıştı. Kadın küçük dokunuşlarla vücudunu kuruladı, ayaklarını sandaletlere geçirip teras kapısından girdi, gözden kayboldu. Davud tırabzandan sarkmış, öylece kalmıştı. Sertliği inat ediyordu; organını eliyle okşadı, dikliğinin görünmemesi için elbisesini önünde topladı, odasına döndü.

Yeniden çıngırağı salladı; Efraim göründü. Davud onu terasa çıkardı, biraz önce kadının yıkandığı havuzu gösterdi.

– Orada kim oturuyor? diye sordu.

– Galiba Hitit Uri, dedi Efraim. Senin en cesur komutanlarından. Otuzlar'dan biri.

Davud hatırladı. Otuzlar'ı tek tek tanıyordu. Kuzeyde, sürekli kargaşa çıkaran Hititlerin bölgesinde görevlendirdiği, otuz yaşlarında, yakışıklı bir asker. Uri'ye Hitit denmesinin nedeni de buydu. Uri kuzeyde simsiyah sakalını köşeli kesmeye alışmış, böylelikle daha da korkutucu olmaya başlamıştı. "Uri şimdi nerede?"

– Yoab'ın komutası altında, Rabba önünde.

Davud başını salladı. "Ya karısı, o kim?"

– Elyam'ın kızı Betşeba, dedi başmabeyinci.

Davud ganimetin bulunduğu masaya yaklaşıp Aramîlerin özellikle hoşlandığı mavi taşlarla çevrilmiş iri bir akik broş seçti, keten bir beze sararak Efraim'e uzattı. "Ona hemen iki ulak gönder. Ona bunu versinler, hemen gelmesini söylesinler."

– Buraya mı getirsinler?

– Buraya.

Efraim'in bakışları bir an kralın uzattığı armağanın üzerinde durdu, sonra eğildi, odadan çıktı.

Davud güçlü bir heyecanın etkisindeydi. Odasında bir duvardan diğerine gidip geliyor, terasa çıkıyor, döşeğine uzanıp hemen arkasından kalkıyordu.

Kapıya iki kez vuruldu. Gidip açtı. Kadın mavi çizgili gri yünden bol bir harmani giymiş, oradaydı.

– Gir, dedi kadına.

Kadın girince ardından kapıyı kapadı.

– Kral beni görmek istedi, dedi kadın.

– Bir erkek seni görmek istedi, diye düzeltti.

Kadın elinde armağanını tutuyordu. "Bu kralın armağanı mı, yoksa erkeğinki mi?"

– İkisinin de, dedi gülümseyerek. Terastan ince ve zarif yüzünü görememişti. Boyasız gözler elmacıkkemiklerine doğru uzanıyordu. Daha iyi görebilmek için, kadının çenesini tutup kaldırdı. Kadın sahte bir utangaçlık göstermedi, yapılanlardan zevk almadığını da saklamaya gerek duymaksızın çenesini kaldırdı.

– Bir adama aidim, dedi.

– Biliyorum.

– Bu armağanın kralımdan gelmesi gerek.

– Eğer öyle istiyorsan.

– Buraya itaat ettiğim için geldim.

– İtaat ettiğin için, diye tekrarladı.

Harmaniyi açtı. Göğüsler, sırrını Aramîlerin bildiği esnek ve ince örgü elbiseyi geriyordu. Elini göğüslerden birinin üzerine koyup usulca sıktı. Kadının dudakları aralandı. Kadını kendine çekti, nefesini soludu. "Nane ve sardunya çiğnemiş olmalı" diye düşündü. Betşeba'nın elini alıp, organının üzerine koydu. Kadın gözlerini iki üç kere kırptı, ama parmaklarını çekmedi, hatta sertliğini avuçlar gibi bile yaptı.

– Arzumu görüyorsun, diye mırıldandı Davud.

– Söylemem gerekeni söyledim, dedi kadın bakışını Davud'unkinden ayırmadan.

Kadının eteğini kaldırıp çamaşırını buldu, bel ipini aradı, çekti. Çamaşır yere düştü. Davud aynı elle karnının kavisini ölçtü, sonra bacak arasını. Kadın içini çekti sonra elindeki sertliği gerçekten okşamaya başladı. Davud elbiseyi kaldırdı, kadın kendine ayrılan tene dokundu, yutkundu. Kadının yarığına kadar indi, bir parmağını soktu. Kadın gözlerini kapadı. Parmağını organı gibi hareket ettirmeye başladı Davud. Kadın boştaki eliyle Davud'un omzuna asıldı.

– Temizlenmem bitmedi, dedi. Dokuz gün...

Onu dinlemiyordu. Kadını ganimetin bulunduğu masaya taşıyıp yatırdı. Bakır bir tas gürültüyle düştü. Parmağını tekrar yarığına soktu, avucunun içiyle kadının tepeciğini

uzun uzun okşadı. Kadın soluk soluğaydı. Zevkin doruğunu gösteren ıslaklığı hissetti, Betşeba'nın bacaklarını aralayıp omuzlarına aldı, yavaşça kadına girdi. Uzun süre uğraşmadı. Arzusu son yıllarda görmediği kadar keskinleşmişti. Kadın Davud'un gözlerinin kapanmasından, boşalmak üzere olduğunu anladı; kuvvetle kendine çekti; Davud uzun bir süre, hiç alışmadığı bir güçle boşaldı. Geri çekildiğinde, çok ıslandığını gördü. Kadından sadece bir inilti yükseldi.

– Demek kral da arzulanmıştı, dedi Davud.

O ana kadar kadının elbisesini çıkarmamıştı. Göz zevki için eteğini kaldırdı. Eğildi, kadının yarığını yaladı. Kadın çığlığını tuttu, doğruldu, masanın üzerinde oturdu. Davud'a baktı, neredeyse boş gözlerle.

– Hiç... diye başladı cümleye, nasıl bitireceğini bilemedi.

– Evine dön, dedi Davud. Yoksa akşama kadar sevişirim. Yapacak işlerim var. Seni çağıracağım zamana hazır ol.

– Şüphesiz doğurganım, dedi kadın.

– Öyleyse bir kral çocuğu olacak.

Kadın korku içinde çamaşırını aldı, hızla harmanisini giydi, kapıyı açtı, kapatmadan kayboldu. Davud kadının açık bıraktığı kapıyı kapadı, yerdeki bakır tası alıp masaya bıraktı, ganimeti düzenledi, bir süre düşünceli düşünceli durdu. "Ganimet" dedi alçak sesle. "Ganimet biraz da bu." Sonra çıngırağı çaldı. "Efraim" dedi aldırmazca. "Yıkanacağım."

Emirler verildi, birkaç dakika sonra hizmetkâr ve köleler ellerinde sıcak su dolu kovalar, yağ şişeleri, havlular, günün temiz elbisesi, çizmelerle koşuşturdu. Davud işemiş, çırılçıplak havuza girmişti. Ama organının üzerindeki kılların ıslak olduğunu görmesinler diye hizmetkârlara arkasını döndü.

Namus lekesi

Akşam olunca kadını çağırttı, geceyi birlikte geçirdiler.

Ertesi akşam da çağırttı. Bir sonraki gece de.

Kadın yanık ve merhemdi. Avcıyken, av olmuştu Davud. Kendini sürekli yenileyen, hep yabancı olan vücuttan sıkılmıyordu. Kadın da çeşitli şekilde sahip olunmaktan usanmıyordu besbelli, tam tersine. Kuşkusuz bir kadın çeşitli yollardan bakire kalabilirdi. O da vücut açısından olmasa da, cinsel bakımdan bakireydi.

Neredeyse hiç konuşmuyordu. Konuşmak neye yarardı? Her söz çözümsüzü, bağışlanmazı, onarılmazı ortaya çıkarmayacak mıydı? İlk buluşmalarından altı hafta sonra "Hamileyim" dedi. Hamilelik Davud'dan başkasının eseri olamazdı; kadın on iki haftadan beri Uri'yi görmemişti. Kadını evine gönderirken, tek bir kelime söyledi: "Düşüneceğim."

Saray söylentilerle çalkalanıyordu. Mikal Davud'u görmeye geldi.

– En sadık komutanlarının bağlarını kirletmek için mi aldın babamın yerini? Benden kocamı kopardın, sonra da bir erkeğin döşeğine ittin. Üstelik, bir zamanlar senin kanın olmuşken. Güç seni çıldırttı, günaha boğdu. Davud buz gibi bakışlarını Mikal'a çevirdi. İhanet etmediğin bir kendin kaldı Davud, diye sürdürdü konuşmasını. Demek ki insan hiç değişmiyor.

Mikal'ı kabaca dairesine gönderdi. Ama Mikal'ın çılgınlık

olarak adlandırdığının tehlikeleri gerçekliklerinden bir şey kaybetmemişti.

Rabba'ya, Yoab'a bir ulak çıkararak, Uri'yi göndermesini buyurdu. Uri üç gün sonra, bitkin ve çamurlu geldi. Biraz da esrarlı. Davud onu sıcak karşıladı.

– Kuşatma nasıl gidiyor?

– Amonlular bir süre daha dayanabilir. Bir kuyuları, yakınlarda da iki kaynakları var. Üstelik kent sırtını dağa vermiş, oradan yiyecek getirtiyorlar. Gece olunca, Kesalonlu müttefikleri denetleyemediğimiz patikalardan geçiyor. Yine de yakında saldıracağız.

– Üç aydan beri dinlenmedin, dedi Davud. İnsanın bineğini iyi kullanması gerek. Babacan bir bakışla gülümsedi. Önce sarayın hamamında gevşe, sonra evine git.

Uri de gülümsedi, kaderine rıza gösterircesine başını salladı. Davud Efraim'i çağırdı, Uri'ye verilmek üzere belli etmeden bir armağan uzattı, altın işlemeli, taşlarla süslü bir kemer. Sonra, rahatlamış bir halde yattı. Uri evine dönecek, Betşeba'nın çekiciliğine dayanamayacaktı. Bu da kadının hamileliğini açıklamaya yeterdi.

Efraim ertesi sabah bademli ve ballı süt tasını getirdiğinde, Uri'nin gece evine dönmediğini söyledi. Geceyi zemin katta, hizmetkârların bölümünde geçirmişti. Hizmetkârlar şaşkınlık içindeydi.

– Karısını görmeye de gitmedi mi? diye sordu Davud.

– Gitmiş olsa bile, ziyareti çok kısa sürdü. Yemeğini nöbetçilerle yedi, sonra hizmetkârların bölümünde yattı.

Davud endişelendi, subayın yeniden çağrılmasını buyurdu.

– Dün sana savaşın çok uzun sürdüğünü, dinlenmeye ihtiyacın olduğunu söylemiştim. Neden evine dönmedin? diye sordu dostça bir tebessümle. Sesi bir gün önceki kadar sıcak değildi.

– İsrail ve Yahuda çadırın altında yaşıyor Kralım, Komutanım, dedi Uri. Kutsal sandık da çadır altında, Yoab ve silah arkadaşlarım çıplak göğün altında uyuyor. Evime dönüp nasıl yer içer, karımın yanında nasıl yatarım? Senin başın için Kralım, bunu yapamam.

Davud ne düşüneceğini bilemeden, bir süre subayına baktı. Eve dönmeme kararının ardında ne vardı? Yoksa Uri

karısının güzelliğine aldırmıyor muydu? Yoksa zinadan haberdar olmuştu da Davud'u güç durumda bırakmak niyetinde miydi? Bu akla yakındı; bir askerin silah arkadaşlarına bağlılığı ne denli güçlü olursa olsun, Kudüs'e gelip de karısını görmek, onunla yatmak istememesi inanılır gelmiyordu. İsrail ve Yahuda'nın çadırda yaşadıkları sözlerine gelince, bu o kadar saçmaydı ki, üzerinde tartışmak bile gereksizdi: Otuzlar'ın hepsi gibi, Uri de Kudüs'te, kraliyet mahallesinin içinde, ahşap damlı bir evde yaşıyordu. On iki kavimde de insanların sert binalarda oturabilecekleri sayıda kent vardı. Uri'nin inadı sabır taşırıcı olduğu kadar da sıkıcıydı. "Peki o zaman" dedi Davud. "Yarına kadar burada kal, sonra gitmene izin vereceğim. Ama bu akşam gel, birlikte yemek yiyelim."

Uri'nin kendini rahat hissedebilmesi için yemeğe başka subaylar da çağırdı. Gizlice, Uri'ye verilen şarabın kesilmemesi buyruğunu verdi. Birkaç kez, kendi eliyle çevresinden hoşlanmış görünen, gittikçe sarhoşlayan Uri'nin kupasını doldurdu. İyiye işaretti bu, alkol belden aşağısını ısıtırdı. Sonra Davud yemeğin bittiğini belirtip dairesine çekildi.

– Evine döndü mü? diye sordu ertesi sabah Efraim'e.

– Hayır, dedi beriki. Şölen salonundan ayrılırken sendeliyordu, geceyi hizmetkâr yatakhanesinde geçirdi.

Davud öfkelendi. Zaman geçirmeden Yoab'a bir mesaj yazdı: "Bu adamı ön safta görevlendirmeni ve kaderiyle baş başa bırakmanı istiyorum."

Davud olayların gelişimini sonraki günlerde öğrendi. Ulak cepheye vardığında, Amonlular bir çıkış girişimine hazırlanıyordu. Yoab kralının emirlerine uydu, Uri'yi ön safa, Amon okçularının ok yağdırdığı surların dibine gönderdi. Bir ok gelip Uri'yi buldu. Aynı ulak Kudüs'e dönerken haberini getirdi. Davud adamlarının surlara gereğinden fazla yaklaştıklarını söyleyerek öfkelenmiş göründü. Sonra sakinleşti, ulağa şu mesajı verdi: "Yoab'a Uri'nin ölümünden dolayı umutsuzluğa kapılmamasını söyle. Kılıcın nereyi vuracağı bilinmez. Adamlarını ve cesaretini toplasın, kentin üzerine yürüsün. Orayı yerle bir edecektir. Cesaret!"

Kısacası Uri ölmüştü. Uri'nin ölümü hiçbir şeyi halletmedi. Betşeba doğuracaktı. Kadın yasa bürünürken dedikodu-

lar havayı bulandırdı. Cömert kahraman Davud oynaşının kocasını ölüme göndermişti. Bu, onu kendi elleriyle öldürmek gibi bir şeydi. Davud'un peşinden Kudüs'e gelen, Saul hanedanının son üyeleri somurttu, bir önceki kralın Davud hakkında söylediklerini hatırladı: "O küçük entrikacı."

Gerçekteyse Davud kendi yaptıklarının tutsağı olmuştu. Betşeba'yı terk etse, alçaklıkla suçlanacaktı. Onu saraya getirtti, Mikal'ın uzaktaki dairesine yerleştirdi.

Nathan o güne kadar Davud'u ziyarete gelmemişti. Yine de bütün bu olaylardan habersiz olması, bu konuda bir kararа varmaması düşünülemezdi. Her şeye karşın suskunluğu tercih etti. Ne var ki Betşeba'nın saraya taşınmasından birkaç hafta sonra, kadın doğurmak üzereyken, bir çılgınlık anında işlenmiş bir cinayet üzerindeki tartışmalar nedeniyle Davud'la birlikte bir akşam yemeği yedi. Katilin cezası, kral tarafından bağışlanmadığı sürece, idamdı.

Konuşma sırasında, Davud'a alçak sesle şöyle dedi:

– Sana bir hikâye anlatmak istiyorum. Bir kentte yoksul bir adam ile varlıklı biri varmış. Yoksulun tek varlığı, büyüttüğü bir kuzuymuş. Onu kendi tabağından besler, kızıymış gibi kucağında taşırmış. Varlıklı adamın büyük sürüleri varmış. Ama bir gün bir yolcu evine konuk olarak gelince, hayvanlarından birini kesememiş, yoksulun kuzusunu kaçırtmış, kesip konuğuna yedirmiş.

– Ama bu iğrenç bir hikâye! diye bağırdı Davud. Varlıklı adamın çaldığı kuzuyu dört katıyla iade etmesi gerekir! Acımasız birini anlatıyorsun!

Nathan Davud'a baktı, aynı alçak sesle, "O adam, sensin" dedi. Davud'un yüzü bembeyazdı. "Sana Tanrı'nın kelamını getirdim. Ben seni İsrail kralı yaptım, Saul'un pençesinden kurtardım, sana efendinin kızı ile kadınlar verdim, sana İsrail'in ve Yahuda'nın kızlarını ihsan ettim. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, sana başka armağanlar da bağışladım. Benim gözümde günah olanı işleyerek neden Tanrı'nın sözünü ayaklarının altına aldın? Hitit Uri'ye kılıçla vurdun, onu Amonluların kılıcıyla katlettin ve karısını çaldın." Davud şaşkın bakışlarla Nathan'a bakıyordu. "Bütün bunları yaptığına göre" diye sürdürdü kâhin sözlerini, "artık ailen kılıçtan korunamayacak."

– Tanrı'nın katında günah işledim, dedi Davud.

– Ölmeyeceksin, dedi Nathan. Ama senin günahını tohumladığın çocuk çekecek.

Demek dünyada geçerli tek yasa askerî zafer değildi? Bir başka yasa daha vardı. Bunu nasıl anlamamıştı? Et etin körlüğünün kefaretini ödeyecekti. Davud kadınlardan aldığı zevkin bir daha onarılmamak üzere bozulduğunu anladı. Bir daha hiç belinde baharı duyamayacak, bir daha hiç denizden gelen yaz yağmurunun saflığını yaşayamayacaktı. Tanrı ona her şeyi bağışlamıştı, şimdi de ölüm dünyevî şölenin örtüsünü çekmeden, bütün tabakları yere devirmeden önce, verdiklerini teker teker geri alıyordu.

Çocuk, bir erkekti, doğduğunda zayıf ve hastalıklıydı. Davud dua etti, oruç tuttu. Kral sarayının büyükleri, yemesi için ısrar ettiler, reddetti. Artık ne yıkanıyor ne de saçlarını, sakalını tarıyordu. Orucun yedinci günü, saçı başı dağınık, solgun ve bitkin, sarayı her zamankinden sessiz buldu. Odasından çıktı, koridorda rastladığı hizmetkârların dehşet içindeki yüzlerine baktı. Anlaşılan fısıldaşmalarını bölmüştü.

– Bebek öldü mü? diye sordu.

– Öldü, dediler.

Ona haberi verip umutsuzluğa itmekten çekinmişlerdi. Efraim'i çağırttı.

– Yıkanmama yardım et, dedi. Hizmetkârları çağır. Temiz elbiseler istiyorum.

Herkesin şaşkın bakışları altında, uzun uzun yıkandı, saçlarının yağlanmasına, taranmasına ses çıkarmadı. harmanisini giydi, dua etmek üzere tapınağa gitti. Saraya döndüğünde akşam yemeğinin getirilmesini istedi

– Oğlun hayattayken, sen oruç tutuyordun, dedi Efraim. Şimdi öldü diye yemek mi yiyeceksin?

– Çocuk hayatta ve hastayken oruç tuttum, Tanrı'nın bana bir lütufta bulunacağı umuduyla dua ettim. Şimdi oruç tutmak neye yarar? Oruç çocuğu hayata döndürmez ki. O artık bana gelmeyecek, ben ona gideceğim.

Yasa, yasaydı. Et, kefaretini ödemişti. İnsanlar daha ne istiyorlardı? Yapmacık bir yas mı?

Ne var ki bu hikâye kralın üzerinde bir leke bıraktı. Yoab Rabba üzerine saldırıya geçip sular kenti olarak adlandırılan aşağı bölümünü ele geçirdiğinde, Davud'a dikkat çekici bir

haber gönderdi: "Ordunun geri kalanını toplayıp kentin yüksek bölümünü ele geçirsen iyi olur; yoksa bunu ben yaparım ve oraya kendi adımı veririm." Demek komutan krala emir veriyordu! Davud savaşa gitti, kente girdi. Orada değerli ganimetler buldu. Uri olayı olmasa, Yoab'ın kendisine saygısızlık etmeye cesaret edemeyeceğini düşünüyordu.

Zehirli meyve

Savaş! Savaş! Nathan'ın kötü kehaneti durmaksızın doğrulanıyordu.

Davud bitkindi, Celile'nin en iyi şarapları bile ağzındaki tozlu tadı silemiyordu. Uzun bir süreden beri, artık lir de çalmıyordu. Şarkı söylemiyordu. Bir zamanlar telleri çekmekteki ustalığını, sesinin yumuşaklığını övdüğü Kudüslü genç müzisyeni bile çok seyrek dinliyordu artık.

– Yirmi yıldan beri bir gölü dolduracak kadar kan akıttım, dedi bir akşam Betşeba'ya.

– Rahatlaman için, kendi kanından da akıtman mı gerekirdi? diye cevap verdi kadın. Senin kanın ya da başkalarınınki.

Ne var ki cephe kısa sürede sarayın içine girdi. Savaşların en kötüsü "iç savaş" olarak adlandırılandır. Nathan'ın en korkunç kehanetini doğrulayacak olan savaşların ilkinden haberi olduğunda, vuruşma çoktan başlamış, çok kan dökülmüştü.

Davud sarayda bir hareketlilik hissettiğinde, rüzgârlı bir gecede Abigail'le yediği yemeğin sonundaydı. Koridorlarda koşuşturan insanlar, çarpan kapılar, çığlıklar. Pencereden eğildi, meşalelerin oynak ışığında heyecanlı uşakların ahırlara götürmeye çalıştığı katırları gördü. "Kral! Krala haber verin!" diye bağırıyordu Davud'un karanlıkta çıkaramadığı insanlar. Kanları hizmetkârlarını gönderip olan biteni öğ-

renmek istediler. Kendisi de Efraim'i aramaya çıktı. Başmabeyincinin yerine, gözleri dehşetten büyümüş iki hizmetkâr buldu. Birini kolundan tuttu.

– Ne oluyor?

– Kralım... Kralım! Prensler... Oğulların... Hepsi öldürüldü!

Yüzündeki kan çekildi.

– Kimin tarafından öldürüldü? diye haykırdı.

– Bağışla beni Kralım, bağışla beni... Abşalom tarafından!

Efraim diğer mabeyinciler ve hizmetkârlarla birlikte yetişti, sendeleyen Davud'u odasına kadar taşıdılar. Kapıdan girer girmez, elbiselerini parçaladı, bağırarak döşeğine atıldı. Mabeyinciler ve hizmetkârlar da elbiselerini yırttılar. Kralın dairesinde coşkulu ve iç karartıcı bir karışıklık yaşanıyordu. Kadınlar da kendi dairelerinde çığlıklar atmaya, yüzlerini tırmalamaya başladı.

İşte o zaman genç bir adam göründü. Davud'un kardeşi Şammay'ın oğlu Yonadab. Kalabalığın arasından geçti, amcasının dizlerine kapandı.

– Kralım! Bana inan! Oğulların, kuzenlerim, hemen hepsi yaşıyor! Beni dinle! Davud doğruldu, bakışları çılgın gibi, genç adamı kolundan yakaladı. Beni dinle! Bir tek prens öldü, Amnon!

Davud yeniden oturdu, elini yüzünden geçirdi, yeğenine bakıp çatallı bir sesle haykırdı: "Neden öldü? Kim öldürdü?"

Mabeyinciler ve hizmetkârlar donmuş, dinliyorlardı.

– Abşalom.

– Neden?

– Sana anlatacağım Kralım, Amcam. Ama önce biraz toparlan.

Davud ayağa kalkmak için genç adama tutundu. Haberler saraya yayıldı. Az sonra pencereden bağıran bir kadının sesi duyuldu. Ahinoam, Amnon'un anası. Başka bağırışlar da geceyi doldurdu. Öteki kadınlar Ahinoam'ın acısına katıldı.

– Bizi yalnız bırakın, dedi Davud. Efraim, bize su getir. Yalnız kaldıklarında, Davud elinde su dolu bir kupayla alçak bir iskemleye oturmuştu. Şimdi anlat, dedi.

– Amnon Tamar'ı, senin kızını gördü. Tamar da Abşalom gibi, Maaka'nın çocuğuydu. Çok güzeldi, herkesin ağzındaydı güzelliği, annesini de geçmişti. Yonadab'ın amcasına ba-

kışları ağırdı. Onu daha önce hiç görmemişti, dedi. Gerçekten de Tamar son yılları dedesinin, Maaka'nın babası Talmay'ın yanında geçirmişti. Arzudan çılgına döndü. Hastalandı. Tamar'ı görmeden bir saat bile yaşayamayacağını söylemeye başladı. Yonadab bakışlarını indirdi. O zaman ona hasta olduğunu söylemesini, senden de Tamar'ın ona bakması için izin istemesini önerdim. Davud başını salladı; gerçekten de Amnon'un yatağa düştüğünü öğrenmiş, onu yoklamaya gitmişti. Amnon da ateşinin düşmesi için babasından ona Tamar'ın bakması iznini istemiş, Davud Tamar'a gidip Amnon'u besleme buyruğu vermişti. Tamar ona yiyecek hazırlayıp getirdiğinde, Amnon odada bulunanlardan dışarıya çıkmalarını istedi. Kız kardeşinden tepsiyi yatağa getirmesini isteyecekti. İşte o zaman...

– İşte o zaman? diye sordu Davud sabırsızlıkla.

– O zaman Tamar'a yatağa gelmesini söyledi.

– O zaman? dedi Davud öfkeden kıpkırmızı.

– Reddetti. Onurunu ayaklar altına almaması için yalvardı. Senden izin isterse, belki evlenmelerine izin verebileceğini söyledi.

Davud soluk soluğaydı. Kandaki bu sabırsızlık! Betşeba'yı arzulayışını yeniden yaşıyormuş gibiydi. İçlerine bahar suyu yürümüş bütün erkekler ona kendi resmini gösteriyordu, onu yaralayan kendi resmini.

– Sonra? dedi bıkkınlıkla.

– Sonra... Tamar'ı zorladı. Davud yaşlandığını hissetti; bütün bunları biliyordu. Amnon'a karşı bir öfke duymuştu. Yine de, sarayında yeni bir rezalet istemediğinden, Amnon'u terslememişti. Amnon en büyüğüydü, onu severdi. Ama Amnon sanki şeytanın tutsağı gibiydi! Tamar'a ondan nefret ettiğini söyleyip yanından kovdu. Tamar Amnon'un söylediklerinin ırza geçmekten de korkunç olduğunu haykırdı. Amnon onu dinlemedi, hizmetkârını çağırıp Tamar'ı kovmasını, dışarı çıkardıktan sonra da kapıyı sürgülemesini söyledi. Davud ellerini bir kez daha yüzünden geçirdi. Tamar dışarı çıkınca, elbisesini yırttı, yüzünü ve başını toprağa bulayıp ağladı. İşte o sırada Abşalom'a rastladı. Abşalom ona neden bu halde olduğunu sordu. Ona Amnon'la... yatıp yatmadığını sordu, Tamar yattığını itiraf edince de bunu fazla büyütmemesini ne

de olsa Amnon'un onun üvey kardeşi olduğunu söyledi. Tamar daha sonra Abşalom'un yanına yerleşti. İşte sen olanları o zaman öğrendin. Herkes korkunç bir öfkeye kapıldığını söylüyordu...

Davud endişelenmişti, yeğenini neredeyse hiç dinlemiyordu. Amnon'u başka bir kente, sürgüne göndermeliydi. Buna cesaret edememişti.

– Bütün bunların unutulduğunu, gömüldüğünü sanıyordum, dedi. Bu dediklerin iki yıl önce oldu... Tamar hamile de kalmadı...

– Ama Abşalom unutmadı. Koyunlarının kırkılması nedeniyle Efron yakınında, Baal-Hassor'daki köşkünde bir şölen düzenledi...

– Biliyorum, diye sözünü kesti Davud sabırsızlıkla. Beni de çağırdı. Gitmedim. Gitmedim, çünkü davet ettiği herkesi köşküne sığdıramayacağını düşündüm. Sonra?

– Sonra kardeşlerini davet etti. Amnon da ötekiler gibi gitti. Abşalom kusursuz bir şölen düzenlemişti, dün geceydi. Hepimiz çok içtik. Amnon sarhoş olunca Abşalom hizmetkârlarına onu öldürmelerini buyurdu. Onu gözlerimizin önünde öldürdüler, kalbine kılıçlarını saplayarak. Biz hepimiz, Adonyas, Şefatyas, Şammay, Şobab, Nathan, ötekiler, hepimiz kaçtık...

Davud uzun bir süre konuşmadı. İki yıllık öldürücü kin! Biraz su içti; üzüntü onu beceriksizleştirdiğinden, su çıplak göğsüne döküldü. Başını eğdiğinde, göğsündeki ve karnındaki kırışıkları gördü; yaşlanmıştı, bunun gereğinden fazla farkındaydı. "Hepiniz vahşi eşekler gibisiniz" dedi. "Güçten başka bir şey bilmiyorsunuz. Size hiçbir zaman Yasa'yı öğretmemişler."

Yonadab soru dolu gözlerle baktı amcasına. Ya Betşeba? Yoksa ona, Davud'a da Yasa'yı anlatmamışlar mıydı? Davud kraldı ne de olsa, ona bir şey söylenemezdi.

– Abşalom şimdi nerede?

– Kaçtı. Nerede olduğunu bilmiyorum.

– Onu kovuyorum.

Şafak söküyordu. Gece neden uzamıyordu ki? İsrail ve Kudüs'ü kuran adam neden dünyanın üzerine serili kara

harmaniyi daha fazla uzatamıyordu? Her şeyin üzerini gerçekten de açmak mı gerekiyordu; cesetlerin ve günahların, dikilmiş erkekliklerin, tecavüze uğramış bakirelerin üzerini? Efraim kapıya vurdu. "Nöbetçilerden biri yaklaşmakta olan bir kervan görmüş. Galiba prensler geliyor."

Davud terasa çıktı. Şafağın griye çalan aydınlığında, Adonyas'ın idaresinde oğullarını gördü. Gece pusunun yırtıkları arasında ilerliyorlardı. Hemen arkalarındaki katırın üzerine yatırılmış, bir harmaniye sarılmış hareketsiz gölge Amnon olmalıydı. Davud o güçlü alnı, kemerli burnu, fazlasıyla kırmızı ağzı, bazen bir nar gibi yayılan muzaffer ve hâkim gülüşü hatırladı. Bir anı durmaksızın geri geliyordu, Davud'un çocuğa, kalın zarı çiğnemek zorunda kalmadan kolayca yiyebilmesi için, bir narı tasa tanelemeyi öğrettiği günün anısı. Çocuğa böylelikle çalışmayı ve sabrı öğrettiğini sanmıştı. Ama Amnon yine de ağacının taşıdığı zehirli meyveydi. Ya Abşalom, o da zehirli meyve değil miydi? Bütün meyveler zehirli değil midir? Kim yargılayacak? Hangi et başka bir eti yargılayabilir? Ağaç, meyvelerini mahkûm edebilir mi? Gözyaşları yanaklarından dökülüyordu.

Basamaklarda adımlar yankılandı, kapı açıldı, ağlayan prenslerdi gelenler. Oğullarını kollarına aldı. Sadece Tanrı yargılayabilir.

Lanetli

Abşalom konusu kapanmamıştı.

Yoab Davud'u görmeye geldiğinde, saray hâlâ yastaydı. "Krallığın en sevilen oğlunu sürgünde tutmak akıllıca mı, sormaya geldim."

Kralın önünde, ayakta duruyordu. Arkasında, tıpkı bir zamanlar Saul'un odasındaki gibi üç terafim dikilmişti. Sonbaharın yatık güneşi, heykellerin gizemli maskelerini aydınlatıyordu. Davud içinde yeşeren hissi boğmaya çalıştı. Eskiden Saul'la yaşanmış bir sahnenin yinelenmesi onu ürkütüyordu.

Yonadab'a Abşalom'u kovmayı düşündüğünü söylemişti. Yonadab'ın bu haberi kuzenine ilettiği açıktı. İyi ama, Abşalom'u korumakla Yonadab ne sağlayacağını umuyordu? Yoksa o da kuzeninin çekiciliğinin etkisinde mi kalmıştı? Herkesin dediğine göre, Abşalom çoktan bütün krallığın en güzel erkeği olmuştu. "Tepeden tırnağa tek bir kusuru bile yok" diyorlardı. İnce, uzun, zarif bilekli, altın rengi bir ten, ince ama erkeksi bir yüz, kusursuz bir yele; Yaradan her şeyi vermişti. Savaş arabasına binmiş, peşinde elli süvarilik bir birlik, kırmızı harmanisini savurarak ülkeyi gezerken, insanlar karşılarındakinin yeryüzüne inmiş bir melek olduğuna yemin edebilirdi. Kişiliğine gelince, bu başka bir konuydu. Kimse Davud'un yanında Abşalom hakkında en ufak bir şey söylemeye cesaret edemezdi; yine de Davud genç adam

hakkında pek de olumlu olmayan sözler duyuyordu: saldırganlığa varacak bir kendini beğenmişlik, demagojiyi andırır bir çekicilik, kasılmaya benzer bir hırs.

– Onu kovuyorum, dedi Davud sakince. Kardeşini öldürdü, oğlumu, en büyüğünü. Üstelik kaçmaya kendi karar verdi. Nerede olduğunu kuşkusuz biliyorsun, dedi gözlerini Yoab'a dikerek.

– Söylediklerine göre, dedesi Talmay'ın yanında.

– Korkarım, Talmay'ın hoşgörüsü onu serserilikten vazgeçiremeyecek.

– Ben de sürgünlüğün bir işe yarayacağına inanmıyorum, diye cevap verdi Yoab.

– Eğer bir şey biliyorsan, söyle.

– Bildiğim bir şey yok. Sadece Abşalom'u tanıdığımı düşünüyorum.

– Beni de tanıyorsun. Abşalom kovuldu.

Artık sarayda bu konu konuşulmuyordu. Kardeşleri bundan kaçınmaya çalışıyorlardı. Hatta anası, Maaka bile oğlunu savunmaya cesaret edemedi. Önceden tasarlanmış bir cinayet, üstelik bir kardeşe karşı işlenmiş bir cinayet, kısa süreli bir cinnetle açıklanabilecek suçlardan değildi. Abşalom'un iki karısından hiçbiri kocasının bağışlanmasını istemedi. İçlerinden biri Baal-Hassor cinayetini izleyen günlerde küçük çocuklarını alarak gitmiş, öteki Davud'a aceleyle veda etmişti. Ama hizmetkârlar kadınların bu konuda neler düşündüğünü biliyordu: Amnon sefahat düşkünüydü, Tamar ise şaşkın bir kuş. Abşalom kız kardeşinin yitirdiği onurunun intikamını almaktan başka bir şey yapmamıştı, onu bu erdemi için cezalandırmak çok acımasızca olurdu. Hele bir de...

"Hele bir de..." cümlesi hiç tamamlanmadı, en kötüsü de buydu. Abşalom, onurunu çiğnediği kadının kocasını öldürmemişti. Her isteyen yargıç olamaz!

Davud kulaklarını tıkadı. Oysa Kudüs gibi bir kentte, diğer bütün saraylar gibi kadın dolu, hırlı insanların, entrikacıların ve dedikoducuların cirit attığı bir sarayda söylentiler çılgın eşekarılarının dolduğu bir kovandaki vızıltı gibi yayıldı. Abşalom büyük oğlunu öldürmüştü, Davud herhalde onunla şarap içip, baba oğul aşkı onuruna boynuz kaldırmayacaktı!

Ne var ki, Abşalom'un sesinin çınlamadığı sarayın ve Kudüs'ün eskisi kadar güzel olduğunu söylemek olanaksızdı. Ziyarete gelmiş bir kralcık onuruna verilen bir şölende, Abişay bir öykü anlattı. Gözleri iyi görmeyen bir ihtiyar, bir gün sokakta batakçı bir borçlusuyla karıştırdığı bir herife saldırmıştı. Beriki ona altı ölçek mercimek borcu olmadığını söylüyordu. İhtiyar ısrar etti, öteki hem ondan kurtulmak hem de çevredekilerin gözünde daha fazla rezil olmamak için, borcunu aynı akşam sokağın köşesinde ödeyeceğini söyledi. Yaşlı adam belirtilen saatte sokağın köşesine geldi, ötekinin uzattığı büyük çuvalı teşekkürlerle alıp evine döndü. Çuvalı açınca, içinin toprak dolu olduğunu gördü, öfkeden kudurdu. Doğruca gerçek borçlunun evine gitti. Orada adamın gözü yaşlı karısı ve çocuklarınca karşılandı. Borçlu bir gün önce ölmüştü. İhtiyar dehşet içinde evden uzaklaştı, borçlu ona bir çuval dolusu toprak vermek için mezarından çıkmıştı! Öykü kahkahalarla karşılandı. Ama değişik bir biçimde, Abşalom'un kesik kesik kahkahalarına benzer şekilde gülen biri vardı. Davud bakışlarıyla güleni aradı; Adonyas'tı gülen. Abisini taklit ediyordu.

– Abşalom'dan ne haber? diye sordu Davud. Onun da Yoab ve Tamar gibi, Abşalom'la yazıştığını tahmin ediyordu.

– En büyük oğlu, üç yaşındaki, öldü. İkinci karısı adını Tamar koyacakları bir kız doğurdu, dedi Adonyas. Abşalom'u taklidinin babasının gözünden kaçmadığına şaşırmıştı biraz.

Davud başını salladı, düşünceli görünüyordu. Yoab kralın yüzündeki gölgeyi tanıdı. Hayır, Abşalom'un gidişinden beri krallık aynı krallık değildi.

Mehtaplar geçti. Birbiri ardından, önce görünmez başaklar üzerinde duran yıldızları biçecek orağa, sonra susuzluk çekenlerin düşlerine giren kavun dilimine, daha sonra suçluları ürküten, çılgın yürekleri sevindiren çizgisiz maskeye benzediler, en sonunda da göğün tarlalarında kuruyan içi boşalmış kabuğu andırıp kaybolmaya yüz tuttular. Bir sabah, Efraim Davud'un yanına geldi, yaşlı bir kadının kralı görmek istediğini söyledi; kadının krala anlatacağı çok önemli bir şey vardı.

Kadını kabul etti. Kadın başını, kesik bir başın sarmalan-

dığı gibi, bir örtünün altına saklamıştı. Kadın gerçekten yaşlıydı, ama hâlâ dinçti, Davud'un önünde diz çökerken İsrail'in ışığına olan sonsuz bağlılığından söz etti. Davud gizlice İsrail'in ışığı dendiğinde, ayak parmaklarından başka bir şey görmeyenleri düşündü, kadını ayağa kaldırmak için eğildi.

– İmdadın, Kralım. İmdadını istiyorum! diye inledi kadın.

– Ne var?

– Kralım, ben dulum. İki oğlum vardı. İkisinin arasındaki çekişme alevlendi. Issız bir yerdeydiler. Biri ötekini bir darbede öldürdü!

– Ölüleri canlandıramam, diye cevap verdi Davud.

– Senden istediğim bu değil. Ölünün karısının ailesi "intikam" diye bağırıyor! Benden öteki oğlumu onlara teslim etmemi istiyorlar! Soyunu kurutmak için onu öldürecekler! Kralım, eğer bunu yaparlarsa, kocamın adı dünyadan silinecek, soyundan kimse kalmayacak!

– Evine dön. Bu sorunu halledeceğim, dedi Davud. Eğer biri gelip seni tehdit ederse, onu buraya getir, bir daha seni korkutamaz.

– Adaletinle Yaradan'a yalvar. Yalvar ki, ölünün ailesinin intikamını almak için oğlumu öldürmelerini engellesin!

– Tanrı'nın varlığına inandığım kadar, oğlunun tek bir kılına bile zarar gelmeyeceğine inanıyorum! dedi Davud.

Kadının gitmesi gerekirdi, ama sanki kök salmış gibiydi.

– Bir cümle ekleyebilir miyim, Kral?

Kadının ağzı fazlasıyla kalabalıktı, hareketleri çok abartılı, üstelik anlattıkları da inandırıcı değildi. Davud meraklandı, "Ekle" dedi.

– Tanrı'nın hakkına aynı yanlışı yapmaya nasıl razı oldun? Çünkü kendi ağzınla kendini mahkûm ettin Kralım, kovduğun adamın geri dönmesini istemedin. Hepimiz öleceğiz; hepimiz toprağa dökülen su gibi olacağız. Ama Tanrı elini kovulmuşa yardım edene uzatacak. Bazıları beni korkuttuğu için seni görmeye geldim. Kralla konuştuğumu, sorunumu halledeceğini, oğlumu ve beni İsrail'den, Tanrı'nın toprağından koparmak isteyen insandan koruyacağını sandım. Kralımın sözlerinin beni rahata kavuşturacağını düşündüm. Çünkü sen, Kralım, sen Tanrı'nın bir meleği gibisin, doğru olanı olmayandan ayırt edebilirsin. Efendin Tanrı seninle olsun!

Oyun açıktı. "Bana hikâye anlatma, kadın" dedi Davud. "Öğrenmek istediğim bir şey var."

– Seni dinliyorum, Kralım.

– Bütün bunları ayarlayan Yoab mı?

– Başın için, Kralım! Kral bir soru sorunca, kaçmak ya da yanıltmak mümkün olmaz. Evet, beni hizmetkârın Yoab gönderdi. Ağzıma bütün bu öyküyü koyan, odur. Bu işi ilerletmek için yaptı bunu. Ululuğunla Kralım, Tanrı'nın bir meleği kadar bilgesin, bu ülkede olan her şeyi bilirsin.

Davud kısa bir kahkaha attı. Konuşmayı dinleyen Efraim'e işaret etti, kadına bir armağan verdikten sonra götürmesini istedi. Mabeyinci dönünce, onu Yoab'ı getirmeye gönderdi. O arada, bakışlarıyla terafimlere danıştı. Durmadan terafimlere danışmak imkânsızdı. Bakışları pencereden dışarıya, kararsız gökyüzüne kaydı. Evet, yaşlanıyordu, bir gün bütün ötekiler gibi gitmek zorunda kalacaktı. Kadının dediği gibi, toprak onun sıvılarını da emecekti, tıpkı suyu emdiği gibi. Bir gün Abşalom hâkim olacaktı bu ülkeye. Sürgünlük ebedî olamazdı.

Efraim Yoab'la birlikte döndü. Davud komutanına uzun uzun baktı.

– Tamam. Abşalom'a dönebileceğini bildir. Ama gözüme gözükmemeye çalışsın.

Yoab kralın ayaklarına kapandı, heyecanla hayranlığını ve bağlılığını tekrarladı, kralın iyi dileklerini istedi. Sonunda izin istedi, aceleyle uzaklaştı. Kesin olan bir şey vardı: Abşalom'la birlikte hareket ediyordu. Davud düşünüp Abşalom'un başka bir eve taşınması gerektiğini söylemek için çağırdığında, Yoab çoktan gitmişti. Atla. Tabiî Abşalom'a haber vermek için, Geşur'a.

Davud Nathan'ı çağırıp çağırmamayı düşündü bir süre. Kâhinler hep iç karartıcı şeylerden söz ederlerdi; Davud da duyacaklarını adı gibi biliyordu: Uri'nin ölümü manzarayı karartmıştı. Otuzlar'dan büyük bir bölümü, genç subayın ölümünü hafızalarında acılı bir yara gibi taşıyordu. Üstelik yağmur da başlamıştı, yağmur mafsallarındaki ağrının yanı sıra eski sancıları da uyandırıyordu. Şimdiye kadar iki taht savaşı karşılamak zorunda kalmıştı. Bitkindi, şekerleme yapmaya karar verdi.

Sürgün

Daha ertesi sabah, saray ve tüm Kudüs haberle çalkalandı: Abşalom geri dönüyordu.

İnsanlar Vadi Kapısı'nda birikmeye başladı. Abşalom iki karısı ve hizmetkârlarıyla göründüğünde, küçük küçük gruplardan bağırışlar yükseldi. "Abşalom! Onurun yılmaz savaşçısı! Tanrı seni korusun!" Ne var ki Yoab'ın kapının çevresine yerleştirdiği askerler, kalabalığı kısa sürede dağıttı. Prensi sarayının bahçesinde bekleyenler de vardı. Burada da Yoab devreye girdi, Abşalom'u onun için hazırlanan, kraliyet mahallesinde olmakla birlikte saraydan yeterince uzak, bir eve gönderdi.

Abşalom'un kardeşleri de heyecanlanmıştı. Kimi seviniyor, kimi endişeleniyor, kimi de sevinç ve endişe arasında gidip geliyordu. Abşalom'un dönüşünü gürültüyle kutlayan çıkarcılar da vardı: orduda aradıklarını bulamayanlar, varlıklı tüccar çocukları, veliaht prensin gözüne girmek için ne mümkünse yapan bir avuç entrikacı... Abşalom'un veliaht olduğu da doğruydu; en büyük oğul Amnon'un ölümünden sonra, tahta geçme hakkı onun olacaktı.

Kendi casusluk örgütünü kurmuş olan Efraim, kralı bütün gelişmelerden ustalıkla haberdar ediyor, olup bitenleri aktarmak için genellikle Davud'un sabah uyanma saatini tercih ediyordu. "Dün, katır tüccarı Nebayot'un oğlu, en büyük çocuğunun sünneti dolayısıyla büyük bir şölen düzenledi. Şölene Abşalom da davetliydi ve bütün maiyetiyle gitti."

– Maiyetiyle, diye tekrarladı Davud mutsuzlukla. Bir yandan da kâsenin içindeki üzümleri yemeye çalışıyordu.

– Ona bağlı kalan subaylar.

Davud Efraim'i bakışlarıyla sorguladı, üzüm çekirdeklerini tükürdü. "Hangi subaylar?"

– Otuzlar'dan bazıları... Kuşkusuz Uri'nin ölümünü unutmak istemeyenler. Bazıları Abşalom'un onura ne kadar değer verdiğini gösterdiğini düşünüyor. Onu Amnon'u öldürmekte haklı görüyorlar, evinden kovulmasını da onaylamıyorlar.

– İyi ya, ben de onu hapse attırmadım. İstediği zaman sokağa çıkabilir.

Bir başka seferinde Efraim, "İki gün önce" diye söze girişti, "Abşalom Baal-Hassor'da büyük bir ziyafet verdi. Tapınak rahibinin oğullarını da davet etti."

– Gittiler mi?

– Gittiler.

Gençlerin ona, veliaht prense gitmelerinde bir sakınca yoktu aslında. Tabiî eğer...

Günler geçtikçe, Abşalom'un vicdan azabı çekmediği belli oldu. Evinde beş aşçı çalıştırıyor, neredeyse bütün saray kadar şarap tüketiyor, sık sık en az yirmi kişiyi konuk ettiği yemekler düzenliyordu. Bütün öteki kadınlar ve cariyeler gibi, Betşeba da üvey oğlunun davranışlarını en az kocası kadar yakından izliyordu. Sütanneler, hizmetkârlar, köleler, aşçılar, terziler, çamaşırcılar, düzgün satıcıları casusların kurduğundan çok daha duyarlı ve sağlam bir ağ oluşturuyorlardı. Davud'un onunla yemek yediği bir akşam, "Endişeliyim" dedi Betşeba, "Abşalom sen sanki bu dünyada yokmuşsun gibi davranıyor."

– Bir gün bu dünyada olmayacağım gerçeğine alışmak gerek, dedi Davud filozofça. Bir yandan da en sevdiği yemeğin, sarmısaklı ve zeytinyağlı patlıcanın tadına bakıyor, bıçağıyla patlıcandan kestiği parçayı bir ekmek diliminin üzerine koyuyordu.

– Eğer senden sonra yaşarsak, o gün durumumuz pek güzel olmayacak.

– Ne demek "Eğer senden sonra yaşarsak"? Tabiî ki yaşayacaksınız.

– Bir kardeşini öldürdü, başkalarını da öldürecektir.

– O benim oğlum! diye itiraz etti, boynuzdaki şarabı başına dikerken.

– Tahta geçtiğinde, beni taşa tutturacağını söylemiş.

– Sarhoş zırvaları, dedi Davud parmaklarını silerken.

– Sen aramızda olmadığın gün, onu dizginleyecek kimse bulunmayacak, Davud! diye bağırdı tiz bir sesle. O, kâhinleri ve falcıları dinleyeceklerden değil! Ya da belki kâhinler ile falcılar da taşlanmamı isterler!

Odanın içinde, peşinde tahtadan yapılmış bir araba çekerek dolaşan iki yaşındaki Süleyman'a bakarak, "O benim oğlum" diye tekrarladı Davud.

Betşeba içini çekti, başını önüne eğdi, başka bir şey söylemedi. Doğru, Abşalom Davud'un oğluydu, ama Süleyman da. Ne olursa olsun, Süleyman'ı bütün o şımarık prenslerden çok daha iyi yetiştirecekti. Yemek üzüntülü bir havada bitti. Davud geceyi cariyelerinden biriyle geçirdi.

Biliyordu, Betşeba'nın endişeleri tümüyle dayanaksız değildi, ama Davud'un da hâlâ kral olduğunu unutmamalıydı. Bütün günlerini şımarık bir prensin davranışlarından söz ederek geçirmek, yanlış olmaz mı?

Günlerden bir gün, bütün bu uyarıların yarattığı rahatsızlık gerçek bir endişeye dönüştü. Betşeba'yla yediği yemekten iki gün sonra, sabahın erken saatlerinde Yosafat, iki rahip Ebyatar ve Sadok, kardeşi ve yardımcısı Seraya'yla toplanmış günün konularını görüşürken, Efraim Abşalom'un adamlarının Yoab'a ait bir arpa tarlasını ateşe verdiklerini söyledi.

– Bunu neden yaptı? diye sordu Davud.

– Çünkü bundan birkaç hafta önce Abşalom Yoab'dan sana bir mesaj getirmesini istedi, Yoab da reddetti. Tarlasını yakarak, Yoab'ı onu görmek için gitmeye zorladı.

– Bir görüşme gerçekleştirmek için ne kadar kaba bir yöntem, dedi Davud. Sonra?

– Yoab gidip Abşalom'u gördü.

– Abşalom ne demiş?

– Bilmiyorum.

Kundaklama en azından Yoab'ın Abşalom'a bağlı olmadı-

ğını gösteriyordu. Ama aynı kundaklama, Abşalom'un saldırganlığından hiçbir şey kaybetmediğinin kanıtıydı. O sırada içeriye, yüzü karmakarışık, gözleri yarıkapalı Yoab girdi.

– Gidip Abşalom'la görüştün, dedi Davud onu görür görmez.

– Onu gördüm. Sana şunu söylememi istedi: "Geşur'dan neden ayrıldım? Geşur'dayken, burada olduğumdan çok daha iyiydim. Kralım beni çağırtsın; eğer benim bir günah işlediğimi düşünüyorsa, öldürtsün."

Bu gerçekten de açık bir meydan okumaydı. Davud toplantıdan sonra, Yoab'ı Abşalom'u getirmekle görevlendirdi.

– En iyisi onu sakinleştirmek, dedi Yoab.

Davud onayladı.

– Ordu onun yanında.

Yoab'ın sözleri, kötü anıları canlandırdı. Saul'un zamanında da ordu Davud'un yanındaydı.

Abşalom, yanında sadece Yoab, öğle zamanı geldi. Kralın ayaklarına kapandı. Gür yelesi, yerdeki kocaman bir mürekkep lekesi gibi kralın ayaklarının üzerine yayıldı. Bilinerek mi yapılmıştı? Davud eğildi, oğlunu yerden kaldırdı. Sonra, gözleri tahtın karşısındaki terafimlere dikili, oğluna sarıldı ve "Seni bağışlıyorum"[1] dedi.

Sonra kalktı, üç boynuza şarap doldurdu, önceliklerin değişmediğini göstermek istercesine, ilk boynuzu Yoab'a uzattı.

1 II. Samuel XIII, 38 ve XIV, 28'e göre Abşalom'un sürgünü, üçü Geşur'da, ikisi de Kudüs'te olmak üzere beş yıl sürmüştür. Eski Ahit'in tarihleri zaman zaman kuşkulu olmakla birlikte, tümüyle düş ürünü değildir. Yine de beş yıllık bir sürgün bize aşırı uzun görünmektedir. Gerçekten de Geşurlu Maaka'nın oğlu Abşalom, otuz yaşındaki Davud'un İsrail kralı olarak taç giymesinden önce ya da hemen sonra doğmuştur. Diğer bir anlatımla, Davud Kudüs'e taşındığında, Abşalom henüz üç ya da dört yaşında bir çocuktur. Abisi Amnon'un öldürülmesi, Abşalom'un I. Samuel'in atfettiği psikolojik ve siyasî ağırlığa erişmesinden önce gerçekleştirilmiş olamaz. Bu da, dönemin sosyopsikolojik koşulları göz önüne alındığında, Abşalom'un on yedi ya da on sekiz yaşında olduğunu gösterir. O sırada Davud henüz ellisine gelmemiştir. Beş yıllık bir sürgün, Abşalom'u bağışladığında, sonra da babasının elinden iktidarı almaya çalıştığında Davud'un elli üç ya da elli dört yaşında olduğu anlamına gelir.

Burada bir sorun göze çarpar: Yahudi halkı gücünün doruğunda bir kraldan, Yahudi Kudüs'ün kurucusundan nasıl bu kadar çabuk vazgeçebilir? Öte taraftan, ne istediğini bilmeyen bir bunak olmadığı bilinen Davud da iktidarının elinden alınmasına nasıl olup da direnmez? Abşalom'un başkaldırısının Uri'nin ölümünden kaynaklanan skandaldan hemen sonra, cinayetin yankıları Davud'un prestijine darbe indirirken gerçekleşmiş olması akla çok daha yakındır. Gerçekten de "Uri olayı"na kadar Abşalom'un, Eski Ahit'in belirtmeye çalıştığı gibi, sadece görüntüsüyle babasının yaygın prestijini sarsamayacağı açıktır. Davud'un güçsüzlüğünün başka bir nedeni olması gerekir, bu neden de belleklerde hâlâ taze olan Uri cinayetidir.

Bu nedenle, Abşalom'un sürgününün beş değil, iki ya da üç sene sürmüş olması gerekir.

Davud ve adamlarının özenine, tüm umutlarına karşın, Abşalom büyük çaba sonucu elde ettiği affı, bütün günahlarının onaylanması olarak yorumladı. Saray içindeki dairesine döndü. Aynı gece görkemli bir şölen verdi, getirttiği rakkase ve çalgıcılar sarayı sabaha dek uyutmadı.

Daha sonraki günlerde savaş arabasını getirtip parlattırdı, sırtında kızıl harmanisi, ardında bir grup genç aslan, Kudüs çevresini dolaşmaya başladı. Davranışları giderek bir başkaldırıya dönüşüyordu.

Düzenli olarak Kudüs'ün kapılarından birine gidiyor, Davud'dan adalet istemek üzere gelenleri durduruyordu.

– Nereden geliyorsun? diyordu insanlara.

– Yahuda kavmindenim, Betanya'danım. (Mahanat'tan, Berot'tan, Sela'dan ya da başka yerlerden gelenler de vardı.) Ya sen, sen kimsin?

– O, kralın oğlu Abşalom, diyordu Abşalom'un yardakçılarından biri.

Yabancı o zaman Abşalom'a bakıyor, bu kadar güzel ve buyurgan birinin bir prensten başkası olamayacağını düşünüyordu. Müstakbel kralın önünde diz çöküyor, Abşalom da onu yerden kaldırarak sarılıyordu.

– Kudüs'e ne yapmaya geldin? diyordu müstakbel kral.

– Baban krala, yargıcımıza sunacağım bir konu var.

– Nedir o konu?

– Babam ölürken üçümüze, üç oğluna tarlalarını bıraktı, ölmeden önce de tarlaları eşit biçimde bölüşmemizi vasiyet etti. Oysa tarlaların içinde verimli olanları var, daha çorak olanları da. Tarlaları büyüklüklerine göre mi paylaşacağız, yoksa değerlerine göre mi?

– Bu çok ilginç bir konu, diyordu Abşalom. Ama maalesef kral seni kabul edemeyecek.

– Neden?

– Krallığın işleriyle çok meşgul.

– Kullarının işleriyle ilgilenemediğine göre, krallığın hangi işlerine vakit ayırıyor?

– Ben bu ülkenin yargıcı olsam, bana bir şikâyette bulunan ya da sorununu anlatan herkese hemen adalet dağıtırdım.

İnsanlar krallığın adaletsiz olduğuna ya da dağıtılan ada-

letin topal kaldığına inanmaya başladı. "Abşalom ne zaman kral olacak?" diye soruyordu on iki kavmin halkları.

Efraim ve Yoab olan biteni haber alıyorlardı almasına, ama Davud'u uyarmaya cesaret edemiyorlardı. Kralın karıları da Davud'u uyarmama kararı almışlardı; uyardıklarında dinlemiyordu kadınlarını. Ona göre erkekler kıskançlıklarının tutsağıydı, kadınlar da dedikoduculuklarının.

Bütün bunlar aylar sürdü. Sonunda bir gün, Yoab daha fazla dayanamayarak, kralı görmeye geldi. Hava soğuktu. Rüzgâr esiyor, adeta karı haber veriyordu. Davud Yoab'ı kabul etti, odasının terasına çıkardı. Görüntü kasvetli ve griydi.

– Bütün bunları görme onuruna erişmiş insan, her şeyi görmüş sayılır, dedi Davud.

– Daha görmediklerin var! diye bağırdı Yoab topukları üzerinde dönerek.

Kralın dairesinden çıkarken, babasıyla görüşmeye gelen Abşalom'a rastladı. Kılıç kılıca gelir gibi, göz göze durdular.

– Demek işlerin iyi gitmiyor, Yoab, dedi prens. Canın sıkılmış gibi. Yoab'ın cevabını beklemeden Davud'un yanına girdi.

Terafimlerin karşısında, harmanisine sarılarak mangaldan ısınmaya çalışan kral, bir güç merkezinden çok bir gölgeyi andırıyordu. Abşalom her zamanki gibi diz çöktü, babasının onu yerden kaldırmasını, kucaklamak için üzerine eğilmesini bekledi. Efraim ellerini harmanisinin yenlerine sokmuş, kralın yanında duruyordu.

– Kralım, Babam, Geşur'da sürgündeyken Tanrı'ya yaptığım adağı yerine getirmek istiyorum, diye girişti söze Abşalom. Davud parmaklarını gözkapaklarına sürdü, genç adama bakmak için başını kaldırdı. Bir adakta bulunması mümkündü; hatırlaması şaşırtıcı, gerçekleştirmek istemesi de inanılmaz. Eğer sürgünlüğüm sona ererse, Tanrı'ya Hebron'da hizmet etmeye söz verdim. Efraim yerinden sıçradı. Abşalom ve rahiplik; işte inanılması güç bir ikili.

Davud başını salladı. "Gidebilirsin Oğlum, Tanrı yardımcın olsun!"

Abşalom babasının ellerini öpmek için atıldı, doğruldu, Efraim'e baktıktan sonra çıktı.

Odada bir süre sessizlik oldu.

– Abşalom... rahip... diye mırıldandı sonunda Efraim.

– Mangala odun ekle, dedi Davud. Tanrı'nın hikmetinden sual olunmaz. Üstelik, oğlumu Tanrı'nın hizmetinden alıkoymak bana mı kaldı?

Gerçek birkaç gün sonra, artık çok geç olduğunda öğrenildi: Abşalom daha Hebron'a varmadan ulakları bütün ülkeye yayılmış, şu mesajı iletiyorlardı: "Boru seslerini duyduğunuzda, Abşalom Hebron'da krallığını ilan etmiş olacak!" Gerçekten de Hebron'a bir kral gibi girdi, iki yüz kişilik maiyeti, boru ve trampetlerinin gürültüsüyle halka dehşet saldı. Birkaç gün sonra, Kudüs dışında bütün İsrail, Abşalom'un sadece Hebron'un değil, bütün krallığın başı olduğuna inanıyordu.

Megiddo'dan Kudüs'e gelen bir yolcu, Davud'un hangi hastalıktan öldüğünü sordu. Kralın sapasağlam ayakta olduğunu, sarayda yaşadığını duyunca da şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. İsrail'in iki kralı mı vardı? Karışıklık arttı. Sokaklardan uğultular yükseldi: "Abşalom kral oldu! Yaşasın Tanrı'nın ve onurun hizmetkân Abşalom!" Casusların son haberlerine göre Abşalom, beş bin kişilik bir ordunun başında, Kudüs üzerine yürüyüşe geçmişti. Bu kez Yoab, kardeşi Abişay, Efraim ve öteki mabeyinciler, kararlılıkla Davud'un huzuruna koştular. Bu arada haberler kente yayılmış, Kudüs halkı yeni kralının gelişini görmek için surların tepesine toplanmıştı.

– Abşalom Kudüs'ü almak için ordusuyla buraya geliyor, diye bağırdı Efraim. Kendini kral ilan etti. Bir şey yapmayacak mısın? Kendini korumayacak mısın?

– Oğluma karşı mı? diye sordu Davud üzgün bir bakışla.

– Ama öyleyse... Ama öyleyse, Kudüs'ten ayrılmak gerek! Yoksa kendi oğlunun elinden mi ölmek istiyorsun?

Davud birkaç günde birkaç yıl yaşlanmış yüzünü kaldırdı, konuklarına baktı. Derin bir nefes aldı. Gözyaşları yanaklarından süzülüp sakalına aktı. Ayağa kalktı. Kapının ardında, girişte bir uğultu duyuluyordu: kralın dairesinin önüne yığılmış kadınları, cariyeleri.

– Herkesi avluya topla, dedi Efraim'e.

– Sana söylemiştim! diye haykırdı Betşeba kapı açıldığında.

Davud onu dinlemiyordu. Sarayın avlusuna indi, en yük-

sek basamakta durdu. Mabeyinciler, rahipler, krallık muhafızlarının tümü, hizmetkârlar, köleler toplanmış onu bekliyordu. Kadınları ve cariyeleri de yanına geldi.

– İsrail kral olarak Abşalom'u seçti, diye bağırdı basamakların tepesinden. Tanrı'nın iradesi böyle! Hemen Kudüs'ten ayrılmamız gerek. Abşalom bu kentteki kimseyi bağışlamayacaktır.

Tahttan çekilmişti.

Kadınlar hıçkırmaya başladı. Cariyeler de. Ama Davud, binaların bakımı için burada kalmalarını buyurdu.

– Sarayını korumaları için kadınlarını bırakıyor! diye alay etti bazıları. Hizmetkârlar hazır olduklarını belirtti. Ahırlarda, hayvanların eyerlenmeleri tamamlanmıştı bile. Efraim hazırlıkları yönetirken, Davud yeniden terasa çıktı. Demek Tanrı darbesini vurmuştu. Tahtını elinden koparıyordu. İsrail'i koparıyordu. Hayatının eserini elinden alıyordu. Üstelik, bir erkekten karısını çaldığı, sonra da erkeği ölüme gönderdiği için! Artık o, Davud ölüme benziyordu, birçok kadından kocalarını koparıp alan ölüme! Artık hiçbir nefes, hiçbir yüreği ferahlatamayacaktı.

– Ben hazırım, Kralım. Her şey sarılıp sarmalandı. Ganimetten senin payına düşenlerle ben ilgileniyorum, dedi Efraim.

Davud harmanisine sarındı, arkasına bile bakmadan kapıyı açtı. Giyinmiş, hedefsiz bir yolculuğa hazırlanmış hizmetkârları basamaklara sıralanmış, bir onur bölüğü oluşturmuştu. Seyisi atının yanında bekliyordu. Sarayın kapıları açılmış, önden gidecek kadınlar ile hizmetkârlar yola koyulmuştu. Aldırmaz ya da alaycı bir kalabalığın gözleri önünde, yakınında Yoab ve Abişay, çevresinde hizmetkârları, sokaklardan geçti, Abşalom'un adalet dağıtmayı vaat ettiği Vadi Kapısı'na vardı. Surların tepesine toplanmış halk sessizce hurma, ballı ya da üzümlü çörek yiyor, ona bu kenti veren adamın sürgüne gidişini izliyordu.

Davud kapının yanında, bir kağnının çevresine toplanmış adamlar gördü. Aralarında da Sadok ve Ebyatar'ı. Yanlarındakileri tanıdı, Levi kavminden insanlar; sonra yerinden sıçradı, kağnının üzerine yüklenmiş şeyi görmüştü: Ahit Sandığı. Sandık! Sandığı Kudüs'ün dışına çıkarıyorlardı!

– Bu sandık benim malım değil, halkıma ait, dedi Sadok'a. Onu yerine koyun. Eğer Tanrı yukarıdayken sandığı görmemi isterse, görürüm. Ama eğer istemezse, iradesine uymak zorundayız. Bir ikilem içinde kaldıkları belliydi, Davud'a baktılar. Ya sen Sadok, gözlerin görüyor mu? Ebyatar'la birlikte gidin, yanınıza da iki genç alın, senin oğlun Ahimaaz ile Ebyatar'ın oğlu Yonatan'ı. Ellerini yüzlerine sürdüler; ağlıyorlardı. Oysa gözyaşı zamanı çoktan geçmişti. Beni nerede bulacağınızı biliyorsunuz, Eriha'ya doğru gidiyorum.[2] Bana ilk fırsatta bir haber iletin.

Kidron Vadisi'ne doğru inerken, silahlı Keretit ve Peletli muhafızlar, bir de İttay katıldı kafileye. Gat asıllı olan İttay, altı yüz hemşerisiyle birlikte kısa süre önce kralın hizmetine girmişti.

– Sen de mi buradasın? diye sordu ona Davud. Ne yapmaya geldin? Git, yeni kralına hizmet et. Sen yabancısın, dahası kendi ülkenden kaçtın. Buraya henüz gelmişken, benimle birlikte amaçsızca dolaşmak mı istiyorsun? Ben nereye gittiğimi bilmiyorum. Adamlarınla birlikte Kudüs'e dön, Tanrı seni korumasına alsın.

– Tanrı'nın varlığından nasıl eminsem, senin hizmetkârın olduğumdan ve peşini bırakmayacağımdan da o denli eminim, dedi İttay heyecanla.

– Peki öyleyse, hadi gidelim!

Son casus nefes nefese yetişti.

– Ahitofel... dedi Davud'un yanında yürüyen Efraim'e. Efraim yavaşladı. Krallık danışmanı Gilonlu Ahitofel Abşalom'a katıldı! Kralın yeğeni Amasa da!

Davud söylenenleri duydu. Hepsi zaferin imdadına koşuyordu. Hepsi ihanet ediyordu! Yeğeni bile! Saygıdeğer yargıç, Yasa'nın yorumcusu Ahitofel bile! Öfkeyle yere tükürdü.

Vadinin öteki yamacına varmışlar, Zeytin Dağı'na tırmanmaya başlamışlardı. Davud atından indi, dizginleri hizmetkârlardan birinin eline bıraktı, sandaletlerini çıkardı, har-

2 I. Samuel'deki metinde "çölün kaynaklarına doğru" denilmektedir; bu da bilinen güzergâhlarından hiçbirine uymaz; söz konusu olan, "Palmiyeler Kenti" olarak da anılan vaha şehri Eriha olabilir. Gerçekte ise Kudüs'ten gelen haberler onu Şeria Nehri'ni geçip Saul'un eski başkenti Mihanayim'e gitmeye zorlamadan önce, Davud'un yöneldiği yer, Şeria Nehri Vadisi'nin kuzeyidir.

manisinin kukuletasını ensesine yıktı, eski tapınağa doğru tırmanmaya koyuldu. Ağlıyordu. Çevresindekiler ağlıyordu, içlerinden çoğu onunla birlikte, kuşaklardan beri dünyanın efendisine dua edilen bu eski tepeye tırmanmıştı. Böylesine karanlık bir günde, duadan başka ne yapılabilirdi? Böylece Davud, tepeye varınca dua etti. Sonra haykırdı: "Ahitofel'in amaçlarına ulaşmasını engelle, Tanrım!"

Tepeye, geleneğe göre diz çökmesi gereken yere vardığında, eski günlerin sadık dostu, güvenilir danışman Huhay'ı gördü. Yas tuttuğunu belli etmek için elbisesini yırtmış, yüzüne ve başına toprak bulamıştı. Davud'un kollarına atıldı.

– Burada ne arıyorsun?

– Nerede olmam beklenirdi? Senin peşinden geliyorum Kralım, dostum benim. Dostluk zafer güneşinin altında değil, acılı günlerde belli olur.

Davud bir süre Huhay'a baktı, sonra gülümsedi, omuzlarını kavradı. "Sen de gelirsen, bir sürgün daha olacak. Ama eğer Kudüs'e dönersen, Ahitofel'in planlarını boşa çıkarmama yardım edebilirsin."

Beriki şaşkındı.

– Seni terk etmemi mi istiyorsun?

– Kudüs'e dönmeni ve Abşalom'a "Babanın hizmetindeydim, işte senin hizmetine geldim" demeni istiyorum. Senin yanında rahip Sadok ve Ebyatar olacak, bir de oğulları Ahimaaz ve Yonatan. Onlar sayesinde, duyduklarını bana iletebilirsin.

Huhay usulca başını salladı. Sonra parmaklarıyla saçlarını taradı, elbisesinin eteğiyle yüzünü sildi, harmanisine sarınıp katırına bindi. Sonra da Kudüs'e doğru, tepeden inmeye başladı.

Efraim ve Yoab kararsız gözlerle olanları izliyorlardı. Davud krallıktan vazgeçmiş miydi, yoksa direnecek miydi?

Davud biraz daha ileride, tepenin üstünde, Yonatan'ın sakat oğlu Meribbaal'ın hizmetkârı Ziba'ya rastladı. Daha çocukluğundan bu yana Meribbaal'a çok bağlanmıştı. Bakışlarıyla Yonatan'ın oğlunu aradı, göremedi. Eşeklere yüklediği koca çuvalları dengelemeye çalışan Ziba Davud'u görünce hayvanları bıraktı, kralın ayağına kapandı.

– Meribbaal nerede? diye sordu Davud.

– Kudüs'te kaldı. Belki dedesinin tahtını yeniden ele geçirebileceğini düşünüyor.

Abşalom'un onun lehine tahttan feragat edeceğini umacak kadar aptal mıydı bu Meribbaal?

– Bu eşekler de neyin nesi?

– Ailenden biri yorulursa binebilsin diye getirdim. Şu çuvala iki yüz somun ekmek koydum, buna kuruüzüm. Şu berikilerde de hurma ve incir var. En son çuvalda da bir tulum şarap.

– Bütün bunlar kimin için?

– Senin ve maiyetin için, Kralım.

Hizmetkâr efendisinden daha mı akıllıydı? Yoksa akıl bazen fırsatçılığa kadar alçalıyor muydu?

– Çok güzel, dedi Davud. Seni bir daha gördüğümde, efendinin nesi varsa sahip olacaksın.

"Demek" diye düşündü Efraim, Yoab ve Abişay'la göz göze gelirken. "Demek geri dönmekten vazgeçmedi."

Davud sandaletlerini giydi, ötekiler de ona uydular. Kervan yola koyulduğunda güneş alçalıyordu. En arkadan gelen muhafızlar, durmaksızın dönüp geriye bakıyorlardı.

Daha dün, herkes evinde uyuyordu. Bu sürgün ölüm gibi, aniden gelmişti.

Bir baba katili

Siyah ormanların arasından geçen yol, alacakaranlıktaki bir düş gibiydi. Ağaçlardan yükselen pus, gözün önünü kapatan altın bir toza dönüşüyordu. Güneşin son ışınları buldukları deliklerden sızıyor, altın bulutu ateşe verip yolcuların gözlerini köreltiyordu. Arada sırada bir hayvan, avcı ya da av, tavşan ya da tilki, yolun üzerinden hayatını sürdürmek ya da kurtarmak için koşarak geçiyordu. Yarasalar alçaktan uçmaya başladı. Sonra sıra, yaklaşan bir ölüm gibi, giderek uzayan gölgelere geldi. İki ya da üç çakal yolun kenarında göründü, gözlerinin önünden geçen esrarlı sürüden korkarak kaçtı.

Davud gecenin habercisi rutubetten ürperirken gerilerde bir hareket hissetti. Kervan Para köyüne yaklaşmıştı. Sesler duyuldu: "Kral! Krala haber verin!" Davud ve Efraim yavaşladı, döndü. İttay terkisine iki genç almış, dörtnala yaklaşıyordu.

– Kral, Sadok'un oğlu Ahimaaz ile Ebyatar'ın oğlu Yonatan doğruca Bahurim'den geliyorlar.

– Ahimaaz! Yonatan! Tanrı'nın inayeti üzerinize olsun! Bana ne haberler getirdiniz? dedi Davud.

– Kral, Eriha'ya gitmemek gerek! Hemen nehrin öte yakasına geçmeliyiz! dedi Ahimaaz soluk soluğa.

– Eğer Eriha'ya gidersen, diye açıkladı Yonatan. Kent halkı seni ve yanındakileri Abşalom'a teslim edecek. Teslim et-

mezlerse, Abşalom kenti kuşatacak! Binlerce askerle peşine düşmeye hazırlanıyor.

– Ne oldu? diye sordu Davud.

– Sen Kudüs'ten ayrılalı bir büyük kum saatlik zaman geçmişti ki Abşalom adamlarıyla kente girdi, dedi Ahimaaz. Babama göre, ne yapacağına karar vermek için hemen danışmanlarını toplamış. Ahitofel zaman geçirmeden on iki bin askerle peşine düşülmesini, böylece muhafızlarınla bağının koparılmasını önerdi. Ama Abşalom Huhay'ın da fikrini duymak istedi. Huhay Abşalom'a senin deneyimli bir savaşçı olduğunu, istersen bir fare deliğine bile saklanabileceğini söyledi.

Ona eski günleri hatırlatan bu sözleri duyunca, Yoab gülmeye başladı.

– Ya sonra? dedi Davud tebessümünü bastırmaya çalışarak.

– Babalarımız Yonatan ile beni kent dışına, Enrogel'e gönderdi. Orada, bir hizmetkârla bize iletecekleri haberleri beklememizi söylediler. Hizmetkâr Huhay'ın Abşalom'a bütün ülke gerçek kralın kim olduğunu öğrenene, yeni kralın Kudüs'e yerleştiğini duyana kadar beklemeyi öğütlediğini anlattı. O zaman, Huhay'a göre halk seni ele geçirecek ve kendi eliyle krala teslim edecekmiş.

– Bir baba katili, diye mırıldandı Davud. İşte hayat verdiğim insan. Tanrı'ya ettiği dua kabul olunmuştu: Huhay Abşalom'u kandırmış, onun güvenini kazanarak Ahitofel'in amaçlarını engellemişti.

– İyi, dedi. Artık evinize dönün.

– Dönemeyiz, dedi Yonatan.

– Neden?

– Çünkü yakalandık. Bacaksızın biri bizi gördü, hizmetkârın söylediklerini duydu. Sonra da gidip Abşalom'un adamlarına haber verdi. Biz de kaçtık. Bahurim'e varınca bir kadının evine sığındık. Abşalom'un adamları o eve kadar peşimizden geldi. Onların geldiğini görünce kadın bizi bir çukura indirdi, görünmememiz için de üzerimize buğday döktü. Nerede olduğumuzu sorunca, göle doğru gittiğimizi söyledi. Sonra yeniden kaçtık. Şimdi de buradayız.

– Tamam. Demek yanımızda kalacaksınız.

Sonra Yoab, Abişay ve İttay'a danıştı. Kaybedilecek tek bir saniye bile yoktu. Gece olmadan önce Ürdün'ü geçmek şarttı. Para'dan hemen sonra, Eriha'nın güneyinden geçilip Suvenit Irmağı izlenecek, kısa sürede nehre varılacaktı. Yolun sonunda, bu mevsimde her zamankinden sığ iki geçit bulunduğunu biliyordu.

– Nehri geceden önce geçemeyiz, dedi Abişay.

– Önemli değil, diye cevap verdi Davud. Karşılaşacağımız en büyük tehlike, ayaklarımızın ıslanması olacak.

Rahvanla yola düştüler. Atlar, eşekler, katırlar, develer, bine yakın da insan koşar adım hem önder hem de izci Davud'un peşine düştü. Halkından geriye kalan buydu. Gecenin morluğu düştüğünde hâlâ koşuyorlardı. Davud'un Maverai Ürdün haramîleriyle uğraştığı günlerden kalan deneyimi gerçek ve değerliydi; düşme tehlikesinin en az olduğu düzlükleri buluyordu. At yüksek otlara, sazlara vardı. Davud attan indi, suyun sesini duyup eğildi, parmaklarını suya daldırdı. Su buz gibiydi. Sonunda Şeria Nehri'nin batı kıyısına varmışlardı. Karşı tarafa geçtiğinde, Abşalom dost topraklarda olmayacaktı artık. Hâlâ peşlerinden gelmeyi sürdürürse, Davud Araba çöllerine girecek, ittifaklarını canlandırıp asker toplayacak, yeniden saldırıya geçebilecekti. Şeria Nehri'nin öte yakası, kurtuluş demekti.

Yoab, Abişay, İttay, Efraim ve diğerleri arkasında duruyordu.

– Bize meşale lazım, diye bağırdı Davud.

Bir subay, içinde korların parıldadığı pişmiş topraktan bir kap getirdi. Ucuna fitil bağlanmış bir sopayı korların arasına daldırdı, fitil alev aldı.

– Meşale! diye bağırdı Yoab.

– Dört tane yeter, dedi Davud.

Başka bir subay içi meşale dolu deri bir kılıf çıkardı, meşaleleri yaktı. Davud bir asker çağırdı, suyun içine girdi. Su baldırlarına bile gelmiyordu. "Burada dur, meşaleyi de kaldır" dedi Davud askere. Sonra ikinci meşaleyi aldı, başka bir askerle suya girdi, su askerin dizine varıncaya kadar yürüdü. Böylece zikzaklı geçidi dört meşaleyle aydınlattı, sonra geri geldi, kadınların ve çocukların bindiği hayvanları karşıya geçirdi.

Alevler şafağa kadar suyun yüzünde oynaştı, durdu. Sonra son muhafız da geçitten geçti. Otlara hızla vurarak meşaleleri söndürdüler. Mola verip kurumaya çalıştılar, doğal ihtiyaçlarını giderdiler, hayvanların otlayıp su içmelerine izin verildi, kadınlar sızlandı, çocuklar dizlerini sıyırdı, olan yiyecekler paylaşıldı, su içildi, tulumlar dolduruldu.

Davud kendini Yoab'ın karşısında buldu. İkisi de bitkindi. Birbirlerine bakıp sarıldılar, kadınlara benzememek için fazla konuşmaktan kaçındılar.

– İnsan ne de olsa babasının katili bir evladı hak etmiyor, dedi Davud.

Sonradan öğrenilenler

Sonraları, çok sonraları öyküler anlatıldı.

Tüm intikam öyküleri gibi iğrenç öyküler. İnsanlar adil olduklarına inanmak ister. Ölmüş kişilerden söz ederken, hep bıkkın yargıçlar gibi tepeden bakmaya çabalarlar.

Abşalom yeteneksiz Ahitofel'in önerisini reddedip Huhay'ın öğütlerine kulak verdiğinde, Davud'un büyük, ünlü, saygın danışmanı çifte hakarete uğramış oldu; eski efendisini öldürmeyi önermiş ve yeni efendisince reddedilmişti. Üzerine dikilen bakışların ağırlığı altında ezildi. Gilon'a, evine döndü, kendini astı.

İnsan kolaylıkla belleğini çirkefle doldurabilir. Hiç ihanet etmemiş olanlar, doğrulurken zorlanmazlar.

Kendi hayatına son vermeden önce, Abşalom'a ihanetin damgasıyla mühürlediği bir öğüt vermişti: herkesin ortasında, sarayın damında babasının cariyeleriyle yatmasını, böylece eski krala artık saygı duymadığını belli etmesini söylemişti.

Kendi güzelliğiyle dopdolu, saçından bir tavus kuşunun kuyruğuyla gururlandığı gibi gurur duyan, güzelliğinin tanrısal üstünlüğünden emin, gücü oluşturmaktan çok veraset yoluyla kazanan tüm mirasyediler gibi, kral soyundan gelmenin verdiği böbürlenmeyle şişmiş Abşalom uşağın öğüdüne uyup, hizmetkârların seviyesine düştü.

Kalabalıklar ahlak örneği değildir kuşkusuz, ama yapılan

hakaret insanları derinden sarstı, sonra da bastırılmaya çalışılan öfke gösterilerine dönüştü. Adı çukurlarda dolaştı.

Düzüşmeyi kendini beğenmişliğine kalkan yapmayanlar, ayağa kalkar.

Davud kenti tanrısal şanın merkezi olarak seçtiğinden servet sahibi olanların çoğu, bir kadının aşkından çılgına döndüğü için yerin dibine batırdıkları o kırala ihanet ettiler.

Arzulanan bir görüntü bacaklarının arasını, kendini beğenmişliğini, hatta yaşama nedenini ateşe verdiği için ahlaktan ve mantıktan ayrılmamayı becerenler, ayağa kalkar.

"Seni sevenlerden nefret ediyor, senden nefret edenleri seviyorsun!"

Davud kuzeye doğru çıkmaya karar verdi. Yoab, Abişay, İttay, Efraim ve ötekiler de o kanıdaydı: Galaad toprağında, Amonluların orada başkaldırı haberlerinin henüz duyulmamış olması gerekirdi. Üstelik haberler bölgeye ulaşmış olsa bile, kuşkuyla karşılanacakları kesindi. Tanrı'nın iradesi Büyük Kâhin Samuel'in ağzıyla belirtildiğinden, burada Saul'un selefini yasal olarak kral kabul edecek taraftarlar bulunabilirdi.

İki gün sonra, aç, bitkin, pis ve tozdan yarı sarhoş, Mihanayim'e vardılar.

– Kudüs'ten haber gelene kadar burada birkaç gün bekleyeceğiz, dedi Davud.

Daha kente henüz varmışlardı ki, Menaşe kavminin bilgeleri geldiler. Rabba'dan Nahaş'ın oğlu Şobi, Lodebbar'dan Ammiel'in oğlu Mahir, Cilyalı Barzilay, Rogelim'den seksen yaşında görkemli bir önder, gözleri görmemesine karşın yine de gelmeyi tercih etmiş Barzilay. Hepsi de inanılmaz haberleri duymuşlardı. Gelirken yanlarında döşekler, örtüler, kaplar, tabaklar, testiler, kupalar taşıdılar. Semiz danalar, kuzular, kümes hayvanları, balık, ekmek, bakla, mercimek, peynirler, salatalar, meyveler, bal ve şarap getirdiler. İnanılmaz haberleri duymuşlardı! Davud'un oğlu tarafından taht-tan indirilmesi! Kudüs'ten, kendi kentinden, bir suçlu gibi gece karanlığında kaçmak zorunda kalması!

– Davud! Seni kral seçen Tanrı'nın sana bütün bu eziyeti çektirmesi mümkün mü?

– Babasına karşı ayaklanmaya cüret eden oğula lanet, dedi Barzilay. Tanrı onu içi çürümüş bir ağaç gibi yıkacaktır.

Bu tahmin Davud'u ürpertti.

Ağlıyorlar, isyan ediyorlar, intikam çığlıkları atıyorlardı. Oğulları da geldi, onlar da ceza özlemiyle intikam yeminleri ettiler. Yoab, halkı babasına karşı ayaklandıranın kralın öz oğlu olduğunu söyleyince genel öfke köpürdü, taştı.

– Abşalom! Abşalom! Adın sonsuza dek lanetlensin! diye bağırdılar.

Davud lanetlemeyi yumuşatmaya çalıştı. "O benim etimden çıkan et" dedi. "Bana karşı ayaklanması da Tanrı'nın iradesidir."

Kimse onu dinlemedi, kimse mantığını sorgulamadı.

Bir zamanlar Saul'a, daha sonra da İşyo'ya bağlı kalan Menaşe bilgelerinin Davud ve yanındakileri Saul'un eski sarayına yerleştirmeleri, kaderin garip bir rastlantısı mıdır? Sarayda kışla ve ahırlar vardı; yapılması gereken, olanları yeniden düzene koymaktı. Öyle de yapıldı.

Dünya gerçekten de tersine döndü: Davud'a karşı Saul'u desteklemiş olan kuzeyliler, bir zamanlar Davud'un yanında yer almış, şimdi de ona karşı ayaklanmış güneylilerin aksine, bu kez Davud'u destekliyorlardı!

Davud ilk gece, bir zamanlar Saul'un olan terasa çıktı, çılgın kral ile onun oğlu olan sevgilinin anılarını canlandırdı. Zifirî karanlık ve rüzgârlı gecede, içindekilerden başka bir şey göremedi: Yonatan'ın yüzü, ihanete uğradığını sanıp birden doğrulan, onu bir mızrakla öldürmeye çalışan Saul. O gece iyi uyuyamadı. Efraim terafimlerini getirmiş, kral odasına yerleştirmişti. Davud birkaç kez terafimlere danışmaya niyetlendi, sonra vazgeçti. Cevaplarının ürkütücü olacağını tahmin ediyordu. Oğul babaya karşı ayaklanırsa, sonuç tektir; bu sonuç da ikisinden biri için korkunç olur.

Şafak ve Efraim onu soğuktan uyuşmuş buldular. Üzüntü, soğuk ve yorgunluk. Başmabeyinci bir tas sıcak süt getirtti. Gevşemesi için eski kral hamamında su ısıtıldığını söyledi.

Davud biraz rahatlamıştı, Yoab, Abişay ve İttay'la bir araya geldi.

– Bilgeler bölgeden bir ordu çıkarabileceğimizi söylüyor, diye söze başladı Yoab.

– Kaç kişi toplayabiliriz?

– Onlara göre, en az beş bin. Daha şafaktan bu yana iki yüz kişi kendiliğinden gelmiş.

– Abşalom'dan haber var mı? diye sordu Davud.

– Şeria Nehri'ni geçmiş, dedi Abişay. Yeni komutanı da Amasa.

– Bırakalım, gelsin, dedi Davud.

Bilinmezliğin ateşinde beş gün beklediler, sayıları her geçen gün artıyordu. Adamlar geliyordu, hem de silahlarıyla! Oklar, mızraklar, topuzlar, kılıçlar. Bu kadar çok silah nereden çıkıyordu? Silahları eski savaşlarda toplamışlar, o güne kadar da sadece avda kullanmışlardı. Yoab, Abişay ve İttay yeni gelenleri denetledi, herkesin yanına kaç ok alacağını söyledi, mızrağın ya da kılıcın nasıl kullanılması gerektiğini öğretti. Herkesi ilk vuruşmanın ateşi sarmıştı.

Davud orduyu bin yüzer kişilik beş birliğe ayırdı, her birliği deneyimli bir komutanın buyruğuna verdi. Belli olan tek bir şey vardı, o da Abşalom'un kuzeyden, Galaad'dan gelip Mispa'dan geçen, Mihanayim'e varan tek yoldan geleceğiydi. Yapılacak şey yolun her iki yanına, birbirlerinden bin dirsek boyu uzakta ikişer birlik yerleştirmekti. Olabildiğince etkili olabilmeleri için, birliklerin yolun daraldığı bölüme yerleştirilmesi gerektiğini anlattı Davud. Bu birlikle bir kıskaç görevi üstleneceklerdi. Her birliğin ormanda gizlenmesi, düşmana gücü konusunda fikir vermemesi gerekiyordu.

– Abşalom'u bırakın, yaklaşsın, dedi Davud. İyice ilerlediğinde, saldırıyı Mihanayim'e en yakın olan birlikler başlatsın. Saldırı geliştikten sonra, öteki iki birlik de Abşalom'un askerlerinin ardına yürüsün. Böylelikle ağa düşecekler, ne ileriye ne de geriye gidemeyeceklerdir.

– Ya beşinci birlik? diye sordu İttay.

– Beşinci birlik Mihanayim'in önündeki ovada bekleyecek, kaçakların, geçmeyi başaranların hesabını görecek. Tıpkı bir tıpa gibi. Ben de sizinle geleceğim.

– Söz konusu bile olamaz! diye haykırdı Yoab. Sen bizden on bin kişiye bedelsin!

– Sana bir şey olursa, biz kimin adına dövüşürüz? dedi Abişay.

İstemeye istemeye komutanlarına hak vermek zorunda kaldı. Artık savaş alanlarında at koşturamayacak kadar yaşlanmıştı.

Dördüncü gün, güneş tepeye varmadan az önce gözcüler geldi, Abşalom ile Amasa'nın askerlerinin Galaad yönünde, bir saatlik yolda olduklarını söyledi. Bir de babasına kucak açtıkları için, Abşalom'un Mihanayim'i toprağın yüzünden kazımaya karar verdiğini. Ne var ki Mihanayim halkı, güneylilere oranla ona çok daha soğuktu; bu prensi tanımıyor, onun imansız olduğuna inanıyorlardı.

– Oğluma kıymayın, dedi Davud Yoab, Abişay ve İttay'a. Onu saçından tanıyacaksınız.

Ordu, Davud'un buyruklarını yerine getirmek için Mihanayim'den koşar adım çıktı. Davud kapıda durmuş askerlerini kutsuyordu. Sonra çarpışmadan bir şeyler görebilmek için, kentin en yüksek terasına çıktı. Ne var ki ormanlar, savaşın geçmesi beklenen bölgenin büyük bir bölümünü gözlerden gizliyordu, haberleri beklemek için indi, yeniden kentin kapısına gitti.

Abşalom'un birlikleri, beklendiği gibi Mispa'yı biraz geçmiş, Mihanayim yoluna girmişlerdi ki, Davud'un okçuları yolun iki yanındaki ormanlardan fırladı, düşmanlarının üzerine ok yağdırdı. Abşalom, ordusunun en önünde yürüyen birlik yok edildiği sırada Amasa mızrakçılarına karşılarındaki hayalet birliğe saldırma, okçularına da yay çekme buyruğu verdi. Oysa bu, ne mızrakçıların ne de okçuların kolayca yerine getirebilecekleri bir görev değildi, çünkü Davud'un askerleri ağaçların yüksek dalları arasına saklanmış, görünmez olmuşlardı. Abşalom'un mızrakçılarına gelince, çoğu düşmanın peşinden ormana daldı, ağaçların arasında gizlenmiş düşmanlarınca kılıçtan geçirildi.[1]

Abşalom ve Amasa geriden takviye istedilerse de Davud'un birlikleri ikinci cepheyi açtı, Abşalom'un artçılarına,

1 Bu canlandırma, savaş alanına olduğu kadar, II. Samuel XVIII, 8'e dayandırılmıştır: "O gün orman, kılıçlardan çok daha fazla kurban aldı."

öndeki askerlerin yaşadığı kaderi tattırdı. Abşalom'un birlikleri, Davud'un da tahmin ettiği gibi, tuzağa düşmüştü.

Davud'un hâlâ ormanın karanlığında gizlenmiş askerleri, bir katır üzerindeki Abşalom'u tanıdı; düşmanı yarmak istemiş, ormanın içindeki ağaçsız bir alana doğru kaçıyordu. İzlenip izlenmediğini görmek için Abşalom'un başını çevirdiğini, o sırada alçak bir dala çarptığını gördüler. Abşalom bayılıp katırdan düştü, hayvan koşmaya devam etti.[2] Askerler koşup Yoab'a haber verdiler.

– Siz de onu öldürmediniz, öyle mi? diye bağırdı Yoab. Size bütün hazinelerimi verirdim![3]

– Başın için! diye haykırdı askerlerden biri. Dünyanın bütün hazinelerini de versen olmaz! Davud sana oğlunun saçının tek bir teline bile dokunulmamasını buyurmadı mı?

Yoab, yanında subaylarla birlikte Abşalom'un düşüp kaldığı yere götürülmesini istedi. Abşalom orada, alnı kanlı, hâlâ yatıyordu. Yoab yüzü nefretten kasılmış, kılıcını Abşalom'un göğsüne sapladı. Genç adam sarsıldı, kollarını kaldırdı, bacağı kıvrıldı, sonra vücudu boşaldı, hareketsiz kaldı. İsrail'in en güzel erkeği ölmüştü.

– Gömün! dedi Yoab.

Biraz ötede, cesedi atabilecekleri bir çukur buldular. Yoab ve subaylar cesedin üzerine taş yığdılar. Cenaze törenini düzenleyecek zamanları yoktu, koşup birliklerinin başına döndüler. Abşalom'un ordusu bozguna uğramıştı. Davud'un askerlerini yarıp Mihanayim'e varmayı başaranlar da İttay'ın birliklerinin eline düştü. Geriye kalanlar ormana kaçtı. Yoab boruyu çaldırdı. Abişay'ın birliklerinin borucusu cevap verdi. Güneşin kanaması dinmek üzereydi, vadi gölgeye gömülüyordu. Gök doğuda morlaşmaya başladı. Yoab meşaleler yaktırdı, savaş alanını gözden geçirdi: Abişay, yanında heyecanlı Ahimaaz'la birlikte, abisinin yanına geldi. Ovada İttay'ın boruları yankılandı.

2 II. Samuel XVIII, 9'un ünlü pasajında Abşalom'un uğursuz ağacın dalına "asılı" kaldığı belirtilir; bir meşenin alçak dallarının bir insan ağırlığı taşıyabilmesi kuşkuludur. Kesin olan bir nokta vardır: Abşalom, ormana girer girmez bayılmıştır. Yoksa ağaçtan kurtulacak, ormanın içine kaçmaya çalışacaktır.

3 II. Samuel'in yazarı, Yoab'ın "Size on gümüş ile birer kemer verirdim!" dediğini iddia eder. Buradan da, metnin daha sonra yazıldığı anlaşılmaktadır: MÖ X. yüzyılda, ne ad altında olursa olsun, bir para birimi yoktur.

İki komutan askerlerini saydı; üç yüz kişi eksikti. Ölülerini gömdüler, düşman cesetlerini ertesi gün sayacaklardı. Şimdi ise, bitkindiler. Mihanayim gözlerinde tütüyordu.

– Ya Abşalom? dedi Abişay, askerler dönüşe geçmek için toplanırken.

Yoab eliyle belli belirsiz bir işaret yaparak, Davud'un oğlunun bu dünyadan göçtüğünü anlatmaya çalıştı.

– Amasa nerede? dedi bu kez Yoab.

– Kaçtı. Kuşkusuz Kudüs'e doğru, dedi Abişay.

– Yazık! dedi Yoab üzüntüyle. Kılıcımı karnına saplamak isterdim.

– Bana izin ver de önden gideyim, krala Tanrı'nın onu düşmanından kurtardığını müjdeleyeyim! diye yalvardı genç Ahimaaz Yoab'a.

– Böyle bir günde habercilik yapmak sana düşmez, dedi Yoab. Belki başka bir gün. Ama bugün, kralın oğlu öldü.

– Abşalom öldü mü? diye haykırdı Ahimaaz.

Yoab başını salladı, bir Kuşî'yi krala haber vermekle görevlendirdi.

– Ben de onunla gidiyorum! Ne olursa olsun, gidiyorum! dedi Ahimaaz.

– Neden? diye sordu Yoab. Kimse sana müjden için teşekkür etmeyecek.

– Yine de gidiyorum!

Genç adam koşmaya başladı. O denli hızlı koşuyordu ki, kısa sürede Kuşî geride kaldı.

Davud Mihanayim kapısında, Efraim ile bir hizmetkârın yanında, omuzları çökmüş bekliyordu. Nöbetçiler surların tepesine, nöbet kulübesinin iki yanına meşaleler dikiyordu.

– Sanki bir boru sesi duydum, dedi kulübenin yanında duran nöbetçiye. Surun üzerinden bir bak, yolda bir haberci var mı?

Nöbetçi kulübenin damına çıktı. "Bir kişi görüyorum."

– Yalnız mı?

– Yalnız.

– Öyleyse, haber getiriyordur.

– Onun hemen arkasında, bir başkası daha var.

– O da haber getiriyordur.

– Önden gelen çok genç.

– Öyleyse ya Ahimaaz ya da Yonatan. Onu ödüllendireceğim.

Ahimaaz nefes nefese Mihanayim kapısına vardı, meşalelerin titrek ışığında kralı seçti, titrek bacakları üzerinde durdu. "Her şey yolunda!" diye bağırdı. Davud'un önünde eğildi. "Sana baş kaldırmaya cüret edenleri senin eline veren Tanrı'ya şükürler olsun!" dedi insanüstü bir çabayla.

– Ya oğlum? Abşalom?

– Kral, beni Yoab gönderdi, orası karmakarışık, tam olarak neler oldu bilmiyorum.

– Yanımda kal, dedi Davud. Ahimaaz kralın yanında durdu, soluklandı.

Biraz sonra Kuşî yanlarına vardı, Davud'u tanır tanımaz durdu. "Haberler iyi, Kralım!" diye bağırdı. "Beni Yoab gönderdi. Tanrı bugün sana asi olanların hepsini cezalandırdı."

Davud başını salladı, "Ya oğlum Abşalom?"

– Dilerim sana baş kaldıranların, senin kötülüğünü isteyenlerin tümü onun gittiği yeri boylar, dedi Kuşî.

Davud ellerini yüzüne kapadı, hıçkırıklara boğuldu. Sonra odasına çekilip haykırmaya başladı. "Abşalom! Abşalom, Oğlum! Senin yerine ben ölmeliydim!" Çığlıkları kentin kapısına kadar ulaşıyordu.

Komutanları geldiğinde, gözyaşları hâlâ dinmemişti. Kendisini katletmek isteyen oğlunun ölümüne ağlayan ihtiyarın üzüntüsünü herkes duydu. Yoab, Abişay ve İttay Efraim'den, Davud'un ertesi gün yas ilan edeceğini öğrendiler.

– Bunun sözünü bile ettirmem! diye bağırdı Yoab, komutanın öfkesi karşısında korkuyla gözlerini kırpıştıran Efraim'e.

– Ya biz? Ya biz hayatımızı ne için tehlikeye attık? diye sordu Abişay dehşetle. Yahudi kardeşlerimizin, yandaşlarımızın kanını ne uğurda harcadık? Bize bu saçmalıkları anlatacağına, şu bunağı sustur! Efraim, yüzü bembeyaz, uzaklaştı. Berikiler üzüntülü yüzlerle dairelerine döndüler.

Yoab kısa süre sonra saraya döndü, hemen Davud'un huzuruna çıkmak istediğini söyledi. Efraim Davud'un oğlunun ölümü karşısındaki üzüntüsünü haklı göstermeye çabaladı. Yoab "Vız gelir!" diye bağırınca korkuya kapılan Efraim kral dairesinin kapısını açtı. Yoab karşısında ürkü-

tücü bir harabe buldu. Artık bir kral bile olmayan bir harabe. Davud yaşlı gözlerini konuğuna yöneltti.

– Dinle, dedi Yoab kabaran öfkesini bastırmaya çalışarak. Bu akşam bütün adamlarını küçük düşürdün. Senin için savaşan, senin uğruna, oğulların, kadınların, cariyelerin uğruna hayatlarını tehlikeye atan herkesi küçük düşürdün. Sen bütün bunlara layık olmayan bir yaratıksın, Davud. Seni sevenlerden nefret ediyor, senden nefret edenleri seviyorsun! Bize, hepimize, subaylarına ve askerlerine, senin için hiçbir değerimiz olmadığını gösterdin. Hepimiz ölseydik de Abşalom, o iğrenç ve entrikacı parlak çocuk hayatta kalsaydı çok daha mutlu olurdun, değil mi? Şimdi Davud, ben, senin komutanın, sana gidip komutanlarını, subaylarını ve askerlerini kutlamanı emrediyorum! Hemen şimdi, beni duyuyor musun? Eğer bunu yapmazsan Davud, sana Tanrı'nın kutsal adı üzerine yemin ederim ki, yarın sabah uyandığında yanında tek bir kişi bile bulamazsın! Yoab'ın sesi gök gürültüsü gibi yayıldı. Yüzü bembeyaz, gözleri dehşet ve şaşkınlıktan yusyuvarlak Davud döşeğinin üzerinde geriye çekiliyor, dayandığı duvara karışıp kaybolmak istermiş gibi çabalıyordu. Efraim'in tüm vücudu tir tir titriyordu. Yemin ederim ki böyle bir şey, Kralım, doğduğundan beri yaşadığın felaketlerin en korkuncu olur! Ayağa kalk, Davud! Yoab parmağıyla kapıyı gösteriyordu.

Davud sendeledi, gözleri dehşet içinde ayağa kalktı. Zaferin şimdiye kadar hiç yalnız bırakmadığı, İsrail'in kurucusu, Saul'a kafa tutmuş adamdan geriye kalan gölge, sırtından hançerlenmek korkusuyla dopdolu, Yoab'ın önünden geçti. Abişay bir zamanlar Saul'un olan sarayın merdivenleri dibinde bekliyordu. "Orduyu, bütün orduyu avluda topla!" dedi Yoab, karşı çıkılması imkânsız bir sesle. "Kral uykuya gitmeden önce onları kutlamak istiyor."

Bir küçük kum saati sonra bütün ordu, meşalelerin solgun ışığı altında avluda toplanmıştı. Askerler uğruna hayatlarını tehlikeye attıkları bu ihtiyara baktılar. Titrek sesiyle, zaferin heyecanı yüzünden onları daha önce toplayıp kutlamaya fırsat bulamadığını söyleyen, gösterdikleri cesaret için Yaradan'dan inayetini esirgememesi duasını edeceğini anlatan soluk yüzlü ihtiyara. Tek tük alkış duyuldu.

Yoab, gözünde korkunç bakışlar, Davud'un arkasında duruyordu. Mihanayim halkı, kadınlar, çocuklar, hizmetkârlar pencerelerdeydi. Gözlerini Davud'dan ayırmayan bir kadın daha vardı: Abşalom'un anası Maaka. Kral kırık dökük kelimelerle hıçkırırken, Maaka odaya girdi, kralı teselliye çalıştı. İkisi birlikte sabaha dek ağladılar.

Yoab ve Abişay, artık lanetli eski sarayın başka bir odasında, harmanilerine sarınmış, gözlerini yanan odunlara dikmiş, mangalın çevresinde oturuyorlardı. Ara sıra dallardan biri çatırdayıp kıvılcımlanıyor, öfkeden kızarıp havaya küfür gibi kor parçacıkları saçıyor, sonra solup beyazlaşıyordu.

– Bir kral... dedi Yoab.

– Bir kraldı, diye düzeltti Abişay.

– Tamamen bunamış. Yaşlı bir kadın gibi! diye bağırdı Yoab.

İttay üzüntü içinde onlara bakıyor, yediği hurmaların çekirdeklerini alevlerin arasına fırlatıyordu.

– Ya şimdi ölse?.. Abişay cümlesini tamamlayamadı.

– Başka çocukları var, dedi Yoab usulca.

– İyi ki o konuşmayı yaptırdın, dedi İttay.

– Eğer yaptırmasaydım, ayaklanırlardı, dedi Yoab. İçlerinde Davud'u öldürmek isteyecekler olacaktı, bundan kuşkum yok.

– Şimdi ne olacak? dedi Abişay. Aslında bu zafer hiçbir şeyi halletmedi.

– Hayır, hiçbir şeyi halletmedi, dedi Yoab bir süre sonra.

İşte Davud'un, İsrail'in büyük kralının parlaklığı, zamanını doldurmuş yalanların boğuk gürültüsüyle o gece yıkıldı.

İhanet ve intikam

Gerçekten de Abişay'ın söylediği gibi, zafer hiçbir şeyi halletmedi. İsrail Abşalom'u kral seçmekle Davud'u inkâr etmişti. Gerçeğin farkına varan sadece Abişay değildi.

Ertesi sabah şafak sökerken, üst üste birkaç geniş harmaniye bürünmüş bir kadın eski sarayın yıkık ve soğuk koridorlarından kararlı adımlarla geçti. Davud'un odasının önüne geldiğinde, ayak seslerini duyup yetişen Efraim tarafından durduruldu.

– Maaka'yla birlikte, dedi Efraim, ziyaretçinin girmesini önlemek için kolunu kapının önünde tutarak.

– Bu yaşlarında... dedi kadın omuzlarını kaldırarak. Önündeki kolu itti, içeri girmeden önce Efraim'e dönüp ekledi. Git de bak, üç tas sıcak süt bulabilecek misin?

Konukla birlikte kapıdan giren buz gibi hava, odanın gözden en uzak köşesindeki döşeğin üzerindeki karmaşık ve karanlık gölgeleri biraz da olsa canlandırdı.

– Abigail, dedi Maaka üzüntü dolu bir sesle. Bizi yasımızla baş başa bırak.

– Yas insanı doyurmaz, dedi Abigail; gerçekten de oydu. Davud güçlükle doğrulup oturdu, gözlerini kırpıştırdı, önce kollarını, sonra dizlerini ovuşturdu, ellerini yüzünden geçirdi, boğazını temizledi, ama bir şey söylemedi; her zamankinden daha yorgun görünen yüzünü kaldırıp Abigail'e baktı. Abigail bir koltuk aradı, alçak bir iskemleyle yetinmek zo-

runda kaldı. Bu sabah, İsrail'in kralı yok, dedi buz gibi bir sesle. Maaka Davud'un kalkmasına yardım etti. Kral bir süre kambur durdu, dengesini sağlamaya çalıştı, sandaletlerini giydi, Efraim'i çağırıp doğal ihtiyaçlarını gidermeye gitti.

Maaka ve Abigail karşı karşıya kaldılar, bakışlarıyla birbirlerini tarttılar. Çekicilikleri kaçıp kaybolmuş, geriye bilgelikten başka bir şey kalmamıştı.

– Tanrı oğlun Danyel'i korusun, dedi Maaka sonunda.

– Senin de bir tek kızın kaldı, Tamar, ama ne de olsa yaşıyorsun. Hepimiz gibi sen de sarayın dışında, yiyecek bir lokması bile olmayan bir kocakarıdan başka bir şey değilsin. Üstelik çocuklarımız da var. Benim oğlum, Danyel. Tahtta gözü olan birinin gelip onu kılıçtan geçirmesini bekleyemem. Senden yardımını istiyorum. Davud'a eski gücünü kazandırmak gerek. Senin iyiliğin için. Hepimizin iyiliği için. Sözünü sürdürdü. Bir de, halkımız için. Ölen bütün bu gençler...

Maaka ayağa kalktı, elbisesini düzeltti, parmaklarını saçlarından geçirdi, döşeği düzeltip üzerine oturdu. "Bu denli büyük güçlükler..." diye mırıldandı. Geçmiş güzelliğinden geriye hemen hemen hiçbir iz kalmamıştı. Boyalı gözleri, kertenkele derisine benzer boynu, rengi tam olarak anlaşılmayan, kökleri beyaz, uçları bakır kınalı saçları.

– Oğlun Abşalom Davud'u kılıçtan geçirseydi, güçlükler çok daha büyük olacaktı, Maaka. Beriki bir çığlık attı, ağlamaya başladı. Şimdi ağlamanın sırası değil, dedi Abigail kabaca. Acele etmemiz gerek. Geçen her saat tehlikeyi daha da büyütüyor.

– Ne yapmamı istiyorsun?

– Davud'u harekete geçmeye zorlamanı. Askerini toplasın. Kudüs'ü yeniden ele geçirsin.

Davud Efraim'in koluna dayanarak döndü. Abigail oturduğu iskemleyi ona verdi.

– Çok soğuk, dedi Davud otururken. Sonra Abigail'e baktı. Evet, İsrail'in kralı yok.

– Tanrı'nın eserinin, bütün yaşamını harcadığın eserinin yıkılmasına göz mü yumacaksın?

– Bütün yaşamımı adadığım eser, diye tekrarladı titrek sesle.

– Abigail'in hakkı var, dedi Maaka.

– Askerlerin tahttan çekileceğini düşünüyor, diye sürdürdü Abigail sözlerini. Eğer hemen harekete geçmezsen, tepkini güçlü göstermezsen, oğullarından herhangi biri Abşalom'un başaramadığını deneyecektir.

– Ne yapmamı istiyorsun? dedi Davud yakınır gibi.

– Aşağı in, askerlerine, Yoab'a, Abişay'a, İttay'a görün, onlara cesaret ver. Abşalom'un tarafını tutanlara, özellikle de yeğenin Amasa'ya ulaklar gönder, sana katılırlarsa onları bağışlayacağını bildir. Kudüs'e ulaklar gönder. On iki kavme haberci çıkar.

Efraim elindeki tepside üç tas sıcak süt ve çöreklerle döndü. Davud'un önünde eğildi, kral taslardan birini aldı, küçük yudumlarla içmeye koyuldu. "Tamam" dedi sütünü içip çöreğini bitirdikten sonra. Ayağa kalktı, sakalını düzeltti, parmaklarını saçlarından geçirip elbisesini silkeledi, Maaka'nın da yardımıyla harmanisini giydi. "Yararlı öğütlerin var Abigail" dedi kapıya yönelmeden önce.

Yoab'ı merdivenin dibinde buldu. İki adam bir süre bakıştı, sonra Davud Yoab'ın elini tuttu. "Yapmamız gereken işler var."

– Görüyorum, üzüntünü yenmişsin, dedi Yoab.

– Bir kral oğlunu gömebilir, dedi Davud. Ama bir baba, asla. Kardeşin ve İttay nerede?

– Ölüleri gömmeye, düşman cesetlerini saymaya gittiler.

– Onlar düşman değildi Yoab, dedi Davud üzüntüyle. Onlar düşman değildi...

Birkaç gün Mihanayim'de yoğun bir belirsizlik yaşandı. Artık düşman kalmadığına göre daha rahat nefes alıyorlardı, ama yine de herkes soluğunu tutmuş, soruyordu: tahta ne olacak? Durumları en azından, üzüntünün kenti kara bir çarşaf gibi örttüğü Kudüs'ten daha iyiydi. Tanrı Davud'un yanındaydı, oysa Kudüslüler Davud'u sırtından hançerlemişlerdi! Öteki kentlerde de insanlar daha rahat olamazdı: Abşalom'un ölüm haberi Kudüs'e ulaştığında, kadınlar yüzlerini, erkekler göğüslerini dövdü.

– Ya Abşalom? Ona ne oldu? diye soruyordu insanlar onun yanında savaşan, ağızlarında acı bir tat, alınlarında utancın kırışıklığıyla Kudüs'e ya da çevredeki köylere, Be-

tanya'ya, Beytüllahim'e, Betfayi'ye, Manahat'a, Bahurim'e dönen askerlere.

– İlk akşam öldü.

– Ya Amasa?

– Kaçtı.

Kaçmamıştı; endişenin kemirdiği gri bir yüzle topraklarına sığınmıştı. Onun korktuğu Davud'dan çok komutanlarıydı, özellikle de Yoab.

Sadok ve Ebyatar Davud'un habercilerini dinleyince, kollarını göğe kaldırdılar. Kral nerede? Nasıl? Ne zaman dönecek? Oysa kral onlardan on iki kavmin büyüklerine bir haber iletmelerini istiyordu. Siz kralı sarayına götüreceklerin içinde sonuncu mu olacaksınız? Hâlâ Tanrı'nın iradesine inanmıyor musunuz? Abşalom'un yasını mı tutacaksınız, yoksa İsrail bayrağını mı? Davud bir ara Samuel'in kutsayışını hatırlatmayı düşünmüştü, ama Büyük Kâhin'i tanıyan ihtiyarlardan çoğu ölmüştü. Ötekilere gelince, eski anıları canlandırmamak daha iyiydi. Samuel'le ilgili sözler bir kenara bırakıldı.

Eve uzanan otlarla kaplı yolda yürüyen iki haberciyi görünce, Amasa'nın damarlarındaki kan dondu. Yolda yalnız başlarına giden iki kişi, bunlar ancak haberci olabilir. Ne haber getiriyorlar? Hizmetkârlarından birini kapıyı açmaya gönderdi.

– Ne istiyorsunuz?

– Efendin Amasa'yı.

– Kimsiniz?

– Kralın ulakları.

– Hangi kral?

– Davud.

– Ne söyleyecekseniz, bana söyleyin.

– Sadece ona ileteceğiz.

Amasa dışarı çıktı. Haberciler deri bir kese içinde, dürülmüş bir parşömen uzattılar. "Sen benim etimden, benim kanımdansın. Seni bağışlıyorum. Tanrı'nın yardımıyla seni Yoab'ın yerine başkomutan yapacağım. Davud."

Amasa gözyaşlarını tutamadı, hemen ertesi gün Gabaon'a giderek kurban kesti, "Tanrı'nın inayeti Davud'un üzerine olsun" diye dua etti. Tüm Yahuda bu taraf değiştirmeden ha-

berdar oldu. Daha üç gün dolmadan bilgeler ve temsilcileri Mihanayim'e üşüştü; hizmetkârını koruyan Tanrı'nın bağışlayıcılığına şükrettiler, kralın hoşgörüsüne sığındılar, onları bir asinin peşinden gitmeye iten kararlarına lanetler yağdırdılar.

– Dönüyoruz, dedi Davud ertesi sabah.

Gidişini alkışlamak için kapının önünde toplanmış kalabalığın duaları arasında saraydan çıktı; çıkarken de bu sarayı bir daha görmemek için adak adadı. Kervan kar soğuğunun teni dağladığı rüzgârlı bir sabah yola koyuldu.

Daha ilk konak yerine varmadan, küçük kentlerden ve köylerden, Mispa'dan, Gadara'dan, Betonim'den krala saygılarını sunmaya gelen heyetler yanlarında kuruyemişler, çörekler, kurutulmuş balıklar, mercimek çuvalları getirdiler. Daha sonra sökün eden haberciler Yoab ve Abişay'a Yahuda gençlerinin kralı Gilgal'de beklediğini, onu ve yanındakileri nehrin karşısına geçirmek için hazırlandıklarını söylediler. Gelenler arasında bin Bünyaminciyle birlikte Bahurimli Bilge Şimey, on beş oğlu ve yirmi uşağı ile Meribbaal'ın hizmetkârı Zira ve başka daha küçük heyetler de vardı.

– Senin bildiğin geçitleri bilemezler, dedi Yoab Davud'a dönerek.

Gerçekten de önce karınlarına, sonra göğüslerine kadar suya girdiler, sırılsıklam ve donmuş bir halde karşı kıyıya çıktılar. Orada kralın ayaklarına kapandılar, bağlılıklarını anlatmak için birbirleriyle yarıştılar. Saul'la aralarında akrabalık olan, bir zamanlar Davud'a hakaretler eden Bünyaminci Şimey de öyle; önce Abşalom'un yanında yer almıştı, şimdi gelmiş, herkesin huzurunda pişmanlık yeminleri ediyordu. Hakaretleri Davud'un kulağında hâlâ yankılanıyordu: "Defol! Defol, serseri! Kan içici serseri! Tanrı senden, Saul'dan çaldığın tahtın öcünü alıyor, çaldığın o tahtı Abşalom'a veriyor! Katil, cinayetlerinin cezasını işte böyle ödeyeceksin!" Evet, kendini kirli bir çamaşır yığını gibi Davud'un ayaklarına atan o adamdı. "Sen Kudüs'ü terk ettiğinde, bu hizmetkârının işlediği suçu affetmen için sana yalvarıyorum! Yaptığım alçaklığı, herkesin huzurunda itiraf ediyorum. Bugün senin önünde eğiliyorum."

İhanetini böylesine süslemek... Davud kusmamak için kendini zorladı. Ah! Şu pislikten kurtulabilmek için...

– Şu Şimey'i öldürmek gerekmez miydi? diye sordu Abişay. Tanrı'nın seçtiğini lanetleyen o değil miydi?

İhanete intikam mı eklenecek? "Yeğenlerim ne hakla benim işime karışıyorlar?" diye kesti konuşmaları Davud. "Eğer Şimey'i öldüreceksek, önce Kudüs halkının yarısını kılıçtan geçirmemiz gerek. Öteki kentlerden söz etmiyorum bile." Soğuktan olduğu kadar korkudan da titreyen, Yoab'ın ve Abişay'ın nefret dolu gözlerine bakmaktan kaçınan, konuşulanları vücudundan terler akarak dinleyen Şimey'e döndü. "Hayatın güvende. Şimdi git."

Beriki karşı kıyıya geçmek için koşarak suya daldı, eşeğine atlayıp dörtnala uzaklaştı.

Sıra Yonatan'ın oğluna, karşı kıyıdan bu yana bir çamaşır torbası gibi taşınarak getirilen zavallı Meribbaal'a geldi. Ayakları çıplak, sakalı karmakarışık, pis... Doğanın bir yanlışı! Güzel Yonatan'ın oğlu, öyle mi? Davud Meribbaal'ın ayaklarına kapandığını gördü, içini çekti. Onu çoktan bağışlamıştı.

– Neden benimle birlikte sürgüne gelmedin? dedi ayağa kalkmasına yardım ederken.

– Gelecektim. İki eşeğe semer vurdurdum, yol için erzak hazırlattım. Ne var ki uşağım Ziba senin peşinden gitmekle yanlış yaptığımı, senin Abşalom'a haksızlık ettiğini söyledi. Beni senin peşinden gitmemem için kandırdı, sonra eşekleri alıp kendi gitti. Dönüşünü bekledim. Döndüğün için de mutluyum. Kararından dolayı pişman olduğu belliydi! Babamın bütün ailesi onlara verdiğin cezayı hak etti. Şimdi bana istediğini yap, emrindeyim.

Ve Ziba, Davud'a bağlılık yeminlerinden sonra orada, kıyıda duruyordu. Dik dik bakıyor, Davud ile Yonatan'ın oğlu arasındaki konuşmayı endişeyle dinliyordu. Davud anladı. Elini Meribbaal'ın omzuna koydu. "Senin bütün malını ona bağışlamıştım. Hepsini geri alamam. Sana yarısını gönderecek."

– Hiç önemi yok. Sen döndün ya. Her şey düzeldi, demektir.

"Hesapların görülmesi, ne kadar da güç olacak" diye düşündü Davud. "Kandırılmış saflar, kandırılmış kandırıcılar, hepsi de ihanetlerinin izlerini taşıyor!"

Yoab geldi, "Artık karşıya geçmemiz gerek" dedi.

Yirmi beş-otuz kişi bellerinden yukarısı çıplak, buz gibi sulara girip bir zincir oluşturdu, denkleri bir kıyıdan ötekine elden ele geçirdi. Her iki kıyıda toplanan kalabalıkla karşılaştırıldığında, suya girenlerin sayısı önemsizdi; sanki İsrail halkının yarısı Gilgal'de toplanmış! Davud karşıya geçmeye hazırlanırken, güçlükle yaklaşan, kaskatı Barzilay'ı gördü.

– Kralım, diye seslendi Barzilay. Beni kutsamadan karşıya geçmeni kabul edebilir miyim?

Yiyecek gönderen, ihtiyaçlarını karşılayan, emrindeki adamları onun bayrağı altında toplayan Barzilay! Davud'u desteklemek için, Saul'la kan bağını reddeden Barzilay! Davud onu kollarına aldı, sarıldılar.

– Benimle Kudüs'e gel, dedi Davud. Ben seninle ilgilenirim, neye ihtiyacın varsa karşılarım.

– Ben artık yaşlı bir adamım, dedi Barzilay kemikli elini Davud'unkinin üzerine koyarak. Artık yemiyorum, içmiyorum, insanları duymuyorum. Sana sadece çok az bir süre hizmet ederim, sana yük olurum. Bırak evimde öleyim, son günlerim annem ile babamın mezarlarının yanında geçsin. Ama madem Kudüs'e dönmen gerekiyor, işte oğlum Kimham, sana yıllarca hizmet eder. Gözlerinden gurur okunan genç adamı kolundan çekti, Kimham Davud'un uzattığı eli öptü.

Kimham Saul'un en küçük kızıyla, Merab'la evlenen Adriel'in kardeşiydi. Adriel ile Merab'ın beş oğlu, üç kızı olmuştu. Davud'un Gabaonluların intikamına kurban etmek zorunda kaldığı beş erkek onlardı! Merab'ın, bir zamanlar kadını olacak Merab'ın öz çocukları! Anılar kısa bir süre gözlerini yaşarttı.

– Oğlunu götürüyorum, dedi Barzilay'a. Onun için iyi olan neyse onu yapacağım. Senin için de, benden ne istiyorsan onu. Birbirlerine sarıldılar, karşılıklı iyilikler dilediler.

– Kayıklar! diye bağırdı denklerin karşıya geçirilmesini izleyen Yoab. Kayıklarınız nerede? Bu insanlar kralı da bir çamaşır torbası gibi elden ele karşıya geçirmeyi düşünmüyordu herhalde! Sonunda bir kayık getirildi, Davud kadınlarından beşi, çocukları ve Kimham'la birlikte kayığa bindirildi. Kervanın son askerleri ile hayvanlar karşıya geçirildiğinde, Davud Kudüs'ün kapısından kente girmişti bile.

Kudüs'te Davud'u alkışlar, yoğun bir uğultu ve dualar

karşıladı. Kalabalıklar deliler gibidir; bir gün önceki yeminlerini unuturlar. Davud saraya yerleşirken kadınları da sevinçle dairelerine döndüler. Cariyeler oğlunun yatağına girerek ihanet ettikleri kralın dönüşünü korku dolu gözlerle izlediler; saçlar dağıldı, küfürler, suçlamalar, ağlaşmalar, tokatlar duyuldu, ihbarlar yapıldı; kaderin bir cilvesiyle yeniden bir araya gelen insanlar birbirlerini ihanetle, terkle, hesapçılıkla suçladılar... Baş döndürücü bir kargaşa... Sokaklar boru ve darbuka sesleriyle yankılandı, şarap ve bira tükendiğinden, tüccarlar su bile satmaya başladı.

Kutlamaya katılmayanlar, Abşalom'un herkesin gözü önünde, sarayın damında yattığı cariyelerdi. Davud cariyelerin oda hapsine alınmalarını buyurdu. Efraim cariyelerin yanına vardı, ciddi bir sesle kralın bundan böyle onları hiç ziyaret etmeyeceğini bildirdi. İhtiyaçları krallık kasasından karşılanacaktı, ama tutumlu olmaları gerekecekti; üstelik bundan böyle hiçbiri kralın organını okşayamayacaktı! Cariyeler çığlıklar attı, itirazlar etti. Onlar sadece kurbandı! Kurban edilmiş kuzular! Kralın diyetini onlar ödemişti! Karşılığı böyle mi verilecekti? Davud kararını değiştirmedi; cariyeler kirlenmişti. "Kirlenmek mi?" diye itiraz ettiler. Onları kirleten kralın öz oğlu değil mi? Kral kendi öz oğlunu bir sünnetsizle bir mi tutuyor? Davud'un kılı kıpırdamadı. Böylece güzelliklerinin doruğundaki on genç kadın sonsuz bir perhize mahkûm edildi.

Daha sonraları Efraim kralın kulağına, kararının şiddetinin beklenmedik bir sonuç verdiğini fısıldadı; genç kadınlar kendi aralarında sevişiyordu. Bütün bunlar, ara sıra bu aşınlıklara katılan hizmetkârlar da düşünüldüğünde, bir skandaldı.

– Bir kadının diğerini hamile bırakığı görülmemiştir, dedi Davud filozofça. Bu anlattıkların hiç de önemli değil.

Davud'un ölümüne kadar, sarayda Yahuda ve İsrail erkeklerinin cehennemde yanması için dua eden on genç kadın yaşadı.

Hayat normale dönmüştü ki, yeni bir sorun çıktı. Kuzeyin bilgeleri, Davud'un tahtını yeniden ele geçirmesinde herkesten fazla pay sahibi olduklarını düşünen İsrail kavimle-

ri heyetler gönderdi. Davud'dan güneylilerle, Yahuda'nın iki kavmiyle -Yahuda ve Simeon- ve bu kavimlere karışmış Levililerle aralarındaki anlaşmazlıkta hakem olmasını istediler. Bütün bu kalabalık sarayın büyük salonuna ancak sığdı: çoğu kişi büyük sedir kapıların dışında durmak zorunda kaldı.

– Yahuda'nın insanları Davud'a ilk ihanet edenler olduklarına göre, neden kralın Kudüs'e dönmesine yardım ettiler? Nasıl oldu da kralın gözüne bu kadar çabuk girmeyi başardılar? diye sordu kuzeylilerin sözcüsü, Neftali kavminin bilgesi Hadar ben Menna. Gösterişten hoşlanan, ufak tefek, şişmanca bir adam.

– Kral bizim kavmimizden, diye cevap verdi Yahuda, Simeon ve Levi kavimlerinin sözcüsü, Bilge Tema. Biz sizden bir şey mi istedik? Kraldan size verilmeyen ayrıcalıklar mı istedik? Kral bizden biri, hepsi bu!

– İşte bizimle konuşma tarzları! diye itiraz etti Hadar ben Menna. Davud'un tahtta kalmasında bizim sizden on kat fazla çıkarımız var! Biz sizden çok daha eski, çok daha kalabalık, çok daha sadığız!

Davud elini kaldırdı. "Hepiniz Tanrı'nın indinde kardeşsiniz!" diye bağırdı. "Bütün bu çekişmeler neye yarar? Büyük şölen gelip çattığında hepimiz yan yana oturacağız, hiçbirimiz diğerinden daha ileride olmayacak."

İşe yaramadı; tartışmalar arttı, birbirlerine bağırıp hakaret eden güneyliler ve kuzeyliler arasında itişmeler bile görüldü, yaşlılar kemikli işaret parmaklarını, gençler tehdit dolu yumruklarını kaldırıp salladılar. Siyah sakalı kıvır kıvır, kırklarında bir adam önündekileri itip yararak dinleyicilerin en önüne ilerledi, bağırmaya başladı: "Bizim için Davud'un söylediklerinin ne anlamı var? Yesse'nin oğlundan öğreneceğimiz hiçbir şey yok! Bırakalım bu tartışmayı! İsrail halkı, evlerinize dönün!"

Bağıran Şeba ben Bişri adlı bir Bünyaminci'ydi, ortaya çıkıp bağırmasında da şaşılacak bir şey yoktu; aslında Bünyaminciler, Yahudalı Davud'un Bünyaminci Saul'u tahttan indirmesini, ailesinin haklarını ellerinden almasını hiçbir zaman içlerine sindirememişlerdi.

– Adam haklı, evlerimize dönelim! diye onayladı bir diğe-

ri bağırarak. Eğer burada hainlere sadıklar kadar hak veriliyorsa, bizim yapacağımız bir şey kalmıyor!

Hainler, sadıklar, bütün bunlar kolayca söylenir olmuştu: Oysa kuzeylilerin içinde Abşalom'a katılanlar da vardı, Davud'a ihanet edenlerin tümü de güneyli değildi. Ne var ki asıl konu onur ve sadakat olunca çekişme dallanıp budaklandı. Salonun bir köşesinde, kuzeyliler ve güneyliler tartışmayı yumruklaşmaya vardırdılar; diğer bir köşede de İsrailliler arasında bir hareket başladı, insanlar kapıya yöneldi. Yoab ve Amasa insanların çıkışta birbirlerine gireceğinden korktular, toplantıya katılanları avluda ayrı ayrı yönlere ayırdılar, kavgaya girişmek isteyenleri birbirinden uzaklaştırdılar.

Herkes gidince Yoab, "Bu hesaplaşma hiç bitmeyecek mi?" diye bağırdı krala dönerek. "Neden daha fazla kararlılık göstermiyorsun? Eğer kuzeyliler senden desteklerini çekerse, bu krallığın sonu olur!"

– Ne yapayım istiyorsun? dedi Davud sızlanarak. Herkes örtüyü kendine çekmeye çalışıyor, büyük mahkeme günü geldiğinde, ortada sadece doğrular olmayacak! Yine de baş gösteren ayrılık tehlikesinden rahatsız olduğu belliydi. Yeğeni Amasa'yı çağırttı.

– Bu Şeba ben Bişri bana karşı bir başkaldırı düzenleyebilir. Yahuda ordusunu harekete geçirip hazır olmanı, üç gün içinde gelip bana durumu bildirmeni istiyorum.

Amasa kısa bir süre sonra iki yüz atlıyla saraydan ayrıldı. Yoab'ın adamlarından biri komutanına gitti, Amasa'nın askerleriyle hareket ettiğini bildirdi. Yoab Amasa'nın nereye gittiğini sordu; Amasa'nın kralın emri uyarınca Yahuda ordularını seferber etmeye hazırlandığını anlattılar.

– İşte krallığın geldiği durum! diye bağırdı Yoab öfkeyle. Orduyu hazırlama görevi bir haine veriliyor! Artık buna bir son vermenin zamanı geldi! Eğer Davud zamanını hainleri bağışlamakla geçirirse, yakında kendine sadık kimseyi bulamayacak!

Amasa üç gün sonra dönmeyince, Davud endişelenmeye başladı.

– Git, bir araştır, dedi Efraim'e. Tuzağa düşmüş olmasın? Ya da Şeba ben Bişri'ye katılmış olabilir mi? Yoksa orduyu

harekete geçirmek, beklediğimizden de güç mü?

Efraim haber toplamaya gitti, fazla bir şey öğrenemedi. Amasa'yı gören yoktu. Politikadan zevk almaya başladığını fark eden Abigail bir kez daha kocasının yanına gitti; krallıkta karanlık bir şeyler oluyordu ona göre, hayatlarının geri kalanını sürgünde geçirmek istemiyorlardı! O lanetli Bünyaminci Şeba ben Bişri'nin ayrılıkçı bir harekete giriştiği açıktı, bunun anlamı da kuzeylilerin er ya da geç kendilerine yeni bir kral seçeceğiydi. Demir yumruğu göstermenin zamanı gelmişti. Davud Abişay'ı çağırttı: "Gidip Şeba ben Bişri'yi bulmanı, neler yaptığını öğrenmeni istiyorum. Yanına kraliyet muhafızlarını al, onu ne pahasına olursa olsun bul. Şu sırada başımıza Abşalom'dan daha büyük dertler açabilir. Yüksek duvarlı bir kente sığınmasına, elimizden kurtulmasına engel olman gerek."

Kralının uzun zamandan beri ilk kez gösterdiği kararlılıktan mutlu olan Abişay, Benaya ben Yoyada'nın komutasındaki Keretit ve Peletit muhafızlarını alarak hareket etti. Aldığı görevden abisi Yoab'ı da haberdar etmişti, Yoab da onunla gitmeye karar verdi. Davud'un bu kadar önemli bir görevi şu yanardöner Amasa'ya vermesi, Yoab'ı kırmıştı. İki kardeş Şeba ben Bişri'nin izini sürmeye başladı. Gabaon'a vardıklarında, Şeba'nın kentten ayrıldığını, Komutan Amasa'nın da hâlâ orada beklediğini öğrendiler.

– Nerede? diye sordu Yoab.

– Şu saatte büyük sunağın yakınında olmalı, dedi her şeyi gözleyen bir çoban.

– Bu İsmailci çocuk sunağın yanında ne arıyor? diye homurdandı Yoab.

Çıplak vücuduna giydiği poturunun üzerine bağladığı kemerine kılıcının kınını astı, üzerine de kalın harmanisini geçirdi. Sonra, Abişay ve adamlarıyla birlikte tepesinde büyük sunağın bulunduğu yamaca tırmanmaya başladı.

Rüzgâr güçlüydü. Sunağın iri boynuzları bulutları mahmuzlamak ister gibiydi. Sunakta hâlâ bir kurban töreninin artıkları tütüyordu. Amasa ve adamları, Yudalılarla birlikte sunağın çevresini almışlardı. "Orduları seferber etmek dedikleri, bu olsa gerek" diye homurdandı Yoab. Amasa'ya doğru yürüdü.

– Her şey yolunda mı akrabam? dedi üç adım uzağına vardığında.

– Her şey yolunda, teşekkür ederim, diye cevap verdi Amasa.

Yoab yürümeye devam etti, kollarını açtı, samimi bir hareketle, sanki sarılıp öpecekmiş gibi Amasa'nın sakalına yapıştı, birden kılıcını sıyırıp berikinin karnına sapladı. Sonra geriye bir adım attı, kılıcını çıkardı. Amasa yere yığıldı. Aşağıdan yukarıya doğru saplanan kılıç o kadar büyük bir yara açmıştı ki, yarılan karından bağırsaklar döküldü.

– Bir hain eksildi! diye bağırdı Yoab. Sonra eğildi, kılıcını Amasa'nın harmanisine sildi.

Yoab çevresindekilere meydan okur gibi bakmayı sürdürdü. Cesaret ve intikam dolu bir kayalık gibiydi sanki. Tepedeki herkes ayağa fırlayıp Amasa'nın cesedinin çevresine toplanırken o kıpırdamadan, ayakları toprağa kök salmışçasına durdu. Karşısında, birkaç dakika öncesine kadar Amasa'nın buyruklarını bekleyen iki yüz asker vardı, hiçbiri ağzını bile açmadı. İçlerinden sadece biri eğildi, komutanının gözlerini kapadı.

– Davud'un ve Yoab'ın yanında olanlar, Yoab'ın peşinden gelin! diye haykırdı Yoab'ın subaylarından biri.

Ne var ki askerler gözlerini Amasa'nın cesedinden ayıramıyorlardı. Her şey çok çabuk, sanki bir kâbusmuşçasına olup bitmişti.

Üç asker Amasa'nın cesedini bir harmaniye sarıp yolun kenarına indirdi, sonra da zaman geçirmeden eski komutanlarını gömdüler.

– Peşimden gelin! diye bağırdı Yoab Amasa'nın askerlerine ve Yahudalılara. Sıra öteki haine, Şeba ben Bişri'ye geldi.

Kötülerin peşine düşmek, dayanılmayacak bir dürtüdür. Bunun yanında, komutanın kararlılığı, askerler için uyuşturucu gibidir. Yamaçtan yuvarlanırcasına indiler, Abişay'ın adamlarına katıldılar. Amasa unutulmuştu. Tıpkı Abner'in de unutulduğu gibi. Tıpkı onuru değişik biçimde algılamalarını kılıcın keskin yüzü karşısında ödeyen niceleri gibi.

Bir adam kellesi

Yoab dört yöne izciler gönderdi, gönderdiği adamlara da kesin bir buyruk verdi; ne olursa olsun, altı gün dolunca dönmüş olacaklar, topladıkları bilgileri getireceklerdi. İzcilerini Gabaon'da beklemeye koyuldu Yoab.

– Şeba ben Bişri denen o pisliğin izini bulmanızı emrediyorum, dedi izciler yola koyulurken.

Üç bin askeriyle ordugâhını kurdu, Davud'dan gelen, Amasa'yı öldürdüğü için üzüntülerini bildirip zaman geçirmeden Kudüs'e dönmesini buyuran habere aldırmadı.

– Krala Kudüs'e dönmeyeceğimi söyle; eğer dönersem, tacını kaybetti demektir, dedi haberciye. Akşam Abişay, Benaya, Elhanan, İttay, Hararlı Şamma'nın oğlu Yonatan ve yanında getirdiği diğer kahramanlarla sade yemeğini paylaşıyordu. Hesaplarını gördüğüm hainler için yas tutulmasından, ağlaşmalardan bıktım, dedi. Krallık Davud'dan da büyük. Bunu o bilmese de, ben biliyorum!

Davud Kudüs'te öfkesini geçiştirmeye çalıştı; daha doğrusu bu görev Abigail, Maaka, Betşeba, Hagit, Egla ve oğulları için titreyen kadınlara düştü. Kadınlar toplu halde Davud'un huzuruna çıktılar, Abigail'in ağzından kralı büyük bir ciddiyetle uyardılar.

– Yeni bir sürgünden seni kurtaracak tek dayanağın, ordularının komutanı Yoab'dır. Ona bir daha sırtını çevirirsen, oğulların ya sana karşı ayağa kalkacak ya da kılıçla ölecek!

Artık Yahudilerin kılıcıyla mı, yoksa Filistîlerinkiyle mi, bilemem.

Tehdidi iyi seçmişlerdi. Oğullarından herhangi birinin, Adonyas ya da Süleyman, Abşalom'un kaderini paylaşması düşüncesi Davud'u ürküttü. Kollarını kaldırdı, Tanrı'dan böyle bir cezaya çarptırılmamasını istedi, kadınlarının istediği her şeyi kabul etti. Gerçekten de Kudüs'e döndüğü günden beri, erkeklerden çok kadınları görüyordu; sevişmek için değil, sevişmek için mevsim geçmek üzereydi, kadınların erkeklerden çok daha iyi danışman olduğunu anladığı için. Erkekler sadakatten çok kendini beğenmişliklerinin, kinlerinin, kişisel çıkarlarının etkisinde kalmalarına karşın, kadınlar gittiği her yerde yanında olmuşlardı. Bu nedenle üzüntüsünü ve suçluluk duygusunu bastırmak zorunda kaldı.

Gabaon'daysa izciler teker teker dönüyor, değişik ama genel anlamda birbirleriyle uyuşan haberler getiriyorlardı. Şu Şeba bir gelincik gibiydi; aynı zamanda birçok yerde görülmüştü. Kuzey ve güney kavimlerini dolaşmış, sonunda Celile'de, Şeria Nehri'nin kaynağındaki güçlü Abel-bet-Maaka kentine çekilmişti. Kurduğu ve kendi kavminden savaşçıların çekirdeğini oluşturduğu küçük orduyu zaman geçirmeden büyütmeye çalışıyordu.

– Gidiyoruz, dedi Yoab. Kral onu da bağışlamaya karar vermeden, gidiyoruz.

Surların dibine vardılar. Önünde bekleştikleri duvar yirmi dirsek boyu yükseklikte, en az dört dirsek boyu kalınlığındaydı. Yoab sakince ordugâhını kentin karşısına kurdu, surların tepesine erişebilmek için, ağaçların kesilip çevrenin temizlenmesini buyurdu. Aynı zamanda da duvarların diplerine lağım kazdırdı. Hazırlıkların amacını bilmeyen kent halkı, gördükleri karşısında dehşete düştü. Kenti kimin kuşattığından haberleri yoktu, ne olup bittiğini anlamak için bir elçi gönderdiler.

– Hemşerilerine sadece benim İsrail ve Yahuda Kralı Davud'un komutanı Yoab olduğumu, bu kenti de ele geçirmek istediğimi söyle.

Elçi korku içinde kente döndü. Kısa süre sonra surların tepesinde yaşlı bir kadın kollarını salladı.

– Git bak, ne istiyor, dedi Yoab bir askere.

– Seninle konuşmak istiyor, dedi asker dönünce.

Yoab bir süre düşündü, sonra surların dibine gidip başını kaldırdı.

– Yoab sen misin? diye bağırdı yaşlı kadın.

– Evet, benim.

– Öyleyse sana söyleyeceklerimi iyi dinle.

Yoab her an düşman askerlerinin surların tepesinde görünerek, oklarıyla onu delik deşik edeceklerini bekliyordu. Böyle bir durumda hazırlıklı olmak istemiş, gelmeden önce komutayı kardeşi Abişay'ın devralacağını açıklamıştı. Kadın sözlerini sürdürdü:

– Benim kentim İsrail'in en barışçı, en sadık kentidir. Bu kent halkın sütannesi gibidir. Bu mu senin yerle bir etmek istediğin kent?

– Tanrı esirgesin! diye bağırdı Yoab ciğerlerinin olanca gücüyle. İstediğim, kentini yıkmak değil. Ama bu duvarların ardında Efraim ülkesinden gelen, Kral Davud'a karşı bir ayaklanma hazırlamış Şeba ben Bişri adında bir adam var. O adamı bana teslim edin, kuşatmayı kaldırayım.

– Sana onun kellesini göndereceğiz! diye bağırdı yaşlı kadın.

Yoab ordugâha döndü.

Bir büyük kum saati sonra kadın yeniden surların üzerinde göründü, yine kollarını salladı. Yoab surun dibine bir asker gönderdi. Kadın duvardan aşağı bir kavun büyüklüğünde, kanlı paçavralara sarılmış bir şey attı. Attığı şey askerin ayaklarının dibinde yuvarlandı, asker eğildi, aldığı kanlı paçavrayı Yoab'a götürdü. Yoab paçavraları açtı; bezlerin içinden Şeba'nın kellesi çıktı. Subaylar, askerler Yoab'ın çevresinde toplandı, bu iç karartıcı kelleyi görmek istiyorlardı. Yoab kelleyi yeniden paçavralara sardı, bir torbaya tıktı, kuşatmanın kaldırılmasını buyurdu.

– İşte, dedi o akşam yemek yerken. Bir ayaklanma işte böyle bastırılır.

Duyduklarından iğrenen Davud düşmanının kellesini görmek bile istemedi.

– Bir zamanlar, dedi. Bir zamanlar Golyat'ın kellesini uçururken, bir koleksiyonu başlatacağımı bilemezdim.

Hatunlar Meclisi

Hırsızlar genellikle en tatlı etin çalıntı et olduğunu söylerler. Benzetme ağız tadını bilenler ile dürüst olanların hoşuna gitmese de, et çalmak zorunda olmayanları düş kurmaya iter.

Kışın yeryüzünü terk etmeye hazırlandığı bir akşam, yanan mangalın, duvara dayanmış duran üç terafîmin karşısında hareketsiz uyuklayan Davud'un aklında Betşeba'nın yanında gördüğü bir hizmetkâr vardı. Elbisesinin yakasından kızın küçük ve diri göğsünü görmüş, taşlıkta sandalet-lerini tıkırdatan baldırların esnekliği onu vücudun geri kalanındaki yumuşaklığı düşlemeye itmişti. Başka zaman olsa, kızı cariyesi yapması işten bile değildi. Oysa şimdi, düş kurmakla yetiniyordu.

– Yaş... dedi kendi kendine sahte bir filozoflukla. Altmışına geliyordu. Davud'un son kez zırh kuşanmasından beri sayısız mehtaplar geçmişti. Son zırhı da Filistîlere karşı bir savaşta kullanmıştı. Sanki dünyanın ilk şafağından beri onlarla savaşıyorlardı, son akşam da Filistîlerle yapılan bir çarpışmanın ardından gelecekti. Davud savaşa katılmak istemişti. Başı döndü, düştü. Gözlerini açtığında dev bir Filistî onu koltukaltlarından sürüklüyordu. Tutsaklık! Çevrede dayanılmaz bir gürültü vardı, ama bir saniye sonra Abişay'ın elinde kılıcıyla atıldığını, Filistî'yi yere çaldığını gördü. Düşmanının elinden kurtulan Davud, yeniden düştü. Benaya

komutasındaki manga yetişti, kralı ayaklarının üzerine dikti. Sonra onu geriye taşıdılar, oturttular, su içirdiler. Yaralı falan değildi, sadece birkaç çizik, o kadar.

Ne var ki görünmeyen, geçmeyen bir yarası vardı; artık savaşamayacak kadar yaşlı olduğunu biliyordu.

– Bundan böyle, savaşmak yok! demişti Yoab. Hiçbirimiz İsrail'in ışığının sönmesini istemiyoruz!

Kudüs'e dönerken, Hatunlar Meclisi olarak adlandırdığı on karısı onu Benaya'nın kollarında görünce çığlığı bastılar. Bundan böyle savaşmak mı? Asla! Ülkeyi sarayından yönetecekti!

Yaş... evet.

Ne var ki söz konusu kadınlar olunca, yaşlılığa tümüyle inanamıyordu. Eskiden, Beytüllahimli çobanların kızlarını arzuladığında kaçak avcı gibi davranırdı. Onları, yasak meyve oldukları için arzuluyordu. Merab ve Mikal'ı da kral kızı oldukları için arzulamıştı, tıpkı Yonatan'a kral oğlu, yani erişilemez olduğu için kendini arzulattırdığı gibi.

Oysa şimdi, erişilemez kadın yoktu. Betşeba'dan hizmetkârını istese, karısının bunu, artık katlanmak istemediği, ancak erkeğin hayat alevini canlandırdığını bildiği bir angaryadan kurtulacağını düşünerek seve seve yapacağından emindi. Artık kaçak avlanmak da söz konusu değildi; her şey sunuluyordu ona. Belki Betşeba'yı bu nedenle, yasak olduğu için arzulamıştı.

"Sonunda" diye düşündü, "krallık tüm yaşam zevkini elimden aldı." Bunu daha önce de hissetmiş, ne var ki üzerinde fazla durmamıştı; kral olmak, rahip olmaktı. Bir kral artık kendine sahip değildir. Testislerinden gelen hayat sıvısı onun değil, bütün halkındır. Bundan böyle her cinsel hareket dinîdir. Yeniden hayat suyunun sahibi olabilmek, bir kadının karnıyla dolaysız ilişki kurabilmek için tacından feragat etmesi gerekir. Aslında o adsız hizmetkârın döşeğine gönderilmesini isteyebilir. Kadın bir erkekle değil, kralla yatacaktır. Duvarlar ne denli kalın, ne kadar ses geçirmez olursa olsun, kızın bacaklarını kaldırıp organını yarığına ittiğinde, ellerini kızın kalçalarının altına kaydırdığında, on kadın ile yirmi hizmetkârın, "Kral şu sırada hizmetkârına sahip oluyor" diyeceklerinden emindir. Kızcağız hizmetkâr-

lar bölümüne döndüğünde de insanlar ona anlayışla bakacak, yeni gözdenin âdet görme dönemleri üzerine fikirler yürüteceklerdir. Kral uzunca bir süreden beri cinsel alışverişi boşladığından, kadınlar bölümünden gelecek yeni bir hamilelik müjdesi önemli bir olaydır artık.

Bütün bu düşüncelerin başka bir erkeğin hararetini söndürmeye yeterli olacağı düşünülebilir; oysa Davud kadınları sevmektedir! Yıllar yıpratmış olsa da, göğüsler kendi ağırlıklarını taşıyamasa da, karın sıkılığını yitirmiş olsa da, yüzler çenenin altında sarkmaya yüz tutsa da pürüzsüz vücutlara tutkundur... Analar, kız kardeşler, karılar, cariyeler, hepsi onu oyalamakta, yeni doğmuş bebeğin saflığına açılan bir kapı gibi onu beslemektedir. Ancak ne var ki, ona özgürlüğünü geri veremezler. Tahtının yıkılmazlığını gözettikleri gibi, on kadını, o istediği anda arzusunu tatmin etmeye, kendileri arzunun eşiğinden geçeli çok zaman geçtiği için de krala bir temsilci sunmaya hazırdır. Davud bir anlamda hatunlarla, sadık, dürüst, çıkar peşinde koşmayan, sevgi dolu pezevenklerle çevrilidir, ama hiçbiri ona çalınmış tavuğun verdiği zevki tattıramaz. Efraim'in kralın banyo suyunun sıcaklığını denetleyen parmağındaki bağlılık, kadınlarda da vardır. Kralın zevk meşalesinin alevinin hiçbir zaman sönmemesine özen gösterirler; hepsi de onu ayakta tutanın zevk olduğunu, kendi hayatlarının da Davud'unkine bağlı olduğunu bilir. Ne var ki çalıntı tavuğu kızartacak olan, zevk meşalesinin alevi değildir. Bu özgürlüğe çok önceden veda etmiştir.

Aslında bu özgürlüğünü, bilgelerin huzurunda Samuel tarafından kutsandığı gün yitirmişti. Saul savaş istediğinden, daha o zaman Saul'a karşı savaşmak zorunda kalmıştı. Yoksa o güne kadar, Gibea'da lir çalarak yaşamış, çocukların kuş avına gittiği gibi Filistîlerle savaşmayı düşlemiş, Yonatan'ın sevgisiyle mutlu olmuş, ağına mutlu bıldırcınlar gibi düşen kızları gözlerden uzak avlamıştı. Ne var ki, Samuel onu kral ilan etmişti, kral olmak zorundaydı.

Önceki yıl kıtlık yaşanıp da insanlar yağmurların kurumuş tarlalara bu denli pinti davranmasının, böceklerin insanlara ait arpa ve mercimeği, sebze ve meyveleri yemeleri-

nin nedenini araştırdıklarında, Nathan'ı buldurmuştu. Nathan da terafimlere başvurdu.

– Sarayda yanlış bir kan var, dedi Nathan.

– Bir tek mi? diye sordu Davud kuşkuyla.

– Gabaonluları katleden Saul'un kanı. Tann onları korumayı vaat etmişti. Saul Tann'nın vaadini tutmadı.

Davud gözlerini yumdu. "İyi de, çok zaman geçti. Tann eski hataların hesabını sonsuza dek tutacak mı? Saul ailesi günahlarının kefaretini yeterince ödemedi mi?"

– Sen bana kıtlığın nedenini sordun. Ben de söyledim, Kralım. Sana bundan fazlasını anlatamam.

Davud Gabaonluları topladı, eski bir kralın günahlarından hâlâ tahtı sorumlu tutup tutmadıklarını sordu. Evet, tutuyorlardı. Yanlışlığın düzeltilmesi için ne altın ne gümüş ne de bakır istiyorlardı; onların istediği Saul soyundan geriye kalanlardı. Adlarını da söylediler: Saul'un cariyesi Rispa'dan doğan Armoni ve Meribbaal, bir de Merab'ın Barzilay'ın öz oğlu Adriel'e verdiği beş çocuk. Davud büyük bir üzüntüyle Kimham'ı, Barzilay'ın ona emanet ettiği genci çağırdı: "Kâhin Nathan'a göre, ülkeyi kasıp kavuran kıtlığın nedeni günahı yıkamak için Saul soyunun kökünü kazımak gerekiyor." Kimham başını ellerinin arasına aldı, bu sözlerin anlamını biliyordu.

– Bir hüküm vermek bana düşmez, verilen hükmü uygulamak da. Kâhinin dediklerine karşı çıkmayı hiç düşünmedim, diye cevap verdi Kimham. Ama benim için yeğenlerimi kurban etmek, oğullarımı öldürmekle bir. Sonra elbiselerini yırttı, başını toprağa buladı.

Davud yedi çocuğu tutuklattı, Gabaonlulara teslim ettirirken de Tann'nın bağışlamayı yasaklamadığını hatırlattı.

– Sen kim oluyorsun da, terafimlerin sözlerini reddediyorsun? diye geldi cevap. Sen bize en iyisi Yonatan'ın senin sarayında oturan oğlunu ver.

– Onu korumaya yemin ettim, dedi Davud. Onun saçının tek bir teline bile dokunamazsınız.

Gabaonlular, kanın kanla yıkandığına inananların vahşetiyle yedi çocuğu uçurumdan aşağı attı. İçlerinden ikisinin anası Rispa cesetlerin yanına vardı, yırtıcılar ile kuşların yaklaşmasını önlemek için günlerini uçurumun dibinde geçirdi.

Hasat mevsiminin başıydı; ürün bereketli oldu. Artık Tanrı'nın, krallıkta edilen dualara kulağını tıkamaktan vazgeçtiğini söylüyordu Nathan. Oysa Davud aylar boyu rahat edemedi.

Demek bir kralın nefret etmesi, öldürmesi gerek. Öldürmek, ya da birlikte tuz ekmek paylaştıkları Abner, İşyo ya da Amasa gibilerini öldürtmek. Sonra çocuklarını ya da Merab'ın beş oğlunda olduğu gibi torunlarını da! Kendi etinden gelme etin öldürülmesine göz yummak, Amnon gibi, Abşalom gibi. Kan kokusundan hoşlanmak, dişlerini gıcırdatarak intikam saatini beklemek. Bağışlamayı da unutmak; bir kral bağışlayıcı olamaz.

Kendini, "Ben Davud değilim!" diye mırıldanırken yakaladı.

Başını kaldırdı, mangalın ve üç terafimin ciddi gözlerle onu izlediklerini gördü.

– Oyuncağınızdan başka bir şey değilim! dedi onlara.

O sadece aracılığını yaptığı gücün amacına ulaşması için çalışmıştı: İsrail ülkesini kurmak. Seviştiğini sanmıştı, ama tek yaptığı prens doğurtmak oldu!

– Onun hizmetkârından başka bir şey değilim, yalan mı?

Cevap kendi içinden geldi: "Sadece onunla yaşadın."

Eskiden şarkı söylemişti:

"Ey Yaradan, Tanrım, sana sığınıyorum;
Aslanların yaptığı gibi gırtlağıma sarılmadan,
Beni her türlü umudun ötesine kaçırmadan
Beni kurtar, peşimdekilerden koru..."

Tanrı olmasa kim bilir şimdi neredeydi? Bir mağarada, beyazlaşmış kemik yığını. Tanrı, İsrail ve Yahuda ülkesini gerçekleştirmesi için ona yol göstermişti, o da, Davud, bu uğurda hayatını harcamıştı, yine de kimse hakkını teslim etmiyordu. Komutanları onu gereğinden iyi olmakla suçluyorlardı! İçini çekti. Gökyüzünde Tanrı'nın, yeryüzünde de Hatunlar Meclisi'nin sayesinde duruyordu.

Üstelik bir hizmetkârın memelerini düşündüğünde bile, sonunda kendini Tanrı'yı düşünür buluyordu!

Üç Kralın Günü

En kötüsü soğuktu. Mafsallara giriyor, uyuşturuyordu. Ayaklardan girip kalçalara, kol yeninden girip omuzlara kadar uzanıyordu. Ayak bileklerine kadar inen poturlar, kuzu derisinden içleri tüylü, yumuşak çizmeler yaptılar ona. Üzerinde bir kuzu çevrilebilecek kadar büyük bir mangal yakıp odasında aralıksız yanmasına özen gösterdiler. Nemin girmesini önlemek için odasının duvarlarını kürklerle, kumaşlarla kapladılar.

Hatunlar Meclisi, işte o zaman bir bakirenin onu mangaldan çok daha sıcak tutacağına karar verdi. Bakireler erkeği ateşlendirir, bir bakire de kralın döşeğini hiç olmazsa ısıtır diye düşündüler.

Sadık Efraim, ona bunca yıldır hizmet eden, peşinden sürgünlere giden başmabeyinci ufkun öte yanına geçmiş, doğruların arasında dinlenmeye çekilmişti. Efraim'in yerine genç ve güçlü erkekler görevlendirdiler, ama bu mabeyincilerin işi değildi artık; önemli olan bir ihtiyarı son günlerinde rahatlatmaktı.

– Seninle ilgilenecek, dedi Maaka ve Betşeba; onlar da romatizmalarından şikâyetçiydi. Gece olunca da üşümemeni sağlayacak.

Davud başını salladı. Hatunlar Meclisi bütün ülkeye izciler salarak kralı ısıtabilecek güzel ve akıllı bir bakire arattı. Bulunanlar Kudüs'e getirildi. Sonunda seçilen, Celile'de Mo-

re Tepesi'nin eteğinden, Şunem'den gelen güzeller güzeli oldu. Adı Abişag'dı.

Bakire kaldı.

O dönemde İsrail'i yöneten, kralın idaresinden çok, yöneticilerdi. Felaket işte o sırada baş gösterdi. Abşalom ve Amnon'un ölümünden sonra tahta çıkma sıralamasında birinci görünen Adonyas, zamanından önce tahtın nimetlerinden yararlanmaya karar verdi. Anlaşılan Abşalom örneğinden gereken dersi almamıştı. Güzelliği -iri ve güçlüydü, bir kız kadar da güzeldi- onun için cilalı bakır aynaların sunduğu içki gibiydi. Tahtın vârisi olma düşü, onu mangallara serpilen kenevirlerin dumanı gibi uyuşturuyordu. Kaderi dünyasını değiştiriyor, meyveleri koparmak için elini uzatmak yeterli gibi görünüyordu. Abşalom gibi o da ülkeyi, önünde elli atlı izci, arkasında bir o kadar yağcının geldiği bir savaş arabasında geziyordu. Bir meşaleydi Adonyas, rüzgârda şaklayan bir bayrak, meleğimsi ve parlak bir düş!

Bir süreden beri alttan alta niyetini gerçekleştirmeye çalışıyordu, ama olay patladığında tüm Kudüs gibi Davud da şaşırdı.

Bir pazar, öğlene doğru, haberciler nefes nefese geldi, Adonyas'ın Enrogel'in, yani Kudüs'ün yakınlarında, Zohelet'te benzerine rastlanmamış bir tören düzenlediğini, mabette hiç duyulmamış sayıda koyun ve sığır kurban ettiğini, daha sonra da eşsiz bir şölen verdiğini söylediler. Yüz kişi! Konuklar arasında kardeşleri genç prensler, orduların başkomutanı Yoab, birçok subay, Ebyatar ve rahipler de vardı... İşin en kötüsü de, şölen sırasında İsrail kralı olduğunu ilan etmişti!

Habercilerden biri Nathan'ın huzuruna çıktı.

– Sen konukları gördün mü? diye sordu Nathan.

– Evet, gördüm. Teker teker hepsini.

– Sadok da orada mıydı?

– Hayır, Büyük Rahip Sadok yoktu. Sadece Ebyatar. Adonyas'ı kutsayan da o.

– Muhafızların komutanı Benaya?

– Yoktu.

– Ya kahramanlardan Rey, Şimey?

– Hayır, görmedim. İttay da yoktu.

– Kralın bütün oğullarının orada olduğunu söylüyorsun?

– Hayır, Süleyman yoktu.

Nathan geniş harmanisine sarındı, sarayın yolunu tuttu. Bir hizmetkâr aracılığıyla Betşeba'ya haber gönderdi, onu sarayın bahçesinde beklediğini bildirdi. Kraliyet mahallesinin girişinde kayısı ağaçlarının bulunduğu bir bahçe vardı. Betşeba çok geçmeden geldi, bir bastona dayanarak yürüyordu. Nathan'ın çağrısı, sık rastlanmayan bir şeydi.

– Neden gözlerden uzakta görüşüyoruz? diye sordu endişeyle.

– Çünkü hangi kulakların bizi dinlediğini bilmiyoruz. Adonyas daha bu sabah Zohelet'te kendini kral ilan ettirdi.

Betşeba elini yüreğinin üzerine bastırdı.

– Oğlun Süleyman yoktu. Davet edilmemiş miydi?

– Edilseydi, bana söylerdi! diye bağırdı Betşeba. Süleyman hiç... Çünkü o...

– Davud'un kral ilan etmek istediği, o, değil mi? diye tamamladı Nathan Betşeba'nın cümlesini. Demek ki Davud'un bundan haberi yok?

– Herhalde yok... Yani, haberi olduğunu sanmam, demek istiyorum.

Elini yaşlı adamın elinin üzerine koydu.

– Beni iyi dinle, diye söze devam etti kâhin. Kaybedecek tek bir dakika yok. Adonyas bu akşam ya da yarın Kudüs'e dönecektir. Senin ve Süleyman'ın güvenliği için, zaman geçirmeden Davud'a gitmeni öneririm. Ona Süleyman'a verdiği veliahtlık sözünü unutup unutmadığını, Adonyas'ın kendini neden kral ilan ettiğini sor. Ben tam o sırada içeri girer, Davud'a her şeyi anlatırım.

Birkaç dakika sonra Betşeba Davud'un kapısını vuruyordu. Kapıyı Abişag açtı, Betşeba'yı içeri aldı. Davud alçak bir divanın üzerinde yatan, örtülerden sadece beyaz sakalı görünen bir kumaş yığınına benziyordu.

– Ne var? diye sordu, Betşeba ayaklarına kapanınca.

– Kralım, tahta senden sonra Süleyman'ın çıkacağına Tanrı önünde yemin etmedin mi? Eğer öyleyse, Adonyas bugün kendini nasıl kral ilan eder? Sürülerle koyun, dana, sığır kurban etmiş, düzenlediği şölene Süleyman'ın dışında bütün oğullarını çağırmış. Ordularının başkomutanı Yoab'ı,

Büyük Rahip Ebyatar'ı çağırmış, ayrıca yüz kişiyi de! Nefes nefese konuşuyordu. Bunun anlamı, Kralım, sen atalarınla buluşmaya gittiğinde, ben ve oğlum Süleyman'ın hain muamelesi göreceği değil midir?

Davud doğruldu. "Adonyas krallığını mı ilan etmiş?"

– Kralım, ben buraya sana yalan söylemeye gelir miyim?

Kapı vuruldu, yine Abişag gidip açtı. Gelip Davud'un kulağına bir şeyler fısıldadı; kral Betşeba'ya dairesine dönmesini, kendinden haber beklemesini söyledi. Betşeba kapıda Nathan'la karşılaştı. Nathan küçük adımlarla kralın önüne kadar ilerledi, Davud'un öfkeli yüzünü görünce büyük bir gayretle diz çöktü, eğilebileceği kadar eğildi, doğrulmak için Abişag'a tutunmak zorunda kaldı.

– Kralım, anladığım kadarıyla tahta senden sonra Adonyas'ın geçmesine karar verdin, diye konuştu titrek sesiyle. Çünkü Adonyas bugün çok sayıda koyun, dana ve öküz kurban etti, sonra da oğullarının, ordularının başkomutanı Yoab'ın ve Ebyatar'ın katıldığı büyük bir şölen verdi. Şölen sırasında hepsi bir ağızdan "Yaşasın kralımız Adonyas!" diye bağırmaya başladılar. Hâlâ da bağırıyorlar sanırım, çünkü şölen bitmedi. Ne ben ne Büyük Rahip Sadok ne kraliyet muhafızlarının komutanı Benaya ne de oğlun Süleyman davetli değildi. Davud'un düşünceli yüzüne baktı. Bütün bunlar kralımın iradesiyle mi yapıldı? Hizmetkârın olan bizlerin tahta senden sonra çıkacak kişi konusunda bilgilendirilmemesinin bir nedeni var mı?

Davud bir süre konuşmadı. Şu Yoab her türlü entrikanın içinde olurdu, ama ya Ebyatar? Böyle bir hainliğe nasıl katılmıştı?

Sonunda, "Bunların benimle bir ilgisi yok" dedi kısık bir sesle. Sonra Abişag'a döndü. "Betşeba'yı çağırsınlar" dedi.

Betşeba uzakta değildi. "Sana söyleyeceklerimi iyi dinle, Betşeba" dedi Davud. Sonra Nathan'a döndü. "Sen de Betşeba'ya söyleyeceklerimi iyi dinle Nathan. Tanrı'nın varlığına, onun beni yönlendirdiğine inandığım gibi, burada diyorum ki benden sonra tahta Süleyman'ın geçeceğine Tanrı'nın huzurunda yemin ettim, şimdi de, bugün, bu yeminimi uyguluyorum."

Betşeba yeniden Davud'un ayaklarına kapandı. Ayağa

kalktığında gözleri yaşlıydı. "Kralım Davud'un ömrü uzun olsun" dedi güçlükle. Hıçkırıklarına engel olamıyordu. Davud Abişag'a Büyük Rahip Sadok'la muhafızlarının komutanı Benaya'nın çağrılmasını söyledi.

– Yanınıza kraliyet muhafız subaylarını alın dedi, onlara. Süleyman'ı bulun, bir katıra bindirin ve onunla birlikte Gihon'a gidin. Orada, Nathan'ın ve Sadok'un Süleyman'ı bütün İsrail'in kralı olarak kutsamalarını istiyorum. Sonra bütün boruların çalınmasını, "Yaşasın Kral Süleyman!" diye bağırılmasını istiyorum. Tören bitince rahipler ile muhafızlar Süleyman'a buraya, saraya kadar eşlik etsinler. Davud bir süre düşündü. Sonra, dedi yavaşça. Benim yerime ülkeyi o yönetecek, çünkü İsrail ve Yahuda kralı olarak onu seçtim.

Bir el hareketiyle odadakilere gidebileceklerini belirtti. Abişag ayağa kalktı. Sadok, Benaya ve Betşeba kralın ayaklarına kapandılar, ona uzun ömür ve sağlık dilediler, Abişag'ın açtığı kapıdan çıkıp gittiler.

Oda sessizdi. Abişag Davud'un ayakları dibine oturdu, uzun ve derin düşüncelere daldı.

Kralın dairesinden çıkanlar sarayın ıssız koridorlarından geçtiler, Süleyman'ın dairesine giderken adım sesleri taşlıkta yankılandı. Kapının önünde kemik oynayan iki köle başlarını kaldırdı, oyunlarını yarıda bıraktılar, kapıları açmak için ayağa kalktılar. Kapıdan önce Betşeba girdi. Süleyman'ın üç ziyaretçisine çevirdiği gözlerde şaşkınlık okunuyordu. Divana oturmuş, elindeki papirüs tomarını okuyordu. Anasının yüzündeki ciddiyet onu endişelendirdi, ince ve esmer yüzü karardı. Ayağa kalktı.

– Babama?.. diye mırıldandı.

– Baban kralın sağlığı iyi, Prensim, dedi Benaya. Onun buyruğu uyarınca bugün sana kraliyet tacı giydirmeye geldik.

Süleyman annesine döndü; gözleri yaş içindeydi; Betşeba başını salladı, Süleyman anasının kollarına atıldı.

– İyi ama, buna hazır değilim ki, dedi omuzlarına düşen, bazen Abşalom'u andıran gür ve koyu saçlarını düzelterek.

– Kaybedecek tek bir dakikamız yok, Prensim, dedi Sadok. Harmanini al, bizimle gel.

Benaya kapıdaki kölelere gidip kralın kırmızı harmanisini almalarını, sonra avluda onları beklemelerini buyurdu.

Köleler koşarak uzaklaştı, Benaya da ötekilere avluda buluşacaklarını söyleyerek ayrıldı.

– Kardeşlerim nerede? dedi Süleyman. Onlar neden yanımızda değil?

Ama anası ve Sadok kapıya doğru yürümeye başlamıştı bile.

– Kardeşlerin, baban kralın iradesine karşı geldiler, Adonyas'ın taç giyme törenine katılmaya gittiler.

Süleyman'ın ağzı şaşkınlık ve dehşetten açıldı, Sadok onu sürüklemeye başlamıştı bile.

Aşağıda, avluda, kraliyet muhafızları hazırlanmış, atlarını eyerlemişti. Süleyman için Davud'un katırı, Betşeba için de bir dişi eşek getirildi. İki köle, kırmızı harmaniyi başlarının üzerinde taşıyarak getirdi. Cariyelerin terasında, meraklı başlar görülüyordu. Pencereler de dolmaya başladı. Avlu buyruk ve kişnemelerle yankılandı. Sadok atına binince, sandık çadırından getirilen kutsal yağ boynuzunu aldı. Peşinde üç rahip vardı. Sonunda kafile yola koyuldu, iki yüz muhafızın nal sesleri duvarlarda yankılandı. Kent halkının meraklı bakışları altında Vadi Kapısı'na vardılar, doğuya doğru uzaklaştılar.

Sadok kıs kıs gülüyordu: Davud'un Süleyman'a taç giydirmek için seçtiği Gihon, Adonyas'ın maiyetini ağırladığı Enrogel'den bin dirsek boyu uzaktaydı. Oraya vardıklarında, kurbanların dumanını hâlâ tüter buldular; çevredeki ağaçların altında da Adonyas'ın konuklarının atları görülüyordu.

Gihon'daki kurban ve kutsama törenleri bir küçük kum saati sürdü. Çevrede toplanan küçük kalabalık, muhafızlardan törenin amacını soruyordu.

– Burada yemek yemeye vaktimiz yok, dedi Süleyman. Yemeği Kudüs'te yiyeceğiz. Yeni bir emre kadar boruları çaldırın.

Gürültü kısa zamanda bütün göğü kapladı; kraliyet muhafızlarının çaldığı yüz boru her yerden duyuldu. Betşeba kulaklarını tıkadı. Boruların gürültüsüne sistron sesleri de katıldı. Süleyman çevresini kolaçan ediyordu. Beklediği gecikmedi. Adonyas boru seslerini duymuş, gürültünün nedenini öğrenmeleri için hizmetkârlarını göndermişti. Hizmetkârlar koşa koşa geldiğinde, Süleyman elini indirdi.

Muhafızlar bağırmaya başladı: "Yaşasın Kral Süleyman!"

Bağırışlar, Süleyman Kudüs'e dönme buyruğunu verene dek sürdü. Adonyas'ın hizmetkârları ters yönde koşmaya başladı. Kafileyi Kudüs'e götüren yol üzerinde kalabalık birikmeye başlamıştı. Yeni bir kral! Kutlamalar yapılacaktı. Borular çocukları heyecanlandırdı, yaşlıları uyandırdı. Kentte de bağırışlar duyuldu: "Yaşasın Kral Süleyman!" İnsanlar yeni kralın geçişini görmek için pencerelerden sarktı. Kadınlar onu yakışıklı bulup hayranlıklarını haykırdılar, erkeklerse krallarının bu denli gösterişli olmasından memnun olduklarını gösterdiler.

O sırada Adonyas'ın şöleni, Ebyatar'ın oğlu Yonatan'ın gelişiyle karıştı. Yoab'ın yüzünün rengi değişti, yaşlı Ebyatar başını örttü. "Kralın öfkesi üzerimize çökecek!" diye bağırdı. Genç prensler dehşet içinde bineklerine koştu, peşlerinde şeytan varmış gibi kaçtılar. Adonyas bile korkudan payına düşeni almıştı. Koştu, Tanrı'nın korumasına sığınmak için sunağın boynuzlarına yapıştı.

Süleyman'ı getiren kafile kraliyet mahallesinin kapısından girerken, Benaya'nın buyruğuyla alelacele bir araya getirilen çalgıcılar gürültüyü daha da artırdı. Süleyman katırından indi, hizmetkârlar koşuşturdu; Sadok, Nathan, Benaya ve bitkin Betşeba Davud'un odasına çıktı. Kapıyı, günün önemine uygun işlemeli elbise ve harmani giymiş Abişag açtı.

– Sizi bekliyor, dedi.

Gerçekten de tüm kral ailesi ve Otuzlar'dan hayatta kalanlar oradaydı. Vergi Nazırı Adoram, Kraliyet Yazmanı Yosafat, Başyaver Şeva ve tapınağın yüce rahiplerinden İra da gelmişti. Abişag Davud'u süsleyip hazırlamış, ona içi tilki kürkü kaplı bir harmani giydirmişti. Harmanide hiç kırmızı olmaması dikkat çekiyordu.

– Kralım, buyrukların yerine getirildi, dedi Benaya yüksek sesle.

Süleyman kralın ayaklarına kapandı, Davud elini oğlunun başına koydu.

– Ayağa kalk Kralım, dedi Davud olanca sesiyle. O da Benaya'nın yardımıyla kalktı, Süleyman'ın elini tuttu. Otur, dedi. Sonra, ayakta, çevresindekilere döndü. İşte bundan böyle kralınız. Tanrı korkusu onu bilgeliğe yöneltsin. Tanrı

onun bütün dualarına kulak versin. İsrail ve Yahuda Krallığı onun idaresinde sonsuza dek bereket içinde yaşasın. Sonra Süleyman'a döndü. Tanrı seni kutsasın, Kralım. Eğer adil olursan, soyun sonsuza dek sürer.

Alkışlar duyuldu. Davud Benaya'nın yardımıyla iki basamağı indi ve uzun süreden beri ilk kez, gülümsedi.

O gün herkes için güç geçti. Daha sonra o gün, Üç Kralın Günü olarak adlandırıldı. Davud bir süre dinlendikten sonra prenslerini çağırttı. Birbirlerinin ardından, yüzleri dehşetten kasılmış, sökün ettiler: Şefatyas, İsream, Şimea, Hobab, İbhar, Elişua, Nefeg, Yafya, Nogah, Elyada, Elifelet, Elihama... Oğullarını, onları daha önce bağışlamasını istediği Süleyman'ın huzuruna çıkardı.

– Kralınız Adonyas nerede? dedi Süleyman alaycı bir sesle.

– Adonyas bizim kralımız değil, dedi Şefatyas. Kudüs'e gelemiyor, çünkü senden korkuyor. Kendini Enrogel'deki sunağa zincirledi, senden kılıçla öldürülmeyeceği yeminini duyana kadar oradan ayrılmayacak.

– Eğer bana adil ve onurlu bir insan olduğunu kanıtlarsa, kılına bile dokunmam. Ama bir daha hainlik ederse, kellesi düşer! Bunu ona bildirin.

Kraliyet bahçesinin kayısı ağaçlarında yeşil sürgünler görünüyordu. Bahar, müjdesini yakıcı bir serinlik ve bir bakirenin davranışları gibi kararsız bir havayla gönderdi. Davud o gece bir düş gördü: bir ağaç vardı, gövdesinde yeni dallar tomurcuklanıyordu.

Lire veda

Ta içinde, derinde lir çalıyordu.

Parmakları, yatağın üzerindekinin tellerini çekemeyecek kadar uyuşmuştu. Üzüntüler sesini kısmış, çatallaştırmıştı. Ötekilerin ölümü, kendi ölümüyle karşılaşmasından önce sesini almışlardı elinden. Yine de yüreğinin derinliklerinde şarkı söylüyordu.

Aslında, gerçekten sahibi olduğu tek bir şey olmuştu: liri.

İlk liri uzun zaman önce kırılmış, hangisi olduğunu hatırlayamadığı bir savaşta kaybolmuştu. Lirin kalçalarını elleriyle parlatmış, parmaklarıyla yuvarlaklıklarını izlemişti, tıpkı bir zamanlar kadınlara yaptığı gibi. Yine kadınlara yaptığı gibi, lirinin tellerini de sık sık değiştirmişti. Son lir Kudüs'ün en ünlü ustası tarafından servi ağacından yapılmış, sonra da fildişi ve gümüşle süslenmişti. Oysa o lirden çıkan ses, bir zamanlar Beytüllahim çayırlarındaki koyunların duyduklarından pek de farklı değildi.

Lir güzelliğin, bazen de ihtişamın şarkısını söylemesine yardım etmişti. Doğru, güzelliği sık sık görmüş, ihtişamı da arada bir de olsa düşlemişti. Oysa çok geç oluncaya kadar her ikisinin, güzellik ile ihtişamın, ayaklarına pranga vurduklarını anlayamamıştı. Başlangıçta meleklere ait olduğu sanılan yumuşak eller, sonradan demir eldivenler giymişti. O ellerin şiddet dolu zarafetleri, ani parıltıları, Davud'u çok daha üstün bir musikinin tutsağı etmişti. Kendi musikisi-

nin, kendi bulduğunu sandığı musikinin, ötekinin kötü bir taklidi olduğunu anladığındaysa çok geç olmuştu.

Şimdi iyi duyuyordu, öteki musikiyi. Lambaların alevinde ölen böceklerin cızırtısının, mangaldaki korların çatırtısının ötesinde, sedir ağacından yapılma tavanlarla, servi ağacından yapılmış kapıların çıtırtısının ardında.

Çevresini yüzler aldı. Hepsi, hatta taşkın Amnon'un, sabırsız Abşalom'un, inatçı Mikal'ın yüzleri bile, güzel ve yumuşaktı. Büyük gözleri dalgın Yonatan'ın, alnı endişeden kırışmış Saul'un yüzleri bile. Bir kum saati süresi ya da bütün bir iktidar boyunca kaderlerine hükmedilmiş binlerce yüz. Neden şarkı söylemiyorlar? Söyleyeceklerdir, burası kesin. Musikinin ilk nağmelerini duymuyorlar mı? İlk adımın kendinden gelmesi gerektiğini düşündü. Ağzını açtı, bir ses çıkardı, başlangıçta neredeyse çocuksu bir ses.

Abişag kralın, Davud'un öldüğünü böyle anladı. Abişag şarkının devamı olabileceğinden hiç kuşkulanmadı.

Son bir kadın öyküsü

İktidarı kırk yıl sürdü. Tutulan yas da, krallığı gibi uzun oldu. Sadece ülkenin en uzak köşelerinden değil, komşu krallıklardan da gelenler vardı. Birçok kral, cenaze törenine temsilci gönderdi. Bir zamanlar kralı Ahit Sandığı'nın melekleri önünde, üçüncü bir melek gibi raks ederken görenler, bir daha göremeyecekleri bir güzelliğe olduğu kadar, yitip giden kendi gençliklerine de ağladılar. Onu seven kadınlar, aşkları sadece bir gün de sürse, ebedî sevgilinin ardından gözyaşı döktü. İyice yaşlanmış Mikal bile, onu kısır bırakan kadere lanet etti; tek bir çocuk bile Davud'un devamı olurdu. Yine de sonunda, kırkıncı günün sabahında güneş, Davud'un gitmeden önce yerleştirdiği yeni iktidarın üzerine doğdu.

Genç Süleyman'ın geleneksel prens hamurundan yapılmış olduğunu, iyice yoğrulmadığı için kırılgan bir ekmek gibi görüneceğini, mayasının ölçüyle katılmadığı için hemen kabaracağını sananlar, yanıldıklarını hemen anladılar. Yirmi altı yaşındaydı, ama gözü kararlı, eli güvenliydi.

İşe Ebyatar'ı, Adonyas'ın yanında yer alan, Davud'un ölümünden beri örnek bir sessizlikle yeni kralı izleyen yüce rahibi çağırmakla başladı. Tüm ailesini katleden Saul'un gazabından bir mucize sonucu kurtulmuş genç adam, aradan geçen yıllardan sonra inatçı bir ihtiyar olmuştu.

Ebyatar'ı mabeyincilerin ve hâlâ muhafız komutanlığı

görevini sürdüren Benaya'nın da bulunduğu büyük salonda huzuruna kabul etti. Ebyatar yeni kralın ayaklarına kapandı, Süleyman yüce rahibi kararlı bir hareketle ayağa kaldırdı.

– Seni ölüme göndermeliydim, dedi sakin ve soğuk bir sesle. İhtiyar duyduklarından dehşete kapıldı, rüzgârda kalmış kuru bir yaprak gibi titredi. Başka bir kralın taç giymesini onaylayarak babama ihanet ettin; oysa o hayattaydı ve tahtındaydı. Ne var ki Tanrı'nın sandığını babamın önüne getirdiğini unutamadım. Babamın kararsızlıklarına dayandın. Bu nedenle seni tapınağın büyük rahibi görevinden almakla yetiniyorum.

Beriki hemen başını salladı, salondan çıkmadan önce olabildiğince eğilip yargıcı ve kralına Tanrı'nın inayetini diledi. Sadok sonraları eski meslektaşının ona veda bile etmediğini düşünerek şaşırdı. Bir daha Ebyatar'dan söz edildiğini duyan olmadı.

Bir zamanlar Abşalom uğruna Davud'a ihanet eden, sonra da Gilgal'de muzaffer Davud'un ayakları dibinde yuvarlanan alçak Şimey Süleyman'ın onu unuttuğu umudunu çabuk yitirdi. Evine gelen iki muhafız onu tutukladı, kralın huzuruna çıkardı. Kral başka işlerle uğraşıyordu, entrikacıyı bir süre endişe içinde bekletti, karşısına çıktığında tepeden tırnağa süzdü. Şimey zorlukla yutkunuyordu.

– Şimey, dedi Süleyman. Suçların onları bir kez daha hatırlatmama gerek kalmayacak kadar ünlü. Günahlarını hiçbir şey silemedi. Beriki bir çamaşır kadar soluktu. Kudüs'te oturuyorsun. Burada ev sahibi olmana izin veriyorum. Ama kentten ayrılmanı, kent dışında entrikalar çevirmeni yasakladım. Kidron Vadisi'nin karşı yamacına bile geçsen, benim için ölü bir adam olursun. Bunu kafana iyice sok. Aksi takdirde ölüm fermanını imzalamış olursun.

Şimey ağlayarak tahtın dibine yığıldı. Bağlılık yeminleriyle sonunda çevredekilerin midesini bulandırmayı başardı. Süleyman muhafızlarına yerdeki adamı toparlamalarını ve saray kapısından atmalarını buyurdu.

Tedbirli insanlardan çoğu, hepsi değil, bir süre kıpırdamamanın daha iyi olacağını anladı. Adonyas bir gün Betşeba'yı ziyarete geldi.

– Bir dost olarak mı geliyorsun? diye sordu Betşeba kuşkuyla. Kralın anası olarak hep isteklerle karşılaşıyordu. Yine de Adonyas'ın kendini herkesten habersiz kral ilan ettiği, gidip Davud'u uyarmak zorunda kaldığı günü unutamıyordu.

– Dost olarak geldim. Sana söyleyeceklerim var.

– Seni dinliyorum.

Adonyas oturdu, Betşeba bakışlarıyla onu tarttı. Samimi görünüyordu. Kendi kendine taç giydiği günden önceki ihtişam merakını kaybetmişti en azından; saraydan çıktığında yanına iki muhafız ya da subay almakla yetiniyordu, eskinin görkemli maiyeti unutulmuştu sanki.

– Biliyorsun, dedi Adonyas. Yaş sırasına uyulsaydı, tahta çıkma hakkı benim olurdu. Tüm İsrail kral olacağım günü sabırsızlıkla bekliyordu. Ama ben, oğlun lehine kenara itildim. Betşeba'nın kaşları çatıldı. Tanrı'nın iradesi böyleymiş, diye devam etti Adonyas. Bana yapılan haksızlığa karşılık, senden bir şey isteyebileceğimi düşündüm. Biliyorum, kral senin isteklerini geri çevirmez; ondan Abişag'la evlenebilmem için izin ister misin?

– Davud'un son cariyesi mi? diye sordu Betşeba heyecansız sesiyle.

– Ta kendisi.

– Peki, gidip konuşurum.

Adonyas şükranlarını sıraladı, gitti. Daha kapı kapanır kapanmaz Betşeba'nın öfkesi patladı. Demek Davud'un cariyesi, öyle mi? Adonyas onun salak olduğunu, ölü kralın cariyesiyle evlenmenin ne anlama geldiğini anlamayacağını mı düşünüyordu? Böyle bir evlilik, tahta el koymaktan farksız değil miydi?[1] Demek bu entrikacı hâlâ akıllanmamıştı!

1 Adonyas'ın girişimiyle, bu girişimin sonuçlarının anlatıldığı I. Krallar Kitabı II, 13-25'te, Betşeba'nın Süleyman'a Adonyas'ın isteğini iletirken böyle bir talebin doğuracağı sonuçların bilincinde olmadığı anlamına gelebilecek bir ifade kullanılır. Oysa çeyrek yüzyıla yakın bir süre Davud'un karısı olan, onunla birlikte Kudüs'ün kral mahallesinde oturan Betşeba'nın Adonyas'ın isteğinden doğabilecek sonuçların önemini anlayamamış olması mümkün değildir. Gerçekten de o dönemlerde geçerli olan geleneklere göre babasının cariyeleriyle evlenmek, sadece tahtın vârisine tanınan bir haktır. Saul'un tahtının vârisi İşyo'nun Abner'in Saul'un cariyesi Rispa üzerinde hak iddia etmesine öfkelenmesinin ardında da bu gelenek yatar. Kutsal kitabın en etkileyici yanı, Adonyas'ın saflığıyla Süleyman'a Adonyas'ın isteğini aktaran Betşeba'nın sinsiliğidir: Betşeba bu isteği iletmekle, onu birkaç yıl önce korkudan titreten adamı bile bile ölüme gönderdiğinin bilincindedir kuşkusuz.

Demek hep fırsat arayacak, bir imkân bulur bulmaz da büyük oğul hakkından kaynaklanan Tanrı bilir hangi ayrıcalığa sahip olmak isteyecekti! Kralın dairesine doğru yürürken, Betşeba öfkeden taşlıkları bastonuyla dövdü. İki hizmetkârı Betşeba'nın büyük öfkesinden endişeye kapıldı, "Efendimiz Efendimiz! Kendine zarar veriyorsun!"

– Kendime zarar verdiğim doğru, diye düşündü Betşeba. Oysa zararı ona vermek gerekir. Hizmetkârını gönderdi, zaman geçirmeden oğluyla görüşmek istediğini mabeyincilere bildirmesini buyurdu.

Süleyman nazırlarıyla toplanmış, karmaşık bir veraset konusunu karara bağlamaya çalışıyor, bu arada da son yağmurların neden olduğu kanalizasyon düzenini gözden geçiriyordu... Yine de anasını sevgiyle karşılamak için toplantıya ara verdi, tahtının kurulduğu kerevete çıkması için Betşeba'ya destek oldu. Anasının yüzünde o çok iyi tanıdığı endişeyi görmüştü.

– Seni buraya hangi hayırlı haber getirdi?

– Biraz önce Adonyas beni ziyaret etti.

– Adonyas! Gerçekten mi? Neden gelmiş peki?

Betşeba gözlerini oğlununkilere dikti. "Abişag'la evlenmesine izin vermeni istiyor."

Süleyman kulaklarına inanamadı. "Senden bunu mu istedi?"

– Benden bunu istedi; isterken de beni geri çevirmeyeceğini bildiğini söyledi.

Süleyman bir kahkaha attı. "Hazır taleplerini sıralarken, neden tahtı da istemiyor?" Yüzü değişti. "Hiç düzelmeyecek. Taht düşünden hiç vazgeçmeyecek. Entrika kuruyor, kurmaktan da geri durmayacak. Zaman geçirmeden öldürülmesi gerek." Yüzü kapkaraydı. Benaya'yı çağırttı. "Benaya, yanına beş adam al, nereye saklanmış olursa olsun, Adonyas'ı bul."

– Gidiyorum, dedi Betşeba ayağa kalkarken.

Adonyas kısa süre sonra kralın huzuruna çıkarıldı. İki prens, tek bir kelime bile etmeden bakışlarıyla birbirlerine meydan okudu. Mabeyinciler olanları gergin yüzlerle izliyordu.

– Şunemli Abişag'ı karı olarak almak istediğin doğru mu? diye sordu Süleyman doğrudan.

– Bu zaten hakkım değil mi? Adonyas sakindi. Veliahtlık sırasında birinci olan benim.

– Babanın cariyesiyle evlenmek istemenin anlamını biliyorsun, değil mi?

– Bunun anlamı, benim en büyük oğul olduğum.

– Ve Davud'un veliahdı, kuşkusuz?

– Yaş sırasıyla öyle değil mi? Sen tahtı yasadışı bir manevrayla elimden almadın mı?

– Babanın iradesini mi sorguluyorsun?

– Yasaya karşı geldiği için sorguluyorum.

– Ve krallığımı?

– Ve krallığını.

– Benaya, bu adamı yakala, zaman geçirmeden öldür, dedi Süleyman ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturarak.

– Kardeşini öldürtecek misin? dedi Adonyas şaşkınlıkla.

– Ne babanın iradesini ne de benim krallığımı tanımadığına göre buna mecburum.

Büyük salonda ürkütücü bir sessizlik oldu.

Nöbetçilerden birinin çizmesinin taş zemin üzerinde gıcırdaması gök gürültüsü gibi patladı. Adonyas götürülürken direnmedi. Kısa süre sonra, kraliyet mahallesinin idam terasında kafası uçuruldu. Anası Hagit'in daha önce ölmüş olması, sevinilecek tek şeydi. Adonyas'ın karısı ve çocukları hayattaydı, ama o dönemlerin prens aileleri kılıçla içli dışlı yaşamaya alışıktı.

Bu, Davud devrinin son kadın öyküsü oldu. Kimse de şaşmadı zaten; Davud çok sevmişti.

Ne var ki kadın öyküsünden söz etmek yanlıştır. Sadece kısa öyküler vardır. Âdem bunu en başta anlamıştı.

Sonsöz

Kendine rağmen kral

Bu öykü, konuyla ilgilenenlerin kolaylıkla görebilecekleri gibi, Eski Ahit'ten birçok noktada ayrılmaktadır.

Öykü daha hemen başta, Kâhin Samuel ile Kral Saul arasındaki ilişki konusunda Eski Ahit'ten farklıdır. Bu ilişkiyi sadece bizzat kâhin tarafından yazılan I. ve II. Samuel adlı kısmî ve taraflı kitaplardan biliyoruz. Samuel'in Saul iktidarının başından beri gösterdiği inatçı muhalefet, kitapların en çarpıcı yönünü oluşturur.

Gerçekten de Samuel istemeye istemeye bir kral seçmek zorunda kalmıştır, bunu her fırsatta, açıkça söylemekten geri durmaz. Samuel için Yahudilerin tek bir tanrısı vardır, o da Yehova'dır. Yahudiler dünyevî işleri kâhinlere, en doğrusu da ona, Samuel'e bırakmalıdır. Yeni bir kral seçiminin en belirgin etkisi, Samuel'in gücünün azalması olacaktır, bu nedenle Samuel ruhanî gücünü tüm ağırlığıyla Saul'un omuzlarına yıkmak ister. Samuel'e göre İsrail'in gerçek kralı kendisidir, Saul onun itaatkâr bir temsilcisi olmaktan öteye geçemez.

Ne var ki Saul kraldır, üstelik de muzaffer bir kral; kendi gücünü göstermeye, kullanmaya kararlıdır. İki çatışma kâhin ile kralı karşı karşıya getirir. Bunlardan ilki, Filistîler karşısında kazanılan zaferin hemen ertesinde, kralın Tanrı'ya adak törenini öne almaya karar vermesi üzerine gerçekleşir; oysa Samuel törenin zaferden yedi gün sonra yapılma-

sını istemiştir. İkinci çatışma Saul'un Amaleklileri yenmesinden, Tanrı'nın buyruğu üzerine yaşlılar, memedeki bebekler dahil tüm halkı kılıçtan geçirmesinden sonra patlak verir. Katliam buyruğunun Tanrı'dan değil, Samuel'den geldiği açıktır; Tanrı'nın savunmasız insanların, memedeki bebeklerin öldürülmesini buyuracağını düşünmek bile mantıksız olur. Saul eline geçen ganimetten ayırdığı birkaç baş hayvanı Tanrı'ya kurban etme kararındadır. Bununla da yetinmez, galiplerin bağışlama hakkından yararlanarak saygı duyulacak bir davranış yapmak ister, elinden her şeyini aldığı Amalek Kralı Hagag'ın hayatını bağışlar.

Samuel'e göre, Tanrı daha ilk kusurunda Saul'un itaatsizliğini görmüş, ondan yüz çevirmiştir. İkinci günah Saul'un yıkılışının başlangıcı olur Samuel'in gözünde. Kanıtların cılızlığı şaşırtıcıdır. Saul'un Yehova'ya bağlılığı herkesçe bilinmektedir. Adak törenini öne almasının nedeni temelsiz bir kapris değil, Filistîlere karşı yürüttükleri savaşlar sonucunda verilen kayıplardan ürkerek ordudan kaçan İsraillilerin firarını önlemektir. Bu nedenle Saul askerlerini görkemli bir törenle bir araya getirmeye karar verir. Törenin, kaçışları bir an önce önlemek için savaşlara katılmamış Samuel'in belirttiği tarihten iki ya da üç gün önce yapılmasını buyurur. Eski Ahit gözüyle de bakılsa, halkını bir adak töreni için bir araya getirdiği için Tanrı'nın Saul'u suçlamayacağı açıktır.

Aslında gerçek, anlatılanlardan oldukça farklıdır: Samuel'in amacı töreni bizzat yönetmek, Saul'u da yanında yardımcı olarak kullanmaktır. Kral kâhinin elinden bu fırsatı almış, üstelik de buyruklarına kelimesi kelimesine uymamıştır. Elinden gücü alınmaya çalışılan, katılığı fanatizm ölçülerine vardırabilen kâhinin koşulları göz önünde bulundurup esneklik göstermesi beklenemez.

İkinci çatışmanın bahanesi, birincisinden de zayıftır. Kendisinin de itiraf ettiği gibi, daha kralın ikinci günahını işlemesinden önce, Samuel Gilgal'deki buluşmaya Saul'u devirmek amacıyla gider. Daha Saul'un savunmasını bile dinlemeden, görüşmelerinden önceki geceyi öfke içinde geçirir. İnatçı kininin etkisinde kalır, tutsak Kral Hegag'ı getirtir, kan hırsından başka bir ad verilemeyecek bir çılgınlıkla, tut-

sağı kendi elleriyle öldürür. Her iki konuda da Samuel'in Saul'a zorla kabul ettirmeye çalıştığı ceza, kralın işlediğini iddia ettiği günahlarına oranla ağırdır. Yargıçlık görevi yaptığını iddia eden, rüşvetçi iki oğulun babası olan Kâhin I. Samuel'e göre, gereğinden de titiz davranmıştır. Neresinden bakılırsa bakılsın, Tanrı adına adalet dağıtmak iddiasındayken rüşvet almak, kurban törenini ileri almaktan ya da yenik düşmanını bağışlamaktan çok daha ciddi bir günahtır.

I. ve II. Samuel'in geri kalan bölümleri de çok inandırıcı değildir. Yazarlar Saul'u "hatası"ndan ötürü yıkılmış, Samuel'le bozuşmasından ölümüne kadar acınacak bir hayat yaşamış biri olarak tanıtır. Böyle bir tanım iki açıdan kuşku çekicidir. Bunlardan birincisi, Saul'un kendini kanıtlamış, güçlü bir savaşçı olmasıdır; büyük bir bölümü silahsız üç bin askerle önemli başarılar kazanmıştır. (Filistîlerle yapılan savaşlarda, sadece kendisinin ve oğlu Yonatan'ın gerçek silahları vardı; silah adı verilebilecek kılıçlar, mızrak ve yaylar çok pahalıydı, Yahudilerin silah alacak olanakları yoktu, Davud'un da Golyat'ı sapanla fırlattığı bir taşla öldürdüğü unutulmamalıdır.) İşlediği iddia edilen "günahlar" ile Samuel'in ona zorla kabul ettirmeye çalıştığı ceza arasındaki büyük orantısızlığı fark etmemiş olması düşünülemez. Sinirlerinin zayıf olduğu ileri sürülse de (kanıtlanmamıştır) aptal ya da geri zekâlı olduğu düşünülemez.

Bütün bunların yanı sıra, MÖ 1030 ile 1010 arasında, yirmi yıl hüküm sürer, savaşlar kral ilan edilmesinden hemen sonra başlayacaktır. Dört çocuğundan en büyüğü Yonatan'ın en korkusuz ve en gözü pek subayı olduğu düşünülürse, tahta çıktığında Saul'un kırk yaşlarında olması gerekir. Böylesine cesur bir kişinin tüm iktidarı süresince, tıpkı Kral Lear gibi kuşku ve sinir bozukluğunun pençesinde yaşamış olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Bu nedenle gerek Samuel'in, gerekse de Samuel'in ölümünden sonra onun adını taşıyan kitapların yazımını devralanların kehanet geleneklerini sürdürmüş, Samuel'in Saul'a olan düşmanlığını, kralın davranışları konusundaki düşüncelerini sonuna kadar kullanmış olduklarını düşünmek gerekir.

Ne var ki Samuel'in Saul'a karşı duyduğu çılgınca kinin etkisi, adını taşıyan iki kitabın yazarlarının satırlarında da

görülmektedir. Bir Shakespeare oyununu anımsatan, Saul'un kâhinin ruhunu çağırttığı Endor'daki büyücü öyküsünde beliren kâhin yargıcın Tanrı adına ettiği sözlerinde büyük bir çelişki vardır. Gerçekten de Samuel bir yandan Saul'un ertesi gün Filistîlere karşı savaşırken öleceğini, Tanrı'nın krallığını elinden alıp Davud'a vereceğini bildirir, öte yandan da hemen üç satır ileride onun bu krallığı Filistîlere bırakacağını anlatır!

Ne olursa olsun, Samuel Saul'u yenmiştir. Saul'un tarihin ilk psikolojik savaşından yenik çıktığını söylemek mümkündür. Samuel Saul'da Tanrı'nın desteğiyle birlikte tüm şansını yitirdiği duygusunu yaratır, lanetini daha da güçlendirmek, ona en büyük, hatta en aşırı hakareti yapmak için de, kral daha hayattayken yeni bir kral seçer. Böylesi bir lanetin etkisinden kurtulamayan Saul, sonunda gecenin karanlığında elli kilometre yol aşarak Endor büyücüsünü bulmak ve ondan kâhinin ruhunu çağırmasını istemek zorunda kalır!

Ruhun (Kutsal Kitap'a göre Saul hayaleti ya da ruhu hiç görmemiştir) sesiyle konuşan büyücü ne söyleyebilir? Her şeyin yitirilmiş olduğunu. Mesleğinin gereği batıl inançları vardır, on iki kavmin bildiği gerçeği, Samuel'in Saul'u lanetlediğini görmezlikten gelip Samuel'i yalanlaması düşünülemez. Bu nedenle kâhinin ölüm dolu mesajını iletir.

Şimdi sorulabilecek soru, bütün bir gece boyunca, umut kırıcı ve bıktırıcı koşullarda at koşturup bir sahtekâra danışmak yerine, Saul'un neden iyi bir uyku çekmediğidir. Gerçekten de büyük bir savaşın arifesindedir, ertesi gün Filistîlerin öldürecekleri, bitkin bir adamdır. Samuel'in lanetinin son yankısı ve batıl inançların tehlikesi! Ne var ki Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Ronald Reagan ve Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterand başta olmak üzere günümüz devlet yöneticilerinden büyük bir bölümü çağdaş kâhinlere ya da astrologlara başvurmakta, Mihail Gorbaçov'la İzlanda'da buluşmadan önce onlara danışmaktadır!

Samuel'in iki kitabının yazarları daha başlangıçtan itibaren Davud'un yanında yer alır. Oysa Davud, Samuel'in Saul'u suçladığı "yanlışlar"dan çok daha ciddilerini yapmış, bu nedenle aslında Saul'dan çok daha ağır cezalara çarptırılmayı

hak etmiştir. Golyat'ı yendikten sonra çırılçıplak yanına uzanan, "sevgisi kadınlarınkini aşan adam" Yonatan'la yaşadığı çarpık cinsel ilişkiyi bir kenara bırakalım; MÖ X. yüzyılda, henüz doğmakta olan İsrail ülkesinde, Musa'nın öğretileri daha uygulanmamaktadır. Bunun en belirgin kanıtlarından biri de İbranîlerin çocuklarına verdikleri adlardır: Saul oğluna İkbaal ya da İhbaal (kitapta bu adın başka bir türevi olan İşyo kullanılmaktadır) adını verir; bu ad "Baal'ın adamı" anlamındadır, Baal da Filistîlerin tanrısıdır. Davud oğluna Yerimot (Tanrı Mot tarafından yaratılmış), Yonatan da kendininkine Meribbaal (koruyucu Baal) adını vermekten çekinmez. Bölgede eşcinsellik Musa yasalarının belirleyeceği gibi, yasak değildir henüz. Davud'un yaşamöyküsünü kaleme alanlar için onun Yonatan'la olan ilişkisi, genç bir çobanın tahta çıkmasına yardımcı bir birliktelikten öteye geçmez, bu ilişkiden olabildiğince açık ve ayrıntılı söz etmeleri de o dönemde eşcinselliğin bir ayıp olmadığını gösterir.

Aslında gereksiz genellemeye gitmemek, Davud'u yaşadığı dönemden otuz yüzyıl sonrasının koşul ve sonuçlarıyla "eşcinsel" ya da "çift cinsiyetli" olarak tanımlamamak doğru olur; sonradan da görüleceği gibi kadınlar üzerindeki çekiciliği gerek eşcinselliği gerekse de çift cinsiyetliliği yalanlayacaktır. Gerçek hem daha basit hem daha incedir: Davud gençliği, güzelliği ve zaferiyle kralın oğlunun başını döndürür. Yonatan içten pazarlıklı olmaktan uzak bir sadelikle kendini Davud'a sunar; Davud'un davranışları da bir daha değişmeyecek, Yonatan'ın ölümünden sonra bile bozulmayacak bir tutkunun göstergesidir. Yaşananlar, karmaşık ve aşağılayıcı kuramlardan çok, Davud'un cömertliğini ve samimiyetini kanıtlar niteliktedir.

Asıl düş kırıcı olan, Davud'un sonraki davranışlarıdır. Örneğin, Filistîlerin safına geçmesi, dahası, İbranîlerin can düşmanı Akiş'in buyruğuna girmesi. Üstelik Akiş tarafından çağrıldığında, Davud Saul'la olan hesabını temizlemeye, bunun için bir anlamda Yahudi kanı dökmeye de hazırdır. Samuel'in İsrail kralı olarak seçtiği Davud'un kendi halkına ihanet edip Yahudi kanı dökmesini önleyen vicdanı değil, bazı Filistî komutanlarının onu saflarında görmek istememeleridir. Akiş'in emrindeyken, Amalek ya da Amon kentle-

rine saldırıları sırasında gösterdiği inanılmaz vahşet de bağışlanacak gibi değildir; kadın, erkek, çocuk demeden herkesi katleder, geride iz bırakmamak için kimseyi sağ komaz. Bu davranışı, Yahuda kralı olduktan sonra oluşturduğu, ikiyüzlülüğe varacak oranda geliştirdiği barışçı görüntüyle taban tabana zıttır.

Çelişkiler bu kadarla da kalmaz; geride Saul'un soyuyla ilgili korkunç olay da vardır. Nathan'ın gördüğünü iddia ettiği bir düş üzerine Davud, bütün ülkeyi tehdit eden bir "kötü kan"dan haberdar olur: Saul İsrail tarihini süsleyen sayısız savaşlardan birinde Gabaonluları kılıçtan geçirmiştir; oysa Tanrı Gabaonlulara Yahudi olmasalar da hayatlarının güvence altında olacağını müjdelemiş, Saul Tanrı ile Gabaonlular arasındaki kutsal ahdi bozmuştur. Tanrı öfkesini uzun zaman sonra, üç yıl sürecek bir kıtlıkla gösterir, yıllar önce ölmüş bir kralın torunlarının öldürülmesi gerektiğini Gabaonluların ağzından bildirir. Torunların Davud için özel bir yeri vardır; bunlardan biri, Yonatan'ın özürlü oğlu Meribbaal'dır. Beş torun ise, Saul'un kızı ve Davud'un ilk sözlüsü Merab'ın Adriel'den olma çocuklarıdır. Oysa Adriel de Davud'un borçlu olduğu birinin oğludur; Abşalom'un ayaklanmasından sonra Davud'u koruyan, yeniden tahta çıkmasını sağlayan Barzilay, Adriel'in babasıdır. Ne var ki Davud fazla düşünmez, Merab'ın beş çocuğu ile Saul'un cariyesi Rispa'dan olma iki çocuğu, öleceklerini bile bile Gabaonlulara teslim eder. Çocuklar gerçekten de öldürülür, bir uçurumdan aşağıya atılırlar.

Davud'un teslim etmeyi reddettiği tek torun Meribbaal'dır. Meribbaal Davud'un hayatında olağanüstü önemli bir yeri olan Yonatan'ın oğludur. Bir yandan ilahî yargıya uyarak yedi çocuğu Gabaonlulara teslim edip Saul'un soyunun kurutulmasını sağlarken, bir yandan da Meribbaal'ı neden bağışladığını kimse Davud'a sormayacaktır. Bir kez daha, temelinde çıkarcılık bile bulmakta zorlandığımız, çifte ağırlıklı, çifte ölçülü bir siyaset izlemektedir; bu davranışının adı, en azından tutarsızlık olmalıdır.

Yaptıklarının içinde kuşkusuz en korkuncu, Betşeba'ya sahip olmak için kadının kocası Uri'yi ölüme göndermesidir. Oysa, Kâhin Nathan bu büyük günahı nedeniyle korkunç cezalara çarptırılacağını bildirse de ilahî destek Davud'un

yanındadır, Yeni Ahit dönemine kadar da yanında olmayı sürdürecektir. Gerçekten de İncilciler İsa'nın baba tarafından hiçbir insana dayanmadığını, Kutsal Ruh (Ruhülkudüs) tarafından oluşturulduğunu iddia etseler de, peygamberin aile ağacını Davud'a kadar sürdürmeye çabalar, bu çabalarında Süleyman'ın doğmasına neden olan Davud-Betşeba ilişkisinin tartışılırlığını göz ardı ederler.

Kuşkusuz Davud'un Eski Ahit'teki öyküsü, şaşmaz bir el tarafından yazılmamıştır. Bu gerçek Samuel'in iki kitabının çeşitli bölümlerinde kolaylıkla görülür. Böylece, I. Samuel'de Kral Saul, ordularının başkomutanı ve kuzeni Abner'e Golyat'ı yenen kahramanın adını sorar (XVII, 55-58); oysa dövüşten önce Davud'a kendi miğferini ve mızrağını veren, kendi zırhını giydiren (XVII, 38) Saul'dur. Bir kralın, adını bile bilmediği bir gence bunca değerli eşyasını emanet etmesi düşünülemez. Bize göre öykü iki değişik yazar tarafından kaleme alınmış, bunlardan ikincisi tutarlılık konusunda gereken titizliği göstermemiştir.

Aynı şekilde Davud Golyat'ın kellesini önce Kudüs'e, (I. Samuel XVII, 54) sonra da Saul'un kuzeni ve ordularının başkomutanı Abner'le birlikte kralın çadırına (I. Samuel XVII, 57) götürür. Böyle bir rota çizmesi, saçmalıktan başka bir şey değildir, çünkü daha önce de görüldüğü gibi dövüş, Kudüs'ten kuş uçuşu yirmi beş kilometre uzakta, Terebent Vadisi'nde, Saul'un Filistîlerin hareketlerini gözlemek için ordugâh kurduğu tepenin eteğinde yapılmıştır. Davud'un kelleyi önce kral çadırına götüreceği açıktır. I. Samuel XVIII, 6-7'de üstü kapalı değinilen, görkemli Kudüs girişinin dövüşün ertesinde, kaçak Filistîlerin peşine salınan birliklerin dönüşünden sonra, hatta iki üç günlük bir gecikmeyle yapılmış olması daha mantıklıdır.

Bu gibi tutarsızlıklar, I. ve II. Samuel'den çıkan iki gelenekte daha da belirginleşir. Bu geleneklerden ilki, Samuel, Saul'u lanetledikten sonra, o daha henüz hayattayken Davud'u kutsadığını ileri sürerken, diğer geleneğe göre Davud'u Saul'un çevresine yaklaştıran, genç çobanın musiki yeteneğidir.

Eski Ahit'teki tutarsızlıkların önemli bir nedeni de bu kitapların sürekli olarak yeniden yazılmaları, üstelik yazarlarının da kutsal kitap yorumcularının üzerinde fikir birliğine

vardıkları olayları yinelerken değişik görüşlere, Yehova, Elohim, Tesniye ve rahip geleneklerine bağlı olmasıdır. Eski Ahit'in dört farklı yorumu yayımlandığında (ilk yorum, Yehovacıların görüşü, kısa süre önce yayımlandı[1]) Davud'un şimdi artık iyi bildiğimiz koşullarda I. ve II. Samuel'e tarihin hangi anında girdiğini daha iyi anlayacağız.

Yine de tüm tutarsızlıklara ve çelişkilere rağmen, Davud'un sürekli ve düş kırıcı davranışları içindeki en önemli özellik gözden kaçmaz: suçluluğu. Başlangıçta bu suçluluk kendini, Saul'a ve ailesine gösterdiği anlaşılması güç bağışlayıcılıkta gösterir.

Böylece, Saul Engedi Mağarası'nda doğal ihtiyaçlarını gidermek için çömelmiş Davud ve arkadaşlarının karşısında savunmasız yakalandığında, Davud onu bir mızrakla öldürmeye kalkışan, öldürmek için izleyip sıkıştıran Saul'u bağışlar, harmanisinin bir parçasını kesmekle yetinir. Sonunda, Saul iç parçalayıcı koşullarda ölünce, Davud toplu bir yas düzenler, hem Saul'un erdemlerini hem de oğlu Yonatan'a duyduğu aşkı (bu ağıtın tümünü aktaran, arada kaybolmuş Yahar Kitabı'nın önemi açıktır) yücelten bir ağıt yakar.

Aynı şekilde, Saul'un kuzeni olup Davud'a karşı düzenlenen girişimlerin çoğunu destekleyen, bütün bunlar yetmezmiş gibi Saul'un oğlu İşyo'yu kukla krallığa soyunduran Abner taraf değiştirip Davud'un yanında yer aldığında, büyük saygı ve ihtişamla karşılanacaktır. Ne var ki yeğeni Yoab'ın Abner'i bir hançer darbesiyle öldürmesi, Davud'un bir kez daha derin üzüntü gösterileri yapmasına neden olur. Dahası, İşyo'nun subaylarından ikisi kukla kralı öldürüp kellesini Davud'a getirdiklerinde, ödülleri kellelerinin uçurulması olur.

Bu noktada Davud'u ikiyüzlü olmakla suçlayabiliriz. Gerçekten de Saul'un ölümü ona iktidarın yolunu açmış, birinci sınıf entrikacı Abner'in ortadan kalkması, on iki kavmi bayrağı altında toplamasını kolaylaştırmış, İşyo'nun kellesi de Saul hanedanının yıkılmasına, Davud'un on iki kavmin üstünde tek kral olarak hüküm sürmesine yol açmıştır. Kısacası, üç ölümde de üzülmeye, yas tutmaya neden yoktur.

1 Yehovacıların en eski yorumu, Torah'ın beş kitabı, Yeşu, Hâkimler, I. ve II. Samuel ve I. Krallar'ı içeriyordu.

Oysa ölümler karşısında büyük acı duyuyor görünmenin kuşkuyla karşılanmasında şaşacak bir şey olamaz.

Belki de Davud'un davranışlarındaki çelişkinin anahtarı ikiyüzlülükten çok, yukarıda değindiğimiz suçluluk duygusudur. Saul'un iyi niyeti bir yana, Yonatan ve kız kardeşlerinin koruması altındayken, Samuel'in elinden krallığı kabul etmek ihanetin en büyüğüdür. Saul'a ya da Yonatan'a bilgi vermesi gerekirdi, vermez. Koruması altındaki gencin kral seçildiğini dolaylı yollardan öğrenen Saul'un öfkesini anlamak kolaydır. Davud babanın sevgisine, çocukların tutkusuna ihanet ettiği için kendini hiç bağışlamayacaktır.

Kahramanın kişiliğini en iyi gören, yeğeni Yoab'dır kuşkusuz; II. Samuel'in on dokuzuncu kitabının son dört ayeti, Davud için kılıçtan da öldürücü olur. Davud konusunda yaratılan mitosun aksine, Tanrı korkusu ondan bir savaşçı oluşturmamış, tam tersine, askerî bir önder olma yeteneğini elinden almıştır. Suçluluğun baskısı, kavimlerin ondan beklediği rolü üstlenmesini engeller. Abşalom ve onu izleyen Adonyas isyanlarının başarısızlıkla sonuçlanması üzerine aynı kavimlerin yeniden Davud'un çevresinde toplanmalarının gerisinde yatan neden hayranlıktan çok, hakarete uğrayıp küçük düşürülmüş de olsa (öz oğullarının ihanetini görmüştür) onun ayağa kalkmak üzere olan bir halkın simgesi olmasıdır. Önemli değil; her iki prens de kısa iktidarları sırasında halkın hayranlığını kazanmayı başarır. İktidarının sonunda, İbranîlerin kendilerini bağlı hissettikleri Davud değil, tahtıdır.

Eski Ahit'in gözlerimizin önüne serdiği uçsuz bucaksız freskin oluşturduğu perdeden öne çıkan olağanüstü kişilikli bir önder ya da kurnaz bir siyasetçi değildir. Gerçekten de Davud ne Musa'nın önemine ne de Süleyman'ın gücüne sahiptir. Hayatının ilk yıllarında, iki güçlü düşmanın, Kâhin Samuel ile Kral Saul'un arasında bir oyuncaktır. Daha sonraki yıllarda ise, güç eksikliğinin yarattığı korkunç sonuçları gidermek için, kurnazlıktan yararlanmaya çalışır; krallığı, kuzey kavimlerinin bitmek bilmeyen bağımsızlık düşleri nedeniyle hep parçalanma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bütün bunlardan sonra, popülaritesini nasıl açıklayabiliriz? Yahudilere miras bıraktığı, daha sonra destan olan iki olayla: on iki kavmin birleşmesi ve Kudüs'ün alınması. Doğ-

rudur. İsrail Davud'dan beri vardır, İsrail'in başkenti de Davud'un atası Yusuf'a kucak açan Hiksosların soyundan gelme Yebusîlerden aldığı kent olarak kalır. Otuz yüzyıl sonra Davud'un kişiliği Yahudiler dışındakiler için de çekicidir: Davud Golyat'ı yenen genç, lir ustası ve ozan, doymak bilmeyen bir sevgili (Saul'un tek karısına karşı Davud'un on karısı, bir o kadar da cariyesi vardır), bir erkek tarafından da olsa sevgiye tutkun masum kahraman, hayatta kalmak için düşman Filistîlerin safına geçmekten çekinmeyen çıkarcı, firarî askerlerden oluşan çetesiyle ormanlarda dolaşan aç haydut kral, Ahit Sandığı'nın önünde neredeyse anadan doğma raks ederek karısını utandıran genç ve muzaffer hükümdar, lağımdan geçerek Kudüs'e sızan kurnaz komutan, en acımasız düşmanlarına karşı bile nefret besleyemeyen olgun insan... Kısacası, sıradan birine benzemeyen değişik biridir.

Çoban ve ozandır, krallığı kabule zorlanır. Sevişmek, aşk üzerine şarkılar söylemek isterken, hiç hazırlıklı olmadığı güç çekişmelerinin ortasına itilir. Raks etmek isterken, önüne kelleler yığılır. Ne var ki çekiciliği ya da sahte bilimsel bir dille karizması, bütün bu engellere direnecek, kırk yıl tahtta kalmasına imkân yaratacaktır.

Üstelik, öyküsünün oluşturduğu olağanüstü kara romana rağmen: kelle uçurmalar, birbirini izleyen ihanetler, entrikalar... Komutanlar, Ebyatar gibi rahipler gırtlaklarına kadar entrikaya batar. Çarpıklık kral ailesine kadar yayılır: Davud'un oğlu Amnon kız kardeşi Tamar'ın ırzına geçer! Diğer oğlu, Abşalom, herkesin gözü önünde babasının karılarıyla düzüşür! İntikamlar alınır. Kralın çevresinde, bir başkasına diş bilemeyen tek bir kişi bile yoktur.

Kutsal kitap yorumcularından bir bölümü, Davud'u İsa'nın habercisi olarak görmeye, göstermeye çalışacaktır; gerçekten de Davud'un sevgisi, yumuşaklığı böyle bir benzetmeye temel oluşturabilir. O dönem vicdanlarda hüküm süren intikamcı ve kan içici Tanrı'ya boyun eğse de Tanrı'yı etkileyemez, ancak yumuşatır. Üstelik Davud, Eski Ahit'in karanlık dekoru önünde gülümseyen tek insandır. Aynımına vardığım Davud'u keşfetmeye yarayacak ipuçlarını ele geçiremeyince, bu kitabı yazdım.

Paris, ekim 1998

İçindekiler

9 Yazarın notu

11 Müstakbel Kral

13 Çoban

15 Ağaç

19 Erihalı büyücü kadının sözleri

23 Cinayet

31 Avimelek'in anlatısı

39 Gat canavarı

47 Bir taş

55 Armağanlar ve kurban

63 Yonatan

69 Rama gecesi

77 Hakaret

83 "Bir kadın, ama herhangi biri değil"

89 Boş bir önlem

97 İddia

103 Kutsal yağ

113 Bir canlının yası

115 "Kral benim!"

121 Taş ve mızrak

125 Lir ve hain
129 Yırtık
135 Kaçış
141 Karanlık bir işaret
145 Kılıç
151 Salak
155 Bir hırsız pazarı
159 Kavuşma
165 Abigail
173 Engedi'de yüz yüze
179 Tehlikedeki düş
181 On yedi mehtap
187 Kartal gibi ve aslan gibi
193 Efod'un dediği
203 Endorlu büyücü
207 Ağacın devrilişi
211 Bir gençliğin sonu
219 Ebedî kral
221 Yararsız bir zafer
225 İki kadın öyküsü
229 Mikal
233 İhanet ve aldatma
241 Kudüs! Kudüs!
247 Et ve taş
251 Tehlikeli bir şey
261 Som altından iki melek
269 Küçümseme
273 İnsandan fazla, melekten az
279 Olağan askerî günlük
285 Terastaki kadın
291 Namus lekesi
297 Zehirli meyve

303 Lanetli
309 Sürgün
321 Bir baba katili
325 Sonradan öğrenilenler
327 "Seni sevenlerden nefret ediyor, senden nefret edenleri seviyorsun!"
337 İhanet ve intikam
349 Bir adam kellesi
353 Hatunlar Meclisi
359 Üç Kralın Günü
367 Lire veda
369 Son bir kadın öyküsü
375 Sonsöz
Kendine rağmen kral